

C O R P U S.
SCRIPTORUM HISTORIAE
BYZANTINAE.

EDITIO EMENDATOR ET COPIOSIOR,

CONSILIO

B. G. NIEBUHRII C. F.

I N S T I T U T A ,

A U C T O R I T A T E

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE
BORUSSICAE

CONTINUATA.

Vol. XXXIX.

T H E O P H A N E S .

VOLUMEN II.

G BONNAE
IMPENSIS ED. WEBERI
MDCCCXLI.

THEOPHANIS
" *Isaacius, the Confessor*
CHRONOGRAPHIA.

EX RECENSIONE
Johannes
IOANNIS CLASSENI.

VOLUMEN II.

PRAECEDIT

ANASTASII BIBLIOTHECARI HISTORIA
" ECCLESIASTICA

EX RECENSIONE

(*August*) IMMANUELIS BEKKERI.

BONNAE

IMPENSIS ED. WEBERI
MDCCCXLI.

ANASTASII
BIBLIOTHECARII
HISTORIA ECCLESIASTICA
SIVE CHRONOGRAPHIA TRIPERTITA.

EX RECOGNITIONE

(August) IMMANUELIS BEKKERI.

CAROLUS ANNIBAL FABROTUS ICT.

L E C T O R I

DE ANASTASII BIBLIOTHECARI

HISTORIA ECCLESIASTICA.

Historiam Ecclesiasticam Anastasii de Graecis Nicephori, Georgii Syncelli et Theophani excerptam, nunc primum in lucem damus. quanti autem facienda sit historia haec non ignorant qui Theophanem Graece loquentem legerunt, qui non minore fide quam diligentia ea quae tam ad rem Romanam quam Byzantinam pertinent exequitur. hunc Anastasius pene totum non infelici successu in Latinum convertit. quod sane quisquis verum amat, infitias non ibit: nam et pleraque sunt in Theophane Graeco - barbara, quae viris etiam Graece doctissimis hodie negotium facesserent. cuius rei fidem facient glossaria nostra mixo - barbara, quae aliis quoque saeculi sequioris auctoribus interpretandis facem praeferre poterunt. quaedam esse barbara et eorum temporum infelicitatem redolentia in hac versione equidem non abnue- rim: sed haec magis inerudit saeculi vitia sunt quam scriptorum, quibus propositum erat monumentis suis posteritati prodesse, non Latinae linguae venustates et eloquentiae flores in sterili solo quaerere. quid autem in edendo Anasta- sio praestiterimus, breviter, lector, monendus es, Romanum igitur exemplar ad nos Roma transmissum beneficio Eminen- tissimi Cardinalis Francisci Barberini, litterarum parentis, et opera Lucae Holstenii, viri longe doctissimi, cum optimae notae codice contulimus, quem nobis celeberrima Thuana bi- bliotheca suppeditavit. huius ope foeda menda sustulimus, quae in Romanum codicem fortean exscriptoris vitio irreperserant, ut hoc quoque nomine praecclare de re publica litteraria me- ritus sit perillustris vir Jacobus Augustus Thuanus, in pri-

more regni curia praeses amplissimus, magni parentis magna
soboles. sed et gratia habenda est illustrissimo et eximiae
doctrinae viro D. Carolo de Monchal , archiepiscopo Tholo-
sano, qui bibliothecam suam cum paucis comparandam doctis
omnibus patere vult: codicem nempe manu descriptum no-
bis commodavit idem vir illustrissimus , cuius subsidio non-
nulla sanavimus et pristino nitori restituimus. praeterea si
quae erant subobscura in hac versione , ea Graeci codicis
collatione et aliorum auctorum allatis locis illustravimus, ut
omnino pauca sint quae mediocriter etiam eruditii non ca-
piant, si cum Graecis comparare non graventur. ex glossa-
riis autem nostris hunc fructum percipies , ut Graeco - bar-
bara Latine et Latino - barbara Graece efferre possis. Vale.

TESTIMONIA DE ANASTASIO BIBLIOTHECARIO.

S. Anselmus Lucensis libro 2 contra Guibertum antipapam.

Anastasius S. ecclesiae Romanae bibliothecarius in chronica, quam de Graeco in Latinum sermonem transtulit, quinque ex vetustissimis chronicis Graecorum compilaverunt quidam Graeci dei cultores, Theophanes scilicet et Georgius, quos idem in eiusdem libri praefatione miris laudibus attollit, in eadem inquam chronica de imperio Anastasii sic inter cetera scribit.

Haec habentur in vita Ioannis VIII, quae inseritur Anastasio, post vitam Adriani II, in Regio codice.

In Galliam transitum faciens anno incarn. Dom. 879, 15 kal. Septemb., indict. 11, anno pontificatus sui in sacra-tissima sede B. Petri apostoli 6, apud Trecas, in praesentia domini Ludovici, Serenissimi regis, concilium permaximum celebravit. huius etiam temporibus floruit Anastasius Ro-manae ecclesiae bibliothecarius, qui tam Graeco quam La-tino eloquio pollens septimam universalem synodum de Graeco in Latinum, ipso iubente transtulit. transtulit de Graeco etiam in Latinum Ierarchiam Dionysii Ariopagitae, Athenarum episcopi, scriptam ad Timotheum episcopum Ephesi, et direxit Karolo imperatori. transtulit etiam de Graeco in Latinum passionem S. Petri Alexandrini archiepiscopi, et pas-sionem S. Acacii socrorumque eius, et vitam Ioannis eleemosynarii.

INCIPIT PRAEFATIO

A N A S T A S I I

BIBLIOTHECARII SUMMAE AC APOSTOLICAE SEDIS.

AD IOANNEM DIACONEM URBIS ROMANAЕ.

Ecclesiasticam, Carissime frater et digne Christi Levita Iohannes, auctore deo scripturus historiam, exigis a me quae-dam in Latinum stylum ex Graecis voluminibus transferenda, quo et ipsa quoque proposito inseras operi et intexas. his enim duabus linguis praecipue, quae in ecclesia gesta sunt, enarrantur. Ego vero propriam inscitiam et sermonis angustiam non ignorans, hoc agere tanto tempore merito recusavi, supra me videlicet esse tam arduum conamen procul dubio ratus. sed quoniam ipse te propositum opus melius exsecuturum fore asseveras, si ea quae in Latinis codicibus inveniri non possunt, prius ex Graecorum fonte haurienda percipias, faciam deo propitio quod hortaris, praesertim cum dei sit quod agendum proponimus, et multis procul dubio causa profectus atque salutis. nec enim tibi tam caro tamque sapienti quicquam negare potero, qui profecto apostoli documento imbutus sapientibus et insipientibus debitor sum. verum quia praecipue necessarium arbitror ea quae a Theodosio principe iuniore in ecclesia gesta sunt enarrandi, ad cuius videlicet tempora Theodoritus Socrates et Sozomenus, Eusebium Pamphili subsequentes, libros ecclesiasticae historiae texuerunt, operaе pretium duxi ex Georgii summatis quae-dam et Theophanis chronographia plura, sed succincte carpenda *), quorum prior usque ad Diocletianum, posterior vero usque ad Leonem qui post Michaelem imperavit, patrem scilicet Igualii qui adhuc superest habens Constanti-

*) carpendi ?

nopolitanae tenens ecclesiae, praedicti operis sui stylum protulit. qui autem sint isti breviter annotabo. horum igitur alter electa monastica vita mundoque contempto Christi se levi iugo et suavi sarcinae mancipavit. praeterea contra haereticos incessanti agone desudans, mundi principibus contra ecclesiae ritum saevientibus, multis verberibus diversisque poenis affectus est. sic ergo stigmata Christi in corpore suo portans, tam pro fidei suae constantia quam pro multarum virtutum insignibus sanctae memoriae Tarasii, regiae urbis praesul, syncellus effectus est. sed ne multa prosequar, sufficere arbitror ad praeconium eius quod a sede approbatum sit apostolica, quando scilicet vicarii eius una cum trecentis quinquaginta patribus in Nicaea urbe secundo convenientes universalem synodus celebrarunt, siquidem et laus eius in eodem septimo et sancto concilio reperitur. porro de altero quid dicam? cum et eius conscripta vita, qualiter videlicet amplis patrimonii venditis crucem suam tulerit, qualiterve secutus Christum, abbatis in monasterio Agri functus officio, virtutibus fulserit, miraculis coruscaverit et confessor obierit, satis aperteque per Byzantium et circumquasque regiones, his qui prope et his qui longe sunt, clamet. sed et studia eius ad nos usque perlata, quis vel quantus vir iste fuerit solertibus manifestant. ex horum ergo chronographiae amoenissimo quaedam decerpam horto, quae amplissimae tui operis mensae obediens obsecutor apponam; quae nimurum contemnere non debes, sed inter tua saltem secundum sensus virtutem sine fastidio collocare, primo quia tuo sunt elicita frequenti prorsus hortatu, deinde quia inter crebras et assuetas delicias nonnunquam vilium escarum quasi delectabilium requirantur edulia, tertio quia, donec propositae opus historiae per te ad perfectionem fuerit deo favente perductum, poterit forte nostrum esse desiderantibus aliquantisper in usum, et qui opima vestra consequi non valuerint, erunt interim his exilibus nostris utcunque contenti. huic sane operi ratum duxi beati Nicephori Constantinopolitanus episcopi chronographiam proponere, ut scilicet et ex ea possis aliquantula carpere, et sicubi fortassis hac utendum iudicaveris, tuam non lateat omniuno notitiam. obsecro autem caritatem tuam, quae omnia secundum apostolum suffert, et non quaerit quae sua sunt, — immo per me obsecrat universa Latinorum ecclesia ut sic scribendae a te inchoetur opus historiae, ut quae ab ipso Christi adventu in ecclesia gesta sunt et textu ecclesiasticae historiae non iudicantur indigna, nullo modo praetermittas, exceptis his forte quae Eusebius Theodoritus Socrates et Sozomenus scripsisse

noscuntur. verum quia quosdam horum mentitos in quibusdam fuisse et quaedam praetermississe probatur, quemadmodum et sanctus papa Gregorius de Sozomeno apertissime scribit, obsecro mendacia eorum veris approbationibus arguas, et quae omiserunt nihilominus suppleas.

Accipe itaque hoc, carissime, incompositum opus, et nihil meum in hoc prorsus insertum praenosce. et si decessus mei debito praeventus propositum opus ego minus ad calcem perduxero, tu tamen id deperire minime patere, sed in quantum est, qualiter et ubi libuerit utere. porro si forte a me tibi aut ex Graeco transferri aut ex diversis Latinorum conscripti-
nibus, quae historiae tuae inseras, deflorari desideras, liben-
ter tuis satisfaciam votis. tantum industria tua interim apo-
stolice doctus in nomine domini opus, quod hortamur, ar-
ripiat, et quod imminentibus nobis proposuit, exsequatur.
porro sic ego ex his duobus illustribus viris quaedam deflo-
rare proposui, ut pene omnia, quae supra nominatis histo-
riographis commemorata sunt, a me commemoranda non
duxerim. ex civilibus autem gestis quaedam summatim ex-
cerpsi, quamvis a Iustiniano principe ac deinceps pauca
omiserim eorum quae ab his chronographis relata sunt. non
enim, ut praelatus beatissimus Theophanes se opinari testatur,
modicae fructum utilitatis carpit qui priscorum re legit actus.
oro autem omnium caritatem hanc editionem nostram legen-
tium, ut si in ea proficuum quicquam invenerit, decentes
gratiarum actiones deo, ex quo est omne bonum, devote
persolvat, et pro nobis ineruditis et peccatoribus propter
dominum orare ne pigeat. porro si quid inhoneste positum
repererit, indiscipline hoc imputans veniam do-
net. gratum enim est deo et acceptum quod ei secundum
vires offertur.

Explicit prologus. Incipit Chronographia tripartita.

CHRONOGRAPHIA BREVIS

BEATI NICEPHORI

CONSTANTINOPOLITANI EPISCOPI. *)

Adam cum esset annorum 230, genuit Seth; Seth factus ed. Graec. annorum 205 genuit Enos; Enos cum esset annorum 190, p. 737 genuit Chainan; Chainan cum factus esset annorum 170, genuit Malalehel; Malalehel factus annorum 165 genuit Iareth; Iareth factus annorum 162 genuit Enoch; Enoch factus annorum 162 genuit Mathusalam; Mathusalam factus annorum p. 738 157 genuit Lamech; Lamech factus annorum 180 genuit Noë; Noë cum esset 500, genuit Sem Cham et Iafeth, et vixit usque ad diluvium per annos 100: anno enim 600 Noë diluvium factum est.

Omnis igitur ab Adam usque ad diluvium pariter anni sunt, secundum Septuaginta duos 2262. quibus et veritas testimonium perhibet et priscae traditiones antiquitus in ecclesiis omnibus traditae.

Post diluvium autem Sem filius Noë factus annorum 100 genuit Arfaxad; Arfaxad factus annorum 135 genuit Kabinan; Kabinan factus annorum 130 genuit Sala; Sala factus annorum 130 gignit Heber; Heber factus annorum 133 gignit Phalec; Phalec factus annorum 130 gignit Ragau. in diebus autem Phalec divisa est terra; unde et nomen Phalec divisionem Hebraeorum voce designat. et hic ante patrem suum moritur, et huius tempore turris constructa est, atque multiplex vox est una prisca lingua effecta, et per singulas gentes linguarum diversitas, quemadmodum divina scriptura dicit, patrata est. at vero post Phalech Ragau factus annorum 135 gignit Seruch; Seruch factus annorum 130 gignit Nachor; Nachor factus annorum 79 gignit Tharam; Thara factus annorum 70 gignit Abraham.

*) Graece edita post Ge. Syncellum, p. Bonn. 737—788.

Simul ergo ab Adam usque Abraham, secundum Septuaginta, anni sunt 3324, a diluvio usque ad Abraham anni 1082.

Abraham 75 annum agens divino responso dignus efficitur; et a repromotione, quae facta est ad eum, usque ad exitum filiorum Israel per Moysen ex Aegypto fiunt anni 430, quemadmodum apostolus testatur, "testamentum" inquiens "confirmatum a deo, quae post 430 annos facta est lex, non irritum facit ad evacuandam repromotionem." et ipse in Exodo concinit Moyses in his quae ait: "habitatio autem filiorum Israel, qua habitaverant in Aegypto et in terra Chanaan, ipsi et patres eorum, anni sunt 430. per partes vero sic se habet: Abraham factus annorum 100 gignit Isaac; Isaac factus annorum 60 gignit Iacob; Iacob factus annorum 88 gignit Levi; Levi factus annorum 45 gignit Chaath; Chaath factus annorum 60 genuit Amram; Amram factus annorum 70 genuit Moysen; Moyses factus annorum 80 educit populum p. 740 ex Aegypto. colliguntur vero omnes a primo quidem anno Abrahae usque ad exitum ex Aegypto anni 502, a diluvio autem anni 1587. at vero ab Adam, secundum Septuaginta, anni 3829, secundum alios autem 3698.

Porro post haec fit populi dux Moyses in heremo annos agens 40. Iesus Nave annos 27, secundum seniores annos 23.

Philistium annos 8, Gothoniel ex tribu Iuda annos 40, Philistium annos 18, post quos Aoth de tribu Ephraim annos 80, Philistium annos 20, Deborra et Barach annos 40, Madianitas annos 7, Gedeon annos 40, Abimelech annos 3, Thola annos 23, Iaher annos 22, Ammanitae annos 18, Iephite annos 6, Esebon annos 7, Eglon annos 10, Labdon annos 8, Philistium annos 40, Sampson annos 20, Heli sacerdos annos 20, Samuel et Saul annos 40, David regnavit annos 40. p. 741

Simul omnes ab exitu filiorum Israel usque ad David anni 630. Salomon annos 40, Roboam annos 17, Asa annos 40, Iosaphat annos 25. sub istis prophetabant Michaeas, Helias et Helisaeus.

Ioram annos 8, Ochozias annum 1, Godolia mater Ochoziae annos 7, Ioas annos 40, Amasias annos 28, Azarias, qui p. 742 et Ochozias annos 52. sub his prophetabant Osee, Amos, Esaias, Ionas, Iohel.

Jonathan annos 16, Achaz annos 16, Ezechias annos 29, Manasses annos 55. sub hoc Byzantium aedificatum est.

Amos annos 12, Iosias annos 31, et cessatio principatus

annis 30 secundum Septuaginta, secundum Hebraicum vero annis 50. sub his prophetabant Hieremias Sophonias et Baruch.

Iachaz menses 3, Heliachim annos 12, Iechonias menses 3, Sedecias annos 11. hunc effossis oculis Nabuchodonosor rex captivum tulit, et templum incenditur post menses quinque a Nabuzarda, cum perdurasset, ex quo constructum est, annis 432.

Simul omnes ab initio regni Salomonis usque ad captitatem anni 448.

Post captitatem autem Iudeorum in Babylonem et de- p.743 solationem loci anni 70, qui compleuntur secundo anno Darii Persarum regis, qui et populum a captitate reduxit et templum Hierosolymis renovavit. primus Persarum regnavit Cyrus annis 30. Cambyses annis 2, Darius filius Hystaspi annis 37. huius anno secundo, ut iam dictum est, Hierosolymis renovatum est templum. fiunt ergo reliqui Darii anni 34.

Xerxes Darii annos 24, Artabanes menses 8, Artaxerxes Longimanus annos 41. sub hoc quae gesta sunt de Hester et Mardonchaeo, facta narrantur. Xerxes alius menses 2, Sogdoanes menses 7, Darius alius annos 18, Artaxerxes Mnemon annos 40, Artaxerxes qui et Hochus annos 26, Arses Hochi annos 4, Darius Arsami annos 6.

Hoc perempto, et destructo Persarum principatu, Ale- p.744 xander Macedo regnavit annis 6, cum iam regnasset, antequam peremisset Darium, ut ferunt, annis 12. et mortuus est apud Babylonem annorum 35, ut autem alii perhibuerunt, 36. regnavit ergo annis 17, subegit autem barbarorum nationes viginti duas, et tribus Graecorum 13. et mortuus est in Perside regnans.

Fiunt itaque omnes simul ab Adam usque ad mortem Alexandri anni 5167.

Post mortem autem Alexandri Aegypti et Alexandriae primus rex fuit Ptolomaeus Lagi annis 40, Ptolomaeus Philadelphus annis 38. sub hoc sacri libri, qui apud Haebreos erant, in Graecam vocem translati et Alexandriae sunt sub Eleazaro pontifice bibliothecis reconditi. Ptolomaeus Euergetes annis 25, Ptolomaeus Philopator annis 17, Ptolomaeus Illustris annis 24. quae gesta sunt circa Machabaeos, sub isto facta sunt. Ptolomaeus Philometor annis 35, Ptolomaeus iunior annis 29, Ptolomaeus Physcon annis 17 mensibus 6, Ptolomaeus Alexander annis 10, Ptolomaeus frater eius p.745 annis 8, Ptolomaeus qui et Dionysus annis 30, Cleopatra Ptolomaei annis 22.

Tertio anno huius primus Romanorum principatum singulariter obtinuit Caius Iulius Caesar, a quo Caesares ceteri imperatores appellati sunt, quique regnavit annis 4 mensibus 7. post Iulium Romanis imperavit Caesar Octavianus Augustus annis 56 mensibus 6. hinc Antiocheni annos suos connumerant. hic decimoquinto anno imperii sui, Cleopatra pcrempta, Ptolomaeorum principatum destruxit, qui regnaverunt in Aegypto annis 195.

Fiunt ergo simul omnes ab Adam usque ad principium imperii Augusti secundum diligentiores chronographos anni 5457.

Augustus ergo, ut dictum est, imperavit annis 56 et mensibus 6. porro quadragesimo secundo anno imperii eius natus est secundum carnem ex sancta virgine ac dei genitrice Maria dominus noster Jesus Christus, qui est ante saecula deus, in Bethleem Iudee, 8 Calendas Ianuarias, quod est Choeac 29, id est Decembrio, die 25. Cyrinus autem per senatusconsultum missus in Iudeam descriptiones fecit patrimoniorum et habitatorum.

p. 746 Fiunt itaque simul ab Adam usque ad incarnatam profectionem, id est humanationem domini nostri et salvatoris Iesu Christi, secundum omnem diligentiam, anni 5500.

Post Augustum Romanorum imperator tertius fuit Tiberius annis 23. decimo quinto autem anno imperii eius salutarem et evangelicam doctrinam inchoat dominus noster Jesus Christus. praeterea anno decimo octavo passus est in Hierusalem pro nobis salubrem passionem, 8 Calendarum Aprilium, Phamenoth 29, quod est Martio die 25.

Fiunt ergo simul ab Adam usque ad salutiferam passionem ac resurrectionem domini dei ac salvatoris nostri Iesu Christi anni 5533.

At vero post Tiberium Caius annis tribus, mensibus decem. occisus est in Palatio. Claudius mense uno. occisus est Romae. Nero annis 13 mensibus 8. fugiens vivum se ipsum obruit. hoc Nerone primo persecutionem commovente Petrus et Paulus Romae martyrizati sunt; et Iacobus frater domini, quem iustum omnes vocabant, a Iudeis Hierosolymis lapidatus est. Otho mensibus 3. semet ipsum interemit.

p. 747 Vitellius mensibus octo. Vespasianus annis 9 mensibus 11 diebus 22. obiit in hortis Sallustianis. in secundo autem anno imperii huius factum est excidium Hierusalem a filio eius, post annos 35 ascensionis dominicae. Titus annis duabus mensibus duobus. occisus est in Palatio. Domitianus annis 15 mensibus 5. hoc persecutionem agitante Ioannes apo-

stolus datus est ad habitandum in Patmon insulam propter Christi confessionem. post Domitiani vero mortem reddit ab insula, et mansit Ephesi usque ad Traiani imperium. Nerva anno uno mensibus 4. Traianus annis 19 mensibus 6. sub hoc Ignatius deifer apud Romanam suscepit martyrium, bestiis traditus esca. Hadrianus annis 21. obiit in Bebeis hydropicus factus. et iste destructa Hierosolyma Aeliam nominavit civitatem. Titus Antoninus, qui cognominatus est Pius, cum filii Aurelio Vero et Lucio, annis 22 mensibus 3. Marcus Aurelius filius eius annis 19 mensibus 11. sub hoc Justinus philosophus martyrizatus est. Antoninus Verus annis 12. Commodus annis 13. Aelius Pertinax mensibus 6. occi-^{p. 748}sus est in Palatio. Severus annis 18. sub huius imperio Leontides pater Origenis haeretici martyrizatus est, et Hippolytus Romanus scriptor florebat, atque Gregorius miraculorum effector et Clemens Alexandrinus. Antoninus filius Severi annis 7. occisus est inter Baeon et Edessam. Macrinus anno uno, occisus est. Antoninus Gabalus annis 4. occisus est Romae. Alexander Mameas annis 13. occisus est in Mogontiaco. Maximus annis 3. occisus est Aquileiae. Gordianus annis 6. laqueo suspenditur in Africa. Philippus annis 7. occisus est in hortis Tiberianis. Decius anno uno mensibus 3. occisus est in foro. sub hoc sanctus Babylas Antiochiae martyrium sumpsit, et alii per diversa loca, necnon et apud Ephesum septem pueri. Gallus et Volusianus anno uno et mensibus 4. Valerianus et Galienus annis 15; ex quibus quidem Valerianus occisus est in Perside, Galienus autem Mediolani. Claudio anno uno mensibus 9. obiit in Sirmio.^{p. 749} Aurelianus annis 5. occisus est in novo carcere. Tacitus mensibus sex. occisus est in Ponto; sub quo sanctus Charito confessor effectus est. Probus annis 6 mensibus 4. occisus est in Sirmio. Carus una cum pueris Carino et Numeriano annis 2. et Carus quidem in Mesopotamia moritur, Carinus autem occisus est in civitate Numeria Thraciae. Diocletianus et Maximianus annis 20. sub hoc sanctus Petrus Alexandrinus martyrio coronatus est, et alii multi per omnem provinciam. Constantinus magnus annis 31. vigesimo anno huius imperii facta est prima sancta synodus 318 sanctorum patrum apud Nicæam urbem Bithyniae, anno 318 a domini nostri Iesu Christi inhumanatione, porro a pretiosa passione ac gloriosa resurrectione eius anno 285.

Fiunt ergo ab Adam usque ad Constantini magni mortem anni 5836.

Moritur autem Constantinus annorum 65, ut aiunt, cum regnasset annis 31, relinquens filios tres, Constantem videli-

cet, Constantinum et Constantium; et in seniori quidem Roma p. 750 Constantem imperatorem, in nova vero Roma Constantinum, in Antiochia autem Constantium dimisit. hic fecit consulatus decem. isti post Constantinum regnaverunt annis 29. Julianus annis 2 et mense. occisus est in Perside. Iovianus mensibus 9. Valentinianus magnus et Valens frater eius annis 10 mensibus 9. sub Valente martyrizatus est Dorotheus, esca traditus in venationem ab Arrianis. Gratianus et Valentinianus iunior, filii Valentiniani, et cum eis Theodosius magnus, annis 15. porro anno 2 huius imperii secunda synodus 150 sanctorum patrum Constantinopoli facta est. Arcadius et Honorius filii eius annis 13 mensibus 3. Theodosius iunior annis 42 mensibus 2; sub quo Ephesi tertia synodus 200 sanctorum patrum facta est, et secunda, quae latrocinalis dicitur, cui praefuit Dioscorus impius. Martianus et Valentinianus annis 29; sub quo Chalcedone quarta sancta synodus 630 sanctorum patrum facta est. Leo magnus annis 16. Leo minor, cum regnasset cum patre anno uno, moritur. Zeno annis 17 cum Basilisco 2. Anastasius annis 27 mensibus 4. Iustinus Thrax annis 9 diebus 23. Iustinianus magnus annis 38 diebus 7; sub quo Constantinopoli facta est sancta synodus quinta. Iustinus nepos Iustiniani, annis 12 mensibus 10 diebus 20. septimo anno imperii huius complectus est cyclus unus sancti paschae annorum 532, ex quo dominus noster Iesus Christus crucifixus est, indictione 6, anno a creatione mundi 5065.

Tiberius annis 5. Mauricius annis 20 mensibus 4. Phocas annis octo, occisus est. Heraclius annis 31 una cum filio suo. tertio anno imperii huius Persa Chosroes multam partem Romanae rei publicae cepit, devastavitque Hierosolymam, et venerabilia loca incendit, et populorum copias captivavit una cum patriarcha Zacharia et pretiosis lignis, et in Persidem duxit. anno autem eius 12 Chosroes Persa p. 752 interemptus est, et captivitas revocata est, et vivifica crux in suis restituta est locis rursus erectis. tunc et Saraceni orsi sunt universitatis desolationem 6120 anno, indictione 7. Constantinus filius eius annis 29. hic in Sicilia interfectus est; sub quo plurima pars rei publicae a Saracenis desolata est. Constantinus nepos Heraclii annis 17; sub quo Byzantium a Saracenis devastatum est, et sexta synodus 13 anno eius facta est Constantinopoli. et contra Saracenos viriliter egit, coercens eos ab impetu contra Romanos habito, hosque deterruit plurimum. Iustinianus filius eius annis 10. Leonius annis 3. Tiberius, qui et Absimarus, annis 7. Iustinianus secundus annis 6. Philippicus, qui et Bardanius, an-

nis 2. Anastasius, qui et Artemius, annis 2. Theodosius anno uno. Leo Isaurus annis 25 mensibus 2 diebus 14. Constantinus filius eius cum matre sua Heirene annis 10 mensibus 2 diebus 2. horum anno 8 facta est synodus Nicaena secunda 350 sanctorum patrum. Constantinus solus annis 6 mensibus 4 diebus 8. Heirene mater eius annis 5 mensibus 2 diebus 7. Nicephorus annis 8 mensibus 9. occisus est in Bulgaria. Stauracius filius eius mensibus 8. Michael gener eius anno 1 mensibus 9 diebus 11. Leo Armenus annis 7 mensibus 5 diebus 15. occisus est in palatio, in templo sanctae dei genitricis. Michael alias annis 8. Theophilus filius eius annis 12 mensibus 3 diebus 20. Theodora uxor eius una cum filio Michaele annis 14 mense uno diebus 21. Michael solus annis 11 mense 1 diebus 9. occisus est in palatio S. Mamantis.

Colliguntur anni sicut inferius annotantur,

Ab Adam usque ad diluvium anni 2242, a diluvio vero usque ad turrim Nebroth anni 525, a turre autem usque ad finem Abrahae anni 501. simul anni 3263.

Ceterum ab Abraam usque ad exitum filiorum Israel anni 430, praeterea ab exitu usque ad aedificationem templi domini anni 757, sane ab aedificatione templi usque ad captivitatem anni 425. pariter anni 4880.

Porro a captivitate usque ad Alexandrum anni 318, ab Alexandro vero usque ad Christum anni 313. simul anni 551.

A Christo autem usque ad Constantimum magnum anni 318, et a Constantino usque ad Theophilum, inductione 5, anni 530, pariter anni 6348.

p. 755

GENEALOGIA

VALENTINIANI MAGNI *).

Hic gignit

Gratianum et Valentinianum imperatores, et	Gallam uxorem Theodosii magni.
	huius et Placillae.
Placida uxor Constantii	et Valentinianus, qui imperavit Romae.
	Arcadius et Honorius.
Placidia uxor Olybrii	Eudoxia, quam sumpsit
imperatoris Romae.	Honorius filius Gizerichi
	Regis Wandalorum.
	Eudoxia uxor Placida
	Valentiniani. et Eudoxia.

Gen. Val. M. Valentiniabus gignit Gratianum et Valentinianum Imp. et Gallam uxorem Theodosii M. Theodosius maior genuit Arcadium et Honorium Imp. et Placidam uxorem Constantii. de Arcadio natus est Theodosius iunior et Pulcheria, quae fuit uxor Marciani Imp. de praedicto Constantio et Placidia natus est Valentinianus III. mater Theodosii iunioris Eudoxia illa fuit, quae Ioannem Chrysostomum exiliavit. uxor autem ipsius Theodosii Eudoxia dicta est.

p. 756

QUAE FUERUNT AUGUSTAE ROMANORUM.

Theodora et Helena uxores Constantii, patris Constantini magni; Fausta uxor Constantini magni, Eusebia Constantii, Helena filia magni Constantini, uxor Iuliani praevaricatoris; Charito Iobiniani, Severa et Iusta uxores Valentiniani, Dominica Valentis, Galla et Placilla Theodosii magni, Eudoxia Arcadii, Eudocia Theodosii minoris, Pulcheria Marciani, Verina Leonis magni, Hareadne Zenonis, Euphemia Iustini, p. 757 Theodora Iustiniani, Sophia Iustini, Anastasia Tiberii, Constantina Mauriti, Leontia Phocae; Flavia, quae et Eudocia, et Martina Heraclii Constantini, Heraclonae, Constantini, Iustiniani, Leontii, Apsimari, Iustiniani, Philippici, Artemii, Theodosii, Maria Leonis, Heirene Chazara Constantini, Maria et Eudocia. Heirene Athenaea Leonis, Maria et Theodo- p. 758 dote Constantini, Theophano Strauracii, Procopia Michaelis, Theodosia Leonis, Thecla et Euphrosyne Michaelis, Theodora Theophili, Eudocia Michaelis.

*) Cod. Thuanus.

p.758

QUOTQUOT REGNAVERUNT

in decem tribubus Israel, ab annis Roboam filii Salomonis, regis Iuda in Samaria, usque ad transmigrationem deceptribuum in Assyrios, sub Ezechia rege Iuda.

Hieroboam servus Salomonis, qui unctus est ab Achia propheta eo quod declinaverit dominus eius ad alienigenas feminas et servierit harum diis, annos 22.

Adam filius eius, annos 2.

Baasa hic dissipavit domum Hieroboam, annos 2.

Hela filius eius, sub quo Hiu propheta, annos 2.

Zabri filius eius, qui occidit eum, menses 7.

Ambri annos 12.

Achab filius eius, sub quo Helias propheta clausit caelum et sacerdotes Baal interfecit, annos 22.

Ochozias filius eius annos 2.

Ioran frater eius, quem occidit Hiu secundum verbum domini, sub quo Heliseus prophetavit, annos 12.

Hiu, qui unctus est a discipulo Helisei in dissipacionem domus Achab secundum prophetiam Heliae, annos 28.

Hiocazar, quem Azana rex Syriae cepit, annos 17.

Iosas, sub quo Heliseus propheta victoriam adversus Assyrios praenunciavit et operabatur miracula, annos 17.

Hieroboam, sub quo Iona propheta, annos 41.

Zacharias, sub quo impleta est prophetia Helisei (re-promisit enim per eum Hiu, pro eo quod operatus sit in domo Achab occisionem, usque ad quartam generationem ex ipso futurum qui imperaret Israël), menses 6.

Serus occiso Zacharia regnabit mense 1.

Manasses, qui occidit Serum, regnavit annis 12.

Facchias filius eius annos 10.

Facee filius Romeliae, sub quo Esaias et Nau prophetavit, annos 28.

Osia filius Heliae, qui occidit Facee, annos 9.

Sub hoc Salmanasar Assyriorum rex captivavit totam Samariam et regem ipsius et totam terram Israël absque Hierusalem ac duabus tribubus, Iuda scilicet et Benjamin, omnes Israël ducens captivos in terram Assyriorum, regnante in Hierusalem . . . eos vero qui dicebantur Chyudsei ducens Assyrius de terra sua collocavit in terra Israël, in Samaria videlicet et reliquis urbibus quae a se fuerant desolatae, pro Israëlitis, quos ceperat et trans-tulcerat in terram suam. illi autem terram Israël incolentes serviebant nihilomi-

p. 759

p. 760

nus et diis suis. iratus vero deus icones misit comesuros eos. quo comperto rex, qui illos transtulerat, causaque cognita, direxit eis unum ex captivis sacerdotibus Israël, qui secum erant, legem docturum. qui solum his quae a Moyse prolatas sunt acceptis, serviebant deo, ab idolis et diis suis minime recedentes. et ab his sunt qui nunc Samaritae appellantur, Pentateuchum Moysi tantum recipientes et minime coutentes Iudeis.

Et quotquot summi sacerdotes fuerunt in Israël.

Aaron septimus ab Abraham duos filios dereliquit, Eleazar, et Ithamar.

Eleazar, sub quo defunctus est Moyses, et distributio terrae per sortes facta est a Iesu, et tabernaculum testimonii fixum est in eremo.

Phinees filius Eleasari, cum senioribus populorum iudicans, 3.

Abiud Mechiosi, 4.

Achito, sub quo Samuel, 5.

Heli ex Ithamar, 6.

Abiathar, qui cum David, 7.

p. 761 Iadoc de domo Eleazar, 8.

Achimaas Azaria Samariae, 9.

Azarias, qui propter zelum dei occisus est, 10.

Azarias, qui Ozan ab ingressu in sancta sanctorum prohibuit, 11.

Urias, qui apud Esaiam fidelis scribitur, 12.

Somnas nequam et luxuriosus sub Ezechia rege, 13.

Eleacin Sele, 14.

Chelcias, qui sub Iosia rege, 15.

Soreas, qui in captivitate Babyloniae, quem interfecit Nabuchodonosor, 16.

Iosodech, quem Ezechiel Sadoc nominat. hic erat Babyloniae in captivitate, 17.

Iesus filius eius, qui rediens templum aedificavit, 18.

Ioacin Eliasum, 19.

Iodohe, sub quo Neemias reaedificavit Ierusalem, 20.

Ioan, 21.

Iad sub Alexandri Macedonis regno, 22.

Onias Simon Deo amabilis, p. 762 23.

Eleazar, sub quo interpretatae sunt divinae scripturae sub Ptolomaeo, 24.

Manasses Onias, 25.

Simon filius eius, cuius meminit Iesus filius Sirach in sapientia sua, 26.

filii Simeonis tres, Onias Iason et Menelaus. isti invicem resistentes ab invicem periere; sub quibus et Antiochus mala peregit, interficiens Menelaum, 27.

Alcimus alienigena constitutus est ab Antiocho pro Menelao, 28.

Iudas Machabaenus et Ionathas et Simon fratres eius, 29.

Ioannes filius Simonis Machabaei, 30.

Aristobolas filius eius, qui et diadema regium sibi impo- sit post Alexandram matrem suam, 31.

Ioannes, qui et Ioanneus, et Hyrcanus. hunc frater suus

expulit. Pompeius vero Romanus consul confugientem ad se Hyrcanum restituit, sub quo Iudei Romanorum tributarii facti sunt. nam Aristobolus quidem vinctus missus est Romam a Pompeio, Hyrcanus vero captivus ductus est a Parthis; Antigonus autem Aristoboli et ipse interfectus est. 32.

Ananalus alienigena, qui constitutus est ab Herode, 33.

p. 763 Aristobolus filius Hyrcani, quem interemit Herodes, gener alienigenae, 34.

Ananelus iterum secundo ab Herode constitutus, 35.

Simon Bochi, sacer Herodis, 36.

Matthias Theophili 37.

Ioazar affinis Herodis, sub quo Christus natus est, 38.

Oleazar, Iesus, Osiae, Ioazar, 40.

Ananus, sub quo Christus manifestus coepit praedicationem et signa patrare. Anano vero Gratus Romanus deposito constituit alium, Hismahelum scilicet, 41.

Eleazar filius Anani, 42.

Simon Cayphas, et Ioseph gener Anani, per annum vero unum et solum summi sacerdotes, qui tunc erant, effecti sunt ab his qui sub Romanis gentem tenebant, cum venale factum fuerit pontificium. Caiphas itaque pontifex anni factus est quo passio Christi effecta est. hunc sane removet Vitellius magister militum Romanorum. 43.

Ionathes Anani, 44. p. 764

Theophilus frater eius quem depositus Agrippas, 45.

Simon, 46.

Ionatham filius Anani sacerdotio denuo fungentis, 47.

Ionathas Helioneos, qui et Iosephus, 48.

Ananias, quem vinctum Quadratus Romam direxit, 49.

Ismahelus, 50.

Iosephus a Nerone constitutus, 51.

Ananias, qui occidit Jacobum fratrem Domini, cuique Paulus dixit "percutiet te deus, paries dealbate." hunc secundus Agrippa removit, in obsidione vero Hierusalem occisus est a contribulibus, 52.

Iesus Damnaei, 53.

Iesus Gamaliel, 54.

Matthias, sub quo Romanum bellum inchoatum est, 55.

Phinees, qui, dum impugnatur civitas Hierusalem a Romanis, promotus est a seditionis; sub quo Titus capta urbe et templum incendit, 56.

Et qui fuerunt patriarchae in Hierusalem a Christo.

Iacobus frater domini annos praeftuit 26.

Simeon Cleopas consobrinus eius et martyr annos 23.

Iustus annos 6.

Zacharias annos 4.

Tobias annos 4.

Beniamin annos 2.

Matthaeus annos 2.

Philippus annos 2.

Seneca annos 2.

p. 765

Iustus annum 1.
 Levi annos 4.
 Effrem annos 4.
 Ioseph annos 2.
 Iudas annos 2.
 Marcus annos 8.
 Cassianus annos 5.
 Maximus annos 4.
 Julianus annos 2.
 Galanus annos 3.
 Symmachus annos 2.
 Caius annos 3.
 Julianus annos 4.

p. 766 Heli annos 2.
 Capito annos 4.
 Maximus annos 4.
 Antoninus annos 5.
 Valens annos 3.
 Narcissus annos 4.
 Dius annos 8.
 Sermanio annos 4.
 Gordias annos 5.
 Narcissus secundus martyr annos 10.
 Alexander martyr annos 15.
 Mazabanes annos 21.
 Himenaeus annos 23.
 Zabdas annos 10.
 Hermon annos 9.
 Usque ad hos fuerunt ex paginis imperatores et ab eis persecutio-

Et quot postquam Christiani facti sunt imperatores.

Macarius, qui in prima synodo, annos 20.

. Maximus annos 6.

p. 767 Cyrillus, qui pulsus est ab Arrianis. pro eo facti sunt tres,

Arsenius Heraclius et Ilarius. et iterum revocatus a Gratiano in secunda synodo Constantinopoli est receptus. simul annos 42.

Ioannes annos 16.
 Parillius annos 20.
 Iuvenalis in duobus conciliis, Ephesino scilicet et Chalcedonensi, repertus annos 38. Theodosius, qui electus a Marciano, et iterum Iuvenalis, annos 48.

Anastasius annos 18.
 Salustius, sub quo Romanus episcopus se separavit propter unitorum Zenonis, annos 8.

Helias, qui expulsus est ab Anastasio imperatore, annos 23.

Ioannes annos 11.
 Petrus, qui Iustiniano, annos 20.

*) Alexandrini
 Usque nunc ex paganis Imperatores et persecutores. p. 779

Et qui post magnum Constantinum imperatorem.

Achillas anno 1.
 Alexander, qui in prima synodo, annis 23.

Athanasius Magnus annis 42.
 Gregorius Arrianus annis 46.
 Athanasius iterum, qui secundo exul effectus est ab ipso Constantino, annis 48.

Gregorius Arrianus annis 49.
 Athanasius similiter tertio, qui

*) Hic magna est lacuna errore librarii, decepti similitudine eiusdem nominis. desunt autem praeter postremos aliquot Hierosolymitanos Romani et Cpolitani episcopi, et prima pars Alexandrinorum. desunt etiam in Casinensi codice et duabus aliis manuscriptis. videndus Nicophorus. FABROTUS.

episcopatum tenuit per omnes pariter, annis 46.

Petrus, qui in exilium deportatus est a Valente, anno 1.

Lucianus Arrianus annis 5.

Petrus secundo anno 1.

Timotebus, qui in secunda synodo, annis 8.

p. 780 Theophilus annis 28.

Cyrillus, qui in synodo Ephesina contra Nestorium, annis 32.

Dioscorus, qui in secunda synodo Ephesina, et depositus est in synodo Chalcedonensi, annis 5.

Proterius, qui occisus est, annis 6.

Timotheus Helurus, qui in exilium missus est annis 2.

Timotheus, alias Leucus annis 5.

Timotheus iterum Helurus annis 2.

Timotheus Leucus annis 4.

Petrus Moggus anno 1.

Ioannes, qui electus est, annis 3.

Petrus secundo annis 6.

Athanasius annis 7.

Ioannes annis 9.

Ioannes alius annis 11.

Dioscorus annis 3.

Timotheus sub imperatore Iustiniano annis 17.

Gabinus anno 1.

Theodosius annis 2.

Paulus annis 2.

Zoelus annis 7.

p. 781 Apollinaris annis 9.

Ioannes annis 11.

Eulogius annis 27.

Theodorus Scribo annis 2.

Ioannes Cyprius annis 10.

Georgius annis 14.

Cyrus annis 10.

Petrus annis 10.

Et qui fuerunt episcopi Antiochiae a Christo et apostolis.

Petrus apostolus annis
Euodius annis 23.

Ignatius deifer, qui martyrisatus est a Traiano, annis

Heron annis 20.

Cornelius annis 13.

Heros annis 26.

Theophilus annis 13.

Maximinus annis 13.

Serapion annis 29.

Asclepiades annis 9.

Philetus annis 8.

Zebenus annis 6.

Babylas, qui martyrizatus est p. 782
a Decio, annis 8.

Fabius annis 9.

Demetrianus annis 4.

Paulus Samosateus, qui depositus est ut haereticus, annis 8.

Domnus annis 2.

Timeus annis 10.

Cyrillus annis 15.

Tyrannus annis 13.

Usque ad hunc ex gentilibus imperatores et persecutores.

Et hi sunt patriarchae post Christianos factos imperatores.

Vitalius annis 6.

Philogonius annis 9.

Paulus annis 5.

Eustachius, qui in prima synodo, qui et pulsus est ab Arrianis, annis 19.

post quem Arriani annis 6.

Eutalius annis 3.

Euphronius annis 8.

Phacillus, sub quo encaenia p. 783

magnae ecclesiae Antiochiae,
annis 12.

Stephanus annis 3.

Leontius annis 8.

Eudoxius annis 2.

Meletius confessor a Valente
pulsus annis 25.

Euzohius Ariานus annis

Meletius iterum, quando con-
venit in secunda synodo,
annis

Flavianus annis 22.

Porphyrius annis

Alexander annis

Ioannes, qui in tertia synodo
Ephesi prius celebrata, an-
nis 18.

Theodotus annis 4.

Domnus, qui in latrocinali
secunda Ephesina synodo,
annis 8.

Maximinus, qui in Chalcedo-
nensi quarta synodo, quique
electus est ob culpam, an-
nis 4.

Basilius annis 3.

p. 784 Acacius, sub quo civitas ce-
cidit, anno 1.

Martyrius annis 3.

Iulianus annis 5.

Petrus Fullo, qui sub Zenone
electus est, annis 3.

Ioannes, qui post tertium men-
sem electus est,

Stephanus annis 3.

Stephanus aliis anno 1.

Calandio annis 4.

Petrus Fullo secundo annis 3.

Palladius annis 10.

Flavianus, qui electus est ab
Anastasio imperatore, annis
13.

Severus, qui electus est sub
Justiniano imperatore, an-
nis 7.

Paulus sub eodem annis 17.

Euphrasius, qui in casu civi-
tatis obrutus est, annis 5.

Euphemius, qui sub Iustiniano,
annis 18.

Domnus annis 14.

Anastasius annis 11.

Gregorius annis 24.

Anastasius secundo annis 6.

Anastasius aliis annis 9.

*Hae sunt divinae scripturae, p. 785
quae recipiuntur ab ecclesia et
canonizantur, harumque ver-
sum numerus, ut subiicitur.*

Genesis, versus 4300.
Exodus, versus 2700.
Leviticus, versus 2700.
Numeri, versus 3502.
Deuteronomium, versus 3100.
Iesus, versus 2100.
Iudices et Ruth, versus 2450.
Regnorum primus et secun-
dus, versus 2240.
Regnorum tertius et quartus,
versus 2330.
Praetermissorum primus et se-
cundus, versus 5500.
Hesdras primus et secundus,
versus 5500.
liber Psalmorum, versus 5500.
Proverbia Salomonis, versus
1708.
Ecclesiastes, versus 750.
Cantica canticorum, versus
280.
Job, versus 1800.
Esaias, versus 3800.
Hieremias, versus 4000.
Baruch, versus 700. p. 786
Ezechiel, versus 4000.
Daniel, versus 2000.
duodecim prophetae, versus
3800.

Simul veteris Testamenti sunt libri 22.

Hi autem sunt novi Testamenti.

Evangelium secundum Matthaeum, versus 2500.

Evangelium secundum Marcum, versus 2000.

Evangelium secundum Lucam, versus 2600.

Evangelium secundum Ioannem, versus 2300.

Actus apostolorum, versus 2800.

Pauli apostoli epistolae quatuordecim, versus 5300.

Catholicae epistolae Iacobi una, Petri duae, Ioannis tres, Iudae una, simul septem, versus vero 1300.

Simul veteris quidem Testamenti libri 22 et novi 7, ut supra monstratum est.

Et qui veteris sunt, quibus contradicuntur, et non recipiuntur ab ecclesia.

Machabaici tres, versus 7300. Sapientia Salomonis, versus 1100.

Sapientia Iesu Sirach, versus 2800.

Psalmi et Cantica Salomonis, versus 2102.

p. 787 Hester, versus 308.

Iudit, versus 1700.

Susanna, versus 500.

Tobet et Tobias, versus 700.

Et quibus novi contradicuntur.

Apocalypsis Ioannis, versus 1500.

Apocalypsis Petri, versus 4800.

Barnabae epistola, versus 1306.

Evangelium secundum Hebreos, versus 2200.

Et quae sunt apocrypha veteris.

Enoch, versus 1500.

Patriarchae, versus 4800.

Oratio Ioseph, versus 5100.

Testamentum Moysi, versus 1100.

Assumptio Moysi, versus 4100.

Abraham, versus 300.

Elab et Modad, versus 200.

Heliae prophetia, versus 316.

Sophoniae prophetia, versus 600.

Zachariae patris Ioannis, versus 500.

Baruch, Ambacum, Ezechielis et Danielis falsa scripta.

Et quae novi sunt apocrypha.

Itinerarium Pauli, versus 3600.

Itinerarium Petri, versus 2800.

Itinerarium Ioannis, versus p. 788 2500.

Itinerarium Thomae, versus 1600.

Evangelium secundum Thomam, versus 1300.

Doctrina apostolorum, versus 200.

Clementis versus 2600.

Ignatii et Polycarpi, Pastoris et Hermae.

A B H I N C E X C E R P T I O

ex Chronographia Georgii.

Syacelli Pompeius bello Hierosolyma percepta, Aristobulum qui-
p. Bonn. dem vinctum cum filiis Alexandro et Antigono tenebat, Ro-

566 11 mam properans triumphaturus, et aliarum quoque gentium
reges et duces. Hyrcano autem huius fratri summo com-
misso pontificio, tributarios statuit Romanis Iudeeos. qui

p. 567 Romam victor ingressus amicitia iungitur C. Julio Caesari,
qui creatus contra Gallos et Britannos praetor dirigitur, ma-
gnisque praeliis per annos decem Gallos et Britannos Roma-
nis tributarios fecit; qui quingentas civitates possidebant, ut

p. 568 8 Plutarchus scribit Chaeronensis philosophus. tunc Crassus
succedens Gabino Syriacum obtinuit principatum, et contra
Parthos, id est Persas, exercitum movit, porro Antipater
amicos sibi ubique Romanorum potentes muneribus et aliis
obsequiis faciebat. inter quos et Hareth Arabum, id est Sa-
racenorum, regi valida sociatus est amicitia, propter matri-
monium insignis uxoris Arabicae Cypridis, ex qua filios ha-
buit quatuor, Phasailum videlicet et Herodem, qui rex post
Hyrcanum extitit Hebraeorum primus alienigena, et tertium
Iosephum, et Pheroran quartum, iam tum Arabibus Iudeeo-
rum, sicut nunc Christianorum, legitima confiduntibus.

p. 569 18 Pompeius igitur Hyrcano summum pontificium robora-
vit, et ipse Romanis Iudeeos tributarios statuit. idem ipse
Antipatrum alienigenam, Herodis filium, et patrem Palaesti-

p. 572 21 nae ordinavit procuratorem. at vero C. Julius Caesar Ro-
manum rediens omni parti Pompeii pepercit, de qua erat Ci-
cero Brutus et Cassius, consulunque principatum destruxit.

p. 573 13 tumque Antonius Cleopatrae Arabiam tradidit.

p. 574 Romanorum C. Julius Caesar primus monarchus habe-
tur. mundi anno 5454 C. Julius Caesar veniens in Iudeam
post Pompeii mortem ab Aegypto, roborat summum ponti-
ficium Hyrcano, et Antipatro potentatus divisionem dat; qui
dolo Bruti et Cassii occiditur, non ferentium Pompeii per-
emptionem neque consulum depositionem. huius heres ad-

p. 575 optatus erat Octavianus Caesar, filius Attiae sororis eius et
Octavii. dein parata Victoria venientes Romanum Augustus et
Antonius dividunt cum Helpidio tripliciter totum Romano-
rum principatum, et ut ita dixerim, totius orbis terrarum;
et Augustus quidem Europam sortitur usque ad occiduum
Oceanum, Helpidius autem quae circa Libyam sunt omnia,
porro Antonius totam Asiam.

Secundus Romanorum monarchus Caesar Octavianus, p. 577 qui et Augustus appellatus est. a creatione mundi usque ad initium tertii Augusti Caesaris anni, in quo et indictio promulgata est, sicuti beatus Maximus in sermone suo de pascha testatur, anni sunt 5460. Cicero rhetor et senator Gaietis Italiae interemptus est; ut autem alii aiunt, veneno sese necavit.

Principatus eorum septem qui apud Pergamum impe- p. 578 raverunt cessavit, cum perdurasset 154 annis.

Sicut in quibusdam Latinis editionibus fertur, ab Ale- p. 587 xandro usque ad Augusti tempora fuerunt anni plus minus 300.

Iudeorum primus rex alienigena Herodes fuit annis 37. p. 589 15 qui Ananilum quendam, Iudeorum qui in Babylone erant summum pontificem, accersiens in Hierusalem summum pontificem constituit. et hoc electo post modicum constituit Aristobulum summum pontificem, fratrem uxoris suae, filium Hyrcani. et hoc interempto rursus Ananilum post annum provexit.

Anno mundi 5500 devoluto et 5501 incipiente facta est p. 590 incarnationis domini et salvatoris nostri Iesu Christi, mense secundum Romanos Martio, die 25, secundum divinam editionem, quae per Moysen prolata est, prima die mensis Nisan, qui apud Hebraeos primus creatus est, qua Gabriel archangelus ei, quae vere est ac proprie dei genitrix, totius mundi gaudii obtulit evangelia. sic enim et vivificae resurrectionis eius dies eadem prima mensis die concurrit secundum apostolicas traditiones.

Augustus pontifex maximus decretus est. Herodes pri- p. 594 4 scam Samariam, cum esset deserta, a fundamentis erexit, Se- p. 594 14 baste in honorem Caesaris nominans. Herodes templum quod Hierosolymis erat duplex reaedificavit. Herodes pri- p. 595 1 scam Stratonis turrim Caesaream in honorem Caesaris superaedificans nominavit. idem ipse Iudeorum legisperitos p. 595 11 occidit et scriptas genealogias incendit.

Mundi anno 5500, divinae vero incarnationis anno 1, p. 598 12 pastor bonus pastores primos ad ineffabilem visionem et auditionem per angelos invitavit.

Mundi annus erat 5501, Sextus Pythagoreus philosophus p. 599 florebat. Iudas Galilaeus adversus Romanos simulates agere hortabatur Iudeos propter descriptionem. Herodes mortuus est, cum vixisset annis 70; qui Judacis inique imperavit auctor 37. sub quo et prophetia Iacob adimpta est.

hic primus alienigena praefuit Iudeis, cum esset Idumaeus Arabs. idem ipse primus alienigenam Iudeis pontificem constituit Ananilum.

p. 600 1 Iudeorum secundus alienigena Archelaus filius Herodis, cuius anno 9, mundi vero 5506, Augustus Archelaum quidem, filium Herodis, Iudeorum gentis principem statuit, alias autem fratres eius quatuor, Herodem scilicet homonymum patri, et Antipatrum avo aequivocum Lysaniamque et Philip-pum tetrarchas exhibuit.

p. 602 Mundi anno 5513, divinae incarnationis anno 13, sub Cae-sare Augusto sapientes insignes erant Virgilius, Salustius, Livius, Hortensius, Terentius, Horatius, Athenodorus Tarseus et Si-tio Alexandrinus. idem vero Augustus habitatoribus Roma-nae urbis per facies dinumeratis invenit virorum habitantium eam 131037.

p. 604 Mundi anno 5520 incarnationis divinae annus 20 age-batur, quam Matthaeus Lucasque describunt, Matthaeus qui-dem regiam ex David per Salomonem, Lucas vero ex eodem David per Natham eius filium referens.

p. 605 14 Tiberius tertius monarchus Pontium Pilatum praesidem Iudeae direxit.

p. 606 Mundi anno 5532, divinae incarnationis 32, Ioannem Ba-ptistam, dum ab omnibus ut propheta honoraretur, timens Herodes filius Herodis, ut Iosephus dicit, peremisit; ut autem verius evangelista refert, eo quod redargueret eum propter Herodiadem.

Mundi anno 5533, divinae incarnationis 33, dominus no-ster Iesus Christus post signa multa et suae divinitatis revelata mysteria, sponte ad passionem accessit, et crucifigitur feria sex-ta, hora sexta, Martii mensis die 23, consulatu Neronis 3. et resurgit Martii die 25, cum illucesceret dominicus dies, 8 Calend. Aprilium, prima die primi mensis, qui Nisan, id est Martius mensis, nominatur apud Hebraeos et Christianos. de qua dicitur "in principio fecit deus caelum et terram" et rursus "hic est liber generationis caeli et terrae, in die qua fecit deus caelum et terram." qua ergo die mundus creatus est, ea Christus conceptus, et ea ex mortuis surrexit.

p. 614 *Eusebii Pamphili de hoc ipso.* Iesus Christus, filius dei et dominus noster, secundum prophetias, quae de ipso sunt, ad passionem properat anno nonodecimo imperii Tiberii, se-cundum quod tempus, sicut etiam in aliis gentilium reperi-tur historiis, per singulas dictiones, quae acta sunt, enarrabimus. nam sol defecit, Bithynia mota est, plurima Nicaenae

urbis ceciderunt; quae omnia concinunt his quae circa passionem salvatoris nostri evenerunt. scribens autem et Phlego, qui Olympiadas super ipsis enumerat, in decimotertio sermone eisdem verbis asserit haec. "porro quarto anno ducentesimas secundae Olympiadis facta est defectio solis maxima, et nox hora sexta diei facta est, ita ut etiam stellae in caelo parerent. terrae motus etiam magnus in Bithynia factus plurima Nicaeae subvertit."

Mundi anno 5534, divinae incarnationis anno 34. prima p. 619 die huius anni, Martii mensis die 25, dominus noster ex mortuis tertio die surrexit; quadragesimo vero die resurrectionis suae, id est mense Maio die tertio, assumptus misit apostolis spiritum suum paraclitum in sancta pentecoste. cete- p. 620 rum, ut Clemens scribit, Iacobo Iusto et Ioanni ac Petro post resurrectionem tradidit scientiam dominus, et isti ceteris tradiderunt, ceteri vero apostoli septuaginta. eisdem diebus discipuli interrogaverunt dominum in monte oliveti, si in tempore hoc restitueret regnum Israel. eodem anno Iacobus frater domini primus episcopus Hierosolymorum ordinatur. duo Iacobi erant, frater domini, filius existens Joseph, qui dicebatur Iustus, de quo etiam Paulus ait "alium autem apostolorum vidi neminem nisi Iacobum fratrem domini;" qui de pinnaculo iactatus a Iudeis ligno fullonis sauciatus moritur. et alter qui capite truncatus est, frater videlicet Ioannis deiloqui.

Iudeis tertius alienigena praefuit Herodes filius Hero- p. 621 dis, cuius tempore Pilatus, post simultatem Iudeorum propter imagines Caesaris, carbonam, id est sacrum thesaurum, in aquarum advectionem consumpsit, et rursus simultates agere compulit. idem ipse Pilatus Tiberio de Christo referens commovit eum ad amorem dogmatis et fidei Christianae.

Mundi anno 5535, divinae incarnationis 35, Petrus et p. 622 Ioannes in templum ascendentibus claudum a nativitate curaverunt.

Mundi anno 5536 de Anania et Saphira Hierusalem per Petrum miraculum factum est, et Thaddaeus ad civitatem Edessam mittitur, quae universa usque nunc sine manu factum dominicum characterem colit.

Mundi anno 5537, divinae incarnationis 37, persecutione p. 623 mota fidelium multi dispersi sunt. Stephanus protomartyr et protodiaconus lapidibus est occisus. Simon magus a Philippo, uno ex septem diaconibus, in Samariam descendente callide baptizatus est. unde et hi qui ab ipso usque modo

baptizari simulantur, penitus sunt a divinis mandatis et dogmatibus alieni, non suscipientes de resurrectione verbum, neque visibilem mundum dei esse dicentes, omnemque abominabilem turpemque operationem sectantes. his quidem miseric patrem se vocandum tradidit, imaginemque Iovis factam nomine adorandam; Helenam autem meretricem, quae cum ipso erat, pro Athena docuit adorari. porro Iudeis Christum se dicebat esse, et non patrem. Pontius Pilatus sub C. Caesare, quarto imperatore Romanorum, qui dicebatur Caligula, in diversas aerumnas incidens, ut Romanorum aiunt historiographi, sui ipsius factus est interfector. hic et Iulium Canum, unum ex Stoicis philosophis, interfecit.

p. 625 Mundi anno 5539, divinas incarnationis anno 39, Agrippa, qui et Herodes, Herodis filius, Iudeorum quartus alienigena rex, cum sub Tib. Caesare fuissest costodiae mancipatus propter accusations adversus patrem prolatas, deinde a vinculis dimissus, a C. Caesare rex Iudeorum transmittitur. Herodes autem, huius pater, apud Lugdunum Galliae civitatem exilio relegatus extrema egestate una cum Herodiade adultera moritur. puellam vero, quae saltaverat in decollatione Ioannis Baptiste, vivam terra glutivit. his temporibus Philippus, unus ex septem diaconibus, resistebat Simoni de vico Gิตio Samariae, qui etiam dicitur primus ex gentibus eunchum Aethiopem baptizasse.

p. 627 Mundi anno 5540, divinae incarnationis anno 40, Petrus princeps apostolorum, Antiochena fundata primo ecclesia, Romam pergit evangelium praedicaturus, ubi primus usque ad finem suum ecclesiae praefuit. praeterea primam epistolam suam, quae de catholicis est, a Roma misit, ut Eusebius scribit, et Marcum evangelistam, qui tunc Romanis petentibus exposuerat evangelium, ut Clemens et Papias Hieropolitanus episcopus perhibent. alii sane hanc ab Ioppe missam existimant. hoc quoque tempore Pauli et Siliae iter in Derbe et Listris agitur, in Phrygia quoque ac Isauria et Cilicia et Galatia simul et Troade. Pauli rursus et Marci acta, quae Philippis ac Thessalonicae et Berae gessere, narrantur.

p. 628 Paulus item Ephesi et Cenchreis, Caesareae quoque et Antiochia, in Italia et Phrygia laboravit. Pauli actus, quos Ephesi proprie gessit. Paulus, quae Troade ac Miletii gessit, Ephesiis commendavit. quae in Hierusalem a Iudeis gesta sunt contra Paulum. Paulique Caesariae contra Felicem et Drusillam. item Pauli quae Caesariac gesserit, vel Iudei adversus ipsum. Marcus evangelista Aegypto et Alexandriae salutare verbum evangelizabat. Antiochenae ecclesiae primus episcopus Euodius fuit annis viginti.

Mundi anno 5540, divinae incarnationis 40, Claudio imperat, Agabi prophetia fame per orbem facta completur. Claudio cives Romanae urbis describens invenit sexies mille p. 629 millia 941.

Mundi anno 5546, divinae incarnationis anno 46, in die-p. 630 bus Azymorum dissensione facta in Hierusalem conculcati circa portarum exitus Iudei periere circa 30 milia. tunc et apud Athenienses suprascripta est ara, ignoto deo.

Iustini philosophi et martyris, de sermone primo ad Antoninum imperatorem pro Christianis. post ascensionem domini in caelo proposuerunt homines daemones quosdam dicentes se esse deos; qui non solum minime repulsi sunt a vobis, sed meruerunt honores. Simonem quendam Samaritanum, qui fuit de castello quod dicebatur Gitio, qui sub Claudio Caesare per operantem daemonum artem virtutes magicas faciens in urbe vestra regia Roma deus existimabatur, et sta-p. 631 tua a vobis ut deus honoratur in Tiberi flumine inter duos pontes, habens superscriptionem Latinam hanc "Simoni deo sancto." et pene omnes quidem Samaritani, pauci autem etiam in aliis gentibus, tanquam primum deum illum confitentes adorant.

Mundi anno 5550, divinae incarnationis anno 50, Claudio imperat. Apollonius ex Tyanensibus Italiae Pythagori-p. 632 cus philosophus pollet, ita ut hunc ipso quoque Pythagora Philostratus et alii acrioris ingenii fuisse describant. his temporibus visa est avis illa Phoenix, quemadmodum scribunt Aegyptii, quae ante 654 annos apparuerat. et Dexippus in hoc concordat.

Mundi anno 5553, Nerone imperante, divinus ei aposto-p. 637 6 lus secundo est praesentatus. denique primo cum Nero mitior adhuc erga Christianum dogma teneretur, audiens rationem eius dimisit illum spiritu dispensante ad perficiendam prae-dicationem. secundo vero ipse se postulavit a Caesaria Palæstinae mittendum ad Caesarem, et ita demum Neroni astitit et martyrium sumpsit. unde Iudei cum vidissent quod in hunc insidias occidendi perficere nequivissent, ad Iacobum fratrem domini perimendum conversi sunt.

Mundi anno 5563, divinae incarnationis anno 63, Nero p. 644 imperat, qui super omnia infortunia sua primam contra Christianos persecutionem monstravit, cum videlicet Petrus et Paulus divini apostoli pro Christo martyrii sunt agone coronati, unus quidem deorsum capite, ut ipse sibi elegit, suspensus, alter vero capite sancto truncatus. de quibus Ter-tullianus Romanus scriptor haec inter cetera refert. "hic

ergo impugnator dei in primordiis praedicatus in apostolorum occisiones elatus est: nam Paulus apud urbem Romanam capite truncatus, Petrus autem eculeo est suspensus." quam historiam credibilem reddit Pauli Petriique narratio, quae usque in praesens in coemeteriis illic positis retinetur. his etiam Caius historicus, vir ecclesiasticus, similia scribit, qui cum Zephyrino episcopo Romano adversus quendam Proculum Cataphrygam disputans dicit "ego tropaea apostolorum p. 645 habeo, quae ostendam: si enim volueris pergere via regali quae ad Vaticanum ducit, aut ad viam Hostiensem, invenies tropaea eorum qui hanc stabilierunt ecclesiam." his consona et Dionysius Corinthius scribit, indicans quod per idem tempus martyrizati fuerunt, ita dicens "sed et vos habentes commotionem a Petro et Paulo plantationem Romanae et Corinthiorum ecclesiae coniunxitis. etenim simul advenientes et in nostra Corinthiorum ecclesia docuerunt et per omnem Italiam, atque in hac urbe simul docentes etiam martyrio uno eodemque tempore coronati sunt." secundum idem tempus sub Nerone pollebant Romae poetae Lucanus, Ovidius, satyrici Iuvenalis et Persius, Senecaque tragicus, Musonius atque Plutarchus philosophi. Romanorum ecclesiae post Petrum summum Linus extitit praesul.

Mundi anno 5565, divinae incarnationis anno 65, Nerone turpiter vita soluto septimus Vespasianus a militibus apud Iudeam imperator Romanorum appellatus est. apud Italiam vero Galba Hiberiae praetor veniens Romam imperat mensibus septem; quem Otho unus ex senioribus interficiens imperat Romae mensibus tribus; quo Vitellius occiso imperat mensibus octo. hic Sabinum fratrem Vespasiani timore in Capitolium fugientem in templo Iovis peremit et templum subvertit. verum ipse a Domitiano iuniore Vespasiani filio protinus imperfectus est. Tito namque seniore filio ad debellandos Iudeos derelicto, Vespasianus in Graeciam venit gaudens, ut Graeci fatentur, in his quae audiebat a Tyanensi Apollonio de tempore imperii ac ceteris bonis fortioris, loquens cum eo apud Aegyptum, ab Indis et Brachmanis ac gymnosophistis illic degentibus redeunte. cum ergo venisset in Helladem, cepit refugas civitates. denique Romam profectus imperavit ornata, Neroni resistens, et substantias ac iura revocans urbis. p. 646

Mundi anno 5566, divinae incarnationis anno 66, Antiochiae Ignatius episcopus deifer habetur. igitur primus alienigenarum rex Iudeorum Herodes fuit, qui pueros infecit, annis 37; Archelaus filius eius annis 9; Herodes frater eius annis 24; Agrippa, qui et Herodes, filius Herodis,

qui esca vermibus est factus, annis 7; Agrippa filius eius, qui minor dicebatur, annis 23; ad quem usque ab alienigenis detentum regnum Iudeorum perduravit annos 100 a primo Herode.

Mundi anno 5575, divinae incarnationis anno 75, Vesu-^{p.649} vius mons sub Tito Vespasiani filio in vertice scissus ignem emisit, adeo ut incenderetur adiacens regio cum civitatibus. Domitianus eunuchisari viros iussit, et uxorem nuncupari Augustam; qui post Neronem secundus persecutionem intulit p.⁶⁵⁰ Christianis, quorum multi martyrio coronati sunt, ut Bretius scribit; inter quos et Flavia Domicilla, consobrina Clemensis Flavii consularis, ut Christiana fugatur, ipseque Clemens pro Christo perimitur. huius autem Stephanus quidam ex libertis, circa Clementem dominum suum amoris affectu detentus, circa Domitianum peremisit; unde honore a senatu dignus effectus est, eo quod a maximo malo Romanos eruerit.

Mundi anno 5578, divinae incarnationis anno 78, quar-^{p.651} tus post sumnum Petrum Romanae praeest ecclesiae Clemens, cuius et apostolus in epistola ad Philippenses secunda meminit dicens "cum Clemente et ceteris cooperatoribus meis, quorum nomina sunt iu libro vitae." huius epistola fertur ad Corinthios missa, quam tota recipit, ut Egesippus testatur, ecclesia. Romae quoque sub Evaristo papa divinitus signa multa, et per totum orbem, effecta sunt.

Mundi anno 5589, divinae incarnationis 89, Nerva vir ^{p.654} 1 mitis sapienter imperium moderatur.

Mundi anno 5590, divinae incarnationis 90, Traianus ^{p.655} imperat. Iustus Tiberiensis Iudeus conscriptor agnoscitur. Tertullianus historice narrat Plinium Secundum quarundam provinciarum gerere praesidatum, et morte plurimos affici Christianos, super quibus haesitans quid esset agendum, Traiano suggerit nil eos morte gerere dignum, nisi quod idolis non immolarent et Christum veluti deum ante lucem surgentes laudarent, a malis omnibus abstinentes. ad quem Traianus rescribit Christianos nullatenus inquirendos.

Mundi anno 5596, divinae incarnationis anno 96, Ioan-^{p.656} 14 nem deiloquum et apostolum Eirenaeus et alii scribunt superstitem usque ad tempora permanisse Traiani, cum quibus Papias Hieropolitanus et Polycarpus Smyrnae episcopus auditores eius fuisse noscuntur.

Mundi anno 5600, divinae incarnationis anno centesimo, ^{p.657} 9 Traianus Lysio Quinto Iudeos a Mesopotamia seditiones fa-

cientes iussit auferri. at ille pluribus Iudeorum milibus tradicatis praeses Iudeaeae propterea constituit.

p. 658 Mundi anno 5609, divinae incarnationis anno 109, Aelius Adrianus imperans, Quadrato apostolorum auditori et Aristidi Atheniensi philosopho pro Christianis sibi scribentibus, necnon et Serennio clarissimo duci scribenti iniustum fore sine iudicio Christianos occidi, scribit Minutio Funano proconsuli Asiae neminem occidendum non extante accusatore et crimen.

p. 660 Mundi anno 5621, divinae incarnationis anno 121, Hadrianus apud Athenas moratur, illic bibliothecas constituit. Iudeis vero pessima sorte punitis bellum quod adversus illos agitabatur finem habuit, excidio Hierosolymis novissime desolatis, ita ut nec lapis super lapidem, secundum divinam

p. 661 11 vocem, sit in ea relictus. per idem tempus Phavorinus et Palaemo rhetores insignes, nec non et Herodes Atheniensis et Marcus Byzantius rhetores habebantur. porro post Ioseph Hierosolymorum Judas ordinatur episcopus, ad cuius secundum annum perduravere e circumcisione episcopi 15. sub quo videlicet perfectum et extremum factum est civitatis et nationis Iudeorum excidium. ergo primus ex gentibus Marcus fuit Hierosolymorum episcopus annis 8.

p. 662 Mundi anno 5630, divinae incarnationis anno 130, T. Antoninus cognomento Pius cum filii imperat. Iustinus philosophus pro recti sermonis nostri ratione librum apologeticum Antonino porrexit. per tempora sane Hygini et Pii Romanorum episcoporum usque ad Anicetum Valentinus et Cerdio auctores Marcionis haereseos apud urbem Romam fuisse noscuntur. Arrianus philosophus Nicomediensis praetor

p. 663 agnoscitur, necnon et Maximus Tyrius, Apollonius Stoicus, Chalcedonius, Basilides Scythopolitanus. isti etiam magistri Verissimi Caesaris extiterunt. Criscus cynicus philosophus Iustino divino philosopho nostro martyrii mortem construxit, redargutus ab eo canini latratus.

Mundi anno 5640, divinae incarnationis anno 140, Pius p. 664 Romanus habebatur episcopus, sub quo Polycarpus Romae multos reduxit ab haeresi.

Mundi anno 5653, divinae incarnationis anno 153, Polycarpus Smyrnae sacer episcopus pro Christo martyrio consumitur, cum imperarent M. Aurelius Antoninus, qui et Venerus, Luciusque Aurelius et Commodus. multi quoque apud Gallias legitime pro Christo certaverunt, quorum passiones scriptae sunt in memoria posteriorum. Melito Sardianensium Lydiae episcopus pollebat, qui librum apologeticum pro Chri-

stianis Antonino porrexit. Dionysius Corinthi episcopus, vir sacer, agnoscebatur. Christianorum orationibus Romanus exercitus apud Quados periturus salvatur. Theophilus Alexanderinus, cuius conscripta sunt et feruntur, necnon et H- p. 666 rodianus grammaticus optimus pollebat, Cataphrygarumque pseudoprophetia orta est.

Mundi anno 5665, divinae incarnationis anno 165, M. Aurelio Antonino imperante Sotericus et Eleuther Romanae praesunt ecclesiae. Galienus optimus medicus pollebat, gener Pergamenus. Julianus Romae leges promebat. Fronto rhetor, Aristides Smyrnaeus sophista, Oppianus poeta, Atticus Platonicus philosophus erant. Antoninus et Commodus p. 667 leges et constitutiones bene considerantes renovaverunt.

Mundi anno 5672, divinae incarnationis anno 172, Commodo imperante Eirenaeus episcopus Lugdunensis divinis ver- p. 668 bis et actibus coruscabat. Commodus honorabilibus ex se- natu peremptis etiam Julianum legislatorem occidit.

Mundi anno 5685, divinae incarnationis anno 185, Vi- p. 669 ctor Romanae ecclesiae floret episcopus, Iulius Pertinax imperat. post quem Julianus vocatus Didius duobus tantum mensibus imperat; qui pro eo quod pecuniis imperium adeptus fuerat, a principatu deponitur ab amicis Severi, a quibus mox imperator creatur. quo tempore Clemens, presbyter Alexandrinus, optimus magister in philosophia quae secundum Christum est, compositor enituit. Pantaenus philosophus ex Stoicis in divino verbo fulget. Africanus historicus Christianus pollet. Musianus scriptor ecclesiasticus agnoscitur. Ori- p. 670 genes insensatus apud Alexandriam inania opinatus dogmata sectatur gentilium.

Mundi anno 5696, divinae incarnationis anno 196, Ze- p. 671 phyrinus episcopus Romanae preeest ecclesiae. Severus Ro- manam veniens Albinum, qui tyraonidem contra Lugdunen- sum civitatem exercuerat, interemit.

Mundi anno 5701, divinae incarnationis anno 201, An- p. 672 toninus Caracalla imperat cum fratre Geta. dein Macrinus filius Caracallae patre occiso sumit imperium.

Mundi anno 5710, divinae incarnationis anno 210, Cal- p. 674 9 listus episcopus Romanae preeest ecclesiae, Antoninus Aurelius imperat.

Mundi anno 5715, divinae incarnationis anno 215, Ur- banus episcopus Romanum gerit pontificium, Alexander Ma- maiae filius imperat. Hippolytus Romanus, episcopus sacra- tissimus Portus, valde decore floruit in philosophia quae se-

34 ANASTASII HISTORIA ECCLESIASTICA

cundum Christum est, multaque animae profutura composuit monumenta, tam scilicet in Examineron et in ea quae post Examineron sunt, in multa etiam prophetarum, et maxime Ezechielis et Danielis; quin et in cantica canticorum et in alias diversas veteres et novas scripturas; interea etiam in apocalypsin theologi, quam in Patmo vidit. et contra Marcionem

p. 675 et ceteras haereses scripsit, et de 16 annorum circulo, qui in paschae ratione observari solet, exposuit canonem, quem intra primum annum concludit Alexandri Mamaeae filii. et ut compendiose dicatur, Theophrates *) fluvius ecclesiae vivorum effectus est fluentorum, ad extreum martyrii coronam induitus. ex hoc etiam infelix Origenes conscribendi commentarios in scripturas sanctas fomitem sumpsit, incitante se Ambrosio, et affatim, quae in hoc opus essent necessaria, largiente. denique septem notarios velociter et optime scribentes adhibuit; sed et puellas scribendi arte doctissimas ad inenarrabilem ei praestandam alacritatem dictaedi. sed in barathrum gentilis prodigiosaeque fabulationis delapsus restitutionem et praexistentiam necnon et alia quaedam dogmata praedicavit, et ideo a choro sanctorum expulsus est. fertur autem quod Mamaea, mater imperatoris Alexandri, cum esset oppido dei cultrix, locuta sit cum Origene apud Antiochiam degens; quae etiam penes omnes qui famosi tunc Christianorum magistri habebantur, benignissime cerebatur propter fidem, qua erga Christum flagrabat. Emaus Palaestinae castellum, de quo in sacris legitur evangeliis, ab Alessandro Nicopolis est honorari decreta, legatione fungente Africano, qui historias in quinque libris conscripsit.

p. 680 Mundi anno 5728, divinae incarnationis anno 228, Maximinus imperans contra Christianos persecutionem movit. his temporibus Antherus et Pontianus Romani praesules clauerunt.

p. 681 Mundi anno 5731, divinae incarnationis anno 231, Gordianus imperat. Fabianus episcopus Romanus martyr habetur.

Mundi anno 5737, divinae incarnationis anno 237, Porphyrius Plotini Platonici philosophi auditor habetur. Theopompus philosophus apud Chaeroniam et Nicator Sophista penes Athenas pollebat. Philippus imperator adeo in fide Christi proficiebat ut etiam peccata sua prompte confitetur, et nocte paschalis festivitatis multitudini inter ecclesiae orationes communicaret. unde factum est ut divinus sermo ampliorem fiduciam sumeret.

*) Euphrates codex Thuanus.

Mundi anno 5744, divinae incarnationis anno 244, Ori. p. 684 20 genes gloriatus circumventionis suae verbis et gentilibus fabulis tantam amisit coronam, non propter inopiam divinae bonitatis, sed propter superbum et suasionis propriae sensum. p. 685 verum ista Eusebio Caesariensi non ita esse videntur, qui nimur maiorem omnibus sanctis atque magistris eum exhibere festinans, in sexto ecclesiasticae historiae suae sermone, favens ei, multis hunc laudibus extulit, nesciens quae diceret vel de quibus affirmaret. nimis enim paucorum sacratorum et beatissimorum patrum, qui per idem tempus effulserant, memor, id est Clementis Alexandrini, Hippolyti sacerdotis et martyris, Africani historici et magni Dionysii Alexandrini, necnon et aliorum, solum huius vana sententia Origenis proiectum, quem a puero subsecutus est, praeconiis effert, usquequo ad martyrii palmam venturus subcubuit. et quidem super Fabiano sacratissimo martyre ac Romano antistite seu Babyla Antiocheno et Alexandro Hierosolymitano perpaucis verbis historiam texuit: at ubi ad virum sui sensus pervenit, id est ad Origenem, pluribus hunc laudibus et miris declamationibus extulit. verum quamvis Eusebius plurimis Ori. p. 686 10 genis impii praeconiis usus fuerit, sine martyrio tamen passionem eius reliquit et cursum inconsuatum. qui enim perseveraverit usque in finem, ait dominus, salvus erit, non qui patitur et lassescit. infert autem Eusebius et de beato Dionysio episcopo Alexandrino testimonium, Origeni et sociis eius gratiam praestans, quatinus non appareat solus Origenes in martyrio defecisse, sed habere videatur et alios suae defectionis participes.

Praeterea per haec tempora Novatus Romanorum eccl. p. 696 siae presbyter, episcopatum indigne desiderans et compos minime factus, eo quod super aliis pravitatibus et maxime avaritiae tumoris ac amoris privati vitiis deprehensus extiterit, sese ab ecclesia separavit, sub obtentu quasi eorum qui Decii tempore in persecutione immolaverant et per poenitentiam in communionem ab ecclesia sunt recepti; auctorque ac haeresiarches eorum qui se mundos per superbiam nuncupabant apparens, una cum ipsis pulsus est de paradiso ecclesiae sententia patrum sanctorum quadraginta, qui synodice convenierunt in urbe Roma, una cum pluribus presbyteris et diaconibus, qui scilicet abdicato eo una cum inhumanis consentaneis fratribus, qui lapsi fuerant, per poenitentiam suscipi p. 697 decreverunt. porro tanto concilio Cornelius Romanae praefuit praesul ecclesiae; qui etiam scribit ad Fabium episcopum Antiochenum tam quae synodo placuere, quam proprie de malignis Novati actionibus, dicens "scis autem quod ab olim

desideraverit episcopatum mirabilis iste, occultans praesumtuosum in se desiderium, et latentis superbiae velamento cooperiens. ad quam in primordiis idcirco elatus apparuit, quoniam socios ex confessoribus nonnullos habere meruerat. denique Maximus, unus ex presbyteris nostris, et Urbanus, qui secundo ex confessione gloriam consecuti sunt, Sidonius quoque et Celerinus, vir qui omnia supplicia per misericordiam dei perseverantissime pertulerit, et firmitate fidei suae infirmitatem carnis corroborans potenter adversarium vicit, considerantes eum, et perspicientes calliditatem et levitatem quae inerant ei, periuria quoque atque mendacia, necnon et excommunicationem eius, reversi sunt ad ecclesiam, et omnia eius artifia et molimina, quae ex multo iam tempore habens subterfugiebat et occultabat se, coram multis confessi sunt, hoc quidem episcopis, illud vero presbyteris et laicis quam plurimis cum luctu non modico manifestantes, et resipiscentes, super quibus dolosae malignaeque bestiae parentes ad modicum tempus ab ecclesia recesserunt."

p. 698 et post pauca "impossibilem, frater carissime, conversionem et transmutationem in brevi tempore vidimus super eos effectam. clarissimus enim hic, et qui iuramentis terribilibus erat solitus affirmare se nullatenus episcopatum desiderare, subito episcopus quemadmodum ex stipite quodam in medium iactatus apparebat. iste igitur dogmatista et ecclesiasticae disciplinae patronus cum attrahere ac usurpare episcopatum, qui sibi desuper datus non fuerat, niteretur, duos sibi socios propriae salutis ignaros elegit, quatinus his missis in remotam Italiae partem inde tres episcopos agrestes et simplicissimos facta quadam circumventione seducere conaretur, siquidem ipse asseverans affirmabat oportere illos Romam occurrere, quo cuncta dissensio, quae facta fuerat, una cum aliis intervenientibus episcopis solveretur. quos praevenientes, sicuti praediximus, circa malignorum molimina et figmenta simpliciores, et inclinatos a quibusdam sibi similibus et turbatis hominibus, hora decima ebrios et crapulae deditos, vi coëgit imaginaria quadam et inani manus impositione episcopatum sibi tribuere. ex quibus tamen unus non post multum reneavit ad ecclesiam lugens et confitens peccatum suum; cui et communicavimus

p. 699 laico, pro eo deprecante universo, qui aderat, populo. ad loca autem in quibus reliqui episcopi fuerant ordinati successores transmisimus. defensor ergo evangelii nesciebat unum episcopum esse oportere in catholica ecclesia, in qua non ignorabat presbyteros esse quadraginta sex, diaconos septem, subdiaconos septem, acolytos duos et quadraginta, exorcistas autem et lectores cum ostiariis 52, viduas cum afflictis supra 1050.

quos omnes domini gratia et misericordia nutrit; quae nec tanta et tam in ecclesia necessaria per dei providentiam multitudo, nec dives et multiplex numerus cum maximo et innumerabili populo a tanta desperatione ac taedio convertit, aut ad ecclesiam revocavit." his inferens post alia dicit "ea nunc cetera prosequamur, quibus operibus vel quibus conversationibus sisus episcopatum sibi vindicaverit. an forte pro eo quod ab initio in ecclesia fuerat conversatus, et multos agones pro ea subierit, et in periculis multis et magnis propter divinum cultum assuerit? sed non est ita. cui videlicet occasio credendi fuit Satanae adventus in eum et habitatio in illo tempore multo, et ut adiuvaretur ab exorcistis. cum saevum incurrisset languorem, cumque mori aestimaretur in lecto quo iacebat, perfusus est gratia, si tamen dicere oportet p. 700 teat huiusmodi quid gratiae suscepisse. sed nec cetera consecutus est, cum languorem fugeret, quae percipere debebat secundum ecclesiae regulam. sed nec signaculum ab episcopo consecutus est. ergo cum haec adeptus non sit, quomodo queso spiritum sanctum adeptus est?" et rursus infert "qui propter formidinem et privatam quandam gratiam tempore persecutionis presbyterum esse se denegavit: postulatus enim atque rogatus a diaconibus ut exiret e cellula, qua sese coercuerat, fratribus auxiliaturus et, ut fas presbytero esset, pro viribus periclitantibus fratribus et sollicitudinis indigentibus opitulaturus, adeo parere diaconibus recusavit ut etiam saeviendo discederet. non enim ultra se presbyterum fore asseverans, cum alterius esset philosophiae amator." deinde post pauxillum subinfert "deserta enim clarus iste ecclesia dei, in qua credens meruit presbyteratum per gratiam episcopi, qui ad sortem presbyteratus ei impo-
nuit, prohibitas est ab omni clero, sed et laicis multis asserentibus non esse licitum clericum fieri eum causa infirmitatis, qui in lecto positus gratiam sit adeptus. verum episcopum poposcerunt, ut hoc sibi de isto solo concederet." his addit Cornelius pravissimam Novati impudentiam asserens. "faciens enim oblationes, et dispertiens unicuique portionem et tradens, hoc iurare pro benedictione miseros homines cogit, p. 701 tenens utraque manu manum accipientis, et non dimittens donec iurans hoc dicat (illius enim sermonibus utar) *iura mihi per corpus et sanguinem domini nostri Iesu Christi quod nunquam me aliquando derelinquas vel ad Cornelium redeas;* et infaustus homo non prius gustat quam sibi antea maledicat, et pro eo ut dicat accepto pane illo *) amen, ulterius

*) v. observationes Nic. Rigaltii ad Tertullian. de Spectaculis in fine et Menard. in libr. Sacram. S. Gregor. p. 389 et 391. FABR..

iam non redeam ad Cornelium dicit." praeterea Fabio Antiocheno episcopo super Novato claudicanti Cornelius, quae praemissa sunt, et qualiter eum multi deserentes ad ecclesiam currant, necessario scribit. in quibus et de beato Moyse martyre meminit, qualiter ipsum Novatum ante martyrium una cum quinque schismaticis presbyteris eius, deprehendens temeritatem ipsius, excommunicaverit. additque in epistola fine catalogum episcoporum qui adversus eum Romae convenerant per singula nomina, et parochiarum faciens mentionem, nec non et eorum qui cum ob necessaria obstacula non convenissent, consenserunt tamen propriis litteris divino contra ipsum deprompto iudicio.

p. 705 Mundi anno 5746, divinae incarnationis anno 246, Gallus et Volusianus imperant. Cornelius et Lucius circa horum tempora Romani episcopi crux martyrii florent. cum plurimi Scytha, qui Goths dicuntur, Histrum fluvium sub Decio transmeassent, Romanum imperium devastabant: isti Mysos Nicopolim fugientes obtinuerant. Decius autem illos aggressus, ut Dexippus scribit, triginta milibus interfectis in conflictu minuitur, ita ut Philippopolim desertam ab eis factam amitteret et Thraces multi perirent. porro Decius impugnator dei valde ignominiose occiditur apud Abrytam qui dicitur Forothembronii una cum filio. Scytha vero cum pluribus spoliis et captivis ad sua reversi sunt. exercitus autem Gallum quendam, qui olim consul extiterat, imperatorem una cum Volusiano Decii filio acclamaverunt, qui et

p. 706 imperant secundum Dexippum mensibus decem et octo, nil dignum laude gerentes, secundum alios autem annis tribus, porro secundum quosdam annis duobus; peremptique sunt proditi a proprio potentatu in foro Flaminii, nequaquam Decii mores sectati, ut quodam in loco beatus Dionysius Alexandrinus, antistes Hermammoni, scribit. his temporibus Gregorius magnus et miraculorum patrator in philosophiae, quae secundum Christum est, perfectione fulgebat. cuius condignam Caesariensis Eusebius, nescio qua pro causa, mentionem non ficit, praesertim cum irrationalibus declamationibus impii Origenis moretur, quod agere potius super hoc debuerit, qui per universum orhem terrarum personat divinisque verbis coruscat atque prodigiis, ita ut ipsis etiam daemonibus ut quibusdam mancipiis imperaret per multam ad deum fiduciam et vitae et verbi munditiam. aestimo autem Eusebium ita deificae virtutis mirabilis et deiferi Gregorii magnitudinem tacuisse, pro eo quod omnimodis purus et alienus ab Origenis deliramentis et Arii blasphemis p. 707 fuerit, quibus Eusebius erat infectus. qui nec Cypriani, ma-

gni Carthaginis Libyae praesulis, martyrium scripsit. pri-
mus Cypriano dogmatizanti per lavacrum quosdam, qui ex
haeresibus convertuntur, purificandos, Stephanus, qui post
Lucium Romanorum moderatus est sedem, restitit, utpote
novum quiddam praeter ecclesiae consuetudinem introdu-
centi. cui Stephano Dionysius primam suam de baptimate
mittit epistolam, in qua inter alia scribit dicens "Syriae sane ^{P. 708 13}
omnes et Arabia, quibus semper misistis, atque Mesopotamia
Pontus et Bithynia, ut coniunctim asseram, exultant omnes ubi-
que concordia et amore fraternitatis glorificantes deum." p.
præ-
terea idem magnus Dionysius Alexandrinus episcopus de bapti-
mate scribit tam eidem Stephano quam Sixto pontifici et Philo-
meni presbytero et Dionysio aequo presbytero, viro rationabili
et mirabili, qui et post modicum Romano præficitur throno.

Mundi anno 5748, divinae incarnationis anno 248, Va. p. 714
lerianus et Galienus imperant. Stephanus Sextus et Diony-
sius Romanum pontificium gerunt. Paulus Samosatenus
decimus quintus Antiochiae praesul habetur, qui pulsus
est divino decreto et iudicio sanctorum patrum, cum Arte-
monis haeresim renovasset. verum post Gallum et Volusia- p. 715
num secundum quosdam Aemilianus sumit imperium. tunc
et Scytbae rursus Histrum transeuntes Thessalonicam urbem
Illyrici vastaverunt. tunc et Athenienses reaedificaverunt
murum, qui destructus fuerat a Syllae temporibus. Scy-
thbae autem cum multis praedis ad propria remearunt. tunc p. 717 9
et Heluri cum quingentis navibus per Maeotides paludes ad
Pontum navigantes Byzantium et Chrysopolim ceperunt.

Anno mundi 5753, divinae incarnationis anno 253, Clau- p. 720
dias imperat. Heluri etiam rarsus sub isto infeliciter operan-
tar. post Claudium Quintilius obtinuit per dies 17, et mor-
tuus est.

Mundi anno 5764, divinae incarnationis anno 264, Au- p. 721
relianus imperat, sub quo aiunt Philostratum Atheniensium
historiographum et Longinum pollere. qui, videlicet Aure- p. 722 12
lianus, cum persecutionem adversus Christianos movere ni-
teretur, divino fulmine prohibetur, fraudeque suorum occi-
sus est in Caenophrurio posito inter Byzantium et Heracliam.
post quem imperat Tacitus; quo perempto imperat Philo-
rianus; quo imperfecto imperat Probus.

Mundi anno 5770, divinae incarnationis anno 270, ter- p. 723
tio anno Probo imperante Anatolius Laodicenus episcopus
philosophicis studiis decorus agnoscitur. quarto vero anno
eius vesanorum Manichaeorum exitialis perditio vitas homi-
num est illata.

Mundi anno 5775, divinae incarnationis anno 275, Carus cum filiis Carino et Numeriano imperat; quorum unus, Numerianus scilicet, cum venisset Antiochiam, voluit intrare in ecclesiastica et explorare Christianorum mysteria. at vero sanctus Babylas prohibuit eum, dicens "non licet tibi videre divina Christianorum mysteria, cum sis pollutus idollicis sa-
 p. 724 crifciis;" qui indignatus occidit eum. circa haec tempora Felix Entychianus et Caius Romae pontifices extiterunt. porro Numerianus cum triginta tantum diebus regnasset, a socero suo interfectus est, et Diocletianus sumit imperium.

A B H I N C H I S A A C I U S,

qui et Theophanes.

Theo- Mundi anno 5777, divinae incarnationis anno 277, Dio-
 phan. cletianus et Maximianus Herculius imperant, qui Caesares
 ed. Bonn. fecere Constantium et Maximianum Galerium. et Diocletia-
 p. 8. nus quidem filiam suam ad nuptias Galerio dedit, Herculius
 autem Maximianus Theodoram filiam suam Constantino co-
 pulavit, quanquam uterque uxores haberet, quas repulit ob
 affectum quo erga imperatores flagrabat. tunc quoque Mar-
 p. 9 cellus episcopus Romae floruit. Diocletianus et Maximianus
 Herculius persecutionem magnam et horrendam contra Chri-
 stianos excitaverunt, et plurima martyrum milia patraverunt,
 diversa tormenta excogitantes et multas nequitias operantes.

Mundi anno 5788, divinae incarnationis anno 288, Dio-
 p. 10 7 cletiano imperante Romae praesul Eusebius habetur. qui,
 videlicet Diocletianus, apud Alexandriam Achilleum interse-
 cit. erat autem cum ipso et Constantinus filius Constantis,
 qui cum adhuc valde iuvenis esset, fortiter agebat in prac-
 liis; quem intuens Diocletianus invidia motus dolo perire
 satagebat: deus autem hunc inopinatae salvavit et patri re-
 p. 12 4 stituit. alias autem ita refertur. Constantino vero filio Con-
 stantii in Oriente ac Palaestinae degente et cum Christianis
 sentiente, videns hunc Galerius Maximianus intellectu animae
 ac corporis robore atque ingenio circa eruditionem profi-
 cere, et reprehendens hunc futurum tyrannidis et eius do-
 gmatum destructorem, hunc morti addicere fraude tractabat.
 at ille divina providentia fraude cognita, quemadmodum Da-

vid, fuga salutem mercatur, et ad patrem suum salvos rediens multas cum illo gratias Christo, qui se salvavit, agebat. circa haec sane tempora Miltiades et dein Silvester Roma- p. 10 13 nae gerunt ecclesiae praesulatum. porro Theotecnus divinus, p. 12 14 cui parens Galerius Maximianus, cum daemonibus immolarebat et responsa susciperet, adversus Christianos persecutionem commovit, monitiones salvatoris finxit, et ad omnia loca in iniuriam misit, et litterarum magistris pueros docere praecepit, studens quo derideretur mysterium nostrum. praeter- p. 14 7 ea Constantius in Britanniis moritur, cum imperasset annis undecim; qui pro se Constantium pronuntiaverat imperatorem, primogenitum filium suum, in conspectu totius populi, praesentibus quoque ceteris filiis suis, Constantini compatriotis, Constantio scilicet et Anaballeno, qui et Dalmatius dicitur est, qui nati fuerant ex Theodora filia Herculii: nam Constantinus ex Helena fuerat, priori Constantii coniuge. at Constantius horum pater nepos erat Claudii imperatoris, ex filia eius genitus. porro Eusebius Caesariensis dicit quod p. 15 8 Diocletianus amens effectus una cum Herculio imperio deposito privatam vitam arripuerit; quorum unus quidem suspendio vitam mutaverit, alter vero, id est Diocletianus, languore prolixo consumptus emarcuerit. ceterum Gelasius, eiusdem Caesariae antistes, dicit quod poenitentia ducti, et denuo imperare volentes, communis senatus decreto perimuntur. his ergo de medio factis, et quae Christianitatis sunt sentiente Constantio defuncto, imperium, ut praedixi, obtinuere Constantinus Augustus, et Maximianus Galerius.

Mundi anno 5797, divinae incarnationis 297, Constanti- p. 16 nus sacratissimus et christianissimus imperat in Galliis et Britannia; cum quo per idem tempus pariter imperabat Maximianus Galerius cum duobus Caesaribus Severo et Maximino. Romae autem Maxentius tyrannus iniuste imperans omnia saeve operabatur. tunc et Licium Caesarem Romani appellavere, gratiam Constantino praestantes, cum esset soror eius Constantiae nuptiis honoratus, qui que pietatem Christianae religionis fallaciter simulabat. interea Severo mortuo Petrus episcopus Alexandrinus, cum esset in custodia praecepto Maximiani Galerii et Maximini filii eius, capite p. 17 reciso gloriose martyrizatus est; qui Arium diaconum existentem absque communione fecit, qui et posthac pessimae opinionis haereticoe patronus effectus multos a pietate removit. multi vero et alii sub istis tyrannis martyrii pro Christo corona induiti sunt, quorum sunt Phileas episcopus Thmuous Aegypti, Peleus et Nilus episcopi Aegypti, Antheanus episcopus Nicomediae, Tyrannio episcopus Tyri, Silvanus epi-

scopus Hemisae et Silvanus episcopus Gazae, Lucianus presbyter Antiochiae, Zenobius presbyter Sidonis, Pamphilus presbyter Caesariae, atque alii innumeri. denique Galerius Maximianus omne preecepit Christianorum exterminium *) fieri, non tantum propter impietatem suam quantum ob rapinam patrimoniorum ipsorum.

- p. 19 4 Porro Constantinus sexto imperii sui anno in destructionem tyrannorum surrexit. Maxentius autem impius facto in fluvio, qui circa urbem Romam decurrit, ex navibus ponte contra magnum Constantimum aciem dirigit, qui Maxentii pavebat maleficia parvulos incidentis propter divinationes nefarias. cumque in haesitatione multa consideret, apparuit ei, hora sexta diei, pretiosa crux ex luce formata, habens superscriptiōnem "in hoc vince." astitit autem ei dominus in visione noctis, et dixit "utere quod ostensum est tibi, et vince." tunc cruce aurea formata, quae est usque in hodiernum diem, iussit ut ante se portaretur in praelio; factaque congressione superati sunt qui circa Maxentium fuerant, plurimis ex his interemptis. Maxentius autem cum residuis fugiens ponte divina virtute discesso in flumen demergitur, quemadmodum Pharaon quondam cum omni exercitu, ita ut amnis necatis equis cum ascensoribus p. 20 impleretur. at vero cives Romani, qui hunc poposcerant ut in suum exurgeret adiutorium, a maligni Maxentii tyrannide liberati civitatem coronant, cum gudio victorem Constantimum una cum victoriam faciente cruce suscipientes, et hunc salvatorem cum gudio acclamantes.

Mundi anno 5803, Constantinus septimo imperii sui anno, cum divina ope Romam obtinuisse, ante omnia corpora sanctorum martyrum colligi et sanctae sepulturae tradi preecepit. et erant Romani triumphalem festivitatem agentes et dominum collaudantes, nec non et vivificam crucem per septem dies et Constantimum victorem magnificantes.

Constantini anno 9 Maximinus filius Galerii, insiliens et sibimet imperium reflectens, turpiter in Cilicia vitam finivit. audiens autem Maximianus Galerius pater huius Maxentium filium Herculii Romae a Constantino per virtutem crucis admersum, timuit, et persecutionem quam adversus Christianos agitabat cessare fecit.

Constantinus autem decimo imperii sui anno una cum Licinio Caesare, zelo dei ductus, castra movit adversus Maximianum Galerium, qui moderabatur Orientem. at ille con-

*) exterminium] utitur Tertullianus adv. Iud. c. 8 et 11 et adv. Valentinianus c. 16. interpres epistolae S. Barnabae. FABR.

tra restiturus cum immensa multitudine aggressus est eos, p. 21 sisus divinationibus daemonum et maleficis adinventionibus, cumque vivifica crux magnum praecedenteret Constantinum, tyrannus una cum congressione in fugam versus, dum multitudo caederetur, imperatoriam vestem depositus, et militari circumdatus habitu, paucis ex fautoribus secum comitantibus, a villa in villam fuga clandestina properabat, et sacerdotes idolorum et in magicis artibus diffamatos, sed et vates eorum collectos, utpote deceptores, occidit.

Interea Constantinus cum 11 gereret imperii annum, et vivum Galerium Maximianum esset aggressurus, divina preveniens ira comprehendit eum: flamma enim de medio viscera et medullarum succensa cum dolore intolerabili primum super terram anhelantem prostravit, ita ut uterque oculus eius exiliret, et caecus, ut re vera, scelestus relinquatur. porro cum carnes eius putrefactae prae innumerabili ossium incendio caderent, ipse impugnantem deum proiecit animam.

Duodecimo anno imperii sui Constantinus Licinio, qui p. 22 secum certare videbatur et dolose christianismum simulabat, segregans partem Romanorum terrae Iargitos est, appellans eum imperatorem, et extorquens ab eo foedera nil se contra Christianos actarum. et hinc tyrannorum gratia dei persecutio conquievit.

Mundi anno 5810, divinae incarnationis 310, quarto decimo imperii sui anno Constantinus totius Romani orbis monocrator effectus omnem curam transtulit ad divina, ecclesias erigens et liberaliter has ex ratione publica ditans. iste primam legem scripsit, idolorum templa his tradi quae Christo sunt deputata, cum eo sane leges proferebat Crispus filius eius. secundam vero, Christianos solos militare gentibusque ac exercitibus principari, eos autem qui permanerent in idolatria, capitalem subire sententiam. tertiam, duas paschales hebdomadas, unam scilicet ante et alteram post resurrectionem, sine labore cuiusquam operis celebrandas. His ita gestis pax profunda et tranquillitas obtinuit orbem et exultatio fideles, concurrentibus assidue omnibus nationibus ad fidem Christi, et baptizatis, ac patria conquassantibus si- p. 23 mulacra.

Quinto decimo imperii Constantini anno Licinius coepit contra Christianos persecutionem movere; et primo quidem Christianos qui erant in palatio persecutus est, oblivioni tradens destructionem praecedentium tyrannorum et pactorum magno Constantino factorum. in feminas autem furien-

do et opprimendo atque Christianos occidendo minime quiescebat. huic per litteras Constantinus iubens ab huiusmodi vesania recedendum, nequaquam compescuit. hinc etiam et Basilea episcopum Amasiae, et ut quidam aiunt, etiam sanctos quadraginta martyres et alios multos finiri per supplicia fecit.

Sexto decimo anno imperii Constantini Arius ab insania cognominatus apud Alexandriam haeresim suam in ecclesia manifestavit et schisma operatus est, cooperante sibi maligno adversario, qui non fert videre pacem ecclesiae. factus est autem et terrae motus Alexandriae gravissimus, ita ut caderent domus multae ac populus plurimus interiret.

Septimo decimo imperii sui anno Constantinus comperta Arii commotione valde tribulatus scripsit Alexandro et Ario communem epistolam, consilium dans nequam commotionem solvendi et ad pacem mutuam redeundi. misit autem et Osium episcopum Cordubae Alexandriam contra Arium et ad Orientem, correcturus Orientales pascha peius quam Iudei ex antiqua consuetudine celebrantes. reversus est autem ad utrumque inefficax. hoc etiam anno Constantinus Constantem filium suum Caesarem fecit et misit in Gallias.

Octavo decimo sane imperii sui anno, ut quidam dicunt, Constantinus cum Crispo filio suo Romae a Silvestro baptizatus est. quotquot enim in seniori Roma consistunt usque hodie, baptisterium habent in testimonium, quoniam a Silvestro Romae baptizatus est post tyrannorum peremptionem. Orientales autem apud Nicomediam aiunt eum circa mortem ab Eusebio Nicomediensi Ariano baptizatum, ubi et contigit eum dormisse: differebat enim, inquiunt, baptismum, sperans in Jordane flumine baptizari. mihi autem verius apparet quod Romae a Silvestro fuerit baptizatus, et quod nominatae Constitutiones, quae ad Melchiadern feruntur, ab Arianis factae sint, qui gloriam hinc sibi festinant acquirere, vel etiam piissimum principem lacerare, dum scilicet ex hoc volunt eum non baptizatum ostendere, quod est irrationaliter atque falsissimum. si enim non erat in Nicaena synodo baptizatus, ergo nec divinorum participator mysteriorum, nec orabat cum sanctis patribus, quod nequissimum est et dicere et sentire. quidam vero Arianorum atque paganorum quasi spurio magno detrahunt Constantino, quanquam et ipsi mentionantur. genealogia enim eius regia erat, et antequam Diocletianus esset. Constantius enim pater eius nepos fuit Claudio imperatoris, et ex Helena priori uxore sua Constantinum habuit magnum. ceterum habuit et filios ex Theodora filia

Maximiani Herculii, quae soror erat Maxentii, qui tyrannidem apud Romanam urbem exercuit, quique peremptus est a Constantino apud Molbium pontem, quando et crucis signum vidi in caelo, atque Faustae uxoris magni Constantini: et nemo miretur si ante baptismum, cum adhuc paganos ritus servarent, duas sorores duxerant pater et filius. sunt autem generationes eorum sicut inferius annotantur.

C O N S T A N T I U S

p. 27

ex Theodora filia Herculii gignit

ex Helena vero gignit

Constantinum, patrem
Galli Dalmatici.
ex quo fuit Dalmaticus
iunior, Iuliani praevi-
varicatoris frater.

Anabal-
lianum,
qui et
Gallus.

Constan-
tiam uxo-
rem Lici-
ni.

Constantinum magnum
solummodo.

M A G N U S A U T E M C O N S T A N T I N U S

ex Fausta filia Herculii gignit

Crispum, Constantium, Constantium, Constantem, et Helenam uxo-
rem Iuliani refugiae.

Mundi anno 5815, divinae incarnationis anno 315, no-
num decimum imperii sui annum pius Constantinus agebat; p. 28
qui videns Licinium persecutione solito insanius abutentem
et contra benefactorem consilium meditantem, armatur ad-
versus eum per siccām *) et mare. cumque publicum prae-
lium ageretur, vivus Licinius in Bithynia penes Chrysopolim
comprehenditur et Constantini manibus traditur, qui con-
sueta humanitate usus ei vita donata Thessalonicam mittit
carceri mancipandum. verum non multo post barbaris mer-
cede conductis futurum erat ut rebellionem pararet, nisi hoc
mitissimus Constantinus praeoscens gladio hunc recidi ius-
sisset. et sic de cetero perfecta freta sunt tranquillitate Chri-
stianorum conversationis negotia, per virtutem scilicet vivi-
ficacē crucis fugatis tyrannis, et singulariter obtinente divini-

*) *sicca sive arida pro terra*, ut Psalmo 94: τὴν ξηρὰν αἱ χεῖρες
αὐτοῦ ἐπλασαν. FABR.

tus adiuto Constantino Romanum imperium. constitutis ergo pueris suis Caesaribus optata pace potitus est. erat autem vir per omnia clarus in virtute animae, in acumine sensus, in eruditione verborum, in aequitate iustitiae, in alacritate beneficentiae, in decore vultus, in bellorum virilitate ac ferme licitatem, in barbaricis magnus, in contribulibus insuperabilis; unde et contra omnes hostes victoriam orationibus obtinebat.

Mundi anno 5816, divinae incarnationis anno 316, vi-cennalia imperii celebrata sunt Constantini Augusti, et facta est sancta et universalis prima synodus 318 patrum, quorum multi miraculorum erant patratores et coangelici viri, stigmata Christi in corpore suo ferentes. pro Romano autem Vitus et Vincentius aderant. haec sancta synodus Arium et consenteos eius depositus, excepto Eusebio Pamphili, qui ad praesens homousii se tenere fidem voce profitebatur. impius itaque Arius cum in synodo praesens adduceretur, Eusebius Nicomediensis et Theognis et Maris et Narcissus et Theophanus et Patrophilus hunc defendere moliebantur; qui componentes fidei verbum blasphemum synodo porrexere. quod cum diruptum esset, hi qui fecerunt illud reversi damnaverunt Arium, exceptis Secundo Ptolomaidis Aegypti et Theonae Marinaricae. quibus cum Ario repulsi et anathematizatis *) S. symbolum fidei dictavere, subscriptentes omnes cum augustissimo imperatore; et laude dicta solutus est coetus, anno quo Byzantium coepit aedificari. celebrata est igitur S. synodus inductione 12, mense Maio, die 20. quae scripsit epistolam in Alexandriam Libyam et Pentapolim, per quam innotuit **) electionem Arii Secundi et Theonae. significativa autem et de Meletio, quo seorsum in civitate propria tacitus resideret. eos vero qui ab ipso manus impositionem acceperant, magis mystica sacratione firmados. scripsit etiam de pascha, id ulterius cum Iudacis nullatenus efficiendum, sed secundum formam quae per Italiam custoditur, in dominica die potius celebrandum. similiter et piissimus imperator epistolas scripsit ubique iubentes eadem quae sancta synodus promulgaverat, et firmantes. praeterea cum impe-

*) anath.] Hist. Trip. 12 6: anathematizaverunt. sic enim nos Christiani contra blasphemos prolatum solemus appellare decretum. FABR.

**) innotuit] Anastasius in exilio S. Martini: potui ei scribere ac innotescere omnia quae de ipso diffamabantur. Ludovicus Imp. in praec. ap. Flod. 1 19: quia Ebo clementiae nostrae innotuit quia —. FABR.

rii sui festivitas vicennialis instaret, omnes patres ad convivium vocat, cum illis pariter convivatus; quos decenter honorans Paphnutii et similium confessorum loca, ex quibus in persecutione oculi fuerant effossi, vel etiam cetera membra truncata osculabatur, sanctificationem ex eis lucrifacere sperrans. porro libellos quos contra invicem quidam porrexerant igni tradidit, iure iurando firmans, si vidisset episcopum p. 33 moechantem, se alacriter hunc operiturum. multa quoque omnibus ecclesiis dona largitus, principibus singularum nationum honorare sacerdotes praecipiebat, et ita omnes gaudentes absolvit. aedificavit autem Constantinopolim, qua summa li. p. 34 3 beralitate ditata in illustribus domibus eos qui ab urbe Roma erant viri rationabiles collocavit; et ex aliis locis secundum genus eligens, et domos magnas eis tribuens, ut habitaretur civitas egit. tunc etiam et templum S. Sophiae et S. Eirenae et apostolorum et S. Mocii et archangeli dei amicus princeps aedificavit. tunc funditus templo Asclepii penes Aegas et Veneris in Aphacis sito destructo, atque aliis multis eversis, horum redditus donavit ecclesias. tunc multae gentes ad baptismum accessere miraculis actae, quae patrata sunt a captivis sacerdotibus, qui fuerant sub Galieno imperatore captivati; et prius quidem ex Gothis et Celtis atque Galatis Hesperiarum partium, qui contra Romanos fuerant nisi, nunc autem et sub victore Constantino plurima multitudo gen- p. 35 tum inluminata est ad Christum concurrens. nam et interiores Indi et Iberes, uti Rufinus scribit, similiter et Armenii perfecte sub ipso crediderunt, per Teridatum regem et Gregorium episcopum suum salutem accipientes. tunc et Dorotheus episcopus Tyri, qui multa sub Diocletiano mala perpessus exilia et tormenta pertulerat, pollebat, numerosa scripta conficiens Latina simul et Graeca, utriusque nimirum dictionis non modicam experientiam consecutus, et multarum per ingenium rerum gnarus effectus. hic diligenter etiam super episcopis Byzantii ac aliorum multorum locorum historiam texuit; qui et in synodo repertus est, et ad p. 36 propriam parochiam *) remeans perduravit usque ad refugium Iulianum. et quoniam non manifeste sed occulte per iudices execrabilis vir in Christianos debacchabatur, iterum beatus Dorotheus pergit Odyssopolim, ubi et comprehensus a iudicibus Iuliani, multisque affectus verberibus, in suprema

*) parochiam] παροικίαν quidam malunt, paroeciam. sed promiscue utrumque usurpatur. Avitus Viennensis ep. 90: in parochia Eponensi. Epiphanius Scholast. Trip. 1 14: in nostra igitur parochia. idem tamen frequentius paroeciam vertit, ut 2 12 et 4 24, 5 28 et 34, 12 22; idque rectius est. FABR.

senectute pro Christi confessione suppliciis obit, cum iam 107 annorum esset.

Mundi anno 5817, divinae incarnationis 317, Iudaei et Persae videntes christianismum in Perside magis ac magis pollere, detrahunt Simeoni archiepiscopo Ctesiphontis apud Saborem Persarum regem, quasi amico imperatoris Romani et Persicorum delatori negotiorum, quamobrem persecutione magna in Perside mota multi pro Christo martyrio sunt adornati; inter quos Heustazades paedagogus Saboris et Simeon et super alios multos centum clerici et episcopi una die martyrizati sunt, et innumerablem alia multitudo; ex quibus insignum decem et octo milia martyrum numerarunt, torinen-

p. 37 tis horribilis et a natura extraneis a Sabore perempta. per p. 40 idem tempus et B. Helena dormivit in domino annorum octuaginta, multa filio mandans pro pietate quae Christo debetur, sepulta autem est in templo SS. apostolorum apud Constantinopolim, quod aedificavit filius eius Constantinus ad sepieliendum mortuos Christianos imperatores. prima vero in eo B. Helena est sepulta, monumentis claris et vigiliis honorata. porro sacrae virgines, quarum mensis astans per semet ipsam quasi famula ministrabat, divinis monumentis praedicabant sine cessatione beatam.

Mundi anno 5818, divinae incarnationis 318, Constantius cum 22 imperii gereret annum, per virtutem S. crucis Germanos Sarmatas et Gothos extremae servituti subegit.

p. 41 3 tunc Eusebii Pamphili symbolum fidei a sanctis patribus apud Nicaeam expositae omnem orthodoxiam habere testatur, scribens suis concivibus et interpretans dicta secundum sensum. Athanasius autem in epistola ad Afros missa testimonium perhibet Eusebio, quod suscepit vocem consubstantialitatis *). at vero Theodoritus dicit hunc concordem Arianorum, Eusebii scilicet Nicomediensis et eorum qui cum ipso sentiebant, fuisse. unde et depositioni sacratissimi Eu-
stathii Antiocheni consensit; cum quibus et imperatori persuadens hunc iuste depositum egit ut apud Illyrium in exilium mitteretur.

Constantini vigesimo tertio anno in imperio percurrente, apud Antiochiam octagonum templum **) coepit aedificare; qui cum vigesimum quartum imperii ageret annum,

*) consubstantialitatis] utitur ea dictione Facundus et interpres Tripartitae. FABR.

**) templum] *κυριακών*, dominicum. Rufinus Aquil. interpres hist. eccl. Eusebii 9 9: orationum domos i. e. dominica sua. Vide quae diximus ad l. 3. c. Theod. de pagan. sac. et temp. FABR.

Danubium transiens pontem in eum lapideam fecit, Scythas-
que subegit.

Porro ^{vigesimo} quinto imperii sui anno Constantinopolim p. 42 novam Romam nuncupari decrevit, Marco Romae praesulatum gerente. Constantinus praeterea ^{vigesimum} sextum imperii sui gerens annum, extendit persecutionem suam in destructio-
nem idolorum atque templorum. per idem tempus et Atha-
nasius Alexandrinus antistes habetur. ^{vigesimo} septimo ni-
hilominus imperii eius anno Iulius papa Romanus agno-
scitur.

Mundi anno 5823, divinae incarnationis anno 323, in Oriente fames facta est, ita ut modius frumenti 400 fieret argenteorum, imperante Constantino anno ^{vigesimo} octavo ; p. 43 16 cuius ^{vigesimo} nono imperii anno Arius ab exilio per fictam poenitentiam revocatus et Alexandria missus non est re-
ceptus ab Athanasio.

Tricesimo anno imperii Constantini eius tricennalia ce- p. 44 lebrata sunt, quando stella in caelo apparuit, apud Antio-
chiam interdiu contra orientalem partem fumigans vehe-
menter, tanquam ex camino, ab hora tertia usque ad ho-
ram quintam. Arius autem cum Nicomediensi Eusebio et
sextoribus suis insurrexere cum iuramento libellos ortho-
doxiae porrigitates imperatori, sicuti eorum qui divisi fue-
rant unitatem; et persuasere ei mentientes quod concorda-
rent cum patribus qui apud Nicaeam convenerant. siquidem
his credulus imperator indignatus est adversus Athanasium
pro eo quod Arium, et Euzoium non suscepit, qui ab
Alexandro depositi fuerant, cum Euzoius diaconus esset.

Porro primum et tricesimum imperii sui annum Con-
stantino agente, Eusebius et hi qui cum ipso erant, inventa
occasione adversus Athanasium decertabant utpote contra
pugnatores rectae fidei; cum quibus et Meletiani convenie-
bant. et primo quidem eius detrahebatur ordinationi, quam-
quam Apollinaris Syrius magna super Athanasii ordinatione p. 45 testetur; secundo vero de linea veste, qua indui sanctum
inimici calumniabantur; tertium super Philumeno, cui aurum
multum hunc misisse mendaciter asserebant in insidias im-
peratoris. accersito autem Athanasio imperator, et cuncta
falsa reperiens, cum epistola et honore Alexandria hunc
remisit. deinde Ariani diversis Athanasio apud imperatorem p. 47 14 accusationibus derogantes, post multa cum iuramento dicere
praesumpsero quia minitantem audivimus Athanasium, et pro-
hibentem frumenti delationem quae veniebat ab Aegypto By-
zantium; unde et commoto in iram amico Christi principe,

egera ut exilio relegaretur magno Athanasius apud Tribarium Galliae civitatem.

p. 50 6 Porro tricesimo secundo imperii Constantini principis anno Persae contra Romanos praelium indicavere. tunc Constantinus cum transisset in Nicomediensium civitatem contra Persas praeliaturus, languore praeventus in pace dormivit. tunc, ut quidam eorum qui cum Ario sentiunt aiunt, ab Eusebio Nicomediensi Constantinopolim translato sanctum meruit baptismata percipere; quod mendacium est, sicut superius est comprobatum: Romae quippe a Silvestro baptizatus est, quemadmodum et praeostendimus. vixit autem per omnes dies vitae sua annis sexaginta quinque, cum imperasset annis triginta uno et mensibus decem.

p. 51 14 Mundi anno 5825, divinae incarnationis anno 325, cum Constantinus magnus et sanctus quievisset, tres filii eius obtinuere Romanos, et Orientem quidem Constantius, et Constantinus Italiam. sed et Constantinus primo quidem homousio recepto, postmodum mentis levitate mutatus est, seductus ab Ariano presbytero et Eusebio eunuchorum primo atque Nicomediensi Eusebio.

p. 53 16 Tertio itaque imperii Constantii anno Constantius filius magni Constantini, profectus ad partes patris sui Constantis et bellum aggressus, a militibus occisus est, et tenuit Constans solus totius Hesperia^e terram. porro Constantius in

p. 54 Oriente gerens imperium Gallum et Iulianum tradidit erudiendos in villa Demacelle vocata, quae iuxta Caesariam est Cappadociae sita. hi duo fratres lectores facti sunt, et ecclesiam aedificare S. Maura martyri curaverunt. verum in parte qua Iulianum conservare contigit, terra quod aedificabatur nullo modo recipiebat. porro detonsis capillis monasticum studium simulabat. Constantius autem et Constans leges edidere, Iudeum non emere servum, alioquin auferri eum et publicis rationibus tradi. porro si et circumcidere ausus fuerit servum, gladio puniri talia praesumentem.

p. 55 16 Mundi anno 5834, divinae incarnationis anno 334, Iulius Romanum gerit pontificium, Constantius de Assyriis triumphavit, Sabor Christianos regni sui persecutus, Constans

p. 56 4 vero Francos devastavit. per idem tempus terrae motu ingenti facto Neocaesaria Ponti cecidit, excepta ecclesia et episcopio *) et ibidem repertis viris religiosis. tunc et Paulus confessor ordinatur episcopus Constantinopoleos. sane

*) episcopio] Flodoardus 1 20: sique prospere in suum reversus episcopium. FAB.

Constantius cum octavum imperii sui annum gereret, Ale-
xandrini Gregorium, qui more latronis super Athanasium in-
siliit et sedem per sex annos obtinuit, occiderunt sequenti
vero anno Dyrrachium Dalmatiae a terrae motu corruptum
est, et Roma per tres dies commota dispendia pertulit. circa p. 57 5
haec autem tempora Liberius Romano throno praesedit. ve-
rum Athanasius et Paulus, et quotquot pro rectitudine ser-
monis electi fuerant, Romam ad Iulium confugerunt, et unus-
quisque de se Iulium docuit; quos ille cum litteris ecclesiis
suis restituit. Athanasius autem et Paulus et hi qui cum
ipsis erant, litteris Iulii papae Romani freti, thronos proprios
recepérunt. interea terrae motu magno in civitate Biryto p. 58 8
Phoenicis facto plurima pars eius corruit, ita ut multi gen-
tiles ingredierentur ecclesiam, se ritum Christianum servatu-
ros more nostro spondentes. hinc insurgentes quidam for-
mas ecclesiae quodammodo fraudantes resecaverunt, et locum
orationis cognominantes in ipso multitudinem receperunt,
cuncta quae sunt ecclesiae imitantes, similiter apud nos ef-
fecti ut Samaritensium haeresis gentiliter penes Iudeos vi-
ventium. ceterum Constantius Liberio scribenti sibi pro p. 61 9
homousio et sacratissimo Athanasio iratus mittit, et hunc exi-
lio relegari praecepit apud Bretaniam Thracae. tuncque pro
illo Felicem consecraverunt, qui diaconus fuit ecclesiae et
Nicaenum amplectebatur concilium. porro iussione impera-
toria synodus congregata est apud Mediolanum, Occidenta-
lium quidem trecentorum episcoporum, Orientalium vero
valde paucorum. porro soluta est inefficax, Occidentalibus
non recipientibus molimina quae adversus sacratissimum p. 62
Athanasium denuo parabantur. sane Romanis postulantibus
coactus revocat Liberium et sedi restituit. Felix vero eges-
sus urbem ulterius minime redit; cui succedit Damasus. in-
terea Constantius decimo octavo imperii sui anno Gallum,
quem Caesarem factum Constantium cognominavit, interfici
iubens, Iulianum huius fratrem in custodia retinebat. Euse-
bia vero coniux Constantii hunc postulatum Athenas trans-
misit; quo *) cum pervenisset, studia instituebatur gentilia,
bonis fundamentis superaedificaturus malitiam, et non sicut
oporebat ista secutus.

Mundi anno 5847, divinae incarnationis anno 347, Ma-
ximum Hierosolymitaum deposuerunt Acacius Caesariensis
et Patrophilus Scythopolitanus, cum essent Ariani, et subro-
gaverunt pro eo Cyrilum, putantes eum habere concordem.
tunc signum crucis apparuit in caelo. die pentecostes, spe-p. 63

*) quo — secutus] haec de suo addidit Anastasius. FABR.

ciem luminis habens, extensem a Golgotha usque ad montem Olivarum; in circuitu autem apparentis signi corona erat, habens velut Iris speciem. hoc autem et Constantio eadem die apparuit. huius autem Cyrilli fertur epistola ad imperatorem Constantium, in qua piissimum eum vocabat. unde quidam ei quasi Ariano derogant, dicentes hunc etiam homousii vocem tacuisse in institutionibus, quas exposuit ad profectum imperitarum plebium, ad baptismum propter miracula vivificae crucis accedentium. falluntur autem atque delinquent: oportebat enim et imperatorem ex simplicitate et non ex affectu versutiis Arianorum in haeresim surreptum, et a paganismo nondum perfecte conversum, piissimum dispensatorie dicere, ac homousii vocem interim tacere, quae plurimos adhuc turbabat et baptizandos iniuricorum contradictione recidebat, ceterum per dictiones vim aequalem significantes homousii vocem exprimere; quod et fecit beatus Cyrilus, Nicaenam fidem secundum dictionem aperiens, et

p. 64 2 deum verum filium ex deo vero patre preeconans. porro Athanasius et Paulus mortuo impio Eusebio Constantinopoli, ubi praefuerat, iterum Romam ad Iulium descendunt episcopum et ad Constantem imperatorem fratrem Constantii. populus autem Eusebio defuncto Paulum throno Constantiopolitos reddunt, dicentes quod Romam ad Iulium prof-

p. 65 etus fuerit et ab eo cum litteris remeaverit. quo comperto Constantius indignatus iubet Philippo praefecto Paulum insequi et Macedonium restituere throno. praefectus autem populum metuens, Paulum Thessalonicam, ex qua ortus fuerit, usus ingenio destinavit. imperator vero etiam tunc Athanasio necem minabatur inferre, quam ille timens fugax denuo Romam perrexit. cui protinus Paulus quoque veniens a Thessalonica sociatur; qui abeuntes Constanti quae passi fuerant nuntiarunt, qui condolens sanctis scribit Constantio ut aut redderet Paulo et Athanasio proprias sedes, aut certe praelium contra se sciret movendum. hortatus autem est eum quo synodus apud Sardicam fieret, in qua Hesperiuarum

p. 66 convenere episcopi trecenti, Orientales autem triginta sex. isti Occidentalibus resistebant, petentes expelli prius Athanasium et Paulum. Osius autem Cordubensis episcopus et Protagenes Sardicensis passi non sunt quo minus adessent sancti Athanasius simul et Paulus. tunc Orientales penes Philippopolim convenientes impudenter homousium anathematizaverunt: qui vero apud Sardicam orthodoxi sunt inventi, anomoeum anathematizantes, rectum apud Nicaeam expositae fidei terminum firmaverunt. porro reddidere thrones Athanasio et Paulo atque Marcello Ancyrano, consitenti homou-

sium et rationem pro se reddenti, quod non intellexerint scripta sua bi qui se accusationibus impetebant. interea Constantius p. 67 4 vigesimo primo anno Romam contra Magnentium dimicatus venit, ubi ab Eusebia propria uxore rogatus Julianum p. 68 18 ex carcere ductum Caesarem facit et in Gallias mittit, copulans ei ad nuptias sororem suam Helenam, quae et Constantia dicta est.

Mundi anno 5850, divinae incarnationis anno 350, facto p. 69 10 magno terrae motu Constantinopolis diruta est. deinde mor-p. 70 12 tuo Constantio vigesimo quarto imperii sui anno Julianus monocrator effectus impudenter vivebat atque gentiliter, sanguine sacrificiorum sanctum baptismum diluens, et cuncta faciens quibus daemones placari suescunt.

Mundi anno 5856, divinae incarnationis anno 356, Iovianus p. 83 chiliarchus, vir mitissimus et orthodoxus Christianus, imperator Romanorum ab omni exercitu ac magistratibus atque consulibus in eodem loco terrae Persarum, in quo praevaricator interiit, nuncupatur; qui recusabat imperium, asseverans non se posse principari exercitui qui paganus sub Iuliano sit factus; ad quem omnes unanimiter clamavere se Christianos esse. scripsit praeterea Iovianus sacratissimo Athanasio immaculatae fidei sibi significari in scriptis acribeiam; quod et fecit, totius orthodoxiae Ioviano epistolam scribens. unde Iovianus robustior in orthodoxia effectus his qui prae-dicabant homousium multa donavit, et sine tributo manere constituit.

Quo defuncto acclamatus est Valentinianus Augustus a p. 84 15 militibus; qui continuo perveniens ad regiam urbem Valentem fratrem suum communicatorem sui fecit imperii, largitus ei partes Orientales, sibi retentis Occidentalibus. interea p. 85 6 Valentinianus Augustus Gratianum filium suum Augustum appellavit, communicatorem imperii patris, et consulem ante pronuntiatum, et Valentem fratrem suum imperato-rem. orthodoxi autem accesserunt ad Valentinianum per Hypatium episcopum Heracleiae, deprecantes quo fieri con-ventum praeciperet super correctione dogmatis homou-sii ad quos Valentinianus "michi" inquit "cum subiecto populo de huiusmodi negotiis curiose agere fas non est. ut ergo videtur vobis sacerdotibus, facite." tunc venientes apud Lampsacum, et duobus illic mensibus commorati, novissime irrita fecere quae ab Eudoxio et Acacio Constantinopoli sunt patrata, tenendamque fidem apud Seleuciam expositam de-creverunt sed impius Valens, quae apud Lampsacum gesta sunt, destruxit, et episcopos, qui ibideum convenerant, exilio

p. 86 3 relegavit. interea Liberius papa Romanus et Athanasius et Meletius et Samosatensium Eusebius, qui Ioviani praecepto ab exilio fuerant revocati, in orthodoxiae sermone vigebant, necnon et Hierosolymitanus Cyrilus et alii episcopi orthodoxae fidei propugnatores. Arianis autem praeerant apud Alexandriam Lucius et apud Antiochiam Euzoios, Paulinus

p. 88 17 autem uni parti orthodoxorum, alteri vero Meletius, quidam sane aiunt quod Dominica uxor Valentis persuaserit eum tam valenter Ario sensum sectari. porro alii scribunt quod postquam imperaverit ab Eudoxio baptizatus, iuramento firmaverit in ipso baptismate cum Ario se sensuram et homousium minime receptionem; et sic utrique dena milia persecutionum in orthodoxos commoverunt. mittunt autem et Libero Eustathium Armenum et Silvanum Tarsensem atque Theophilum Castavalensem, repromittentes per ipsos recipere homousium. qui pervenientes Libero scriptum pro homousio porrexerunt libellum, profitentes se omnem haeresim aversuros, quae synodo Nicaenae foret aduersa; quibus et receptis Liberius communicavit, scribensque Orientalibus testimonium illis perhibuit orthodoxiae.

p. 89 14 Mundi anno 5861, divinae incarnationis anno 361, concilium Tyanense celebratum est, in quo inventi sunt Eusebius Cae-sariensis Cappadociae, Gregorius Nazianzenus pater Gregorii deiloqui, qui et ipse Nazianzenus appellatur, et Trienus Melitenensis et alii; qui super Liberii litteris exultantes omnibus orthodoxis significaverunt episcopis quo Tarsum in confirmationem verae rectae fidei convenienterent; quo audito Valens eos prohibuit convenire.

p. 90 16 Cyziceni autem Eunomium insecuri sunt tanquam haeticum et blasphemum, qui veniens unitus est Eudoxio. erat enim blasphemus et acerrimus, praesumens dicere quia deus de propria substantia nihil nobis amplius novit. porro Valens paganis dedit sacrificia et solemnitates celebrandi licentiam. pari modo et Iudeeos fovebat et honorabat, solos tantum orthodoxos in apostolica insecuri ecclesia.

p. 93 17 Huius anno imperii nono S. Athanasius Alexandrinus migravit ad dominum, cum episcopatum cessisset annis quadraginta sex, ex quibus quadraginta in persecutionibus pro pietate ac periculis vixit. cui successit Petrus, qui Arianis in multorum hominum caedes grassantibus pulsus Romanum fugiens ad Damasum properavit, cuius et erat sensus, quando et horrenda, quae gesta sunt ab Arianis apud Alexandriam, per epistolam conscriperunt. eodem anno et Basilius episcopus Caesariae factus est, cum Eusebius pie dormisset.

Mundi anno 5866, divinas incarnationis anno 366, Am. p. 94 10
 brosius post Auxentium ecclesiae Mediolanensium praest.
 Occidente vero totam trinitatem homousion praedicante, p. 95 11
 postulavere quidam Valentinianum, et fecere synodum in
 Illyrico, et fidem roboraverunt Nicaenam. tunc et Grego-
 rius deiloqua Constantiopolitanae praesidere noscebatur
 ecclesiae, pro Basili et Meletii ac reliquorum pietatis pu-
 gnans dogmatibus. et nisi ante ad urbem Constantiopolita-
 nam invitatus esset, tota nimurum Arii et Eunomii replere-
 tur illuvie: omnes enim ecclesias ipsi possidebant, praeter
 oratorium Anastasiae martyris. praererat autem illic Arianis
 Demophilus. tunc Gregorius quoque Nyssenus et Petrus, fra-
 tres Basili, coruscabant, Optimusque in Pisidia et Amphilochius in Iconio. Barsen autem episcopum Edessae atque
 Pelagium Laodiceae, utpote orthodoxae fidei propugnatores,
 Valens in exilium misit. Sauromatarum autem gens, quae p. 96 17
 pusilla et infirma est, contra Valentinianum insurgens et ab
 eo superata, legatis missis, pacem expostulat. cumque Va-
 lentinianus a legatis sciscitaretur utrum Sauromatae tales et
 tam vilium corporum omnes existerent, responderunt dicentes
 quia meliores eorum hic habes et vides. tunc validissime
 ille clamans ait "atrocia Romanum imperium sustinet ad Va-
 lentinianum pertingens, si Sauromatae tales existentes contra
 Romanos insurgunt." ex animositate autem nimia et manuum
 plausu vena recisa, et plurimo erumpente sanguine, in quo-
 dam municipio Galliae moritur. porro Valens Traianum
 magistratum contra Gothos misit, qui victus ignominiose re-
 versus est. cui cum Valens mollitiem exprobraret, respondit
 "non ego sum victus, imperator, sed tu, qui contra deum
 pugnas et barbaris nutum eius conciliias." Damasus autem p. 98 9
 Romanus et Petrus Alexandrinus primi Sabbatianos conde-
 mnaverunt; et impius Eunomius praesumpsit in una mersione
 baptismus celebrare, non in trinitate sed in morte Christi
 oportere baptizare dicens, et eos qui in trinitate baptizati
 erant rebaptizabat.

Per idem tempus et magnus Ephrem in studio et divina p. 99 2
 doctrina fulgebat, multos quidem sermones asceticos, plures
 autem dogmaticos ex divino spiritu emanans. quaedam autem
 studiorum eius etiam cantanda Syris tradidit, per melos per-
 trahens antiquiores. aiunt itaque trecentas eum myriadas
 versuum edidisse, vere divina sapientia conditorum, in qui-
 bus invenies discendam viri virtutem.

Mundi anno 5868, divinae incarnationis anno 368, Mes-
 salinorum haeresis, id est Euchetarum et Enthusiastarum,

sui anno veuit cum Honorio filio suo Romam, et locavit eum imperatorem in ea.

p. 112 8 Mundi anno 5890, divinae incarnationis anno 390, Nectarius Constantinopolitanus episcopus presbyterum prohibuit, qui erat super poenitentiam *) constitutus, propter peccatum quod a quodam diacono factum fuerat in ecclesia in mulierem quae vacabat sub poenitentia: apud Romam vero, et in toto Occidente diligenter conservatur usque in praesens, et locus poenitentibus segregatur. Theodosius autem legem scripsit, mulierem in diaconissam non promovendam, nisi sexaginta transcederit annos, secundum apostolum,

p. 113 5 interea Ioannes Chrysostomus, presbyter existens Antiochenus, mirabiles sermones ad commonitionem eorum qui con-

p. 115 6 tra imperiales statuas agere prae sumperant edidit, praeterea cum imperator Romam venisset, accessit ad eum episcopus consilio Innocentii Romani pontificis, contra Flavianum episcopum Antiochenum. imperator autem, ea quae ad pacem sunt admonens eos, univit post decem et septem annos, iubens episcopum de Oriente Romam venire, cum quo et Beroensis Acacius missus est.

p. 116 13 Mundi anno 5890, divinae incarnationis anno 390, Ar-

p. 117 6 cadius cum Honorio imperat, cuius sexto imperii anno Nectarius moritur. Theophilus autem episcopus Alexandrinus cum adesset, Ioannis Chrysostomi prohibere satagebat electionem, Isidorum quendam presbyterum suum, qui sibi ministraverat, dignum episcopatu regiae urbis testificans. imperator autem et tota civitas Ioannem ab Antiochia ad id ab ipso vocatum consecrari voluit. erat enim Ioannes ex clarissimis Antiochenis, patre Secundo et Anthusa matre genitus. hic cum esset disertissimus ex divina maxime gratia, etiam accerrimis gentilium sophistis mirabilis habebatur; unde Libanius circa mortem interrogatus a discipulis quinam eruditonem post eum susciperet, ait "Ioannes, nisi hunc Christiani a nobis furati fuissent." eruditus namque est scripturis divinis Chrysostomus apud Carterium quendam abbatem cuiusdam monasterii, encyclis vero penes iam dictum

p. 120 3 Libanium. Macedonianus autem quidam per huius doctrinam accessit ad ecclesiam, qui propriam uxorem hortatus ut converteretur et communicaret, vix persuadere praevaluit: illa vero dans communionem ancillae suae, quae erat ex Macedonianis, iussit habere secum. cumque accessisset ad Chrysostomum, suscepta ex sanctis manibus eius communione,

*) super poenit. Hist. Tripart. 9 35. FABR.

hanc se fingens sumere postremo porrexit ancillae, et acceptam Macedonianorum communionem ad os assert, et invenit eam lapidem factam. tum deterrita et tremefacta pedibus incurvatur Ioannis, temeritatem confitens et sinceriter ad ecclesiam rediens. porro lapis repositus est in vasorum custodiario reservandus. per idem tempus Arsenius, qui magnus ad saeculum fuerat, contemptis omnibus divinam philosophiam apud Aegyptum sectabatur, vita et verbo atque miraculis in ordine monastico fulgens.

Mundi anno 5896, divinae incarnationis anno 396, Ioan-^{p. 121 6} nes Chrysostomus multis in vita et verbo divinisque charismatibus splendens, et circa omnem virtutem districtus existens, diligebatur a populo, qui aedificabatur valde doctrinis eius. hi vero qui luxuriose vivebant se avertiebant ab illo, qui et in bello, quod adversus eum gestum est, operati sunt; inter quae contigere quae circa Eutropium eunuchum gesta sunt, quin et contentio Severiani Gabalensis contra Serapionem archidiaconum Ioannis, et illud quod actum est de Longis, qui ex Aegypto fugerant propter Theophilum; necnon et illud de litteris Theophili ad Epiphanium. ex quibus omnibus famulus dei Ioannes insidiis appetebatur. interea Epiphanius Cyprus veniens in Ebdomum consecrationes et synaxes praeter Ioannis voluntatem fecit. verum haec Ioanne ob divinam caritatem parvipendente, non est placatus, criminacionibus Theophili contra beatum Ioannem factis p*122 3* occupatus. sequenti vero anno Ioannes sermonem contra malas mulieres fecit, quo vesani et veritatis inimici Eudoxiam irritaverunt, dicentes adversus eam habitum fuisse sermonem. at illa dicens ad Arcadium atrocia se a Ioanne fuisse perpessam, egit ut Theophilus accersiretur, quia manifestus erat inimicus Ioannis; qui accedens contra Ioannem insidatus est, et tunc emisit ab urbe. quo comperto populus magnam excitavit seditionem, non indulgens pelli Ioannem; inter quos et Eudoxia plorationibus plebis inclinata rogavit Arcadium, et misso Crisone eunicho a Preneto Ioannem reduxit, qui publicam synodum introire minime passus in proastio morabatur. populus autem ad imperatorem vociferatus Ioannem intrare et in throno locare coegit, ita ut Theophilus, et qui cum illo erant, metuentes de civitate fugerent. tunc sexaginta episcopi convenientes irrita omnia quae a Theophilo et sociis contra divinum Ioannem acta fuerant iure constituerunt. porro sequenti anno imperatrix ^{P. 123 3} Eudoxia suam argenteam statuam faciens statuit in loco qui nuncupatur Pittacia, iuxta sanctam Eirenem. urbis autem praefectus cum esset Manichaeus, et quae paganorum sunt

saperet, plausus et choros et saltationes celebrans tumultusque faciens contristabat pontificem, non permittens eum quiete divina officia celebrare: saepe namque turbabat psallentes. verum Ioannes hunc verbis mitigabat, ille vero Eudoxiam contra Ioannem excitavit, quasi contra honorem statuae eius gereret. ergo contra Ioannem iterum odium, iterum ira, ipse autem sermonem edidit, cuius initium est “iterum Herodias saevit.” tunc inimicitia consummata imperatricis adversus eum commota est, et iterum depositio et exilium. populus autem ecclesiam incendit, multique pro Ioanne periclitati sunt; qui pulsus ab urbe in exilium missus p. 124 est, ubi et in domino obiit. qui cum esset in exilio, consecratus est Arsacius frater Nectarii, qui ante Chrysostomum episcopus urbis regiae fuerat. Innocentius autem Romanus non communicavit electioni Ioannis, sed per litteras clerum consolatus est civitatis, et super temeritatibus indignabatur. Epiphanius vero ad Cyprum navigavit, deo nimurum migrationem eius praenuntiante. aiunt autem quod et Ioannes finem in exilio praenuntiaverit affuturum, similiter et Ioannes Epiphanio praedixerit quam in navi pertulit mor-
p. 125 tem. eodem anno mortua est et Eudoxia. Arcadius autem cum se completo decimo quarto imperii sui anno mori cerneret, videns Theodosium iuniorem parvulum esse, et considerans ne a quoquam insidiis appeteretur, hunc imperatorem appellavit, et ei curatorem per testamentum fore statuit Hisdigerdem Persarum regem. Hisdigerdes autem Arcadii testamento suscepto, paceque sine invidia erga Romanos usus, Theodosio imperium conservavit, et Antiochum quendam mirabilem atque rationabilem virum ei tutorem et paedagogum mittens, haec Romano senatui scribit. “Arcadio dormiente meque curatorem filii eius constitente, qui suppleat locum meum direxi. ne quis ergo insidias puero conetur, ne praeclium intolerabile contra Romanos commoveat.” Antiochus vero cum imperatore venerat. ab Honorio autem patruo suo et Pulcheria sorore sua Theodosius perire in his quae Christianorum sunt erudiebatur, et erat pax inter Romanos et Persas, Antiocho maxime pro Christianis multa scribente; sicque dilatata est in Perside christianitas *), Marutha episcopo Mesopotamiae mediante.

p. 126 Mundi anno 5901, divinae incarnationis anno 401, Theo-
p. 127 dosius iunior imperat; cuius imperii anno secundo Atticus

*) christianitas] Vetus interpres epist. ad Magnes. quae S. Ignatius adscribitur: Non enim Christianitas in Iudaismum credidit, sed Iudaismus in Christianitatem. FABR.

episcopus Constantinopolitanus Iudeum quendam paralyticum inonens suadens atque baptizans sanum ex lavacro eduxit: secundum deum enim dicitur fuisse provectus. ^{septimo p. 129 6} imperii Theodosii anno, obeunte Theophilo Alexandrino, Cyrus consobrinus eius pro ipso episcopus ordinatus est. tunc et Hesychius presbyter Hierosolymitanus doctrinis effloruit.

Mundi anno 5912, divinae incarnationis anno 412, Theodosius imperat; cuius decimo quinto imperii anno Honorius ^{p. 130 19} moritur, et Ioannes quidam ex imperialibus subscriptoribus Romae imperium arripit, legationemque ad Theodosium mittit, in imperatorem suscipi deprecans. at vero Theodosius legatis in carcerem trusus Ardaburium stratigon mittit adversus eum; quem tyrannus apud Ravennam aggressus inclusit. quo Theodosius cognito Asparem huius filium mittit adversus eum. tum deo amabilis imperatoris oratione angelus domini, in habitu pastoris apparens, deduxit Asparem et eos qui cum illo erant, et dicit eos per paludem inviam, quae Ravennae adiacet, quam deus perviam operatus est quemadmodum Israelitarum tempore; et transmeantes per aridam, apertis portis civitatis inventis, tyrannum quidem occiderunt, Ardaburium autem a vinculis absolverunt. ^{sequenti p. 132 5} autem anno Maruthas episcopus Mesopotamiae filium regis Persarum Hisdigerdis a daemonio vexatum sanavit. ^{interea p. 134 13} Theodosius imperator multa benignitate motus, licet Persas potentissime vicerit, parcens tamen Christianis qui habitabant in Perside, pacem amplectitur; cuius rei gratia mittit legatarios *) Heleonem patricium, quem valde honorandum ducebatur, et Anatolium Orientis stratigon. Vararanes autem sciens superationem suam suscipit legationem, et ista persecutio cessavit quae in Christianos agitabatur. ceterum Theodosius imperator communicatrices habens hymnodiae proprias sorores, quae virginitatem tota vita sectabantur, super huicmodi beneficiis deo gratias agens hymnis hunc laudare penitus non cessabat. Sisinnius autem Constantinopolitanus episcopus Proclum consecrat episcopum Cyzici; quem Cyzenci non suscipientes, monachum quendam praeter votum Sisinnii Dalmatium dictum consecrat. Proclus autem propriam ecclesiam non habens Constantinopoli hortatu Sisinnii doctrinis pollebat; qui eiusdem urbis non multo post ordinatur antistes. ^{sequenti} vero anno Philippus presbyter Sidae Christianam historiam in triginta sex libros descriptis.

*) legatarios] Flodoardus hist. eccl. Rem. 1 25: legatarius animi selle commotus. FABR.

p. 136 18 Mundi anno 5923, divinae incarnationis anno 423, Sisinnio defuncto Nestorius Constantinopolitanus fit episcopus. mox vero thronum concendit nequam fides eius, et perversus in dogmatibus sensus ostendebatur. homeliam quippe de fide protulit, syncello suo praecipiens ut hanc coram ecclesia praedicaret, habentem ita "dei genitriem Mariam vocet nemo: Maria enim homo erat, et ab homine deum gigni impossibile est." hanc vocem primum reprehendit Eusebius quidam scholasticus imperatricis Constantinopoleos; unde multi Byzantiorum turbati sunt. Nestorius autem verbum firmare festinans, vocem qua dei genitrix dicitur elecit, purum hominem dicens dominum, quadam vero dominica die, presidente Nestorio, iussus Proclus recitare homeliam dixit in dei genitricem, cuius initium est "virginalis solemnitas hodie, fratres." tunc odibilis factus est apud omnes impius Nestorius propter typhum et malam fidem. eodem vero anno terrible miraculum sanctorum septem puerorum

p. 137 Ephesi factum est, resurgentibus eis post 181 annos. porro Cyrilus Alexandrinus episcopona compertis Nestorii blasphemias scribit ei, rogans et monens ut discederet a perversis dogmatibus suis fidemque rectam susiperet. at vero Nestorius ei e contra misit iniurias et blasphemias. tunc Cyrilus scribit Caelestino papae Romano quae Nestorius praedicaret; et blasphemias, quae sibi scriptae fuerant a Nestorio, ei manifestas exhibuit. tunc Caelestinus scribit Nestorio, definiens ei dierum decem industias cessandi a blasphemia et poenitendi: quodsi perdurasset in prava opinione, sacerdotii communicator ulterius esse desisteret. scribunt autem similiter Caelestinus atque Cyrilus Antiocheno et Hierosolymitano archiepiscopis de Nestorio et haeresi eius. Ioannes autem scribit Nestorio dans concilium recedendi ab haeresi, quin et ad memoriam ducens illud apostoli dicentis "misit deus filium suum factum ex muliere." cognoscens vero Nestorius quod patriarchae taliter ecclesiis conturbatis silere minime paterentur, suasit imperatori mittere Cyrillo sacram stigmatibus plenam; quem putans ex his compescere magis erexit. surgens enim scribit imperatori et sororibus suis tam de recta fide quam de sinistra' opinione Nestorii, simul et postulans universalem fieri synodus ad examinandum canonice de Nestorio. tunc imperator Theodosius scribit omnibus episcopis ut absque ulla dilatione post pascha Ephesum convenirent, diffiniens quia nullam apud deum et apud nos excusationis rationem habebit, qui die sanctae pentecostes in concilio inventus non fuerit apud Ephesum. Caelestinus autem Romanus scribit Cyrillo Alexandrino locum suum in

coacilio retinendi. itaque vigesimo quinto isaperii Theodo- p. 138 14
 si anno apud Ephesum celebratur tertia sancta synodus.
 omnibus sane antistitibus convenientibus, Ioannes Antiochenus et Orientales in dicta die, et quae ante statuta fuerat,
 minime concurrerunt. porro decima sexta die post praefinitam, Ioanne non veniente, pervenit Nestorius cum multa
 iactantia, vicesimaque mensis Junii die celebrata est synodus,
 Nestorio Cyrillo et Iuvenali praesidentibus. porro Cyrillo
 Romani pontificis vices agente et cuncta theologicamente disputante,
 dicit Nestorius cum multa iactantia "ego illum qui bimenstris
 et trimenstris factus est, nunquam deum nominaverim, et ideo
 mundus sum a sanguine vestro, et ex hoc ad vos nullatenus re-
 pedabo;" et his dictis cum sex episcopis, qui voluntarie secuti
 sunt eum, abiit. ii vero qui circa Cyrilum erant posterum die
 convenientes, misere tres episcopos vocare illum, et non ob-
 audivit. pari modo secundo et tertio et quarto a synodo convo-
 catus non venit: sed et illos qui missi fuerant, iniurias fecit
 et contumeliis affici. tunc synodus iniuriis et ignominia la-
 cessitis episcopis, qui missi fuerant, receptis, sententiam pro-
 tulit in eum, et alienum fore ab omni sacra dignitate decre-
 vit, in faciem *) ei depositione ipsius transmissa. his ita
 finitis venit post tres dies Ioannes Antiochenus episcopus vi-
 ginti sex secum episcopis habitus; qui cum didicissent Nesto-
 rium iam depositum, scissi a sancta synodo et cum Nestorio
 considentes deposuere, ut opinabantur, Cyrilum et Memnonem
 Ephesinum. Theodoritus sane putans Cyrilum in duo- p. 140
 decim capitula offendisse, praeter veritatem narrationem fa-
 cieas, ibidem Nestorii venenum evomuit. Cyrus vero po-
 tener exsurgens pro eisdem capitulis rationem reddidit, ea
 quae in eis habentur interpretans, et ecclesiasticum thesau-
 rum esse demonstrans, atque piam intentionem suam mani-
 festans omnibus. itaque Antiochenus Ioannes a concilio ter-
 tio vocatus, et non obaudiens ut veniret, sententiam una
 cum his qui secum erant exceptit, ut alieni forent ab omni
 ecclesiastica communione, usque dum sese recognoscentes
 proprium confiterentur excessum. tuncque synodus diffini-
 vit, quae ab Orientalibus in iniuriam sanctissimorum eccl-
 esiae praeulum Cyrilli et Memnonis prolata sunt, utpote sine
 lege et sine canone deprompta, nullam vim prorsus habere.
 his igitur omnibus per suggestiones Theodosio imperatori re-
 latis, iussi sunt episcopi ex utraque parte ascendere Con-
 stantinopolim; qui cum ascendissent, cooperatione dei vicere
 hi qui ex parte synodi fuerant, firmataque depositione Ne-

*) in faciem] Hist. Tripart. 4 24: nam qui de suis dictis confidunt,
 etiam ad faciem probare non fugiunt. FABR.

storiⁱ Maximianus Constantinopoleos consecratur episcopus.

p. 141 3 Orientales vero susceptum Nestorium secum duxere. porro quarto Nestorii depositionis anno Ioannes Antiochenus episcopus amore dei detentus, vidensque multos Antiochenorum viros egregios a Nestorio adulterina pravitate infectos, scribit rogans imperatorem hunc ab Oriente pellendum. imperator autem Nestorium quidem exilio relegavit apud Oasim, praecēpta vero mittit Cyrillo et Ioanni sine dilatione et ad universas ecclesias. Ioannes autem accepta p̄aeceptione scribit Cyrillo fidem suam et patrum apud Nicaeam et Constantiopolim collectorum confessionem, recipiens etiam quae apud Ephesum gesta sunt. quibus Cyrillus susceptis scribit Ioanni et Orientalibus epistolam, cuius initium est "laetentur caeli et exultet terra." et in eadem confessione utrisque convenientibus unitae sunt ad pacem atque concordiam, quibus praeminebant, ecclesiae. per idem vero tempus Nonnus regebat Edessensem ecclesiam, qui primam Antiochenarum mimarum deo dicavit et pro Margarita meretrice Pelagiam Christo exhibuit. iste ergo exultans super horum concordia scribit Ioanni archiepiscopo monita et verborum magisteria, in quibus et hoc ait "munda ecclesiam, o homo dei, a Nestorianis zizaniis et eius impietate." porro impium et blasphemum Nestorium in exilio divinum iudicium subsecutum est, tabefactis omnibus membris eius, et maxime lingua, qua consumpta morte p̄aevenit iter quo ab Oase ad alium locum erat ducendus.

p. 142 12 Mundi anno 5926, divinae incarnationis anno 426, veniens Valentinianus filius Constantii et Gallae Placidiae ab urbe Roma Constantinopolim duxit uxorem suam, filiam Theodosii imperatoris, Eudoxiam nomine, quam sibi Eudocia

p. 143 generat, et Romam rediit. sequenti vero anno Theodosius imperator Eudociam uxorem suam Hierosolymam misit gratificos hymnos oblaturalm deo; quae plurima dona ecclesiis contulit, et adoratis tam sancta cruce quam colendis locis reversa est ad regalia. tricesimo dein imperii Theodosii anno Proclus episcopus Constantinopolitanus postulatus ab imperatore Theodosio corpus S. Ioannis Chrysostomi a Comanis ad regiam urbem detulit, et proximo anno post triginta tres annos id coram omni processione una cum imperatore ac imperatrice Pulcheria pompis funebribus publicans in apostolorum ecclesia posuit. et ita eos qui propter illius depositionem ab ecclesia separati erant, ecclesiae rursus univit. sub hoc sanctae memoriae Proclo terrae motus facti sunt magni Constantinopoli per quatuor menses, ita ut timentes Byzantii extra civitatem, in loco qui dicitur Campus, essent perseverantes una cum episcopo, ad deum precibus et

letanis vociferantes. quadam ergo die fluctuante terra, et omni plebe attentius exclamante κύριε ἀλέγον, circa horam tertiam omanibus videntibus contigit a divina virtute sustolli quandam adolescentulum in aëre, et audiri divinam vocem admonentem eum episcopo ac populo nuntiare ut letanias sic facerent et dicerent "sanctus Deus, Sanctus fortis, Sanctus immortalis, miserere nobis," nihil aliud apponentes. Proclus autem hac suscepta sententia praecepit populo psallere sic, et statim terrae motus cessavit. porro beata Pulcheria super miraculo una cum fratre supra modum admirata sancxit per universum orbem divinum hunc psallere hymnum; et ex tunc recepero omnes ecclesiae per singulos dies hunc canere deo.

De cetero imperante Theodosio iuniore Valentinianus p. 144 17 non solum Britanniam et Galliam et Hispaniam salvare nequivit, sed et occidentalem Libyam, quae videlicet regio vocatur Afrorum, amisit hoc modo. duo praetores erant, Aëtius scilicet et Bonifacius, quos Theodosius postulante Valentianino Romanum direrit, cumque Bonifacius principatum occidentalem Libyae percepisset, invidia inflammatus Aëtius accusationem facit adversus eum tanquam rebellionem meditantem et obtinere Libyam satagentem. et haec quidem Placidiae fatebatur, Valentiniani matri. ceterum Bonifacio scribit quia si accersitus fueris, accedere noli: incusatus enim es, et te dolose volunt imperatores. . . . haec suscipiens Bonifacius, et veluti proprio servo Aëtio credens, accersitus accedere distulit. tunc imperatores Aëtium quasi devotum receperunt. erant autem Gothi tunc et gentes multae ac maxima, trans Danubium in Hyperboreis locis inhabitantes, ex quibus rationabiliores quattuor sunt, Gothi scilicet et Hypogothi, Gipedes et Vandali, nomen tantum et nihil aliud mutant, unaque lingua utentes. omnes autem fidei erant Arianae malignitatis. isti sub Arcadio et Honorio Danubium transentes in terra locati sunt Romanorum. et Gipedes quidem, ex quibus postmodum divisi sunt Longobardi et Avares, villas quae sunt circa Siggidonem et Sirmium habitaverunt. Hypogothi vero post Alaricum Romanum depopulantes in Gallias abierte, et quae ibidem sunt obtinuerunt. Gothi autem p. 146 2 Pannoniam habuerunt primum, dein decimo nono anno imperantis Theodosii iunioris Thracie villas habitaverunt per quinquaginta octo annos in Thrace morantes, Hesperium quoque obtinuerunt principatum. porro Vandali Alanis sibi sociatis, et Germanis, qui nunc Franci vocantur, ascitis, transeuntes Ninum fluvium Modigisculo duce habitaverunt in Hispania, quae est prima Europae provinciarum ab

Hesperio Oceano. Bonifacius autem metuens imperatores Romanos, transfretans a Libya in Hispaniam, ad Vandulos venit. cumque Modigisclum invenisset mortuum et filios eius Gonzarin et Gizericum principatum moderantes, hortatus est ut hesperianam Libyam in tres partes dividerent. polliciti sunt unicuique tertiae parti se una cum ipsis principaturos, in communi tamen in quemlibet hostem ulturos. in talibus ergo professionibus Vandali fretum transmeantes Libyam habitaverunt ab Oceano usque Tripolim, quae est circa Cy-

p. 147 renen. Hypogothi vero surgentes a Gallia tenuere etiam Hispaniam. quidam autem senatus Romani, amici Bonifacii, falsam accusationem Aëtii intimavere Placidiae, ostendentes quoque et Aëtii ad Bonifacium pridem scriptam epistolam, quam ad eos idem miserat Bonifacius. ast stupefacta Placidia Aëtium quidem in sullo laesit, Bonifacio vero verbum eam iuramento misit exhortatorium. porro Gonthario mortuo Gizericus Vandalorum factus est imperator. Bonifacius ergo verbo suscepto contra Vandulos armatur, exercitu magno sibi veniente tam a Roma quam a Byzantio, cuius Asperi erat magister. inito autem contra Gizericum praelio superatus est Romanorum exercitus, sicque Bonifacius cum Asperi Romanam veniens suspicionem dissolvit, rei veritate monstrata. porro Africa taliter est Vandalis subacta. tunc et Marciannus, qui postmodum imperavit, cum miles esset et Asperi deserviret, vivus a Gizerico comprehenditur.

p. 148 8 Mundi anno 5937, divinae incarnationis anno 437, Romanae sedis Leo pontificium gerit, imperante Theodosio,

p. 150 6 cuius imperii trigesimo nono anno Proclus Constantinopolitanus moritur, cui succedit Flavianus presbyter et sceuophylax ecclesiae Constantinopolitanae, vir sacer et strenuus. atque Cyrus Alexandrinus obiit antistes, cui subrogatur in sede Dioscorus, qui nullatenus erat didascalicus, sed immitis et ferus.

Mundi anno 5940, divinae incarnationis anno 440, Chrysaphius eunuchus palatum et ipsum imperatorem tenens, cum invidiceret Flaviani consecrationi, suggestis imperatori, sine malitia existenti et apud Chalcedonem degenti, mandare patriarchae ut mitteret pro consecratione sibi benedictiones *). p. 151 quo facto **) Chrysaphius avertens mandavit aureas impera-

*) benedictiones] v. Menardum ad concordiam regularum. Flodoardum hist. eccl. Rem. 2 11. FABR.

**) quod factum Fabrotus. idem mox aureas posuit pro eo quod erat autem Andreas.

torem querere benedictiones. at episcopus renuntiavit non
 se habere pecunias ad mittendum, nisi forte quoque utar
 (inquietus) ex sacris vasibus. fit ergo ex hoc inter illos, Pul-
 cheria haec ignorante, non modicus maeror. verum haec
 apud Constantinopolim ceterum penes Alexandriam Dioscor-
 rus confestim Cyrilli cognatos in primordiis suis devastat et
 horum patrimonia depraedatur, filium autem fratris eius
 Athanasium presbyterum sine culpa depositus. haec autem
 faciebat rectae Cyrilli fidei adversatus, cum esset haereticus
 et ex mollibus ungulis ea quae sunt Origenis sentiret. ira-
 scebatur autem et Flaviano, eo quod modicum quid opis
 beati conferret Cyrilli cognatis. cum ergo Chrysaphius eset
 impius, videre non ferens ecclesiarum concordiam, operam
 dabant ut conturbaret eas, et diversis modis agebat ut Fla-
 viasum ab episcopatu depelleret, volens Eutychen quendam
 sensus sui archimandritam ad episcopatum eius provehere.
 et quoniam Pulcheria res civiles retinente nihil valuit, pri-
 mo insidiatur Eudociae insidiarum eius nondum expertae,
 et in livorem eam instigat contra propriam matrem, et im- p. 152
 mittit ei, ut et illi deroget apud imperatorem et tollat ad
 se praepositorum, quoniam praepositorum ad dispositionem rerum
 pernecessarius erat Pulcheriae. imperator autem ab uxore
 molestiis fatigatus, mittit ei dicens "ne te hoc tristem reddat:
 praepositorum enim te habere non est possibile, neque meam
 sororem bene et perite ac pie omnia disponentem ego re-
 pello." inefficax ergo Chrysaphius super hoc effectus ad aliud
 vertitur instrumentam, et suggerit Eudociae ut molesta im-
 peratori suaderet ei, quo praecciperet patriarchae consecrare
 illam diaconam, tanquam quae virginitatem elegisset. et diu-
 tis Eudocia imperatori molesta persuasit levitati eius. super
 quo iussus Flavianus ab imperatore tristatus est valde, pro-
 spiciens futura ex hoc scandala nascitura. et imperatori
 quidem repromisit, Pulcheriae vero scripsit rogans eam ne
 saltum ante faciem eius veniret, "ne cogar" inquit "agere quid
 eorum quae te contristant." illa ergo ex his quae scripta
 fuerant intelligens quod meditabantur, et praepositorum Eu-
 dociae transmittit, et ipsa exiens in Ebdomum siluit. ex hoc
 itaque imperator et Eudocia valde contra Flavianum tristes p. 153
 effecti sunt, quod suum revelasset secretum. porro Eusebius
 scholasticus, qui primus Nestorium reprehendit, ad episco-
 patam Dorilaei promotus, et de fide cum Eutychi archi-
 mandrita disputans, invenit eum non recta sapientem; qui
 cum multum commonens iuvare illum nequivisset, retulit de
 eo Flaviano episcopo, qui quadraginta episcoporum concilio p. 154
 congregato adducit Eutychen, et iuxta omnem consequentiam

regularum ecclesiasticarum discutiens inventum subdolum et haereticum depositus. Chrysaphius autem huius concors palatum tenens, his cognitis in iram peramplius contra Flavianum accenditur, et intimat Dioseoro Alexandrino se in his quae cordi eius essent per omnia cooperaturum, si sibi in calumniis contra Flavianum et Eusebium ipse concurreret pro Eutychique satageret. movet autem ad id etiam Augustam Eudociam, tristia de Pulcheria contra Flavianum memorans apud illam; et agit uterque quo imperator sanciret secundum Ephesi congregari concilium, cui Dioscoro praesse concedunt, mittentes ei exercitum plurimum in auxilium.

p. 155 2 cumque latrocinali huic concilio praesedisset, non permisit adesse notarium alium concilio, sed suos tantum fecit scribere quae gerebantur. quaestio ergo cum fieret, exigebatur Eutyches propriam exhibere opinionem, qui respondit dicens "confiteor ex duabus naturis fuisse dominum nostrum ante adunationem: post adunationem vero unam naturam confiteor." tunc Dioscorus dixit "et nos omnes his assentimus." et loci servatores *) quidem Leonis papae Romani, Dioscori videntes impetum, et quod epistolam papae ad Flavianum non permiserit legi, neque illam quam ad synodus miserat, sed despererit, fugerunt et descenderunt Romam. porro Dioscorus Eutychi sacerdotium reddit, Eusebium vero Dorilaei et Flavianum Constantinopolitanum in promptu deponere habuit, qui et ante depositionem impulsionibus et calcibus a Dioscoro submissus tertianus vitam mutavit; et de cetero vi militum et gladiorum episcopi subscribere coacti sunt. Dominus autem Antiochenus episcopus postquam vi subscrispsit, in se reversus erexit se contra Dioscorum principem, vociferans adversus ea quae gesta sunt, et impietatem concilium nominans, et subscriptionem suam quaerens recipere. his cognitis papa Leo accedit cum lacrimis ad imperatorem Valentinianum simul et Augustas, petens epistolas imperatori Theodosio pro emendatione patranda eorum, quae apud Ephesum nequiter et irregulariter acta sunt, destinandas; qui rescribit Eudociae filiae ita "hoc dulcedini tuae ita notum esse volo, quia Flavianus divino iudicio ab ecclesiis electus est ut multarum turbationum auctor." porro Dioscorus depositus et Theodoreum et Iban et Andream et Domnum Antiochenum et alios Orientales episcopos. Theodosius autem imperator mobilis erat omni vento circumlatus,

*) loci serv.] Anastasius in collatione S. Maximi martyris: compunctus divinitus praetor, imo loci servator praetoris. v. gloss. ad Cedren. FABR.

unde et in chartis non lectis subscribebat. eodem anno Gezerichus Vandalica multitudine opimus effectus, et se regem vocans terrae ac maris insularumque multarum, Theodosium contristabat. sane non multo post resipiscens Theodosius, et p. 157 s recognoscens se a Chrysaphii versutiis fuisse deceptum, tristabatur super impietate ac iniustitia quae facta fuerat in Flavianum et reliquos episcopos. et indignatus vebementer primo quidem exulem fecit in insulam quandam Chrysaphium, in Eudociam vero valde commovetetur, hanc omnium malorum causam appellans, quippe quae et Pulcheriam ex imperialibus insecuta sit simul, et improperans ei quae gesserat circa Paulinum. illa vero desperata rogavit Hierosolymam se dimitti, et assumptis Severo presbytero et Ioanne diacono Hierosolymam venit. discens interea imperator quod isti et in urbe frequenter ad eam accederent et cum ipsa rursus Hierosolymis essent, multaque illis largiretur, mittens decollavit eos. tunc imperator beatam Pulcheriam oppido p. 158 rogans ad imperialia reduxit, quae mox mittens Ephesum asportavit inde corpus sancti Flaviani, et cum multo defens obsequio per medium urbis sepelivit apud sanctos apostolos. interea Attilas Scytha, vir fortis atque superbis, deposito Bdella seniori fratre solus Scytharum, quos Hunnos vocant, principatus regno, per Thracem discurrit, et omnem p. 159 civitatem et castra in servitutem redegit, praeter Hadriapolim et Heracliam, quae quondam Perinthus vocabatur. cogitur ergo Theodosius legationem Attilae mittere, et sex milia librarum ei pro recessu praebens mille librarum annum tributum persolvere pollicetur. igitur cum Romana virtus a bello rediisset quod adversus Attilam fuerat destinatum, non multo post Theodosius moritur. porro beata Pulcheria, nondum cuiquam imperatoris morte comperta, Marciano accersito, in religione ac pudicitia conversante, sene videlicet et idoneo viro, dicit ei "quoniam imperator mortuus est, et ego te elegi tanquam beneplacentem ex omni senatu, da mihi verbum quod custodias virginitatem meam, quam deo commisi, et pronuntiabo te imperatorem;" quod eo pollicente, accersito patriarcha pariter et senatu, pronuntiavit eum imperatorem Romanorum.

Mundi anno 5943, divinae incarnationis 443, Marcianus p. 160 pius divino deereto imperator ostensus omnes qui in exilio erant revocavit. Pulcheria vero perosum Chrysaphium eunuchum tradidit Iordanii filio Ioannis, qui tyrannidem apud Romanam urbem exercuit, multisque Christo erectis ecclesiis, praecipueque in Blachernis laudabilis dominae nostrae dei genitricis in principio imperii pii Marciani ecclesiam fe-

cit. porro beatus papa Leo scripsit Marciano, potens ut quae praesumpta fuerant a Dioscoro et Eutyche apud Ephesum in S. Flavianum requirentur coram universalis synodo, et

p. 163 6 iussit imperator colligi cunetos episcopos. secundo itaque imperii Marciani anno Chalcedone sancta quarta facta est synodus, mense Octobrio, indictione quinta. omnibus autem episcopis in martyrio S. Euphemiae una cum senatu convenientibus, discussa sunt quae in prima indictione super Eutyche gesta sunt, et quae apud Ephesum sunt a Dioscoro temere perpetrata. queritans autem Dioscorus de his ad ignorantiam gestorum confugit: sed effugere redargutionem, quae in actis efferebatur, non valens deficiebat, et veritas demudabatur. tunc excusationem non habens confusus est. hi vero qui cum eo latrocinali concilio considerunt, redarguebant eum super violentia et necessitate quam ab ipso pertulerant, et veniam a synodo postulantes recepti sunt; quorum unus erat Iuvenalis Hierosolymitanus episcopus. cumque defecisset Dioscorus, non habens excusatorium rationem, ultra in synodo apparcre ausus non est. tunc synodus, praesente quoque imperatore Marciano et senatu, sententiam protulit contra Dioscorum et Eutychen, eosque deposituit. imperator autem Dioscorum quidem in Gangris exilio relegavit, synodum autem laudans dixit "gratias confiteor maximas omnium nostrorum deo, quoniam ablata discordia in unam eandemque confessionem cuncti convenimus;" et amabiliter honorans sexcentos illos et triginta patres, ad sua in pace unumquemque absolvit. porro consecratus est Proterius pro Dioscoro episcopus Alexandriae.

p. 164 14 Mundi anno 5945, divinac incarnationis anno 445, Pulcheria beata et pia dormivit in Christo, quae multa bona fecit et omnia sua pauperibus dereliquit; quae Marcianus, cum multa essent, alacriter dedit. construxit autem eadem et multa oratoria, domosque pauperibus et hospitibus, nec non et sepultra peregrinis aedificavit; inter quae S. marty-

p. 165 11 ris Laurentii templum construxit. at vero Theodosius monachus, vir pestifer, cum descendisset cursim Chalcedonensi facto concilio Hierosolymam, et didicisset quod Augusta Eudocia erga Dioscorum a synodo depositum affectu flagraret, coepit clamare adversus synodum quasi rectam fidem subvertentem, et surreptis Augusta et monachis, propriis caedibus usus more barbarico, archieraticum thronum rapit, et homines Augustae ministros habens episcopos promovet per civitates, cum episcopi adhuc essent in synodo. Severianum autem episcopum Scythopoleos, qui non fuerat eius mala opinione deceptus, a civitate pellens occidit; et excitavit per-

severantiam contra illos qui sibi non communicabant, et multos quidem tormentis affecit, quorundam vero domos tradidit igni, ita ut aestimaretur urbs a barbaris capta. necavit autem et Athanasium diaconum S. Resurrectionis, exprobrantem et arguentem eius impietatem, et eius sanctum corpus per civitatem pompis circundans canibus tradidit. Dominus vero archiepiscopus Antiochenus in heremum fugit, et Iuvenalis Hierosolymitanus. porro cum pestilens Theodosius per 20 menses thronum Hierosolymitanum tenuisset, iussus est comprehendendi; qui fugiens in montem Sinaeum properavit; quo fuga lapsu una cum his quos ipse provexerat, iterum Iuvenalis thronum suum recepit.

Interea Maximus Maximi nepos tyrannum Valentianum p. 167 20 peremisit, et Eudoxiae vi associatus imperium quoque obtinuit: per quae namque quis peccat, per ea quoque et corripitur. inter haec ergo Eudoxia coartata et nullum fore auxilium a Byzantio Theodosio patre suo et Palcheria defunctis existimans, arcessit Gezerichum ad urbem Romam, rogans a Maximi tyraonide liberari. magna vero cum classi Gezerichum Romam navigantem Maximus timens fuga usus est: hi vero qui cum ipso erant, interemerunt eum. præterea Gezerichus nemine sibi resistente introivit Romam tertia die Maximi fugae, et sublatis omnibus pecuniis, et civitatis miraculis in naves receptis, in quibus erant ecclesiastica cimilia tota ex auro, lapidibus pretiosis ornata, et vasa Hebraica, quae Titus Vespasiani filius post captivitatem Hierosolymorum Romam detulerat, una cum Eudoxia imperatrici ac filiabus eius in Africam navigavit.

Erat autem Marcianus admodum religiosus, et timens p. 169 17 deum, qui cum letaniis Campi pedes excedebat, multa egenitibus beneficia praestans. quod intuens Anatolius patriarcha et ipse de cetero non phorio portatus secundum morem, sed pedes letanias faciens incidebat. Timotheus autem Helurus p. 170 4 molimine usus noctu cellas monachorum circumibat, unumquemque vocans ex nomine, quo respondente dicebat "ego angelus sum dicere omnibus, ut abscedant a communione Proterii et eorum qui Chaledone convenere, et Timotheum Helurum in episcopum Alexandriae provehant."

Mundi anno 5950, divinae incarnationis anno 450, Leo imperat coronatus ab Anatolio patriarcha, Timotheus vero cognomento Helurus Alexandriam civitatem turbabat. mul- p. 171 titudine quippe inquietorum virorum empta tyrannice Alexandriae sedem obtinuit, et cum depositus esset, a duobus depositis provehitur. unde omnia scandala penes Alexandriam orta sunt: cunctis enim orbis terrae sacerdotibus dif-

finitionem synodi Chalcedonensis recipientibus, iste scelestus rabie quadam infectus iniuriis appetebat, et ordinationes episcoporum faciebat, cum esset ipse inordinatus, et baptizabat, cum bresbyter non existeret. beatus autem Proterius sentiens contra se confectum concilium dat locum irae, et prima die paschae ad venerabile baptisterium fugit. ast ille Antichristi precursor, neque sanctam diem neque colenda loca reveritus, mittit et occidit insontem pontificem, una cum sex aliis qui erant cum ipso; et funibus trahentes huius cadaver a sancto lavacro emiserunt, et pompose per civitatem portatum postremo etiam igni sine ulla misericordia prodiderunt, et cinc-

p. 172 res eius in aërem consperserunt. eodem anno delatum est corpus S. Anastasiae a Syrmio, et repositum est in templo eius in porticibus Domini. Timotheus autem Helurus scripta magni Cyrilli non edita reperiens in multis locis adulteravit, sicuti scribit Petrus Alexandrinus. sequenti vero anno Leo imperator iniqua Proterii morte et iniusta Heluri promotione comperta, mittens Caesaream linguis mutilatis exilio relegavit eos qui Proterii neci communicaverant: Timotheo vero scelesto adversi nil intulit, iudicium in eum dicens inferre antistitibus convenire. qui litteras ad uniuscuiusque provinciae misit episcopos, ut singuli scriberent sibi proprium sensum, utrum quae apud Chalcedonem diffinita sunt sibi placerent, et super Heluri creatione quid dicerent.

p. 173 inter quos et S. Simeoni stylite et Bardae monacho atque Iacobo miraculorum patratori scripsit, contestans ut ita iudicium controversiarum depromerent, ut essent rationem deo cunctorum domino reddituri. qui omnes unanimiter et consonanter et Chalcedonensem synodum sanctam esse affirmant, et terminum ab ipsa depromptum admittunt, Timotheum autem consonanter reprobant tanquam homicidam pariter et haereticum. satagebat autem et Gennadius apud imperatorem quo ulcisceretur super his quae temere fuerant perpetrata; cui e diverso resistebat Asper Arianus. porro imperator pius Helurum quidem apud Gangras exilio relegavit: ipse vero et illic coepit conventicula congregare turbationesque patrare, quas comperiens imperator rursus eum in exilium misit apud Chersonam, et consecratus est pro eo episcopus Alexandriae Timotheus alias cognomento Leucos, qui et Salophacialus nuncupatur, vir orthodoxus et bonus cun-

p. 174 4 ctisque prorsus amabilis. interea vasto incendio Constantiopolis facto, Marcianus oeconomus ascendens super tegulas S. Anastasiae, tenens evangelium, orationibus et lacrimis illaesam domum servavit. sequenti anno cum pictor quidam pingere salvatorem secundum similitudinem Iovis praesum-

pisset, arefacta est manus eius; quem peccatum suum confessum sanavit Gennadius. aiunt enim quidam historicorum quod crispis et raris capillis schema in salvatore magis vernaculum sit. per idem tempus Leo imperator Zenonem ^{p. 175 9} nerum suum magistratum totius Orientis fecit, et Basilicum fratrem Verinæ Augustæ magistratum Thracæ constituit. Zeno autem veniens Antiochiam invenit episcopum in ea sacrum Martyrium. Petrus autem Cnapheus sequebatur Zenonem, cum esset presbyter; qui persuadens Zenoni ut sibi cooperaretur ad conducendos mercede quosdam Apollinarii sectatores, turbationum dena milia excitat contra fidem et Martyrium episcopum; et anathematizat eos qui non dicunt deum crucifixum esse, et scindens populum Antiochenum addit in trisagio hymno "qui crucifixus es propter nos." quod extunc hodieque apud Theopaschitas dici obtinuit. Martyrius autem ad Leonem imperatorem venit, et susceptus ^{p. 176} est cum honore multo, studio Gennadii episcopi Constanti-nopoleos. rediens autem Antiochiam, et inveniens populos diffidentes Zenoneque his faventem, coram ecclesia abrenuntiavit episcopatui, dicens "clero non subdito et populo dissidenti et ecclesiae squalenti abrenuntio, servans mihimet sacerdotii dignitatem." quo discedente Petrus Cnapheus in thronum Alexandrinum insiliit, et mox Ioannem quoque promovit Apamenum episcopum, qui erat ex depositione. his vero compertis Gennadius cuncta imperatori exponit, et iubet Petrum Cnaphea exiliari. quod audiens Petrus exilium fuga evasit. electione vero communi Julianus quidam episcopus Antiochiae promovetur.

Eodem anno translatus est apud Alexandriam propheta Helisaeus in monasterium Pauli leprosi: leprosum enim sanavit, et leprosum fecit, et in ea quae leprosi erant translatus est.

Circa haec tempora Anthimus, et Timocles tropariorum ^{p. 177 11} factores agnoscebantur. praeterea Cassius quaestor Antio- ^{p. 178 6} chenus atque philosophus derogatus est apud imperatorem ut paganus, et iussit imperator examinari eum a praefecto praetoriorum Constantinopoli. cumque duceretur in Zeuxip-pum vinctus retrorsum manibus, dixit ad eum Poseus praefectus "videsne, o Cassi, in quo habitu constitatus sis?" qui ait "video, et non miror: homo enim cum sim, humanas incurri calamitates. sed iudica in me, ut mecum iudicabas." quibus auditis concio laudavit imperatorem, quo comperto imperator gavisus est et dimisit eum in regionem suam.

Mundi anno 5963, divinae incarnationis anno 463, cum ^{p. 183 13}

Eudoxia neptis Theodosii sexdecim annos in Africa cum viro suo Honorico fecisset, et puerum Gildericum ex ipso genuisset, difficile ferebatur erga maritum, cum esset Arianus. unde aditu invento fuga lapsa venit Hierosolymam, et adoratis venerabilibus locis, salutatoque sepulcro Eudociae aviae suae, ac paucis diebus in sancta demorata civitate, mortua est in pace, omnibus sanctae Resurrectioni dimissis.

p. 186 16 Mundi anno 5967, divinae incarnationis anno 467, Basiliscus in Campo acclamatur imperator. Marcum filium Caesarem fecit, et Zenobiam uxorem suam Augustam coronavit, et statim contra fidem praelatus est, Zenobia maxime incitante illum ad istud, Timotheumque Helurum revocavit per typum, et Petrum Cnaphea, qui absconsus erat in monasterio Accoemetensium. et quotquot alii inimici sancti Chalcedonensis erant concilii, fiducialiter contra veritatem agebant. Helurus autem congregatis inquietis quibusque Alexandrinis, qui Constantinoli peregrinabantur, de palatio cum letania venit in ecclesiam, vectus asino; qui perveniens in locum qui dicitur Octagonus, expavescens pedem contrivit, et cum confusione reversus est. Basiliscus autem hunc Alexandriam cum typis contra synodum misit, et Petrum Cnaphea Antiochiam, contra veritatem confortans utrumque. Timotheus autem Salophacialus episcopus Alexandrinus, comperiens Timotheum Helurum advenire, recessit ad monasteria Canopi. multis autem afflictis Helurus Timotheum laedere non valuit, eo quod diligeretur ab omnibus. cumque ingredieretur Helurus Alexandriam, vociferabantur studiosi eius, illud turpe dicentes "cibasti inimicos tuos, papa." ast sceleratus contra clamabat "etiam vere cibavi." hic impius etiam Chalcedonense concilium anathematizabat. Julianus autem Antiochenus episcopus p[re]tristitia eorum quae siebant defunctus est. Petrus autem Cnapheus ad sedem perveniens in anathemata et turbationes erupit. hinc caedes hominum et rapinae propter additamentum trisagii factae sunt. praeterea Basiliscus typo generali Chalcedonense abiecit concilium, iubens Acacio Constantinopolitano id ipsum facere: sed tota civitas cum mulieribus et liberis in eccl-

p. 188 tur studiosi eius, illud turpe dicentes "cibasti inimicos tuos, papa." ast sceleratus contra clamabat "etiam vere cibavi." hic impius etiam Chalcedonense concilium anathematizabat. Julianus autem Antiochenus episcopus p[re]tristitia eorum quae siebant defunctus est. Petrus autem Cnapheus ad sedem perveniens in anathemata et turbationes erupit. hinc caedes hominum et rapinae propter additamentum trisagii factae sunt. praeterea Basiliscus typo generali Chalcedonense abiecit concilium, iubens Acacio Constantinopolitano id ipsum facere: sed tota civitas cum mulieribus et liberis in eccl-

p. 189 7 siam contra Basilicum conveniens hoc fieri vetuit. porro clero et monachis Constantinopolitanis pro Chalcedonensi synodo propugnantibus, timens Acacius multitudinem cum eis concordare simulabat; unde coram ambone contra Basilicum et Zenonem acclamabat. Basiliscus autem compertis his, metuens fervorem plebis, e civitate exiit, iubens senatus neminem loqui cum Acacio. futurum enim erat ut populus incenderet urbem. Daniel autem mirabilis stylites as-

sumptis monachis et populi aemulatoribus exlit contra Basiliicum, et ei cum multa fiducia disputavit. interea Zeno p. 193 cam Areadine ad regiam perveniens urbem susceptus est a populo ac senatu. Basiliscus vero veniens ad ecclesiam, imperiali deposita in divina mensa corona, ad baptisterium confudit cum Zenobia malae opinionis uxore sua. porro Zeno p. 194 3 Petrum Cnaphea avertit eo quod Basilisco concurrerit. decreto autem Orientalis synodi depositus est, et cum eo Ioannes, qui post tertium mensem electus est, et post eum Stephanus vir venerabilis est Antiochiae prefectus episcopus. Petrus autem apud Pityussam in exilium ducturus, sed eduentes decipiens, confudit ad sanctum Theodorum Euchaitensem. Timotheus autem Helurus inter haec moritur, pro quo Petrus Moggus introducitur, vir malignus et veritatis inimicus, qui iam depositus fuerat. consecratur autem ab uno episcopo, et ipso deposito; in quem irraentes per zelum dei monachi triginta solis diebus latrocinaliter eum obtinentem episcopatum repellunt, et Timotheum iterum Salophaciam iure throno restituunt. Stephanus interea ele- p. 195 7 ctione communi provectus ad Antiochenum episcopatum a Petri Cnaphei sequacibus quasi Nestorianus criminatus est apud Zenonem. sed hunc Orientalis synodus apud Laodiciam conveniens iussione imperatoris utpote innoxium sedi restituit.

Septimo vero imperatoris Zenonis anno, Stephano epi- p. 198 20 scopo Antiocheno dormiente, Stephanum pro eo alterum consecravere, quem inimici fidei voto, quo erga Cnaphea flagrabant, in natatorio sancti martyris Barlase calamis acutis trucidantes in Orontem fluvium proiecere, furore armantes amentiam. Zeno autem propter illa quae praesumpta sunt in Stephanum, iussit Acacio Constantinopoleos episcopum Antiochiae constituere, qui ordinavit Calandonem. consecraverunt autem et Antiocheni per ignorantiam Ioannem, qui dicebatur Codonatus; quem Calandio in Tyrum, quae primus thronus est Antiochenae dioeceseos, translatum inthronizavit. eodem anno et Alexandriae Timotheus Salopha- p. 199 11 cialus defunctus est, et consecratus est Ioannes Tabennesiotus, vir sanctus et rectorum dogmatum propugnator, qui fuerat Alexandriae presbyter et oeconomus ecclesiae. porro Hilus patricius cum Leontio et reliquis venit ad castellum Papyrii, et educta Verina Augusta in Tarsum Ciliciae fecit eum coronari extra civitatem apud S. Petrum.

Decimo praeterea Zenonis anno Petri Moggi spudastae p. 202 per pecuniam et seductiones persuaserunt Zenoni eicere Ioannem Tabennesioten Alexandrinum episcopum tanquam

praeter votum eius consecratum, et Petrum Moggum iterum
reducere Alexandriam. tunc et enoticum fecit Zeno, ut qui-
dam aiunt, ab Acacio Constantinopolitano dictatum, et ubi-
que transmisit. Petro autem Moggo ante regressum eius in
Alexandriam iussit Zeno communicare Simplicio Romano at-
que Acacio, qui, videlicet Acacius, scripsit Alexandrinis sus-
cipere Moggum et Ioannem abiicere. Ioannes vero audita
Petri praesentia, licet clerus cum populo exire illum prohi-
beret, quae prae sumenda erant a Petro considerans, sapien-
ter et sine turbatione recessit.

Mundi anno 5972, divinae incarnationis anno 472, Theu-
dericus Valamer, cuius multus inter barbaros et Romanos
est sermo utpote fortis et providi, sed nec rationum inexperi-
p. 203 tis, penes Byzantium quippe obses quondam traditus, optimis magistrorum adhaesit, cum pater solus Valamer post
Attilae filios dux esset, sub Leonis imperio, Gothorum. in-
terea Orientales episcopi scripsere Acacio vituperationes eo
quod receperit Moggum in communionem; qui parviped-
dens eos omnes impudenter communicare Moggo coacte fe-
p. 204 cit. at vero qui erant ex regia urbe, necnon et de Oriente,
deprecati sunt Felicem Romanum episcopum, significantes
Acacium esse malorum auctorem. inter quos et Ioannes Ale-
xandrinus eadem dicens Romam profectus est. Felix autem
synodo in templo summi apostoli Petri facta duos episcopos
et ecclesiae defensorem Constantinopolim misit, scribens Ze-
noni et Acacio ut Petrum Moggum tanquam haereticum eii-
ceret ab Alexandria. sequenti vero anno his qui a Roma
missi fuerant apud Abydum Zenonis et Acacii voluntate re-
tentis, litterisque ablatis in carcerem missis, comminatus est
Zeno illos occidere, nisi Acacio et Petro Moggo communi-
p. 205 cassent. porro Zeno consilio Acacii Orientis episcopos co-
gebat subscribere enotico. et communicare Petro Moggo.
responsales vero Felicis Romani conveniens et pecuniis de-
cipiens, Acacio communicare contra quae sibi fuerant impe-
rata persuasit, quamquam e contra ter contestarentur ortho-
doxi, primum quidem hamo circumponentibus funem, et
unum eorum publice instruentibus, secundum autem in li-
brum immiserunt, et tertium in cophinum olerum imposue-
runt. Felix autem compertis quae ab apocriariis suis gesta
sunt, depositus eos, scribens Acacio depositionem. porro is
qui hanc deferebat, effugiens eos qui erant in Abydo, per-
venit ad monasterium Dii. monachi vero Dii dominico die
in sacrario porrexere epistolam Acacio. ast hi qui erant ex
parte Acacii peremerunt quosdam ex monachis, qui episto-
lam dederant, quosdam autem punitos carceri tradidere.

verum Acacius insensate se habuit circa depositionem, non
menque Felicis a diptychis abstulit. praeterea Calandio epi- p. 206
scopus Antiochenus asportavit corpus Eustathii magni a Phi-
lippis, ubi et exilio retentus dormierat, et cum honore multo
huic decimo miliario tota civitas obviam venit. hi vero qui
se ab ecclesia separaverant propter eundem sanctum, rursus
uniti sunt post centum annos dormitionis eius. mortuo sane
Acacio cum Phravitas per tres menses episcopatum tenuis-
set, scripsit Felici quod ei quidem communicaret, Petro vero
Moggo non communicaret. e diverso autem Moggo scripsit
quod ei quidem communicaret, Felicem autem Romanum
averteret. verum exemplaribus, quae ad Moggum destinata
fuerant ab orthodoxis, Felix, antequam apocrisiarii Phravitas
cum synodicis pervenissent, acceptis, hos cum inhonestate re-
misit. defuncto autem Phravita Euphemius presbyter et
ptochotrophos Neapoleos episcopatum Constantinopoleos te-
nuit, confestim propriis manibus nomen Moggi delevit a di-
ptychis, sicque in eis sedens in throno nomen Felicis in-
scripsit.

Mundi anno 5982, divinae incarnationis anno 482, Pe-
trus Moggus mortuus est Alexandriae, pro quo Athanasius p. 207
consecratus est cognomento Cilites. ast imperator Zeno re-
quie potitus a barbaris, ab Antiochena Calandionem pellit
ecclesia, exulem faciens apud Oasin, Petrumque Cnaphea con-
stituit. Nestorem autem Tarsensem, Cyrum Ieropolitanum,
Ioannem Cyrestensem, Romanum Chalcedonensem, Eusebium
Samosatenum, Julianum Mopsuestinum, Paulum Constantinen-
sem, Manum Hermenensem et Andream Theodosiopolitanum,
sub obtentu quidem favoris quasi circa tyrannos exhibiti,
sed veritate propter non receptum enoticum abigi praecepit
ecclesiis. Petrus autem Cnapheus Antiochiam ingressus multa
mala operatus est, anathematismos videlicet synodi Chalce-
donensis, inreprehensibilium deiectiones episcoporum, subro-
gationes et creationes illicitas, et his similia, ante omnia tris-
agio hymno addens "Christe rex qui crucifixus pro nobis."
Petrus autem iterum veniens amputavit "Christe rex." porro
Xenochias servus Satanae dominicam et sanctorum dicebat
non recipiendam imaginem. cum enim esset natione Persa
et fortuna servus, dominum suum sub Calandione fugiens
villas, quae circa Antiochiam sunt, a fide retrahebat, cum
non esset baptizatus, se clericum esse dicens. hunc Calan-
dio quidem pepulit. Petrus vero Cnapheus episcopum Iera-
poleos ordinans Philoxenon mutato nomine nuncupavit. cum p. 208
autem postmodum eum baptizatum non esse didicisset, "suf-
ficit" inquit "ei pro baptismo consecratio." Euphemius au-

tem cuan esset orthodoxus, Anastasium silentiarium, qui post haec abusus imperio est, ab ecclesia pepulit ut haereticum et Eutychis consentaneum, quem et turbas excitantem intuens sedile ipsius, quod erat in ecclesia, subvertit, comminatus ei quod nisi cessasset a talibus, teneret caput eius et turbis traderet publicandum. questus autem apud Zenonem contra

p. 209 4 illum obtinuit potestatem. sequenti vero anno, quo agebatur decimus septimus imperii Zenonis annus, Felix synodicis Euphemii receptis ei quidem tanquam orthodoxo appositus est, episcopum autem illum non recepit, eo quod nomen Acacii et successoris Phravita de diptychis non emiserit, eodem anno Petro Cnapheo mortuo promotus est episcopus loco eius Palladius presbyter Seleuciensis ecclesiae sanctae primae martyris Thecla, cum quo electus est et Ioannes Constantini atque Anastasius silentarius, qui male post hac

p. 210 3 imperavit. nam Zenone mortuo, Longinoque fratre ipsius imperium affectante repulso, Areadnae senatusque consulto ac totius exercitus Anastasius silentarius pronuntiatus est imperator; qui cum imperium suscepisset, professionem in scriptis expeditus est ab Euphemio facere non commovendi quicquam ab ecclesia vel de fide, indignum se Christianis et imperio vocans. vim autem ei faciente imperatrice Areadne atque senatu, suscepit propriæ manus eius scriptum, quod reciperet in diffinitionem fidei dogmata Chalcedonensis concilii, et ita coronatus Areadna dicit ad nuptias, nondum

p. 211 2 ante uxori sociatus. porro anno quo Zeno mortuus est et Anastasius imperare coepit, ab Adam secundum Romanos quidem anni erant 5999, secundum diligentem vero suppationem Alexandrinorum 5983.

p. 212 Mundi anno 5984, divinae incarnationis anno 484, Anastasius imperator Petram Cnapheam Antiochiam redire ad propriam sedem iubet. sed licet hunc ab exilio revocasset, Antiochiam tamen abire non passus est, Palladium faciens Antiochiae consecrari. Euphemius autem Constantinopolitanus congregatis peregrinis episcopis sanctum praedicavit Chalcedonense concilium. porro Ioannes Tabeanesiotus cum esset Romae, audiens quod Anastasius imperaret, venit Byzantium, vicissitudines bonas sperans ab eo, quoniam Alexandria fecerat illum oeconomum, quem et nadum ex naufragio susceptum sustentare curavit, ita ut faceret eum de calamitate nihil omnino sentire. Anastasius autem audiens quod veniret, fide erupta multaque ingratitudine usus in exiliu praecepit destinandum, nullatenus ab ipso susceptum. porro Ioannes hoc praenoscens Romam fugiendo salvatus est. interea facta barbarorum praedonumque ac intestinorum

bellorum turbatione, his Cono episcopos Apamiae derelicto p. 213 8 throno in armatum et praetorem taxatus resistit. imperator p. 215 3 autem fatigatus eo quod bellum protelaretur, fideenter credidit Euphemio episcopo quod cuperet pacem, et colligi peregrinos praecepit episcopos quasi pro Hisauris rogatueros. Euphemius autem secretum imperatoris Ioanni patricio revelavit, socero videlicet Athenodori primatis tyrannidis, qui currens hoc imperatori nuntiavit; quae res in irreconcilabilem contra Euphemium inimicitiam imperatorem Anastasiū excitavit. unde et Hisaurorum Euphemio congressiones ascripsit. Euphemio vero quidam insidiantes persuaserunt euidam ante martyrium gladium contra caput eius incutere. sed Paulus quidam defensorum ecclesiae plagam quidem in capite suo recepit et periclitatus est, insidiatorem vero peremuit. iterum ergo in Collecta insidiati Euphemium consiliati sunt interimere, qui privato habitu indutus fuga salutem mercatus est. porro Anastasius imperator ab Euphemio professionem suam, de qua praedictum est, violenter extorsit. cuique, victis Hisauris, mandat per Eusebium ma-p. 216 12 gistrum dicens "orationes tuae, o magne, amicos tuos fuligine contaminaverunt." episcopis ergo peregrinis collectis imperator contra Euphemium queritur; qui faventes imperatori depositionem patriarchae et excommunicationem sanctiebant. provehit autem imperator Macedonium episcopum Constantinopoleos, qui tunc scenophylax erat ipsius ecclesiae. populus tamen propter Euphemium dissidebat, et in Hippodromion currens letanias agebat, quanquam nihil proficere valuerit, imperatore male vincere satagente. porro Mace-p. 217 donius nequiter obaudiens Anastasiū subscripsit enotico. imperator autem Euphemium in Euchaitam exulem misit; qui verbum *) petit per Macedonium accipere, ut illaesus maneret, cum duceretur. iussus autem Macedonius dare verbum, et ingressurus in baptisterium ad Euphemium, superhumeralē a se archidiacono praecepit auferre, et ita purus ad Euphemium ingressus feneratusque pecunias dedit Euphemio, ita ut laudaretur a multis. religiosus enim erat et sacer, quippe qui a Gennadio fuerat enutritus, cuius et fratralis erat. eodem anno Athanasio episcopo Alexandrino defuncto consecratus est pro eo Ioannes monachus presbyter

*) verbum] securitatem. Iustinianus Nov. 7 c. 5: ἀλλὰ μηδὲ τούτους τοὺς καλομετέρους λόγους προχείρως διδόγεται σπεύσθειν. Vetus interpres: sed neque haec quae dicuntur verba prompte dare festines. idem Anastasius de vitis PP. in Gregorio II: verbum immunitatis expetiit. FABR.

p. 218 18 et oeconomus, cognomento Hemula. praeterea Macedonius consilio imperatoris unire monasteria regiae urbis satagit, quae scissa fuerant propter enoticon Zenonis. sed non valens consilium dedit imperatori, quo peregrinos episcopos convenire et quae Chalcedone bene dogmatizata fuerant in scriptis confirmare ficeret. quod et factum est per descrip-
tiam actionem. et horabatur monasteria ad unitatem, ma-
ximeque Dii monasterium et Basiani et Acoemetensium atque Matronae, quaeque magis scindebantur ab eo qui recipiebat Zenonis enoticon, et exilia alacriter sustinebant. cum ergo insisterent, consideravit Macedonius magis in propria voluntate dimittere eos quam persecutionem erigere contra illos. Matrona vero sancta adhuc vivens, et non communicans una cum religiosis monachabus quae cum illa erant, propter eno-
ticon Zenonis, inopinata multa monstravit, Chrysaorio ec-
clesiae diacono illam cogente. et alia quaedam Sophia vo-
cata, insignisque inter sanctimoniales, multa passa magnam patientiam demonstravit. porro Theodosicus Afer diaconum habens orthodoxum admodum a se dilectum, qui cum in Arianismum fuisse conversus, Theodoro favens, interemit eum gladio dicens "si deo fidem non servasti, nec mihi ser-
vabis." Palladio vero episcopo Antiocheno defuncto, imperator elegit Flavianum presbyterum et apocrisiarium ecclesiae Antio-
chenae, quem aiunt dogmatibus Chalcedonensis concilii ad-
versatum. praeterea Olympius quidam Arianus, dum in He-
lianensem balneo lavaretur crudeliter blasphemans, miserri-
me in eo mortuus est, quod in imagine est depictum. Eu-
tychianus vero quidam, primus diaetariorum, muniberis sua-
sus erectam imaginem Olympii depositus; qui ab illo die dire
corpore tabefactus interiit.

p. 220 11 Mundi anno 5992, divinae incarnationis anno 492, Fe-
stus senator urbis Romae, missus ad Anastasium propter quasdam civiles utilitates, memorias sanctorum apostolorum festivitate maiori petiti celebrari, quod et tenetur usque in praesens. Macedonius autem ad Anastasium Romanum epi-
scopum synodicum per Festum mittere volens prohibitus est ab imperatore. porro Festus redditurus Romam pollicitus est imperatori Anastasio persuadere Anastasio papae Zeno-
nis enoticon recipere; quem vivum non reperiens corrupit per pecunias multos, et elegit praeter consuetudinem Ro-
manorum episcopum Laurentium quendam, qui ordinatus est ab una parte. orthodoxiores autem consecraverunt Symma-
chum, unum ex diaconibus. hinc ergo turbationes multae ac hominum strages et rapinae patratae sunt per annos tres, usquequo videlicet Theodosicus princeps tunc Romam tenens,

quamquam Arianus esset, synodo celebrata locali Symmachum quidem episcopum Romae firmavit, Laurentium vero in Nucerina civitate locare praecepit episcopum, qui tamen nullo pacto quiescens sed seditiones commovens a Symmacho deponitur et in exilium mittitur, et ita simultas cessavit. eodem anno Anastasius removit auri argenteique metalla et venationes, principatusque cum venales essent, gratis promovebat.

Sequenti vero anno cum Romanum pontificatum Symmachus, imperium autem Anastasius regeret, Saracenorum incursus in Phoenicem et Syriam rursus effectus est, post mortem Agari Vadicharino fratre ipsius instar turbinis, et adhuc velocius, discurrente per loca. hoc etiam anno, id est Symmachus p. 222 3 papae primo et imperii Anastasii undecimo, Vulgares per Illyricum et Thracem discurrunt, priusquam agnoscerentur. apud Neocaesariam deinde cum futurum esset ut fieret terrae motus, miles iter faciens duos milites super eam vidit, et alium militem post tergum clamantem "conservate domum in qua sepulcrum Gregorii est." cum autem terrae motus factus fuisset, plurima pars civitatis corruuit, excepta domo Gregorii thaumaturgi.

Mundi anno 5999, divinae incarnationis anno 499, p. 230 Anastasius quiete potitus a praeliis, Macedonium patriarcham avertere ab orthodoxa fide satagebat. multi autem episcoporum Anastasio gratiam praestantes Chalcedonensi resistebant concilio, quorum primus erat Eleusius Sasimensis. quendam autem Manichaeum Syrum simul et Persam Anastasius adduxit a Cyzico in habitu presbyteri, qui aliena ab ecclesiae sanctis imaginibus scribere praesumpsit et fabulosa in palatio Helenianenium, voto imperatoris Manichaeis congratulantis. unde et sedicio populi facta est magna. tunc et praefectum Anastasius in collectis et letaniis excogitavit subsequi: timebat enim orthodoxorum seditiones, et factum est in consuetudinem. Xeniam vero Manis consentaneum duxit Anastasius Constantinopolim tanquam sectatorem suum, quem Macedonius neque communione neque verbo dignum clero monachis et populo conturbato iudicavit. unde et eum Anastasius latenter ab urbe eduxit. Macedonius vero Acholium quendam, qui exemerat adversus se machaeram ex submissione inimicorum suorum, per singulos menses annonas praecepit accipere, super mansuetudine collaudatus. hoc autem et in egenis sacrilegis egit.

Mundi anno 6001, divinae incarnationis anno 501, Anastasius imperator Flavianum Antiochenum episcopum coegerit p. 232 2

enotico Zenonis subscribere; qui facta synodo episcoporum subdegenitum malorum versuum epistolam scripsit, Nicaenam Constantinopolitanam et Ephesinam confitens synodos, Chalcedonensem autem tacuit. reprobavit autem Diodorum, subdens capitula quattuor, per quae cum Chalcedonensi appareret non consonare concilio, maxime vocem duarum naturarum impugnans. aint praeterea quidam haec Acacii Constantinopoleos esse. porro Flavianus secretam epistolam scripsit Anastasio, intentionem eius sectatus. similiter Xenaias impius, qui et praesumptuose gerens addidit his capitulis anathema contra divinissimum Leonem Romanum et synodum ac illis consentientes. at vero Constantinus episcopus Seleuciae Chalcedonensem synodum anathematizabat. porro Flavianus ut derogans scripsit imperatori, indicans haec imperator autem indignatus est adversus eum, Constantium potius et Xenaiam suscipiens. Heliae vero episcopo Hierosolymitano scripsit Anastasius iubens contra Chaldeconensem decernere synodum; qui rescripsit imperatori anathematizans Nestorium Eutychen atque

p. 233 15 Diodorum, et concilium Chalcedonense recipiens. interea monachi quidam haeretici ducenti, venientes ab Oriente Byzantium una cum Severo impio, contra Macedonium atque concilium decertabant. hos Anastasius honorifice suscepit ut veritatis inimicos, et eos qui conturbaverant Orientem, et hic eadem operantes. Ioannes vero Alexandrinus episcopus duo milia librarum auri dare spopondit imperatori, si perfecte eiiceret Chalcedonense concilium: imperator autem Macedonium cogebat apocrisiariis communicare Ioannis, Ioannemque recipere synodum, neque recipientem neque proiicientem. Macedonius autem restitit, dicens non illis se communicaturum, nisi confiteantur matrem et magistrum synodum Chalcedonensem. ceterum Deuterius episcopus Ariorum Byzantii baptizans quendam virum nomine Barbarum, praeter dominicam traditionem ausus est dicere "baptizatur Barbarus in nomine patris per filium in spiritu sancto;" et statim lavacrum exsiccatum est. Barbarus vero timore perterritus fugit, et omnibus notum fecit miraculum. porro imperator Macedonium Constantinopoleos episcopum cogebat anathematizare Chalcedonense concilium, quemadmodum et Heliam Hierosolymitanum. ast Macedonius absque universalis synodo, quae praesulem Romanum haberet episcopum, impossibile fore hoc se facere fatebatur. unde inimicus ei effectus

p. 235 imperator confugientes ad ecclesias violenter extrahere iussit, et ecclesiis haereticorum intemeritatis diffinitiones concescit: quotquot autem clerici et laici Byzantii erant, apud Severum et Manichaeos Orientales haereticos vacabant, contra

Macedonium satagentes. porro deiferi monachi, qui in Palestina erant, divina moti aemulatione venere Byzantium contra Severum et monachos qui cum eo erant. Dorotheus autem monachus Alexandrinus multorum versum librum edidit pro Chalcedonensi concilio, quem dedit Magnae uxori fratris Anastasii, cum esset orthodoxus. ipsa vero Anastasio librum obtulit, sperans per hunc eum fore mutandum; quem cum legisset et praeter votum suum esse reperisset, Dorotheum apud Oasin exilio destinat et librum pro nihilo ducit, eo quod superscriptus esset Tragoedia, id est prophetia instantis constitutionis, quemadmodum a magno Basilio aiunt fuisse dictum contra Julianum. Macedonius autem Flavianum Antiochenum et omnes qui praesumerent dicere quid adversus synodus anathematizavit, et apocriarios Flaviani venientes ad se propter quasdam necessitates anathematizavit et insecurus est. vicesimo sane imperii Anastasii anno synodus apud Sidonem p. 236 p. 236 preparatur. Soterichus enim episcopus Caesareae Cappadociae a Macedonio consecrandus se in scriptis professus est dogmata Chalcedonensis synodi ut-pote diffinitionem fidei recepturum. post haec tamen adeo factus est hostis ut mori velle cerneretur in Oriente cum Xenaia locutus, et ambo pro synodo apud Sidonem efficienda imperatorem petiissent in omnimodam electionem sancti Chalcedonensis concilii; quae statuta maturius dissoluta est, imperatore ad hoc Eutropium tribunum mittente, qui et dissoluta ea egit ut Flavianus Antiochenus et Helias Hierosolymitanus una cum episcopis suis imperatori, quae apud Sidoniam gesta fuerant, scriberent. Flavianus vero tres tantummodo synodos et Zenonis enoticon se suscipere scripsit, Chalcedonensis mentionem non faciens. Helias quoque Hierosolymitanus etiam Chalcedonensem se scripsit abiicere. Soterichus autem Caesariensis et Xenaias contra Flavianum et Heliam suggererunt imperatori, quod pro eo quod nollent expresse contra synodus Chalcedonensem sententiam ferre, convenerunt ad invicem. Anastasius autem iratus incitavit monachos quosdam falsos convenire apud Antiochiam et adversus Flavianum insurgere, petentes eum Chalcedonense anathematizare concilium et Diodorum et Theodorum et Iban et Theodorenum; quod et fecit pusillanimus factus Flavianus, et contra ecclesiam eos anathematizavit una cum synodo. eodem anno contra Macedonium imperator agebat; et p. 237 6 schismatici cum conductis turbis, in Archangelo palatii et in magna ecclesia psallentes in dominica die trisagion, addebat in eo "qui crucifixus es propter nos," ita ut orthodoxi ex necessitate cum plagiis eos insequerentur. imperator vero

manifeste per schismaticos monachos et clericos et Julianum Cariæ tunc, deinde vero Halicarnassi episcopum, et Severum episcopum, adhuc monachum, impugnabat Macedonium, turpibus eum publice submittens iniuriis. multitudines autem cum mulieribus et liberis abbatibusque orthodoxorum monachorum congregatae clamabant "tempus martyrii, Christiani: ne derelinquamus patrem nostrum," iniuriis lacerare imperatorem satagentes ut Manichaeum et indignum imperio; qui metuens clausit ostia palatii, et naves praeparavit ad fugiendum. Macedonium autem, de quo iuraverat non se ultra visurum, tunc rogabat videre, multitudines metuens. hoc interea veniente ad eum, populus hegumenis et monachis protestabatur dicens "patrem nostrum habemus a vobis." scholae vero laudem dicebant ei, cum transiret. ingressus autem ad Anastasium arguit eum ut hostem ecclesiae; qui

p. 238 10 simulatus est ei ad horam uniri. verum sequenti anno decipit imperator Macedonium per Celerem magistrum, commonitorium *) faciens ad eum, in quo se primam quidem et secundam confitebatur suspicere synodum, Ephesinam vero et Chalcedonensem dimisit; quod ingens Macedonio vituperium attulit. per hoc enim et enoticon Zenonis recepit, cui etiam consecrandus subscriperat. praeterea Macedonius abiens in Adalmati monasterium in eo clericis et monachis zelatoribus, qui ob id scandalizati fuerant, rationem reddidit per declinatorium sermonem, quod susciperet sanctam Chalcedonensem synodum, eosque qui hanc non susciperent haereticos haberet; et comministraverunt ei. imperator autem muneribus persuasit consentaneis ipsius, clericis scilicet et monachis, alium episcopum eligendi; quod et Areadnem et magnos ex senatoribus contristabat: diligebatur enim Macedonius propter vitae munditiam et dogmatum rectitudinem, licet deceptus fuerit. instruxit autem imperator duos quosdam nequam accusare Macedonium quasi puerorum amatorum pariter et haereticum, et haec porrigere in scriptis praefecto et magistro. similiter autem contra presbyteros et diaconos orthodoxos. iussit autem Celerem magistrum depolare violenter eum ab episcopio, clamante Macedonio se prompte respondere non solum in praetorio sed etiam in theatro. multi vero clericorum in carceres missi sunt: qui autem fugere potuerunt, apud Romam et Phoenicem sunt dispersi.

Porro impius imperator authenticam chartam Chalce-

*) commonitorium] Theodorus Balsamo ad synodum Carthaginensem: *χοιμονιτόρων ητοι τὸ ἔγγραφον υπόμνημα*. vide ad glossas Basilicorum. FABRA.

donensis concilii gestorum per magistrum accipere a Macedonio et dirumpere satagebat. Macedonius vero signans eam super altare posuit; quam Calopodius eunuchus et oeconomicus magnae ecclesiae furto ablatam imperatori detulit. tunc Macedonium nocte educens imperator violenter Chalcedonem p. 240 misit, et inde apud Euchaitem exilio relegari praecepit, nihil eorum quae de se obiiciebat quaerere ausus, metuens multitudines. postera vero die provehit episcopum Timotheum quendam, presbyterum et vasorum custodem ecclesiae, cognomento Lytrobulem et Celonem propter quosdam actus convenientes nominibus; qui ingressus ecclesias, primum imagines Macedonii deponebat, et ita faciebat missas *). Ioannem vero Alexandrinum in diptychis ordinavit, eique synodica scripsit. imperator autem perpendens quod sine depositione Macedonium et sine iudicio in exilium miserit, missio magistro sistere fecit eum ultra Claudiopolim Honoriadis, sicque illum absensem deponunt, cum idem ipsi fuerint accusatores testes et indices, praesertim cum iam esset ante iudicium pulsus; et per episcopos mittunt depositionem, et presbyterum Cyzicenum. hos cum vidisset Macedonius, priusquam cum illis loqueretur, interrogabat si susciperent synodus Chalcedonensem; quibus dicentibus "quis enim es?" tunc ipse ait "si Sabbatiani vel Macedoniani deferrent mihi depositionem, convenerat me p. 241 suspicere." et ita reversi sunt inefficaces, idemque pervenit ad Euchaitem. tunc et Flavianum festinabat imperator a sede Antiochena eiicere, et pro illo Severum manifestum veritatis inimicum inducere. apposuerunt autem calumniantes quod ore tantum et non corde synodum anathematizaverunt. de cetero et consilium acceperunt iudices, qui missi fuerant ab imperatore, pellendi eum et propter turbationem modicum removendi; quo ad Platanos egresso confestim impium Severum constituit, qui ante monachus fuerat in monasterio schismaticorum, iuxta Maiuma Gazae. Flavianum autem apud Petras exilio relegavit. sed et alios nonnullos episcopos ferreis vinculis compeditos una cum presbyteris et diaconibus. Helias vero Hierosolymitanus dum cogeretur ab imperatore aut Severo communicare aut ab episcopatu repelliri, monachis confortantibus illum, ab epi-

*) faciebat missas] ἐλευθρούσης. idem de vitis PP. in Constantino: missas imperatori fecit. sic loquebantur antiqui, ut S. Bonifacius archiep. Mogunt. ep. 95. Hist. Tripart. interpres l. 4 missas facere in ecclesia, et l. 6 missas facientes seorsum, et l. 7 seorsum agebat missas. sic etiam loquitur l. 12 c. 2. et Flodardus hist. Rem. l 2 c. 13. idem tamen interpres missas celebrare dixit l. 10 c. 23. Fara.

scopatu proiici magis elegit, et consecratus est pro eo Ioannes ex staurophylacibus quidam, qui spopondit facere quae-

p. 242 12 cunque vellent: verum consecratus neutrum fecit. imperator autem Anastasius una cum Timotheo scelesto Constantinopolitano episcopo multa mala monachis clericis ac laicis, qui pro Macedonio proque synodo defensanda perseverabant, ostendit, ita ut apud Oasim Thebaidis multos exilio relegaret. qui Timotheus synodica et Macedonii depositio- nem singularum episcopis civitatum ad subscribendum transmisit, quorum alii, fortiores scilicet, ad utrumque restite- rent, alii vero utrisque scriptaris timore imperatoris per- territi subscripterant. porro medii depositioni Macedonii non

p. 243 subscriptentes, Timothei synodicis subscripterunt; quod id ipsum erat, licet eis distare videretur. volens sane Timotheus Severi nomen in diptychis ordinare et Flaviani eiicere, prohibitus est a populo: Severi namque communionem omnes orthodoxi fugiebant, et maxime monachi; quibus cum mul- titudine rusticorum punitis multos occidit, altaria subvertens et sacra orthodoxorum vasa ut sacrilegus conflans. Juliana vero, illustrissima femina, quae templum dei genitricis apud Honora- tas construxerat, valde pro Chalcedonensi synodo satagebat, ita ut ei nec imperator quidem, multas adversus eam versutias ad- inveniens, Timotheo communicare persuadere valuerit. sed nec ipse Timotheus frequenter ad eam pergens hoc ei potuit per- suadere. Pompeium quoque consobrinum illius, et huius uxorem, quac mulier erat ornata et concedendis beneficiis vacans, multis imperator angustiis humiliabat ut zelatores synodi et eos qui Macedonio largiebantur in exilio quae necessaria erant. hi vero qui Alexandriam missi fuerant a Timotheo ad Ioannem Nicaeotem, super ambonem Chalcedonense anathematizavere concilium. defuncto autem hegumeno monasterii Dii venit Timotheus ordinaturus hegumenum: is autem qui promo-

p. 244 vendus erat, dixit se non suscepturum benedictiouem a viro qui Chalcedonensem synodum sperneret. ad haec Timotheus ait "anathema omni homini Chalcedonense non suscipienti concilium;" et tum ille provehi ab ipso convenit. praeterea Ioannes archidiaconus Timothei, cum esset Manichaenus, con- vicis affecit Timotheum, et imperatori quod dixerat indica- vit. ast imperator ignominiose ac dire Timotheum in fa- ciem conveniens negantem invenit, et e contra eos anathe- matizantem qui Chalcedonensem synodum recepissent. porro Ioannes Alexandrinus inhibuit Aegyptios ascendere Hieroso- lynam, ut non communicarent in exaltatione Chalcedonensi concilio. terribilia vero quaedam ab his qui a daemonio tenebantur facta sunt Hierosolymis tunc. Anastasius enim

cupiens fieri dux Palaestinae, pollicitus est imperatori, nisi persuaderet Ioanni, post Heliam Hierosolymitano episcopo, communicare Severo, dare trecentas libras auri. accepto vero principatu venit Hierosolymam, Ioannemque sibi non obedientem misit in carcerem. Zacharias vero quidem princeps Palaestinae, deo amabilis vir, suggestis episcopo, zelo divino ductus, duci repromittendi se quae illi placerent acturum, dummodo restitueretur in throno suo; quo se absolvit p. 245
 vente ac restituente, collectis monachis in templo S. Stephanoi ascendit super ambonem, et anathematizavit Nestorium et Eutychen et Severum atque Soterium, pronuntians sanctas et universales quattuor synodos. aderat autem et Hypatius filius fratris imperatoris, non communicans omnino Severo. hic cum tunc communicaret Ioanni, auri libras centum dedit S. Theodosio, qui erat exarchus monasteriorum, ad distribuendum has monachis qui rectae fidei erant et Chalcedonensis concilii zelo fervebant. imperator autem quosdam ex principibus praecepit in templo S. Theodori Sphoracii super ambonem trisagii additamentum admittere, ita ut multitudines indignatae per diem letaniae illinc egredierentur, quando et Timotheum per commonitorium scriptum omnibus ecclesiis praecepit triagium in letaniis cum additamento dicendum, quod multi metuentes fecerunt. monachi vero alium psalmum psallendo venerunt. hos autem populus videns clamavit "bene venerunt orthodoxi," simultaque multa facta est et incendium domorum multarum ac homicidia dena milia, turba vociferante adversus Anastasium p. 246 et Vitalianum imperatorem petente, ita ut fugeret Anastasius et latitaret, ab ipsaque Areadne laceraretur iniuriis utpote multorum causa malorum Christianis effectus. Alamundaro autem principe Saracenorum gentis baptizato, Severus duos episcopos macula suae pravitatis infectos direxit ei communicandi. dei autem providentia ille ab orthodoxis baptizatus fuerat, qui recipiebant concilium. cumque Severi episcopi subvertere principem a vero dogmate festinarent, mirabiliter eos arguit Alamundarus huiuscmodi fabula. ait enim ad illos: "litteras" inquit "accepi hodie, quia Michael archangelus mortuus est." illis vero dicentibus hoc impossibile fore, ait princeps "et quomodo deus secundum vos nudus crucifixus est, nisi naturarum esset duarum Christus, quandoquidem nec angelus moritur?" et ita cum confusione Severi recesserunt episcopi. porro Cabades quosdam Christianos, qui erant in Perside, poplite enervavit, qui tamen postmodum ambulaverunt.

Vicesimo tertio imperii Anastasii anno Hormisda papa p. 247

Romanus pontificium gerit. Vitalianus autem, quem populus imperatorem expellerat, accepta tota Thracia Scythia et Mysia, Vulgares habens secum et multitudinem Hunnorum, cepit Anchialum et Odyssopolim. comprehendit autem et Cyrilum magistrum militum Thraciae, et pervenit praedas getendo usque Byzantium, parcens vero civitati apud Sosthenium castra metatus est. Anastasius autem desperatione consternatus mittit ex senatu quosdam, rogans eum pacisci et iurare una cum senatu, quod ab exilio episcopos revocaret apud Heracliam Thracae. porro Vitalianus addidit ut et principes uniuscuiusque scholae iurarent istud; sed et Macedonius et Flavianus, qui nequiter pulsi fuerant, suos recupererent thronos, similiter et reliqui omnes episcopi, et ita celebraretur synodus, Romano et cunctis episcopis convenientibus, et communī iudicio probarentur quae adversus orthodoxos sunt praesumpta. itaque cum haec imperator senatus et reliqui principes populi iurassent et confirmas-

p. 248 3 sent ita fiendum *), facta est pax, et ad propria rediit. Hormisda vero Romanus episcopus, molestiis fatigatus a Theodorico Vitaliano favente, Ennodium episcopum misit et Vitalianum archidiaconum ad synodum celebrandum apud Heracliam. venere autem et episcopi ex diversis locis fere ducenti, qui illusi ab iniquo imperatore ac Timotheo episcopo Constantinopolitano recessere inefficaces. impius quidem imperator pacta transgrediens clam intimavit Romano papae ne veniret: miserat enim Vitaliano sacram, quo transmitteret eam Romam, ut papa proficeretur ad celebrandam apud Heracliam synodum. omnis autem populus atque senatus in praesentia maledicebat Anastasio tanquam periuro. porro Vitalianus indignatus adversus Anastasium ob periurium multa mala exercitibus Anastasii et reliqua rei publicae demonstravit, occidens, rapiens, armis exuens, et postremo ad iniuriam eius unumquemque militem uno aereo nummo vendens.

p. 249 3 Mundi anno 6008, divinae incarnationis anno 508, Hunni, qui dicuntur Saber, transeuntes Caspias portas, Armeniam et Cappadociam, Galatiam et Pontum depopulati sunt, ita ut Euchaitam quoque pervaderent. unde et fugiens Macedonius, propemodum periclitaturus, salvatus est apud Gangras. quo comperto Anastasius amare illic eum custodiri praecepit, mittens, ut aiunt, qui eum occideret. defunctus

*) fiendum] Flooardus hist. Rem. 1 13: fiendumque se Christianum vovisset. vide Vossium de vitiis sermonis 4 30 circa finem. Faaa.

autem apud Gangras positus est in templo sancti martyris Callinici iuxta reliquias eius, multas sanitates efficiens; qui cum exanimis iaceret, manu fertur se signaculo crucis signasse. Theodorus autem quidam ex his qui cum eo erant, vidit eum in somnis sibi dicentem “excipe, et abiens lege Anastasio, et dic, ego quidem vado ad patres meos, quorum fidem servavi, non cessabo autem increscens domino, usquequo venias et in iudicium ingrediamur.” eodem anno Alexandriae multi viri et mulieres et pueri atrociter a daemonibus ob-sessi repente latrabant. in somnis autem quidam vidit quen-p. 250 dam dicentem quia propter anathematismos synodi patiuntur ista. porro monachi heremi zelo divino moti, quattuor contestationes componentes, duas quidem ex his misere imperatori, unam vero principibus regionis et unam episcopo Hierosolymitano Ioanni, protestantes neque sanctam se Chalcedonensem synodum praevaricaturos neque impio Severo communicaturos, quin et se promptam habere mortem, incendentes et sancta loca. sane Thessalonicensi episcopo communicante ob metum imperatoris Timotheo Constantinopolitano episcopo, quadraginta episcopi Illyrici et Graeciae convenientes in unum per professionem in scriptis factam, ut a proprio metropolitano discessere ab eo; et Romam mittentes Romano communicare in scriptis professi sunt. episcopum autem Thessalonicensem Theodorus historicus patriarcham nominat irrationaliter, nesciens qua pro causa.

Vicesimo imperii Anastasii anno Ioanne Nicaeote Alexandrino antistite baeretico mortuo, Dioscorus iunior, Ti-p. 251 mothei Heluri consobrinus, praelatus est episcopus Alexandriae. cum autem venisset Byzantium, pro Alexandrinis apud imperatorem intercessurus propter occisionem filii Callipii Augustalis, ab orthodoxis publice conviciis appetebatur, cum procederet, existimantibus eum contra recta dogmata advenisse. ergo cum ob homicidium intercessisset, cum festinatione discessit. causa vero caedis ista fuit. cum Dioscorus manus impositionem accepisset, recessere multitudines rusticorum, dicentes quia nisi secundum quod sanctorum continent apostolorum canones fiat, non recipietur episcopus: princeps enim inthronizaverat eum. Dioscorus autem venit ad S. Marcum, et venientes clerici induerunt eum secundo, et iterum consecraverunt. et ita veniens ad S. Ioannem perfecit collectam. cum autem esset illic Theodosius filius Callipii Augustalis et Acacius magister militum, turbae turbatae coepere iniuriis afficere Augustalium, eo quod laudaret imperatorem Anastasium. cum vero iurgium motum suisset, insilientes quidam a sede filium Augustalis deposuerunt, et

interemerunt eum. at vero Acacius magister militum, quot-
 p.252 quot capere potuit, interfecit. haec audiens imperator ira-
 tus est adversus eos. porro Dioscorus interveniens mitiga-
 vit eum. inter Indos vero et Persas castrum est nomine
 Zubdaber, ubi multas pecunias et lapides pretiosos esse Ca-
 bades rex Persarum ediscens, quaerebat hoc comprehendere.
 daemones autem loco insidentes prohibebant illum aggredi.
 omni ergo mota excogitatione magorum suorum, deindeque
 Iudaeorum consilio frustratus, credidit per orationem Chri-
 stianorum, quae fit ad deum, huic dominari; et episcopum
 quendam Christianorum, qui apud Persas erat, super hoc
 deprecatus est. qui collecta celebrata divinorum mysterio-
 rum participatus est, et accedens ad locum daemones, qui illi
 inerant, pepulit, et sine labore castrum Cabadi tradidit.
 stupefactus autem super hoc signo Cabades prima cathedra
 episcopum honoravit, cum usque ad illud tempus Manichaei
 atque Iudei praesiderent; porro volentibus baptizari licen-
 tiām praebuit.

Vicesimo septimo imperii Anastasii anno vidit idem impera-
 tor in visu virum terribilem, portantem codicem; qui hunc ape-
 riens, et inveniens nomen imperatoris, dicit ei "ecce propter
 p.253 malam fidem tuam deleo quattuordecim," et delevit eos. ex-
 pergefactus autem, et advocato Adamantio praeposito, dixit
 ei visionem. "et ego" ait "vidi haec ista nocte, quia assi-
 stenti mihi imperio tuo porcus magnus veniens, et compre-
 hensa praetexta mea, proiecit me in terram et interemit." con-
 vocato ergo Proculo coniectore *) edixit ei quae fuerant
 visa; qui quod ambo forent post paululum morituri praedi-
 xit. Timotheo vero Constantinopoleos episcopo mortuo,
 Ioannem Cappadocem episcopum et syncellum Constantino-
 poleos episcopum creaverunt. hic consecratus tertio die
 paschae apostolicam indutus est stolam. populus autem in-
 instantiam multam agebat ut Ioannes anathematizaret Severum.
 porro eodem anno mortuus est impius Anastasius, et impe-
 ravit pius Iustinus pro eo, vir senior et multum peritus, qui
 a militibus incipiens usque ad senatum profecit, Illyricus ge-
 nere. quidam autem aiunt quod divino fulmine percussus
 Anastasius periisset.

Mundi anno 6011, divinae incarnationis anno 511, anno
 p.254 9 imperii Iustini primo, Vitalianus post mortem Anastasii eidem
 imperatori valde familiaris effectus est, ita ut consul appelle-

*) coniectore] Glossae: ὀνειροπλάτης coniector, somnisolutor, so-
 mniae interpres. v. Plaut. Curcul. act. 2 sc. 1 et 2. FAB.

laretur, fiduciamque tantam apud imperatorem haberet ut etiam Severum praeciperet eiici et interimi: nimis enim erat orthodoxus Vitalianus. quo auditio Severus fugit, et Julianus Alicarnassi episcopus. Aegyptum abeuntes, hanc conturbaverunt, sermonem de corruptibili et incorruptibili commoventes, dum Alexandriae Dioscorus esset episcopus. episcopi autem et clerici Romam venientes, auctoritate ab Hormisda Romano episcopo studio Vitaliani percepta, cum adhuc vi-p. 255 veret Ioannes Cappadox episcopus Constantinopolitanus, sanctam Chalcedonensem synodum in diptychis ordinaverunt, una cum aliis sacris tribus conciliis. cum vero Severus impius fuga lapsus esset effectus, Paulus consecratus est Antiochiae, et donavit imperator civitati Antiochenae mille libras auri. sed et ceteris urbibus benevolentiam praestitit, inhibens quoque et publicas perturbationes. Xenaiam vero, qui et Philoxenus dicebatur, episcopum Ierapoleos, cum esset Manichaeus, et Petrum Apamiae cum omnibus ipsius maculae participibus exilio relegavit. revocavit autem omnes quotquot iniuste fuerant ab Anastasio exules constituti. sed et p. 256 Appionem patricium, quem in Nicaena civitate in presbyterum consecraverat, quemque imperator, ut revera prudentem, praefectum fecit praetoriorum. sequenti autem anno Ioanne Cappadociae Constantinopolitano episcopo defuncto, Epiphanius presbyter ipsius ecclesiae atque syncellus promotus est; similiter et Hormisda Romano dormiente Ioannes episcopatum suscepit.

Tertio Iustini principis anno, bello moto inter Roma-p. 257 9 nos et Persas, misit idem Iustinus legatos et munera ad Zelicben regem Hunnorum; et repromisit cum iuramentis se imperatori contra Persas auxilium praestaturum. mittente autem et Cabade repromisit et ipsi. hoc sane Iustinus ediscens tristatus est valde. porro direxit ad Persas Zelicbes viginti milia ad expugnandum Romanos. at vero Iustinus destinavit Cabadi regi Persarum legationem pro pace, et quasi super alio quodam scribens etiam de Zelicbe significavit, quia opitulationis iuramenta cum Romanis habet, quia et munera accepit multa, et vult proditor Persarum fieri, et quia oportet nos, cum simus fratres, ad amicitiam venire, et non a canibus istis illudi. tunc Cabades accersiens secreto Zelicben, sciscitatus est si accepisset a Romanis munera, hortatus adversus Persas; qui dixit "etiam." et iratus Cabades occidit eum, et per noctem missa multitudine Persarum interfecit populum eius, suspicatus quod dolo venissent ad illum; quotquot autem potuerunt fugere, redierunt ad propria. praeterea Euphrasius Antiochenus Chaledonen-p. 258 8

sem synodum exclusit a diptychis, sed et nomen Hormisdæ papæ Romani. post haec vero timens quattor concilia confirmavit.

- p. 259 9 Quinto anno imperii Iustini Zathus rex Lazorum, recedens a regno Persarum regnante Cabade et Zathum amante, qui etiam illum in regem Lazorum provexerat, venit Byzantium ad Iustinum, et rogavit eum ut fieret Christianus et ab ipso appellaretur imperator Lazorum. at imperator cum gudio illo suscepto, illuminavit *) eum et filium appellavit. provectus autem imperator Lazorum a Iustino portavit coronam et chlamydem imperatoriam albam. quo comperto Cabades rex Persarum significavit imperatori Iustino, dicens quia cum amicitia et pax sit inter nos, quae inimicorum sunt agis, et eos qui sub potestate Persarum a saeculo erant assumpsisti. qui remisit ei "nos quenquam subiectorum imperio tuo neque assumpsimus neque subvertimus. sed ascendens Zathus ad imperialia nostra procidens deprecatus est ut ab scelesto et pagano dogmate impiisque sacrificiis et errore daemonum liberaretur, et accederet ad conditorem omnium deum, et fieret Christianus. hunc nos baptizantes p. 260 19 absolvimus ad propriam regionem." ex tunc ergo facta est inimicitia inter Romanos et Persas. eodem quoque anno gesta sunt quae circa S. Arethan provenerunt.

- p. 261 4 Sexto imperii Iustini anno Theuderichus Romam tenens, et ea quae Arii sunt sapiens, coëgit Ioannem papam venire Byzantium ad imperatorem Iustinum et intercedere pro Ariani, ut non compelleret illos ab haeresi sua discedere. nam et Theuderichus hoc in orthodoxos, qui in Italia erant, facere minabatur. Ioannes vero Byzantium veniens, et invitatus ab Epiphanio patriarcha, non consentit, usquequo Epiphanio praesideret utpote papa Romanus. qui omnibus quidem episcopis communicavit, Timotheo vero Alexandrino non communicavit. Cabades autem Persarum rex, filius Perozi, multa milia Manichaeorum cum episcopo eorum Indazaro una die permit, una cum senatoribus Persis, qui sensus eorum erant. filium enim eius, nomine Pthasuarsan, Manichaei a puero instruentes et sui sensus efficientes repromittebant ei, dicentes quia pater tuus senuit, et si contigerit eum mori, principes magorum unum fratrum tuorum fap. 262 cident imperatorem, eo quod teneat dogma ipsorum. nos autem possumus per orationes nostras suadere patri tuo ab-

*) illuminavit] ἐφωτίσει. φωτίζειν in scriptis patrum accepitur pro baptizare. v. Gregor. Naz. εἰς τὸ ἄγιον βάπτισμα. FABR.

renuntiare imperio, et te promovere, ut ubique confirmes dogma Manichaeorum. qui repromisit hoc facere, si imperasset. cum autem haec Cabades cognovisset, iussit conventum fieri quasi facturus filium suum Pthasuarsan imperatorem, et omnes iubens Manichaeos una cum episcopo eorum et mulieribus et liberis adesse conventui, similiter et principem magorum Glonazen et magos, et Christianorum episcopum Boazanen, dilectum a Cabade utpote medicum optimum. et convocatis Manichaeis ait "gaudeo super dogmate vestro, et volo dare, dum vivo, filium meum Pthasuarsan et consaneum vestrum. sed segregate vosmet ipsos ad recipiendum eum." qui freti fiducia semet ipsos segregaverunt. Cabades autem praecipiens exercitus suos ingredi, omnes concidit gladiis cum episcopo eorum, sub conspectu principis magorum et Christianorum antistitis.

Mundi anno 6019, divinae incarnationis anno 519, cum p. 263 17 terrae motus apud Antiochiam adhuc teneretur, Euphrasius episcopus obrutus est a terrae motu et mortuus est, et omnis domus et ecclesia cecidit, et pulcritudo civitatis exterminata est: non enim facta est talis divinitus ultiō in alia civitate per omnes generationes. ast piissimus imperator Iustinus his cognitis plurimum animo doluit, ita ut ablato diademe a capite suo et purpura lugeret in sacco sedens per dies multos, adeo ut in die festo procedens ad ecclesiam non passus sit portare coronam vel chlamydem. porro mense Aprilis eiusdem quintae inductionis aegrotus imperator Iustinus effectus provexit, dum adhuc viveret, in imperatorem Iustinianum nepotem *) suum, qui et coimperavit ei mensibus 4. mense autem Augusto eiusdem quintae inductionis Iustinus obiit. eodem autem anno singulare imperium Iustinianus p. 267 7 obtinuit rex autem Helurorum, Graetes nomine, ad Roma- p. 268 6 nos confluxit, et venit Constantinopolim cum populo suo, et petiit imperatorem quo fieret Christianus; qui baptizatum in Theophaniis suscepit eum ex baptismate, repromittentem auxiliari ei in quibuscumque voluisse. eodem anno adhaesit p. 269 3 Romanis mulier quaedam ex Hunnis, qui dicuntur Saber, barbara, nomine Boazer, vidua, habens secum Hunnorum milia centum. tum et rex Hunnorum qui sunt iuxta Bosporum, nomine Gorda, accessit ad imperatorem, et factus

*) nepotem] ἀγενός, ut tunc loquebantur, i. e. sororis suae filium. Gregorius Turon. hist. 1 18: Octavianus Iulli Caesaris nepos, quem Augustum vocant. et 3 18: parvipendens de interfectione nepotum. loquitur de Chlotario, qui filios fratris occiderat. vide Vossium de vitiis sermonis 1 27. Fara.

Christianus suspectus est ab imperatore; et multis ei praep. 270 stitis donis misit eum in regionem ipsius ad Romanas res custodiendas et Bosphorum civitatem, quae pro eo quod Romanis boves per singulos annos pro pecuniis inferebat, Bosphorus appellata est. locavit autem et numerum militum Romanorum et tribunorum custodire civitatem propter Hun-
p. 271 6 nos, et exigere tributa boum. promulgavit autem formam imperator de episcopis et oeconomicis et orphanotrophis et xenodochis, ne hereditates possiderent nisi quae priusquam proveberentur habuisse probarentur, de quibus et testamentum emittere potuissent. ab hora vero qua promoverentur, neminem habere licentiam disponendi, sed omnia ipsius ve-
p. 272 nerabilem domum hereditari. et exposuit imperator leges validas contra libidinosos, et multi puniti sunt, et factus est timor multus et cautela. renovavit etiam contrarias leges, faciens singularē codicem, et vocans eum novellas constitutions, in quibus noua permittit principem in locis, quibus praest, emere possessionem aut aedificare domum aut hereditare *) extraneam personam, nisi quis sibi cognatus existat.

Eodem anno passa est a divina indignatione rursus Antiochia, post duos annos prioris passionis, et factus est terrae motus magnus et tempestas gravissima. et letaniam faciebant qui remanserant omnes, discalceati, clamantes *kyrie eleison*, et proiicientes se pronus super nives. apparuit autem in visu cuidam dei cultori homini, ut diceret omnibus residuis quod superscriberent in superliminaribus suis "Christus nobiscum, state." quo facto stetit ira dei. et rursus imperator et Augusta multas pecunias donaverunt in recuperationem et aedificationem Antiochenium civitatis, quam p. 273 9 et cognominavit Theopolim. porro 12 kal. Apriliarum 7 indictionis irruit Alamundarus Zecius, regulus Saracenorum, et depraedatus est primam Syriam usque ad terminos Antiochiae in locum qui dicebatur Litargum, et occidit multos, et incendit exteriora Chalcedonis. et audientes primores Romanorum exierunt adversus eum. quo comperto Saraceni p. 274 7 una cum Persis, sumpta praeda cum captivis, fugerunt. praeterea Samaritae et Iudei in Palaestina imperatorem quendam Julianum coronantes, et arma contra Christianos moventes, rapinas et homicidia et incendia operati sunt; quos deus tradidit in manus Justiniani, et interemit omnes, et de-
p. 276 14 collavit Julianum tyrannum. interea tertio imperii sui anno

*) hereditare] vetus interpres epistolae ad Philadelph. quae S. Ignatio adscribitur: regnum dei non hereditabit. FABR.

Iustinianus imperator promulgavit ne militarent pagani nec haeretici, nisi soli orthodoxi Christiani, dans illis et indutias usque ad menses tres ad conversionem.

Septimo imperii Iustiniani anno facta sunt Vandalica p. 287 5 bella, et recepit Belisarius Africam. denique Vandali sub Arcadio et Honorio ad Hispaniam venientes cum Godigisclo rege suo, et ex ea in Libyam transeuntes, hanc comprehenderunt. Godigisclo vero mortuo Gizerichus eius principatum suscepit. cui successit Honorichus filius eius, regnum adeptus; qui multa mala Christianis qui in Libya erant ostendit, et arianizare coegerit, et multos occidit, et linguam a gutture quorundam abscidit, qui etiam dei gratia postea loquebantur. episcopus autem quidam Orientalis partis imperatorem Iustinianum deterruit, dicens ex deo sibi visionem factam, iubentem sibi ad imperatorem accedere, et postulare ut Christianos qui erant in Libya liberaret a tyrannis. quibus imperator auditis retinere mentem ultra non potuit, sed tam exercitum et naves armis circumdedit et victualia *) praeparavit, Belisariumque in procinctu esse praecepit in Libyam praetorem mittendum, quem et praetorem imperator principaliter, et in omnibus statuit. erat autem cum eo p. 291 3 et Procopius, harum rerum conscriptor. proficiscentes autem a regia urbe adierunt Abydum. Belisarius vero curabat quatinus universus stolus simul navigaret et in praedium idem ipsum diverteret. cumque ad Siciliam pervenisset, misit Procopium conscriptorem Syracusam, si forte inveniret quosdam qui se in Libyam ducerent. ipse vero stolo accepto ad Caucanam properavit villam, 200 a Syracusa stadiis differentem. Procopius ergo Syracusam ingressus escas emit apud Amalasuntham, uxorem Theuderichi, matrem autem Atalarichi regis Italiae, amicitiam erga Iustinianum habentem. consecutus quoque est inopinata virum qui sibi fuerat amicus a puero, quique experimentum habens Libyae locorum et maris, tres tantum dies transierant ex quo Carthagine venerat. et asseverabat omnem securitatem habere illos, et haud metuere quenquam illorum quod adversus se moveretur exercitus, ita ut a quattuor mansionibus **) maris Gelimer moraretur. hunc ergo assumptum Procopius ad Caucana

*) victualia] commeatum, victui necessaria. Glossae Dosithei: alimonia, victualia. Flodoardus hist. eccl. Rem. 2 11: sufficientia victualia constituit. FABR.

**) mansionibus] Sulpicius Severus in Martino: sedecim mansionibus abest. plura de mansionibus dico ad tit. 3 dictae collectionis. FABR.

p. 294 perveniens Belisario praesentavit. quibus compertis Belisarius transmeavit, et exiit in quoddam praedium; aggeremque ac vallum profundum facientes castra metati sunt. ubi et cum locus inaquosus esset, vallo effoso terra protulit aquam ad omnem utilitatem, tam animantibus quam exercitibus. sequenti vero die populus ad praedam prorupit. praetor autem his accersitis haec ad eos locutus est "violentiam quidem inferre alienisque pasci iniustitia est in omni tempore, maximeque nobis in periculis constitutis. ego enim in hoc fisis in hanc vos terram transvexi, ut iustitia et opere bono tam deum placemus quam Afros ad nosmet attrahere procuremus. haec autem vestra intemperantia in contrarium vobis proveniet, et aget ut Afri Vandalis auxilientur. sed acquiescentes verbo meo, ementes escas asportate, et neque iniusti esse videamini neque amicitiam Afrorum in inimicitiam convertatis, sed deum potius placare studete. cessate insilire in aliena, et lucrum excutite periculis plenum." mittens autem p. 295 Belisarius electum exercitum urbem sine labore comprehendit. noctu enim ad eam accedentes, et una cum introeuntibus plaustris rusticorum ingredientes, hanc obtinuerunt. et cum dies factus fuisset, tam sacerdotem quam huius primos captantes ad praetorem destinaverunt.

p. 299 13 Belisarius itaque Carthagine capta commonebat milites dicens "videte quanta prospera facta sunt nobis, quoniam sobrietatem erga Afros ostendimus. videte honestatem in Carthagine conservare, et ne quis quenquam opprimat, nec quicquam ipsius surripiat. cum enim multa mala fuissent a Vandalis barbaris viris perpepsi, imperator noster ad auxiliandum eis nos misit et ad libertatem donandam." haec p. 300 commonens Carthaginem introivit, et ascendens palatium in Gelimeris solio sedit. ad quem accesserunt negotiatores Carthaginis, et quotquot iuxta mare manebant, queritantes se rapinam a classibus pertulisse. at vero Calonymum, navium principem, iuramento constrinxit quatinus omnia quae rapta fuerant asportaret et propriis dominis redderet; qui defraudans ex eis et periurans non post multum vindictam exolvit: nam extra sensum effectus suam ipsius linguam comedens obiit. ita vero praetor sine tumultu urbem possidebat, ut nec iniuriam quampiam inferret homini, nec in foro quospiam obserare domum contingret, sed ementes milites manducabant et laetabantur. eos vero Vandals qui ad sacra confugerant, fide praestita educebat. murorum autem civitatis diligentiam exhibebat, cum antea negligentia ruerent porro dicebant et velut verbum Carthagine dictum, videlicet Gamma persecetur Beta, nunc esse perfectum: prius enim

Gerericus Bonifacium insecutus est, nunc vero Belisarius p. 301
Gelimerem. praeterea tot pecunias multitudo reperit quot p. 304 14
in nullo loco unquam esse contigerat. denique Romanorum
principatum depopulantes pecunias multas in Libyam trans-
tulerunt. et cum ipsa regio optima et secunda esset, pecu-
niarum redditus eis effecti sunt multi. nonaginta quippe et
quiaque annis Vandali Libyam tenuerunt; et cum multas di-
vitias collegissent, in illa die in Romanorum manus omnes p. 305
divitiae redierunt. in tribus enim mensibus cum pugnasset
Belisarius, id est a calendis Octohribus usque ad calendas
Decembrias, totam Libyam subdidit. misit autem Ioannem
Armenium cum ducentis electis persequi Gelimerem, donec
eum vivam aut mortuum comprehendenderet; qui praeoccupans
Gelimerem comprehensurus erat, nisi res contigisset huius-
modi. Huliares quidam ex Belisarii armigeris erat cum Io-
anne; qui vino inebriatus, videns avem super arborem in-
sidehitem, tenso arcu iecit adversus avem. et avem quidem
consecutus non est, Ioannem vero retro in cervice percus-
sit; qui plagatus mortuus est, multum luctum tam impera-
tori Iustiniano et Belisario quam cunctis Romanis et Carth-
aginiensibus derelinquens. taliter Gelimer effugiens illa die ad
Maurusios properavit; quem Belisarius persecutus in Papua
monte, in novissimis Numidia, circumclusit, hunc obsidens
per hiemem, deficientibus ei omnibus necessariis: panis enim
apud Maurusios non fit neque vinum neque oleum, sed far
et hordeum immaturum, ut irrationalia animalia, come- p. 306
dunt. his Gelimer incidens scribit ad Faran, quem dimise-
ret Belisarius ad custodiendum eum, ut mitteret sibi citha-
ram et panem unum et spongiam. Faras autem haesitabat
quidam esset hoc, donec qui detulerat epistolam dixit quia
panem quidem desiderat videre Gelimer, non videns panem
ex quo ascendit in montem, spongiam autem propter oculos
non lotos ac per hoc laesos, quatenus hos sinceros spongia
reddat, porro citharam, ut calamitatem et lamentetur et de-
fleat. his auditis Faras condolens, et fortunam humanam
deplorans, secundum eius scripta faciebat, et omnia mittebat
quaecunque *) Gelimer egebat. praeterea cum hiems trans-
iisset, metuens Gelimer obsidionem Romanorum, et cognatorum
misertus filiorum, qui vermes in eadem miseria fe-
cerant, dissolutas est mente, et ad Faran rescripsit quod
fidei verbo recepto ipse, et qui secum erant, ad Belisa-

*) quaecunque] Cato ap. A. Gellium 13 22: quia multa egeo. Plau-
tus Menaechm. act. 1 sc. 2: nec quidquam eges. Priscianus l. 18:
nostris, egeo illius rei et illam rem et illa re. FABR.

- p. 313 plurimi vero principum ipsorum Romanis adiuncti sunt. mulierum atque puerorum tantam multitudinem Romani cepere ut ovis pretio servum Maurusium emere volentibus venundarent. et tunc eis vetus eloquium cuiusdam divinae ^{*)} seminae contigit, quia maledictione multitudo eorum a viro sine barba periit: Salomon quippe a puero eunuchus praeter voluntatem effectus est, prae passione genitales partes amittens. porro tota Libya percepta Carthaginem rediit. praeterea vere incipiente missus est Belisarius Siciliam Romanis facere tributariam. ubi eo biemante Romani Libyae contra Salomonem simultates fecerunt, hoc modo. acceptis enim inter-
- p. 314 emptorum uxoribus Vandalorum habebant agros earum ut suos, et solvere imperatori pro eis tributa nolebant. at vero Salomon commonebat eos ne contradicerent imperatori, sed huic quae deliberata fuissent penitus redderent. ceciderunt autem quidam eorum, maximeque Gothorum, in Aria sectam; quos sacerdotes ecclesiae segregabant, et nec liberos eorum baptizare volebant. unde et in die festo simultas effecta est. consiliati vero sunt milites Salomonem in templo perire; qui hoc audito suadere eis recedere a
- p. 319 4 seditione tentabat, quod non post pauca obtinuit. Belisarius autem Siciliam et Romanum ab Ugio detentam et circumquaque civitates accipiens, Ugium Byzantium duxit ad Justinianum cum uxore ipsius et liberis. et misit imperator Narses cubicularium Romanum cum classe tenendi ea quae illic
- p. 322 8 habebantur. Salomon autem muris Libyae civitates munit, et quoniam Maurusii discesserunt a Numidia victi, Zaben regionem atque Mauritiam et Sitiphin metropolim sub tributo Romanis effecit: alterius enim Mauritaniae Cae-
- p. 336 6 sarea prima metropolis est. interea Iberum rex, Zamassardus nomine, Constantinopolim ascendit ad imperatorem Justinianum cum muliere ^{**) ac senatoribus suis, rogans eum ut esset Romanorum concertator et germanus amicus. at imperator huiusmodi proposito eius accepto multis eum et senatores eius munificentius honoravit. similiter et Augusta uxoris eius variata gemmis ornamenta donavit, et dimisere eos pacifice ad proprium regnum.}

^{*)} divinae] Glossae: divinum μάρτυς. Petronius: divinam ego putabam. Auctor Queroli in praef.: magum mathematicumque seso fingens. et mox: Queroli secreta et familiaria quasi divinus loquitur. FABR.

^{**) muliere] mulier pro uxore, ut in Capitulis Caroli Calvi, quod ibi observat Sirmondus. imo et Scaevola Ict. ita loquitur in l. 93 de legat. 3. et vulgus Hispanicum muger dicit, Italicum moglie, Provinciale mouillé, pro uxore. FABR.}

Octavo anno imperii Iustiniani passa est a divina indi-
gnatione Pompeiopolis Mysiae: scissa enim est terra terrae
motu, et obratum est medium civitatis cum habitatoribus,
et erant subtus terram, et voces eorum audiebantur clamantia-
tum ut sibi misericordia praestaretur, et multa donavit im-
perator ad educendos et adiuvandos, viventesque liberaliter
iuvit. eodem vero anno tradidit Iustinianus ad psallendum
in ecclesia illud quod canitur "unigenitus filius et ver-
bum dei."

Mundi anno 6029, divinae incarnationis anno 529, Aga—p. 337 7
pitus Romanae gerit ecclesiae praesulatum, Iustinianus deci-
mum imperii agit annum, quando et Epiphanio episcopo
Constantinopoleos defuncto Anthimus episcopus Trapezun-
tium translatus est Constantinopolim. Agapitus autem Ro-
manus episcopus hoc anno ascendens Constantinopolim syn-
odum celebravit contra impium Severum et Julianum Ali-
carnassensem et ceteros theopaschitas; inter quos et Anthi-
mus, ut consentaneus eorum, depositus a throno proiectus
est et exivit, cum episcopatum obtinuisse regiae urbis men-
sibus decem; et consecratus est pro eo Mennas presbyter
et xenodochus Sampson ab Agapito papa Romano. porro
Agapitus dormivit Byzantii, et consecratus est pro eo Sil-
verius.

Anno imperii Iustiniani undecimo facta sunt prima en-p. 338 10
caenia magnae ecclesiae Constantinoli, Mena patriarcha in
regio sedente vehiculo, et imperatore letaniam cum populo
faciente.

Anno duodecimo imperii Iustiniani, cum Romae Vigilius esset episcopus, moti sunt Bulgarum duo reges, Vulger
scilicet et Droggo, cum multitudine in Lyciam et Mysiam,
cum esset magister militum Mysiae Iustinus et Scythiae Bau-
darius, qui exeuntes contra Bulgares inierunt praelium. et
occisus est Iustinus magister militum in bello, et factus est
pro eo Constantinus Florentii. et venerunt Bulgares usque ad
partes Thracae, et egressus est contra eos magister militum
Ilyrici, Hoccum Hunnus, quem suscepit imperator ex sacro
baptismate, et in medium missis Bulgaribus conciderunt mul-
titudines copiosas, et receperunt omnem praedam, et vice-
runt potenter, occisis duobus eorum regibus.

Eodem anno cepit Chosroes rex Persarum magnam An-p. 339 11
tiochiam Syriae.

Anno decimotertio imperii Iustiniani sociatus est Ro-
manus Mundus ex genere Cipedium derivatus.

- p. 340 14 Anno decimoquarto imperii Iustiniani Chosroes rex Persarum quartum in Romanorum terram fecit ingressum; quem Belisarius rursus ab Hesperius veniens sapientia sua ineffacem redire coegerit ad propria.
- p. 344 21 Eodem vero anno Timotheo episcopo Alexandriæ mortuo, Severus impius, Antiochenus praesul adulter, et Julianus Aliearnasseus, Alexandriam fuga lapsi, de corruptibili et incorruptibili conferentes adversus invicem, facti sunt tanquam veritatis extranei, et alter quidem Theodosium, alter vero Gaianum Alexandriae promovit episcopum. et Gaianus quidem tenuit episcopatum anno uno, Theodosius vero duobus. hos autem Iustinianus imperator mittens duxit Byzantium, et utrumque separatum custodire praecepit. et Paulum quandam, qui putabatur orthodoxus, Alexandriae proverxit episcopum. hic memoriam Severi scelesti faciens ab episcopatu ira imperatoris ejectus est, et veniens Hierosolymis morabatur.
- p. 345 13 Anno decimoquinto imperii Iustiniani, mense Octobrio, facta est Byzantii mortalitas; et eodem anno hypapanti domini sumpsit initium, ut celebraretur apud Byzantium die secunda Febrarli mensis.
- p. 346 4 Anno decimosexto imperii Iustiniani contigit debellare invicem regem Azumitensem Indorum Iudeorum ex causa huiuscemodi. Azumitensem rex ultra Aegyptum est iudeans. Romanorum autem negotiatores per Homeritensem ingrediuntur ad Azumitensem et ad interiores partes Indorum atque Aethiopum. negotiatoribus autem secundum consuetudinem ingressis terminos Homeriti, Damianus eorum rex illos occidit, et abstulit omnia ipsorum, dicens quoniam Romani malefaciunt Iudeis, qui in regione sua sunt, et occidunt eos. et ex hoc solverunt negotiationem interiorum Indorum Azumiti. et indignatus Azumitensem rex Adad misit Homeriti, quia laesisti regnum meum et interiorum Indianum, prohibens Romanorum mercatores ad nos ingredi. et venerunt in inimicitiam magnam, et inierunt bellum in alterutrum. et cum pugnaturi essent, Adad Azumitensem rex votum vovit, dicens quia si vicero Homeritensem, efficiar
- p. 347 Christianus, quia pro Christianis pugno. deique operatione vicit potentissime, et accepit captiuum vivum Danianum regem eorum et regionem ipsorum et regna, gratiasque referens deo Adad rex Azumitensem misit ad Iustinianum imperatorem, ut acciperet episcopum et clericos, et doceretur, et fieret Christianus. et gavisus est super hoc Iustinianus plorandum, et iussit eis dari episcopum quemcunque voluissent, et ele-

gerunt fidem legali, cum curiose quaesiissent, mansionarium *)
S. Ioannis magnae Alexандriæ, virum venerabilem et virginem, nomine Ioannem, qui sexaginta duorum erat annorum. quo suscepto abiérunt in propriam regionem ad regem suum, et ita crediderunt Christo, et illuminati sunt.

Mundi anno 6036, divinæ incarnationis anno 536, imperante Iustiniano anno decimo septimo factus est terrae motus magnus in universo mundo. eodemque anno apparuit quidam ex regione Italorum per villas discurrēns, nomine Andreas, habens sēcūm cānem rufūm et caecūm, qui iussus ab eo faciebat miracula. cum enim staret ipse in foro et turba in circuitu adesset, clam eodem cane deferebantur astantiū annuli aurei et argentei et ferrei, et ponebantur in pavimento, quos ille cooperiebat, et præcipiebat cani, et tollebat, et dabat unicuique suum. similiter et diversorum imperatorum nomismata mixta porrigebat per nomina. sed praesto turba astante, virorum scilicet et mulierum, interrogatus ostendebat in utero habentes et fornicarios et adulteros et avaros et magnanimos. ostendebat omnes cum veritate. unde dicebant quia spiritum habet Pythonis.

Anno imperii Iustiniani decimo octavo dissusum est mare per Thracen miliariis quattuor, et cooperuit eam circa partes Odysei et Dionysopolis, et multi necsti sunt in aquis, et iterum dei præcepto restitutam est idei mare in loca sua.

Anno imperii Iustiniani decimo nono Petrus Hierosolymitanus et Dominus Antiochenus regit ecclesiam; et facta est inopia frumenti et vini ac pluvia multa, et factus est terrae motus Constantinopoli magnus, et eversio de sancto pascha, et coepit vulgus a carnis abstinere mense Februario, diē quarta: imperator autem præcepit alia hebdomada carnem apponi, et omnes carthium venditores occiderunt, et apposuerunt, et netho emebat aut edebat. porro pascha factum est ut imperator iussit, et inventus est populus ielunans hebdomada superflua.

Anno imperii Iustiniani vicesimo capta est Roma à Gōthis, et papa Vigilius venit Constantinopolim, et suscepitus ab imperatore cum ingenti honore repromittebat facere unitatem catholicæ ecclesiæ, et anathematizare tria capitula, quique excommunicationem qualiuor mensium dedit Menac-

*) mansionarium] sic etiam vertit Nicaenæ syn. 2 p. 703 ed. R. vide et can. 2 syn. Chalcedon. Zonaram ad concilia p. 697 a, 698 a et 720 b. et concil. Cpolit. sub Menac p. 737. FABR.

Constantinopolitano episcopo in epitimum. indignatus autem imperator contra Vigilium propter epitimum, et quia differebat complere que videbantur super unitate ecclesiarum, misit ut comprehenderetur. qui metuens impetum imperatoris ad altare Sergii martyris monasterii Hornisdae confugit. et p. 350 inde tractus tenuit columnas portantes altare, et has evertit, cum esset gravis et corpore grandis. imperator autem poentitia ductus suscepit papam Vigilium, et rogatus Vigilius a Theodora Augusta suscepit Menam patriarcham Constantinopolitanum vigesima nona die mensis Iunii, festivitate apostolorum.

Anno vicesimo primo imperii eius facti sunt terrae motus magui et pluviae, mortuaque est Theodora Augusta. similiter et sequenti anno facta sunt fulgura et tonitrus, ita ut dormientes ex tonitruis laederentur, atque incendia penes Byzantium.

p. 351 14 Mundi anno 6046, divinae incarnationis anno 546, imperii Iustiniani anno vicesimo tertio legatus Indorum venit Constantinopolim dicens elephantem, et ingressus est Hippodromium. Ianuario vero mense suppositum est nomen Menae patriarchae Constantinopolitani, et praepositum est nomen Vigilii praecellens in diptychis. interea invenit Martio exiliit elephas e stabulo noctu, et occidit multos, alios vero p. 352 5 debilitavit. porro Iunio mense facta sunt encaenia sanctorum apostolorum apud Constantinopolim, et recondita sunt lipsana Andreae Lucae ac Timothei apostolorum, et transitus Menas episcopus cum sanctis lipsanis, sedens in carrucca aurea imperatoria, lapidibus insignita, tenens tres thecas sanctorum apostolorum in genibus suis, et ita encaenia celebravit.

Anno imperii Iustiniani vicesimo quarto, mense Aprili, missus est Narses cubicularius Römam pugnaturus adversus Gotbos, qui ceperant Romam, quoniam postquam eam Belisarius cepit, iterum insurrexerunt et receperunt illam Gothi.

p. 353 9 Anno imperii Iustiniani vicesimo quinto facta sunt encaenia S. Eirenae trans Constantinopolim in Sycis, et exierunt sancta lipsana ex magna ecclesia, una cum duobus patriarchis, Mena scilicet Constantinopolitano et Apollinario Alexandrino, et sederunt ambo in imperatorio curru, retinentes in genibus suis sancta lipsana, et venerunt usque ad fretum, et transfretantibus obviam eis occurrit imperator, et aperuerunt eandem ecclesiam sanctae martyris Eirenae. eodem anno moritur Menas episcopus Constantinopolitanus,

et factus est pro ipso Euthychius apocrisiarius Amasiae ac monachus monasterii quod est pene Amasiam, ac presbyter. eadem sane Mense fasoris die, cum adhuc iaceret in sacerdo, p. 354 mense Augusto tropaea venerant e Roma Narsis cubiculari et exarchi Romanorum. inito quippe bello cum Totila rege Gotherum potentissime superavit, et cepit Romam, et occidit Totilam, et vestimenta eius cruentata cum camilaucio lapidibus pretiosis ornato misit Constantinopolim, et iactata sunt ad pedes imperatoris coram senatu.

Anno imperii Iustiniani vicesimo sexto facta est sancta et universalis quinta synodus contra Origenem vesanum et Didymum caecum et Euagrium atque gentilis sensus eorum deliramentum, et rursus contra capitula. Vigilius autem Romanus convenientibus non consedit. dimissus autem multis motis ab imperatore, in Illyrico moritur rediens Romanum.

Vicesimo septimo imperii Iustiniani anno factus est terrae motus terribilis Constantinopoli et circum quaque urbis, qui tenuit diebus 40, et paulatim homines compuncti p. 355 3 sunt, letaniam agentes et frequentantes atque in ecclesiis commanentes *). cumque multa dei misericordia facta fuisse, homines ad peiora dilapsi sunt. sit autem memoria terrae motus huius per singulos annos in Campo, letaniam populo faciente.

Mundi anno 6047, divinas incarnationis anno 547, vicesimo octavo imperii Iustiniani anno facta sunt tonitrua et fulgura horrenda, et ventus Africus terribilis, ita ut caderet crux, quae stabat intra portam Rhesii.

Vicesimo nono imperii Iustiniani anno seditionem concitaverunt Iudei et Samaritae Caesareae Palaestinae, et facti p. 356 quasi in ordine Prasinovenetorum irruerant in Christianos eiusdem civitatis, et multos interfecerunt, et ecclesias combusserunt, Stephanuunque praefectum ipsius urbis in praetorio peremerunt, et substantiam eius surripuerunt. uxor vero illius ascendens ad urbem adiit imperatorem, qui iussit Adaman-tio magistro militum descendere in Palaestinam et occasionem exquirere Stephani. qui veniens eorum quos reperit alios suspendit, alios decollavit, alios vero debilitavit et publicavit. et factus est timor ingens in omnibus Orientalibus partibus.

Tricesimo imperii Iustiniani anno Pelagius Romanorum p. 357 6

*) commanentes] Russius in praefatione libri 2 de vitiis Patrum: commanent autem per eremum dispersi. FABR.

gerit epieopatum. quo anno mortuus est Timotheus etarchus monasteriorum et hegumenus monasterii Dalmati, et factus est pro eo Anthimus, incaeus eiusdem monasterii. et apparuit ignis in caelo, quasi species lanceae, a septentrione usque ad occidentem.

Mundi anno 6050, divinae incarnationis anno 550, tricesimo primo imperii Iustiniani anno, factus terrae motus p. 358 14 horribilis valde, qualem nullus hominum memorabat in generatione illa super terram effectum: concutiebatur enim terra nocte ac die post decem misericordias dei. at vero imperator non portavit coronam per quadraginta dies, sed et sancta Christi nativitate absque illa processit in ecclesia, ita ut etiam prandia, quae ex more fuit in novem et decem accabitis, cessare faceret, et horum expensas egenis tribuebat. p. 359 4 ret. eodem anno ingressa est gens Byzantium inopinata, eorum qui dicuntur Aavaes; et tota civitas concurrit ad visionem eorum, tanquam qui nunquam viderint gentem huismodi: habebant enim comas retortas, prolixas valde, vinculas prandiis *) atque perplexas; reliquus vero vestitus eorum similis erat ceterorum Hunnorum. isti fugientes a regione sua venerunt in partes Scythiae et Mysiae, et direxerunt ad Iustinianum legatos petentes ut recipierentur.

Mundi anno 6051, divinae incarnationis 551, tricesimo secundo imperii Iustiniani anno aedificatus est trulus magnae ecclesiae Constantinopoli, exaltatus plus viginti pedibus in superioribus supra aedificium quod antea fuerat.

p. 362 14 Tricesimo tertio imperii sui anno coepit imperator aedificare pontem Agoreos fluminis, et convertens eundem amnem in alium alveum volvit arcus mirabiles quinque, et fecit eum meabilem, cum antea ligneus fuerit.

Tricesimo quarto imperii Iustiniani anno dissatum **)

*) prandiis] Hist. Misc. prandeis. Promotus ms in Grammatica: prandeum dicitur quaedam zona, quod in vita B. Alexii repertus. Item: facitergium, togilla, mappa, mappulla, gausape, ovarium, mensale, manutergium, prandeum, manumundium, manupiarium. Anonymus in vita S. Gregorii: particulas brandei (sic legitur) repenerunt. quod videntes legati vehementer irati sunt, dicentes dominus suos pulcherrinis palliis abundare, ac per hoc Romanorum vilibus prandeis non egere. Sangallensis l. 2 de gestis Caroli M.: cumque tenuissimas illas pelliculas vel tenuiores brandeas extrahere coepissent. Flodoardus hist. Rem. 1 20: corpus eiusdem rubeo constat brandeo indutum. FABR.

**) dissatum est] Glossae: διαφημίζω dissamo, devulgo, pervulgo. utitur Apuleius. B. Augustinus de Civ. Dei 3 10: tam grandi

est apud Constantinopolim quod mortuus esset imperator: venerat enim a Thrace, et natinem videbat. ergo plebes rapuere panes subito ex locis in quibus siebant et vendebantur; et circa horam tertiam non inveniebatur panis in tota urbe. clausa quoque sunt ergasteria, et susurrabat palatium, quia nemo ex senatu videbat imperatorem eo quod dolorem capitum pateretur, et ex hoc crediderunt quod defunctus esset imperator. interea circa horam nonam fecit senatus consilium, et miserunt praefectum, et fecerunt lumina in tota urbe, quoniam sanus factus est imperator, et hoc modo erecta est civitas a turbatione. postquam autem sanus effectus est imperator, Eugenius, qui fuerat praefectus, detraxit Georgio et Aetherio curatoribus, quasi voluissent Theoderum facere imperatorem, filiam Petri magistri. cunque fuisse causa diligenter inquisita et nullatenus comprobata, in iram cecidit imperatoris Eugenius, et dominus eius publico est fisco collata. verum ille ad ecclesiam fugiens salvatus est. facta est autem p. 364 3 mortalitas vasta in Cilicia et Anazarbo et Antiochia magna, necnon et terrae motus; et congressi sunt adversus alterutrum orthodoxi et Severiani, et multa homicidia facta sunt; et missus imperator Zimarchus comite Orientis inhibuit inordinatos, et multos in exilium misit et publicavit ac membris debilitavit.

Mundi anno 6054, divinae incarnationis anno 554, trigesimo quinto imperii Iustiniani anno capta est Hobes civi- p. 366 7 tas ab Hunnis; et misit imperator Marcellum magistrum militum cum exercitu multo, ut eriperet civitatem.

Tricesimo sexto imperii Iustiniani anno tropaea vene- p. 367 6 runt a Roma Narsis patricii, significantia comprehendisse illum urbes munitas Gothorum duas, Veronam scilicet et Brixiam. vicesima vero quinta die Novembris mensis sero insidias meditati sunt quidam, ut occiderent imperatorem. erant autem Ablabius et Marcellus pecuniarum venditor et Sergius. meditatio autem eorum erat huiusmodi: cum sederit in triclinio sero, priusquam discedendi licentia detur, occidant eum, habentes homines suos sibi cooperantes Indos, absconditos in Silentario et in Archangelo et in Curru, ut cum facta fuerit machinatio, turbationem faciant. porro idem Ablabius etiam aurum accepit a Marcello argenti ven- p. 368 ditore, libras quingentas, ut sibi cooperaretur. sed deo volente sisus est Ablabius Eusebio exconsuli, qui erat comes

gloria diffamari. Anastasius bibliothec. in epistola ad Martinum episc. Narn.: petui ei scribere ac innotescere omnia quae de ipso diffamabantur. Fass.

foederatorum, et Ioanni logothetae, dicens quia hodie vesperi volumus imperatorem aggredi. qui cum hoc nuntiassent imperatori, tenuit eos, et invenit illos ferentes absconditos gladios. et Marcellus quidem argenti venditor, spe frustratus, et exemplo gladio quem portabat, dedit sibi tres ictus in triclinio comprehensus, et moritur. Sergius autem fugit ad Blachernas, quo educto ab ecclesia, et interrogato, persuasum est ei confiteri quod et Isacius argenti venditor et Belisarius gloriosissimus patricius conscius huiusmodi fuerit machinamenti, et Victor pecuniarum venditor et Paulus curator eiusdem Belisarii consilium scierint. qui comprehensi et traditi Procopio praefecto confessi sunt, et dixerunt de Belisario, qui mox factus est imperatoris sub ira. multi vero et fuga usi sunt. interea quinta die mensis Decembri fecit imperator silen-

p. 369 tium, adducens et patriarcham Eutychium, et iubens eorum recitari confessiones. quo auditio Belisarius ingenti est maereore gravatus, et mittens imperator comprehendit omnes homines eius, et ipsum domi sedere praecepit custodiendum. interea mense Decembrio, yicesima die, facta sunt encaenia Constantinopoli magnae ecclesiae secundo. porro vigiliae corundem encaeniorum factae sunt apud S. Platonem, et exivit inde patriarcha Constantinopoleos Eutychius cum letania praesente imperatore, sedens in eodem vehiculo et portans apostolicum habitum et tenens sanctum evangelium, cunctis psallentibus "tollite portas." eodem mense captae sunt quaedam partes Africae a Mauritanis insurgentibus adversus Africam ita. Cutzinas nomine quidam ex ipsa gente exarchus Mauritanorum habebat consuetudinem accipieendi a principe Africae, qui per tempus erat, certam quantitatem auri. cum autem venisset ut acciperet illud, Ioannes princeps Africae occidit eum. porro insurrexerunt filii Cutzinae vindicantes paternum acceptum, et erecti contra illam

p. 370 ceperunt eius partes aliquas depraedantes. imperator itaque hoc agnito misit in auxilium Africae Marcianum magistrum militum, nepotem suum, cum exercitu ad pacificandos Mauros; et confluxerunt ad eum, sicque pace potita est Africa. eodem anno imperator quibusdam turbationes Constantinopolis concitantibus, pollices abscidit eorum duintaxat qui cum gladiis pugnaverunt. nonadecima vero die Martii mensis admissus est Belisarius patricius receplis omnibus dignitatibus suis. eodem anno venerunt legati Asceti regis Ermechionorum, qui positus est intra barbarorum gentem iuxta Oceanum, Constantinopolim.

p. 371 5 Mundi anno 6056, divinae incarnationis anno 556, Iustinianus imperii sui tricesimo septimo anno perrexit causa orationis

ad Myriangelos, id est Germias, urbem Galatiae. Novembrio vero mense introivit Byzantium Arethas patricius et princeps tribus Saracenorum, debita deferre imperatori filiorum suorum debiti gratiam, ut scilicet post obitum suum teneant principatum tribus sueae.

Tricesimo octavo imperii Iustiniani anno Eutychius pa- p. 372 2 triarcha Constantinopolitanus depositus est et in exilium missus a Iustiniano in Amasiam; et factus est pro eo Ioannes ex scholasticis, cum esset apocrisiarius Antiochiae magnae et presbyter eiusdem ecclesiae, eodem anno Iustinianus imperator de corruptibili et incorruptibili dogma commovens, edicto ubique alieno a pietate transmiso, deo praeoccupante defunctus est, cum imperasset triginta octo annis, mensibus septem et diebus tredecim, et efficitur huius successor Iustinus europolates. eodem anno Theodosiani et Gaianitae apud Alexandriam aedificare coeperunt conciliabula, et praevalentes Gaianitae episcopum sibi consecraverunt Helpidium archidiaconum suum; quem imperator vinctum venire praecepit, cumque veniret per Segrin, mortuns est. porro Theodosiani Dorotheum occulte noctu episcopum sibi ordinaverunt, et in unum convenientes tam Gaianitae quam Theodosiani communem episcopum sibi inthronizaverunt. cuiusdam autem abbatis barbam pelle et carne decoriaverunt. taliter haereticorum dementia gerere consuevit, adeo ut ea quae paganorum sunt multoties operentur.

Mundi anno 6058, divinae incarnationis anno 558, Io. p. 373 3 annes Romanae praeest ecclesiae, Iustinus imperat, nepos Iustiniani, coronatus a Ioanne patriarcha. erat autem natione Thrax, magnanimus atque ad omnia prosper. habebat autem et uxorem Sophiam nomine, quam et coronavit Augustam. cum autem esset pius, adornavit ecclesias quas Iustinianus aedificaverat, tam videlicet magnam ecclesiam et sanctos apostolos quam alias ecclesias et monasteria, donans eis thesauros et omnem redditum; eratque orthodoxus valde, et misit Photinum monachum, privignum Belisarii patricii, dans ei potestatem contra omnem personam, et causam pacificandi ecclesias universas Aegypti et Alexandriacae.

Secundo anno imperii Iustini Aetherius et Audius, ac medicus qui cum ipsis erat, insidiati sunt eidem imperatori Justino; qui cogniti interfici sunt gladio. eodem anno Agatho monachus, frater Apollinarii episcopi Alexandrini, veniens Alexandriam sermones habiturus, et Eustochium monachum, qui magnus erat et oeconomus Alexandriae, custodiae mancipavit, qui per tectum fugiens venit Byzantium, Macario

tunc factione pulsò ecclesia, et consecratus est Eustochius pro Macario episcopus Hierosolymis.

p. 374 9 Tertio imperii Iustini anno, accersitis Sophia piissima Augusta pecuniarum venditoribus et notariis, iussit deferri cautiones debitorum et breves, quibus lectis accepit breves, et praebuit eos debitoribus, et reddidit dominis suis, et laudata est super hoc magnopere ab universa civitate. Eustochius autem, ingressus Hierosolymam, nos audienda contra Apollinarium et Agathonem et Macarium novae Laurae monachos excitavit, mentiens illos Origenistas. et ideo pulsus est, et iterum restitutus est Macarius in throno suo.

Quarto imperii Iustini anno rursus Macarius Hierosolymis praefertur episcopus, et Alexandriae Ioannes habetur antistes.

p. 376 Quinto imperii Iustini anno, cum magnus Anastasius Antiochenus episcopus reprehendisset in rescriptis synodorum Ioannem Constantinopolitanum, qui consecraverat Ioannem Alexandrinum, et hoc consecrato pulsus est ab ecclesia sua per indignationem Iustini, et ordinatus est Gregorius monachus et apocrisiarius monasterii Byzantiorum.

Sexto imperii Iustini anno Narses cubicularius et protospatharius dilectus imperatoris construxit domum Narsi et monasterium Catharorum.

p. 377 Septimo imperii Iustini anno Romani ac Persae pacem corruperunt, et iterum Persicum renovatum est bellum eo quod Homeritae Indi legationem ad Romanos miserint, et imperator Julianum magistrianum cum sacra destinaverit ad Aretham regem Aethiopum per Nilum fluvium ab Alexandria et Indico mari, qui receptus est ab Aretha rege cum gaudio multo, appetente nimirum amicitiam Romanorum imperatoris. enarrabat autem, cum rediisset, idem Julianus, quod quando receperit eum rex Arethas nudus esset, habens circum cincturam et in lumbis linea vestimenta scissa cum margaritis pretiosis, et in brachiis quinos circulos, et armillas aureas in manibus suis, in capite autem pannum gemmatum, habentem ex utroque ligamento plectas quattuor, et torquem aureum in collo suo, et stabat supra quattuor elephantes, stantes et habentes iugum et rotas quattuor, et superius ut currum excelsum, velatum petalis aureis, ut sunt principum provinciarum currus; et stans super illos serebat scutum parvissimum deauratum et duas lanceolas aureas, et senatus eius omnis erat cum armis, carentes modulationes musicas.

introductus ergo legatus Romanorum cum adorasset, insus p. 378 est ab eo erigi et duci ad se. cum autem suscepisset imperatoris sacram, osculatus est signaculum, quod habebat perclusum imperatoris. susceptis autem et donis gavisus est valde. porro cum legisset sacrum, invenit ut se contra regem Persarum armaret, et proximam sibi Persarum perderet regionem, et ultraiuia cum Persis foedera non iniret, protinus ergo collecto exercitu rex Arethas coram legato Romanorum adversus Persas praelium movit, subiectos sibi Saracenos praemittens. prefectus autem et ipse ad regionem Persarum, depopulatus est omnia quae in partibus illis erant. temens autem rex Aretha caput Juliani, et dans ei pacis osculum, dimisit eum in multa benevolentia multisque munib[us]. porro facta est et alia causa, quae turbavit Chosroen. Iuanus quippe per illud tempus, quos Turcos dicere consuevimus, legationem dirigunt ad Iustinum, per Alanorum regionem mittentes. hoc timens Chosroes excusationem p[er] 379 tendebat, rebelliopem Armeniorum in se factam per accessum, quo Justino adhaeserant, sed et profugos repetebat. impendebat enim Romanorum imperator per singulos annos quingentas libras auri, ut castra, quae loco proxima erant, Persae custodirent, ne ingressae gentes utramque rem publicam destruerent, communibusque sumptibus castella muniebantur. at vero Iustinus pacem dissolvit, asserens opprobium esse sub Persis solvere tributa Romanos: propterea locam magnum hoc Persarum Romanorumque reparit bellum. porro Iustinus Marcianum patricium, et cognatum suum praetorem creans Orientis contra Persas direxit.

Mandi anno 6065, divinae incarnationis anno 565, octavo imperii sui anno Iustinas infirmatus est et tristatus adversus Baduarium fratrem suum, et hunc iniuriis laceravit. novissime vero praecepit cubiculariis pugnis caesum educere illum in conspectum concilii senatorum: erat enim comes imperialium stabulorum. quo comperto Sophia tristata est et conquesta imperatori, qui se poenituit, et descendens ad eum in stabulam introivit subito cum praeposito cubiculariorum. p[er] 390 Baduarius autem viso imperatore fugit a loco in locum, per superiora praecepis, p[er] timore imperatoris. ast imperator clamabat "adiuro te per deum, frater mi, expecta me." et cum eucurisset, tenuit eum, et amplexatus deosculatus est illum, dicens "peccavi tibi, frater mi, sed suscipe me ut fratrem tuum primum et imperatorem: ex diabolica enim operatione novi quod factum sit hoc" qui occidit ad pedes eius, et flens ait "vera[ct]iter, domine, potestatem habes. verum tamen in praesentia senatus deferasti servum tuum.

modo, domine, his rationem redde," et ostendebat ei equos. at vero imperator rogavit eum secum manducare, et pacificati sunt. eodem vero anno factum est bellum circa Sargathon Romanorum atque Persarum magnum, et vicerunt Romani.

Nono anno imperii Iustini Hormisda rex Persarum Arg. p. 381 damenum ducem Persarum ordinans misit Romanorum regionem depopulari; qui praeda multa capta reversus est. quo comperto Iustinus, consternatus mole calamitatis, capti sensus languorem incurrit, et pactum facere petit Hormisdae, qui id fieri anno consensit.

Mundi anno 6067, divinae incarnationis anno 567, Iustinus imperator Tiberium comitem excubitorum sibi filium faciens Caesarem appellavit, et consessorem suum constituit tam in Hippodromiis quam in diebus insignibus. erat autem imperator pedibus captus, ac per hoc magis in lectulo iacebat.

p. 382 Undecimo imperii sui anno construxit Iustinus magnum aquaeductum Valentis, et largitus est urbi dapsilitatem aquarum.

Duodecimo imperii sui anno Iustinus imperator synagogam Hebraeorum, quae erat Constantinopoli in Chalcopratiiis, ablatam ab eis fecit ecclesiam dominac sanctae nostrae dei genitricis; quae magnae proxima est ecclesiae.

Tertiodecimo imperii Iustini anno, Ioanne Constantiopolitano defuncto episcopo, Eutychius recepit iterato thronum eundem. at vero imperator infirmatus, et pauxillum a languore dimissus, advocavit tam pontificem et senatum quam omnes sacerdotes et cives, et adducto Caesare Tiberio palam omnibus appellavit eum imperatorem, his sermonibus usus: "ecce deus, qui benefecit tibi. hunc habitum deus tibi dedit, non ego: honora illum, ut tu quoque honoreris ab ipso. honora matrem tuam, quae aliquando tua domina fuit. nosti quod primum eius servus fueris, nunc autem filius. ne p. 382 gratuleris in sanguinibus; ne communices in homicidio; ne malum pro malo reddas; ne in malo inimicitiae similis mihi efficiaris. ego enim, ut homo, culpavi: etenim et culpabilis factus sum et recepi secundum peccata mea, sed causam habeo cum his qui hoc mihi fecerunt, ante tribunal Christi. non elevet te hic habitus quemadmodum me. sic attende omnibus sicut tibi. scito quid fueris, et quis modo existas. ne superbias, et non peccabis. nosti quis fuerim et quis factus extiterim et existam. omnes isti filii tui sunt et servi. scis quod praevisceribus meis honoraverim te. hos cum

videas, omnes qui sunt rei publicae vides. intende militi tuo. ne milites suscipias, ne dicant tibi quidam quia decessor tuus taliter conversatus est. haec enim dico, a quibus passus sum. qui habent substantias, fruantur eis : his vero qui non habuerint, dona." et facta oratione a patriarcha, cum dixissent omnes amen, cecidit Caesar ad pedes imperatoris, et dixit ei "si vis, sum, si non vis, non sum." et imperator ait "deus, qui fecit caelum et terram, ipse omnia quae di- p. 384 cere oblitus sum, in cor tuum immittat." porro cum haec prosequeretur imperator, replebat lacrimis totum collegium. quod cum solutum fuisset, Tiberius dona subditis impertitus est, et quaecunque in imperatoris appellationibus moris existunt.

Mundi anno 6071, divinae incarnationis anno 571, imperare coepit Tiberius redimitus ab Eutychio patriarcha, cum esset et ipse genere Thrax. cumque imperaret, clamabant partes "Anastasia Augusta, tu vincas. salva, domine, quos imperare iussisti." audiens autem Sophia Iustini coniux percussa est animo: volebat namque nubere Tiberio et permanere Augusta: nesciebat enim quod haberet uxorem. quidam autem dicebant quod et in vita Iustini adamicata fuerit ei, et ipsa persuaserit Iustino ut eum Caesarem faceret. verum Tiberius mittens duxit Anastasiam coniugem suam, et coronavit eam Augustam, et iactavit rogam multam.

Secundo imperii Tiberii anno Alexandriae antistes habe- p. 385 3 tur ecclesiae Eulogius. misit interea imperator Tiberius ad regem Persarum secundum morem, nuntians promotionem suam; quo pacem non admittente Tiberius magnas virtutes congregavit, et disseminatis regis thesauris multos fecit exercitus, creans magistrum militum Orientis quendam Iustinianum.

Tertio imperii Tiberii anno rex Persarum sumptis vir- p. 386 tutibus suis in Armeniam properat. audiens autem Romanorum dux regem Persarum per semet ipsum praelium initurum, expeditus effectus est. timor enim ingressus est in populum Romanorum, et idcirco Iustinianus ad virtutes sermonibus usus compescuit formidinis pugnam. cum autem bellum fieret et sagittatio Persarum facta multa fuisset, ita ut etiam solares radii celarentur, dum videlicet Romani clipeis iacula, quae ex arcubus mittebantur, continuatis proiicere niterentur. cum autem profunda consistenter Romanorum acies, Persae ferre non poterant, sed in fugam vertitur Babyloniorum caterva, et intereunt multitudines copiosae. accipiunt interea et Persarum suppellectilem et regiam tabernaculum totumque clarissimum apparatum. tenent autem et elephantes Romani, et ad Tiberium mittant insignes et re-

gias illas exuvias. itaque legem ponit Persarum rex, confusione non ferens, nunquam iam Persarum regem in praedium egressurum. at vero Romanus exercitus Persicis adiecit aerumnis, et ad intima Persidis properavit, et multum illic excidium et captivitatem patravit, perveniens etiam in medium Hyrcanii maris. cum autem hiems adasset, non remeaverunt Quirites ad propria, sed in Perside hiemem transegerunt. porro eodem anno coepit aedificare Tiberius publicum Blachernarum, et renovavit multas ecclesias et xenodochia et gerontocomia, iussitque se scribi in phoeniceis litteris Tiberium Constantinum.

Quarto imperii Tiberii anno mortuus est Eutychius patriarcha, et promotus est post dies sex Ioannes ieunator, magnae ecclesiae diaconus. imperator autem Tiberius emptis corporibus gentilium constituit militiam in nomen proprium, amiciens et armans eos in milia quindecim, dans eis ducem Mauricum comitem foederatorum, et subducem Nar-sen, et misit eos contra Persas. bello autem facto magno valide Romani victores efficiuntur, et abstulerunt a Persis civitates et regiones, quas sub Iustiniano ceperant et Iustino. abiens autem Mauricius Constantinopolim susceptus est ab imperatore cum ingenti honore, et publicavit Tiberius victorias Mauricii, et generum hunc admisit ad Constantinam filiam suam. similiter et Germano praetori iunxit filiam

p. 388 6 suam Charito, utrumque Caesarem creans. mense vero Augusto mora comedens matutina, visu digna sed corrupta, pthisis incurrit. et cum esset moriturus, accito patriarcha Ioanne atque senatu una cum militiis, in tribunalium lectica est deportatus; et quia loqui non poterat, per epaganosticon, quae rebus Romanorum erant utilia, manifesta populo fecit, et Mauricum generum suum nuntiavit imperatorem. itaque cum omnes imperatoris laudassent consilium atque Mauricum imperatorem, conversus Tiberius in lecto suo diem obiit, cum regnasset annis tribus, mensibus decem, diebus octo.

Mundi anno 6075, divinae incarnationis anno 575, Mauricus imperat; eodenque anno legatione funguntur Aves ad imperatorem Mauricum, qui ante breve tempus Sirmium subegerant, insignem civitatem Europae, postulantes octuaginta milibus auri, quae accipiebant per annos, a Romanis alia superaddi viginti: imperator autem pacem affectans hoc admisit. petivit autem ad videndum sibi et elephantem, animal Indicum, mitti; cui imperator maiorem omnibus misit; quem ille visum remisit ad imperatorem. similiter et lectum aureum sibi mitti petiit; sed et hoc imperator misit ad eum:

ipse vero et hunc contemptum remisit. postulabat autem iterum alia viginti milia centum addi. quod imperatore non adiunxit, chaganus Siggidonem civitatem subvertit et multas alias urbes cepit, Illyrico subiacentes. at vero imperator Hel- p. 390 2 pidium patricium cum Comentiolo legatos ad chaganum transmisit. at vero barbarus in sponzionibus pactorum agere se pacem professus est. in Oriente vero Ioannem Mystaconem praetorem Armeniae fecit, qui veniens ad Nymphium amnem, ubi Tigri misceri dignoscitur, belle congregatur cum Cardariga Persarum praetore, et praevalent Romanii adversus barbaros. Cardarigas vero non est proprium nomen, sed dignitas maxima apud Persas.

Secundo imperii sui anno consul Mauricius appellatur, et multos thesauros urbi donavit; provehit autem Philippicum praetorem Orientis, cui et Gordiam sororem suam in coniugium tradidit. at vero Philippicus Persicas arripiens partes appropinquavit Nisibi, et repente in Persidem ingres- p. 391 sus multam praedam sumpsit, quam per montes salvam ducens in Medorum regionem transtulit, et multis illic villis exterminatis ad Romana rura reversus est. porro chaganus Avarum pacem solvere festinabat: nam Sclavinorum gentes contra Thracem armavit, quae pervenerunt usque ad longos muros, multum facientes excidium. ast imperator palatii eductis militiis et pleibus e civitate longos muros custodiri praecepit, et Comentiolum ducem ordinans et armans contra barbaros misit, qui insperate in barbaros ruens copiosas multitudines interfecit, hosque pepulit. cum autem pervenisset Hadrianopolim, occurrit Andragasto multitudines Sclavinorum cum praeda ducenti, et in hunc irruens et captivitatem eripuit et victoria magna induitus est.

Tertio imperii Mauricii anno Philippicus sumptis exer- p. 392 citibus ad Persicam regionem profectus est, et capta Arxene magnam praedam obtinuit, et formidinem operatus est Persicis exercitibus. interea Constantinopolim languens remeat, militesque sine laesione ad propria repedarunt.

Quarto imperii Mauricii anno Philippicus egressus a regia urbe, hostium sumpto apparatu ad civitatem Amidam properat, et collectis armatis percunctabatur eos si in promptu haberent properandi ad bellum. ast Romanis iuramenti credulum eum redditibus se alacriter bellaturos, venit ad Anazarbon: at vero Cardarigas hoc comperto risui auditionem mandabat, somnium esse quod dicebatur opinans, accersitisque magis interrogabat quis erit victoriae dominus. ast daemonum placatores Persas astruebant a diis victoriam p. 393

allatu*ros*. exultant igitur super his Persae magorum laeti promissionibus facti, et patrant continuo ligneos compedes ex ligno et ferro, quibus Romanos compeditos vinciant. praetor autem commovet Romanos, ne agrorum labores exterminent, ne iustitia dei, quae malum odit, victoram ad barbaros transferat. postera ergo die praetor dirigit duos phylarchos Saracenoram, et capiunt Persas viventes, per quos motus adversariorum didicerunt, quia asseruerunt dominico die velle barbaros in Romanos irruere. porro Philippicus diluculo vale dioens Romanis, tribus phalangibus occurrit ad praelium, ipseque assumpta dei virili forma, quam achiropoieton Romani praedicant, discurrens per acies armatis divinam impartiebatur virtutem, et stans post aciem, haec retinens arma, laetrimis multis deum placabat, qui caelestium ordinum principes auxiliatores assumpsit. cum autem bellum ageretur, Vitalianus princeps aciei omnibus audacius

p. 394 motus phalaenam Persarum disrupt et sarcinam tulit. Romani autem circa spolia coeperunt vacare, quos accipiens Philippicus, ne ad exuvias etiam reliqui reversi praelii obviscerentur conversique barbari perderent eos, Theodoro Ilibino galea sua imposta, misit gladio percutere eos qui vacabant circa exuvias; quem videntes et existimantes esse Philippicum, dimissis spoliis properarunt ad bellum. cum autem bellum multas per horas ageretur, vox fit a praetore Persarum equos percutere lances; quo facto in fugam versus est Persarum exercitus, et triumpho ingenti Romani potiti multos ex eis peremerunt et spoliaverunt. postera vero die sumptis virtutibus suis Cardarigas rursus ad bellum armatur, et secundo praelio gesto denuo vincunt Romani, et occiduntur Persae multi. comprehenduntur etiam vivi duo milia, Byzantiumque mittuntur; aufugit quoque Cardarigas, quem Persae cum iniuriis respuunt. porro Philippicus Heraclium,

p. 395 Heraclii imperatoris patrem, sub praetorem ad explorationem barbarorum transmisit, sumptisque militiis Babyloniam adiit, et Chlomarorum castellum obsidet. at vero Cardarigas eligit milites idiotas cum subiugalibus *), et turba collecta exercitum se movere iactabat, et per munita loca obscura nocte in dorsa Romanorum efficiuntur, nequaquam fidentes se manus in eos missuros. timore autem importuno cadente in Philippicum fuga irrationali usus est. quo comperto Romani in fugam convertebantur per loca ad meandum dif-

*) subiugalibus] Glossae: ὑποζύγιον subiugium. Onomasticon: subiugalis ὑποζύγιος. subiugalis bestia Prudentio in agone Romani.
FABR.

ficilia, multa incidentes pericula. cumque sol ortus fuisset, a calamitate liberabantur, nemine persequente, et pervenientes ad praetorem hunc iniuriis pessimis blasphemabant. verum Persae fictam existimantes fugam persequi ausi non sunt. porro Heraclius transmeans Tigrim, quaecunque Medicae regionis erant insignia praedia, igni tradebat, et sic ad Philippicum rediit cum spoliis multis.

Mundi anno 6079, divinae incarnationis anno 579, quinto imperii Mauricii anno Avarum chaganus foedere dissoluto p. 396 Mysiam et Scythiam atrociter expugnabat, subvertens Ratianam et Bononiam et Aquis et Dorostolum et Zandapa et Marcianopolim. Comentiolum vero ad maritima venit, et separato exercitu improbabiles discrevit ab optimis, et inutilis quidem virtutis quadraginta milia custodire vallum iubet, electorum autem sex milia sumens, duo milia ex his tradit Casto et duo Martino, et ipse duobus sumptis contra barbaros properat. Castus autem veniens Zandapa et Emon, repertis barbaris in desidia constitutis, multos ex eis disperdit, praedamque multam obtinens armigero ad salvandum tradebat. Martinus autem circa Mean civitatem effectus, et in chaganum ex insperato incurrens, multos virtutis eius extinxit, ita ut ille salutem suam fuga mercatus sit. Martinus vero victoria gloriosa percepta ad praetorem revertebatur, ubi se promiserat eos expectaturum. Comentiolum autem formidine pressus Marcianopolim rediit; qui non invenientes eum collegerunt exercitus suos, et per artum locum Aemi castra movent. at vero Martinus videns chaganum transeuntem p. 397 fluvium ad praetorem rediit. Castus autem transito flumine appropinquans his qui praecurrerant, Avarum obtinet pugnam. porro vani cuiusdam daemonis reprobationibus deceptus non rediit ad praetorem. posteraque die tenens transitus chaganus conclusit eum. scanditur igitur populus, et unusquisque, ut vires habebat, per nemora fugiebat. capiantur itaque quidam a barbaris, et indicant ubi latitabat Castus; et hoc capto exultabant et laetabantur. chaganus sane per meridiem iter agens contra Thracem properat, Longosque muros accepit. at Comentiolum, qui in silvis Aemi latitabat, cum Martino exivit, et perveniens ad chaganum imparatum invenit eo quod Avarum multitudo diffusa eset per Thracem; et prima vigilia noctis properat adversus illum, esetque profecto a se opus ingens patratum, nisi eventus quidam falleret eins conatum. uno quippe animante onus subvertente, quidam domino animantis acclamat onus erigere, patria voce dicens "torna, torna, frater." et domi- p. 398 nus quidem mulae vocem minime sentiebat: sed populi hoc

audito hostes imminere sibi existimantes in fugam conversi sunt, "torna, torna" maximis vocibus exclamantes. chaganus autem ingentem formidinem indutus penitus fugiebat, et videbantur barbari et Romani invicem fugere, nemine persequente. praeterea chaganus sumptis virtutibus Apriam civitatem obsedit, inventumque Busan urbis manganarium interficere nitebatur, qui pecunias rogabat ei multas praebere, si vitam sibi donaret. ille vero hunc ligatum urbi praesentavit. at ipse quaerebat habitantes urbem ut emeretur, narrans quam saepe pro civitate certaverit. civis quidam multitudinibus persuasit hoc minime faciendum. quia ergo parvus pensus est Busa, repromittit chagano se tradere civitatem, et exterminatorio instrumento facto, quod arietem nominant, civitatem adeptus est; ducentes quod barbari argumentosum ingenium *), et alias plures urbes in servitatem redegerunt.

p. 399 et cum multa captivitate reversi sunt. audientes autem Byzantii quod Castus a barbaris captivus effectus sit, magnis conviciis contra Mauricum utebantur, et hunc in manifesto blasphemii appetebant.

Per idem quoque tempus Heraclius Heraclii pater Persicum aggressus est castrum, quod et cepit. similiter et Theodosius castrum Mazarorum, amboque Bavides veniunt. et cum castrum munitissimum esset, miles quidam Saphires nomine, stimulos est operatus, et contra compagines lapidum hos figens per eos aditum fecit. cum autem fortis ille ascendisset muri coronam, vir Persa hunc expulsit. cadit ergo Saphires deorsum, et suscipiunt eum in scutis suis Romani. et rursus opus audenter arripit, et denuo a firmitate repellitur. iterumque Romani hunc scutis suscipiunt, et tertio ad machinamentum conatus est. cumque ad muri caput pervenisset, Persam excidit, deinde caput eius Romanis praebens hos fiducia magna replevit; multisque imitantibus virum fortem, et per palos ascendentibus murum, Romanis traditur p. 400 castrum. et alios quidem Persarum occiderunt, alios vero captivos duxerunt una cum supellectili, igni prodito castro. interea Philippicus rursus Byzantium iter egit, Heraclio Romanorum duce relicto. veniens autem Tarsum, et dicens quod imperator Priscum Orientis praetorem creatum directerit, scribit Heraclio dimisso exercitu in Armeniam venire ad

*) ingenium] Gallis *engin*, machina bellica. Matth. Paris. ut ingenium adhiberetur ad turrim. sic Papias in vocabulario argumentum *ingenium* interpretatur. vide Elmenhorstium ad Apul. Met. l. 5 p. 207. Glossae Dosithei: argumentum, argute inventum. FABR.

Narsen et Prisci eius praesentiam facere manifestam. imperator enim Philippico iusserat quarta rogae parte privare militiam. Philippicus autem timens ne occasio tyrannidis fieret, super hoc imperatori non paruit, ideoque a praetura deponitur. Priscus autem perveniens Antiochiam praecepit milites apud Monocartum colligi. advocat autem et Germanum, cui Hedessenorum principatus creditus erat, una cum episcopo, et una cum eis ad exercitum ibat, solemnitatem paschae cum illis facturus. at vero duces exercitus obviam venerant ei cum bandis, duobus signis procul ab exercitu. ast Priscus secundum morem non descendit ab equo, nec consuetis salutationibus usus est. hinc ergo et odii exordium factum p. 401 est: in communibus namque iniuriis multitudines severius patiuntur. post festum autem diem demonstrabantur tetricae imperatoris litterae. confluunt itaque multitudines ad praetoris fixaram tabernaculi, aliis quidem gladios portantibus, aliis vero lapides vel ligna iactantibus. fit igitur pavidus Priscus, et ascendens equum fuga evasit periculum. illi vero scidentes fixum huius tabernaculum, omnia quae ipsius erant diripuerunt. ast ille Constantiam perveniens a medicis de percussionibus lapidum et vulneribus curabatur, et mittit episcopum civitatis rationem faciens ac pollicens exercitui se suasurum imperatori, ne illos privet aliqua conserendarum consuetudinum *). ast exercitus episcopum cum iniuriis respuerunt, et Germanum invitum praetorem pronuntiaverunt super scutum elatum, imperatoriamque statuam subverterunt, et huius imagines demoliti sunt. et in tyrannidem prorumperent et urbes dispoliarent, nisi Germanus id agere multa commonitione et exhortatione votoisset. Priscus autem haec imperatori manifesta fecit, et imperator Philippicum denuo praetorem Orientis constituit. Priscus vero Byzantium re-p. 402 diit. porro exercitus iuramentis se affirmabat a Mauricio nullatenus imperari. barbari sane Romanis calamitatibus delectabantur. verum imperator Aristobolum, curatorem imperialium domorum, ad exercitum misit, quatinus iuramentis et donis tyrannidem solveret; quod et fecit. tyrannde vero destructa fit Persarum atque Romanorum circa Martyropolim maximum bellum. Romanis vero potentia et ducum virtute expugnantibus Persas, interficitur Maruzas Persarum praetor. comprehenduntur etiam viventium ex his tria milia, et Persicorum principes agminum mille tantum reversi sunt in Persidem. porro Romani transmittunt ad

*^τ) consuetudinum] consuetudo praestatio, παροχή. Glossae: salarium ευηγέσια. v. Hist. Trip. I 6 c. 7 et I. 7 c. 3. FABR.

imperatorem ex Persicis exuviis multa et captos universos una cum bandis.

Mundi anno 6080, divinae incarnationis anno 580, mense p. 403 Septembrio, inductione sexta, Langobardi bellum adversus Romanos intulerunt, et Maurusiorum gentes adversus Africam magnas perturbationes perpetraverunt. in Perside autem carcer est qui dicitur Lethe, et multos Persarum rex a diversis gentibus in hoc inclusit una cum captivis civitatis Darae. isti ergo desperati insurgunt contra eos qui se custodiebant, et occiso Marusa caput eius Byzantium attulerunt. ast imperator cum gudio magno illos suscepit. Philippicum autem vix praetorem recepit exercitus. cum autem Persarum Romanorumque bellum Martyropoli fieret, superantur Romani. imperator autem a praetura Philippico rursus amoto, Commentiolum praetorem Orientis direxit. Heraclius autem prosperatus in bello peremisit Persarum praetorem. Aphrahato vero interempto fugiant Persae et insequuntur Romani. cum autem multum fuisse in eis excidium factum, comprehendunt etiam custodiam et multas exuvias Byzantium p. 404 mittunt. denique imperator equestribus speculationibus et commerciis urbem splendidam reddidit. Hormisda Persarum rex praetorem Baram promotum una cum potentatibus multis contra Suaniam mittit. ex insperato autem huic instans ad Araxem flumen castra commovet, siquidem expugnatis Turcis a Persis adeo Hormisda crevit ut etiam tributa quadraginta milia auri a Turcis acciperet, cum prius ipse aequalia Turcis persolveret. verum Mauricius hoc comperto Romanum provehit praetorem, et in Suaniam cum potentatu transmittit. cumque pervenisset Romanus Lazicem et ad Phasim fluvium accessisset, in Albaniam exercitum movit. Baram autem audiens Romanum profectum rem deridebat. cupiebat etiam Romanorum aciem manu capere: non enim adhuc adversus Romanos bellum inierat. at vero Romanus Romanam multitudinem separavit, non probatis penes sarcinas derelictis. decem milia etiam secum accipiens adversus barbaros pro p. 405 perabat, et duo milia praecedere iubet exercitum. qui venientes obviam his qui praecesserant, Persas hos in terga vertunt, et omnes interimunt: facta quippe fuga et praecepsitio sibi obstante conclusi omnes interierunt. ast Romani usque ad barbarorum vallum venerunt, ita ut Baram super hoc obstupesceret. quod audiens Romanus animare coepit exercitum, et praelatiuri parantur in campo Albaniae. Baram autem nitebatur bellum furari, frustratus tamen consilio est: surrexit enim Romanus, et comptissime parabatur. cum autem invicem conflictus agitaretur et multi barbarorum occisi

fuisserit, fit maxima Romanis Victoria. dispoliantur igitur
 barbari, et sepultura carentes efficiuntur bestiis esca. hoc
 auditio Hormisdas Persarum rex, confusionem non ferens,
 muliebrem vestem Baram transmisit, et hunc praetura pri-
 vavit. parat e contra rebellionem Baram, progreditur in
 tyrannidem, et reciprocis iniuriis per litteras Hormisdam la-
 cevit, superscribens epistolae ita "Hormisdæ filiae Chosroæ
 Baram haec mittit." collectis vero militiis asserebat Hormisdam
 indiguum adversus militias, utpote quae a Romanis fuerant p. 406
 superatae. ostendebat autem et fictas litteras quasi ab Hormisda
 missas ad minuendas militum rogas, ad memoriam eis reducens
 atrocitatem Hormisdæ, seu crudelitatem avaritiam et violentiam,
 et qualiter homicidiis delectatus et a pace alienus esset,
 qualiterque optimates vinculis dediderit, quorum alios quidem
 gladio reciderit, alios autem necaverit Tigride, et qualiter
 cogebat Persas in magnis praeliis separari, quo disperderentur
 et non contra illum tumultuarentur. talibus ergo verbis
 Baram militiam affatus tyrannidem maximam adversus Hor-
 misdam succedit, et iuramentis Baram munientes dogmatizan-
 tient omnes se deposituros Hormisdam. Hormisdas autem
 Ferochanen magistrum suum armatum cum virtute destinat
 adversus Baram. Baram vero significavit Ferochani seu mili-
 tiis quia non convenit arma Persas adversus Persas efferre,
 et ad memoriam eis reducebat Hormisdæ asperitatem, iniuri-
 stiam, in sanguinibus gaudium, in homicidiis amorem, insi-
 delitatem, iactantiam et violentiam. haec sentientes veraci-
 ter ab eo dicta fuisse populi qui circa Ferochanen erant ad p. 407
 Baram sese conferunt, et Ferochanen occidentes se Baram
 uniunt, et contra Cisisiphontem impetu abeunt. Hormisdas
 autem habebat Bindohen, magnæ dignitatis virum, in vincu-
 lis: itaque cum in magna fluctuatione negotia degerent, Be-
 stan Bindobi frater, in custodiā insiliens, eduxit Bindohen
 fratrem suum, et congregata multitudine rustica seu civili,
 tertia hora diei regalia intrant, et invento Hormisda super
 solium regio more sedente multis hunc iniuriis subdunt. In-
 dues autem tenens Hormisdam abstulit diadema a capite eius,
 et hunc in carcerem tradiderunt, rogabatque Chosroen pa-
 trio solio tribui. praeterea Hormisdas e custodia nuntium
 misit, Persis petens loqui, Persidi quae expedirent. in cra-
 stinum igitur collectus senatus Persarum in regalibus una cum
 multitudine vinctum Hormisdam ducent. ast Hormisdas com-
 monebat Persas quod non oporteat huiuscemodi in reges
 committere, et quanta ex quo regnaverit tropaea fecerit, p. 408
 et in quibus erga Persas bona patraverit, et qualiter Turcos
 Persidi tributa solvere Romanosque pacem amare coegerit,

qualiterque Martyropolim ceperit; quin et paterna beneficia enarravit. rogabat autem et Chosroen a regno deponi ut litis amicum et ambitiosum et sanguinis amatorem superbumque ac iniuriosum et praeliis inhiantem: esse autem sibi alterum filium perhibebat, quem in regem provehi flagitabat. Bindobes vero ad Hormisdam respondebat, et huius excessus in medium proponens omnes erexit contra Hormisdam, et ducunt in medium uxorem eius et filium, et serrae sectione hos partiti sunt coram Hormisdae visibus, Hormisdamque oculis privantes in carcerem posuerant. et Chosroes quidem aliquandiu patrem benignie tractabat, in custodia illi omnem tribuens escam. at Hormidas hunc iniuriis e diverso lacerabat, conculcans ea quae mittebantur a rege. unde Chosroes iratus fustibus hunc silvestribus iussit per ilia caesum obire. quod factum et

p. 409 Persas tristes reddidit et contra Chosroen odium auxit. Chosroes vero congregatis virtutibus regnorum egressus contra Baram pervenit in campum Zaba fluminis, ubi Baram vallum habebat. suspicatus autem Chosroes quod aliqui principum adiacerent Baram, hos occidit. cum vero populus turbaretur, fugam init Chosroes cum paucis quibusdam, et omnes qui erant cum Chosroes ad Baram accesserunt. at vero Chosroes haesitabat quidnam agere debuisse. nonnullis sane consilium dantibus sibi ad Turcos secedere, nonnulli autem ad Romanos, Chosroes equum ascendens freno laxato equi motus sequi omnibus iubet. at vero equus ad Romanas partes motus suos direxit, et apud Certensium invenitur, et legatos mittit, adventum suum Romanis faciens manifestum. contigit autem ut Probus patricius, qui illic erat, hunc susciperet, et de eo imperatori per litteras indicaret. Baram autem misit legatos ad Mauricium petens ne auxiliaretur Chosroi. porro iubet imperator Mauricius Commentiolo praetori apud Hierapolim Chosroen suscipere et imperialibus obsequiis honorare.

p. 410 Eodem vero anno demonstravit imperator Mauricius in memoriam dei genitricis letanias in Blachernis fieri et laudes dicere dominae nostrae, nominans eam panegyrim.

Mundi anno 6081, divinae incarnationis anno 581, Mauricius filium sibi Chosroen regem Persarum faciens, Dometianum episcopum Melitenensem ad eum direxit, cognatum suum, una cum Narse, cui ducatum belli commisit; qui venientes ad Chosroen omnes Romanos potentatus in Persiadem introducunt. Baram autem hoc agnito, sumptis virtutibus suis, in loco qui Alexandrines nominabatur castra metatas est, prohibere ratus militias ab Armenia venientes, ne

Narsi unirentur: iusserat enim Mauricius Ioanni Mustaconi, magistro militum Armeniae, accipere militias et se Narsi unire pariter contra Baram bellum constituendi. per noctem autem et unitae sunt Romanae virtutes et contra Baram aciem direxerunt. porro Baram in monte castra metatus est, pavore detentus. cumque bellum gereretur horribile, Narses Indicis bestiis parvipensis medium barbarorum dissolvit phalangem; et hoc facto ceterae quoque Baram in p. 411 firmatae sunt phalanges, et fit magna fuga tyranni. Narses vero sine ulla retentione persecens Persas caede sternebat, et sex milia ex his capta vincta ad Chosroen adduxit. ast Chosroes omnes mucrone peremit. quotquot autem Turci erant, hos ad imperatorem Byzantium misit. sane cum Turci crucis haberent in frontes exaratas, interrogabantur ab imperatore quonam modo signum hoc in fronte portarent. at vero Turci asserebant ante multos annos pestilentiam in Turcia factam, et quosdam Christianorum hoc adinvenisse, et hinc salus in patria facta est. porro exercitus Romanorum tabernaculum Baram et suppellectilem accipientes cum elephanticibus attulerunt Chosroi. Baram autem ad interiores partes Persidis fugam fecit, et sic eorum dissolvitur bellum. itaque Chosroes magna Victoria circumdatus solium suum recepit. verum Narses redditurus ad propria Chosroi dicebat "memor sis, Chosroes, praesentis diei: Romani tibi regnum donant." at ille fraudulentam occisionem metuens, petiit a p. 412 Mauricio mille Romanos in custodiam sui habendos. porro Mauricius cum dilectionem haberet erga barbarum multam, postulationem eius complevit, siveque Persicum Romanorumque bellum cessavit.

Mundi anno 6082, divinae incarnationis anno 582, coronatus est solemnitate paschali Theodosius filius Mauricii a Ioanne patriarcha Constantinopolitano.

Eodem quoque anno imperator Mauricius ecclesiam sanctorum quadraginta martyrum, quam coepit aedificare Tiberius, consummavit. interea cum profunda Orientem pax occupasset, bellum circa Europam Avaricum incumbebat, ideoque imperator potentatus ab Oriente in Thracem traduxit.

Anno imperii sui nono, cum ver inciperet et agmina pervenissent ad Thracem, exivit cum eis Mauricius videre quae a barbaris essent eversa. Augusta vero et patriarcha p. 413 et senatus rogabant imperatorem ne per semet ipsum bellum ipiret, sed potius id praetori cunmitteret. ast imperator non acquievit. exeunte autem eo ad Septimum solis ecli-

psis facta est; cumque apud Reginum esset, pauperum multitudines pecuniis animavit. cum autem venatum pergeret, sus silvestris valde grandis impetum contra Caesarem fecit. equus vero ob terrorem miraculi eiicere Caesarem nitebatur. diutius ergo tumultuatus Caesarem iactare nequivit. itaque sus a nemine accipiens letum abscessit. in Perinthum praeterea navigio iter faciens, ventis vehementibus et pluvia facta nautisque desperantibus scapha imperatoris asportabatur, ita ut inopinata salvus ad locum, qui dicitur Daonium, vix veniret. nocte vero illa muliercula pariebat et voces miserabiles emittebat; cumque mane factum fuisse, misit imperator videre quid esset quod acciderat. et invenerunt puerum natum, oculorum et palpebrarum exsortem, manusque ac brachia non habentem; a lumbo autem erat ei ut cauda piscis naturaliter haerens. quo viso imperator p^{re}
cepit ut occideretur. hac denique die imperatoris equus, p. 414 qui aureo circumdatus erat ornatus, repente scissus est cadiens. at vero imperator his omnibus auguratus *) tristis erat. postera quoque die viri tres Sclavini genere, nil aliquid ferreum baulantes, a Romanis detenti sunt, citharas tantum ferentes. imperator autem interrogabat tam unde essent quam ubinam habitatio eorum existeret. qui genere quidem aiunt se esse Sclavinos, circa finem vero Occidentalis habitare Oceani. chaganum autem ad se legationem misisse et munera principibus gentis suae auxiliandi sibi contra Romanos. taxiarchas autem suos direxisse rationem reddituros chagano, quia non possunt propter longitudinem itineris mittere illi auxilium: decem enim et octo menses asseverabant in itinere se fecisse, et ita Romanos adiisse. porro citharas ferre tanquam non videntes quemquam suorum armis indutum, regione sua quid ferrum sit ignorante. imperator autem tam actatem admirans quam moles corporis eorum collaudans, hos Heracliam misit. cum autem venisset ad maritima, et didicisset quod legati Persarum Byzantium atque Francorum venissent, ad regalia remeavit.

p. 415 Decimo imperii Mauricii anno chaganus quaerebat augmenta pactorum accipere. imperator vero sermones barbari non recepit, et idecirco chaganus iterum bellum agit, et devastat Singidonem, et castra contra Sirmium movet. imperator autem praetorem Europae Priscum creat. at vero Priseus Salvianum subpraetorem factum praecurrere iussit; et contra barbaros procedentes bellum ineunt, et vincunt

*) auguriatus eod. Gruteri.

Romani. quo auditio chaganus potentatibus sumptis prope-
rabat ad bellum. at vero Salvianus visis multitudinibus stu-
pefactus ad Priscum se contulit. comperiens autem chaganus
Romanorum recessum ad maritima egreditur, deinceps
ad S. Alexandrum, et hunc omnia devoranti tradidit igni.
transiens autem in Drizipeta conatur exterminare rem pu-
blicam, devastatoria operatus instrumenta. hi vero qui Drizi-
pera habitant, diutius e diverso aciem direxerunt: nam et
portas aperientes minabantur barbaros debellare, cum es-
sent in formidine ingenti. tunc ergo divina quaedam eis
consultuit virtus: media namque die videre putaverunt bar- p. 416
bari, Romanis virtutibus egredientibus ab urbe, futurum sibi
fore ut cum eis conflictum consererent. et consternati fuga
infatigabili fugiant, et apud Perinthum efficiuntur. Priscus
autem, nec visa quidem ferre multitudines barbarorum va-
lens, Tzurulum ingressus castrum muniebatur. ast barbarus
Priscum obsidere conabatur. his auditis Mauricius haesita-
bat quid foret agendum. tunc optimo inito consilio arma-
tur contra infinitam barbarorum virtutem, et uni excubitoru-
rum magnis donis atque promissionibus suadet ut sponte in
barbaros irruat, eique dat ad Priscum litteras continentes
haec "gloriosissimo praetori Prisco. noxiuam barbarorum
conatum ne formides: ad perditionem enim eorum factum
est hoc: scito enim quia cum multa confusione revertetur
chaganus in regionem quae sibi a Romanis est deputata. pro-
pterea perseveret gloria tua penes Tzurulum, circumvagari
faciens illos: mittimas enim per mare naves, et captivabi-
mus familias eorum, et cogetur ad propria confusione refer-
tus atque iactura reverti." at vero chaganus litteris com-
prehensis et lectis pavens efficitur, et sponzionibus pacificis p. 417
ad Priscum dispositis in muneribus paucis atque indignis, in
suam est terram cum fuga potenti regressus.

Undecimo imperii anno Mauricii Hierosolymitanus Amos
habetur episcopus. imperator autem Priscum cum omnibus
Romanis potentatibus ad Istrum fluvium misit, ut Sclavino-
rum nationes transire prohiberet. quo apud Dorostolon
habito chaganus hoc comperit; qui legatis ad eum directis
calumniam inferebat Romanis exordium dantibus belli. Pri-
scus autem excusabat se, quod non venerit adversus barba-
ros belligeratum, sed quod ad Sclavinorum nationes a prin-
cipe fuerit destinatus. audiens autem Priscus quod Arda-
gastus multitudines Sclavinorum ad praedandum disperserit,
transiens Istrum media nocte inopinate Ardagasto coniunctus
est. at vero Ardagastus discrimine senso nudum ascendens
equum, vir salvis evasit, Romanique multitudinibus Sclavi-

norum occisis, et Ardagasti regione perversa, praedam copiosam captam Byzantium per Tatemerem direxerunt. porro

p. 418 cum Tatemer expeditus iter faciens ebrietati sese atque deliciis traderet, Sclavinorum in eum multitudines irruunt; qui formidine pressus fugiendo Byzantium venit. ast Romani, qui cum ipso fuerant, valide Sclavinis infensi obtinent glorio-
sissime barbaros, et captivitatem salvam imperatori praesentant. qui laetatus gratificos deo hymnos una cum tota ob-
tulit urbe. Priscus vero fiducia fretus ad interiores Sclavi-
norum partes accessit. Gipes autem, vir Christianae religio-
nis, transfugiens ad Romanos et ingressum Romanis ostendit
et barbaros tenuit. itaque Gipedis proditione transfretato
flumine, Priscus media nocte reperit Musacium barbarorum
regem, ebrietate corruptum: funebrem quippe proprii fra-
tris celebrabat festivitatem; quo comprehenso vivo caedem in
barbaris operatus est, multaque copiosa praeda capta ebrie-
tati sese produnt et crapulae. at tum barbari coacervati
victoribus imminent, foretque vicissitudo reciproca praece-
denti virilitate saevior, nisi Genzo pedestri virtute Roman-
orum insistens pugna forti prohibuisset impetas barbarorum.

p. 419 10 Duodecimo imperii Mauricii anno, cum Priscus iterum
ad Istrum pervenisset gentesque Sclavinorum depraedatus
fuisset, haud modicam partem imperatori direxit. imperator
autem, misso ad Priscum Tatemere, iubet illic toto hie-
mali tempore commorari Romanos. quo comperto Romani
contradiciebant, asseverantes id non posse fieri propter co-
pias barbarorum, et pro eo quod regio esset sibi satis ad-
versa. Priscus vero verbis persuasoriis flexit eos ibidem hie-
mare fussionemque principis consummare.

Tertio decimo imperii Mauricii anno, qua videlicet tem-
pestate Gregorius Romanam, Constantinopolitanam Cyriacus

p. 420 12 et secundo Anastasius Antiochenam regebat ecclesiam, na-
scuntur prodigia in suburbanis Byzantii, puer videlicet qua-
drupes, et alter duos vertices habens. aiunt autem hi qui
historias diligent studio scribunt, non significari bona civi-
tibus in quibus nascuntur huiusmodi. at vero imperator
Priscum praetura privat, et Petrum fratrem suum praetorem
Romanae fecit virtutis. itaque Priscus quidem virtutibus
sumptis, priusquam Petrus pervenisset, transmeat amnem.
chaganus autem transitu Romani auditio exercitus valde mi-
ratus est, et ad Priscum misit, discere causam quaerens, et

p. 421 praedae sunere partem, sicque amnem transire: nimis enim
saeviebat super felicitatibus Romanorum. mittit ergo Priscus
super hoc ad chaganum legatum Theodorum, videlicet me-
dicum sagacitate ac intelligentia perornatum. iste videns

chaganum magna sapientem responsionemque iactantius facientem (minas enim praetendebat, se cunctarum esse gentium dominum iactans) narratione veteri mitigavit barbaricum typhum, ait enim "audi, chagane, proficuam narrationem. Sesostis Aegyptiorum rex illustris et oppido felix, opibus clarus et inexpugnabili potentatu, plurimas et ingentes servituti nationes rededit. unde et in arrogantiam ruens, curru adhaerente sibi auro et lapidibus pretiosis constructo, sedet super eum, et subigit iugo ex superatis regibus quatuor trahere currum. cumque hoc fieret in insigni festivitate, unus ex quatuor regibus frequenter oculum vertebat retrorsum, et contemplabatur rotam, cum volveretur. quem Sesostis percunctatus ait 'cur post tergum offiras oculos?' at ille 'hanc' inquit 'rotam miror instabilem, et alias atque aliter se moventem, et modo excelsa humiliantem, rursus humilia exaltantem.' at vero Sesostis parabolam intelligens p. 422 animadvertisens, legem posuit ne currum reges ulterius traherent." his chaganus auditis subrisit, et ait se pacem sectari. Priscus autem chagano reddidit pro transitu praedam, et ex viis omnibus sumptis sine dispendio amnem transivit. porro chaganus his suscepitis magnifice laetabatur. Priscus Byzantium venit, et Petrus praeturam suscepit.

Quarto decimo imperii sui anno iussit Mauricius Petro praetori ut tertiam portionem rogae in auro a Romanis acciperet, et tertiam in armis, et aliam tertiam in vestimentis diversis. itaque Romani hoc auditio ad tyrannidem vertebarunt. praetor vero timens satisfaciebat *) militibus hoc verum non esse, et exhibebat exercitibus alias litteras, iubentes sibi quatinus hi qui fortia gesserant et de periculis triumpharant in urbibus summa requie potirentur, de publicis sumptibus inter senes alendi, pueri vero militum in locis p. 423 propriorum parentum inscriberentur; talique suadela populum mitigavit, et Caesarem bonae famae praeconio laudaverunt, haec autem Petrus imperatori denuntiavit. cumque venisset Marcianopolim, dirigit mille praecessuros. hi reperiit Sclavinis multam ducentibus Romanam praedam, hos insequentes occiderunt, multaque praeda recepta Romaica redierunt ad rura.

Eodem vero anno construxit imperator solarium Ma-

*) satisfaciebat] Glossae: *ἀπολογία* excusatio, purgatio, satisfactio. hinc *satisfactionis* liber, *ἀπολογητικός*, Hist. Trip. 9 23. sic Hieronymum alicubi posuisse satisfacientes pro excusantes se notat H. Grotius in Discussione Rivetiani Apologetici p. 83. FABR.

gnaurae rotundum, et in medio atrio eius statuit statuam suam, et illic posuit armamentum.

Quinto decimo imperii Mauricii anno Petro venationem exercenti sus agrestis obviam occurrit, pedeique ipsius ad arborem conquassavit, et importabilibus *) doloribus multo tempore languit. ast imperator litteris pessimis et improperiis gravibus ei detraxit, auditio quod multae Sclavinorum gentes fuerint contra Byzantium motae. Petrus autem coactus Novas pervenit. hi vero qui erant de civitate, una cum p. 424 ignobilibus militibus et episcopo praetori obviam veniunt; quos praetor intuitus, et arma eorum ac fortitudinem admiratus, iubet urbe dimissa Romanae misceri catervae. milites autem ad civitatis custodiam ordinati hoc agere renuerunt. tum praetor in furorem versus destinavit Genzonem una cum multitudine militum, qui hoc agnoscentes confugerunt in ecclesiam, et clauso ostio templi perseverabant. Genzo vero pro reverentia templi inefficax rediit. Petrus autem iratus Genzonem a praetura deponit, et missis Scribone ignominiose ad se episcopum iubet adduci. porro ci- ves collecti Scribonem cum dedecore urbe depellunt, cuius obseratis portis Mauricum quidem imperatorem laudibus efferunt, praetorem autem conviciis cumulant; sivecum opprobrio Petrus inde recessit. praemittit praeterea mille ad explorandum, qui Vulgares consequuntur numero mille. verum Vulgares his super pace chagani securi pergebant. Romani autem in Vulgares impetum faciebant; qui mittunt viros septem commonentes pacem minime dissolvendam. hos p. 425 audientes hi qui praecurrerant, significant haec praetori; qui dixit "nec si imperator venerit, huic parcam." congesione vero belli effecta Romani vertuntur. sed barbari non persecuti sunt eos, ne vincentes discrimen incurrerent. porro praetor taxiarchum praecurrentium flagellavit. et hoc comperto chaganas legatos ad Petrum destinat, inceptionem accusans, et quod Romani sine iusta causa pacem dissolverent. at vero Petrus verbis seductoriis usus non se scisse motionem affirmat, duplicita tamen dare spolia universa procurat; sivebarbari amisis spoliis dupla sorte receptis paci consulent. Petrus contra Peregastum Sclavinorum exarchum properat; et barbari circa ripam fluminis huic obvii facti prohibebant transire. Romani vero a fretis sagittantes hos averterunt; quibus in fugam versis percutitur ilio Peregastus, et moritur. transeuntes autem Romani praedam mul-

*) importabilibus] ipse in Hypomn. de Anast. apocr.: cum illatis quoque illis importabilibus tribulationibus retulit. FABR.

tam receperant, et ad propria remearunt. errantibus ductoribus et in inaquosa incidentibus loca periclitabant exercitus. porro cum iter agerent noctu, veniunt ad amnem Heliciam dictum: cum vero dum trans fretum fluminis essent, barbari in his absconditi eos qui hauriebant aquam iaculaabantur. magna igitur molestia Romanis effecta militiis, in fugam vertuntur a barbaris debellati. verum Mauricius his auditis Petrum praetura privavit, et Priscum praetorem Thracae denuo misit.

Mundi anno 6090, divinae incarnationis 590, Romanorum imperator Mauricius, rex Persarum Chosroes, Romanus Gregorius, Constantinopolitanus Cyriacus, Hierosolymitanus Amos, Alexandrinus Eulogius et Antiochenus Anastasius habentur antistites. hoc anno, imperii videlicet Mauricii sexto decimo, Priscus egressus praetor in Thracem virtutes numeravit exercitus, et invenit quod ex eis fuerit multitudo consumpta non parva. his autem sumptis venit ad flumen Istrum et Novas. quo cognito chaganus legatos misit, causam ipsius sciscitatus adventus. Priscus autem venationis se venisse causa fatebatur. ast chaganus "non iustum est" inquit "in alieno loco venari." e contra Priscus suum dicebat esse locum, et ei fugam ex Oriente improperabat egisse. barbarus autem Singidonis muro destrクト ad Romanorum terram profectus est. quo cognito Priscus venit ad insulam Istri, et dromonibus p. 427 sumptis ad chaganum apud Constantiolam venit, volens cum eo loqui. cumque chaganus ad oram fluminis venisset, Priscus tristis *) eum alloquitur. chaganus autem dixit ad eum "quid tibi, Prisce, ac terrae meae? an et hanc vis accipere per mendacium ex manibus meis? iudicet deus inter me et Mauricium imperatorem, requiratque sanguinem exercitus Romanorum et exercitus mei de manibus eius." e contra Priscus "Singidonem" inquit "civitatem redde Romanis." qui ait "tu unam civitatem a nobis conaris accipere: videbis post paululum quinqaaginta civitates Romanas Avaribus servitute redactas." Priscus autem navibus Singidoni per amnein exhibitis hauc depopulatus est, et ex ea Vulgares pepulit.

Septimo decimo imperii Mauricii anno coacervatis cha- p. 428 3 ganus potentatibus suis in Dalmatiam properat, et cum vennisset Baleam, quadraginta quoque civitates, quae circa eam sunt, omnes depopulatus est. quibus Priscus agnitis Gudohin ad explorationem rem direxit. qui in valle occultatur pusilla, et diluculo in dorsa eorum effectus illico cunctos peremit, et acceptam praedam duxit ad Priscum. porro chaga-

*) tristis] e rate. FABR.

nus infortunio comperto in regionem suam reversus est, et
Priscus ad propria.

Mundi anno 6092, divinae incarnationis anno 592, imperante Mauricio 18 anno, sumptis virtutibus Priscus Singi-
p. 429 donem venit: chaganus vero congregato proprio potentatu subito Mysiae adest, et Tomeam urbem capere nititur. propteret Priscus Singidone relicta huic efficitur proximus. cutri autem paschalis festivitas habetur et Romani fame tabescent, audiens chaganus Prisco significabat ut sibi plastra mitteret ad deportandum illis alimenta, quatinus cum hilaritate festivitatem propriam celebrarent. 40 itaque plastra plena his mittit. pari modo et Priscus species Indicas barbaro quasdam remisit, piper videlicet et folium Indicum et costum et cassiam atque alia ex his quae quaeruntur, cum chaganus apud Sirmium resideret, qui receptis his gavitus est super eis; et donec compleretur dies festus, Romani ac barbari pariter habitabant, et non erat in utriusque virtutibus timor. cumque fuissest dies festus completus, barbari sepa-

p. 430 15 rati sunt a Romanis, et Drizipera venientes civitatem depopulati sunt, et S. Alexandri ecclesiam incenderunt, sepulcremque ipsius tectum argento repertum despoliant, sed et iniuriis quoque corpus martyris afficientes, multaque in Thrace praedam captantes, epulabantur splendide, contra Romanos elati. cumque Consentiolus venisset Byzantium, maxima urbi turbatio et aestus incubuit, ita ut timore detenti consilium caperent Europam deserendi et in Asiam et Chalcedonem migrandi. quin et imperator exhibitoribus armatoque et electo cuneo sumpto muros longos munivit. vulgus autem urbem custodiebat, et senatus commonebat imperatorem legationem ad chaganum mittendi. deus autem vindictam martyris Alexandri faciens pestilentem languorem barbaris intulit, et in uno die septem filios chagani per febrim et inguinariam passionem occidit, una cum aliis turbis multis, ita ut pro triumphali gaudio carminibus ac canticis lamentaciones et lacrimas ac luctus sine consolatione barbaras possideret. at vero senatus rogabat Caesarem legationem ad chaganum mittendi. imperator autem Armatzonem misit ad chaganum cum muneribus multis Drizipera, qui verbis mitibus blanditur barbarum. at ille nolebat dona suscipere,

p. 432 lamento intolerabili filiorum detentus: dicebat enim ad legatum "iadicet deus inter me et imperatorem Mauricium: ipse quidem pacem dissolvit, ego vero captivos ei reddo, per unam animam unum numisma percepturus ab eo." Mauricius autem id dare minime passus est. iterum chaganus petuit per singulas animas dimidium accipere nummum. ast

imperator nec sic dare consensit, sed nec in quattuor accipere siliquis. tunc chaganus furore commotus omnes occidit, et ad propria redit cum quinquaginta milia aureorum pactis Romanis imposuisset. quin et Istrum flumen non se transitum professus est. ex hoc itaque multum contra imperatorem Mauricium commotam est odium, et coeperunt hunc subiicere maledictis. similiter et populus apud Thracem ad convicia imperatoris commotus est. exercitus autem procuratores *) ad imperatorem contra Comentiolum direxit, quod proditionem in praelio fecerit, inter quos erat etiam Phocas, qui imperatorem allocutus severius huic in concilio contradicebat, ita ut quidam ex patriciis hunc alapa percuteret et barbam ipsius evelleret. verum imperator non suscepit adversus Comentiolum populi querimoniam, sed hos inefficaces deseruit; propter quod et insidiarum in principem exordium sumitur. praeterea per idem tempus apud Aegyptum in Nilo flumine, Mena praefecto una cum populo deambulante in loco qui Delta nuncupatur, sole orto animalia humanae formae apparuerunt in flamme, vir scilicet et mulier. et vir quidem erat pectorosus vultuque terribilis, rufa coma canisque permixtis, et usque ad lumbos denudabat naturam, et cunctis demonstrabatur nudus, reliqua autem corporis membra cooperiebat aqua. hunc praefectus adiumentis constrinxit ne destrueret aspectum priusquam omnes saturi fierent hoc inopinato spectaculo. porro mulier et mammillas habebat et femineum vultum caesariesque prolixas. et ad horam nonam omnis populus mirabatur, videns haec animantia, quaeque hora nona in flumen demersa sunt. sane Menas imperatori baec Mauricio scribit.

Mundi anno 6093, divinae incarnationis anno 593, imperii vero Mauricii 19 anno Ihsacius Hierosolymis habetur antistes. die autem paschae Sophia Augusta, uxor Iustini, una cum Constantina Mauricii coniuge stemma constructum attulerunt imperatori. qui hoc contemplato pergens in ecclesiā id obtulit deo, supra sanctum mensam suspendens in triplicibus catenulis lapidibus et auro contextis. at vero Augustae hoc comperto tristatae sunt valde, et in iurgio adversus imperatorem Constantina festum diem fecit Augusta. cum autem non attenderet imperator querelas militiarum in Thrace positarum, iterum Comentiolum assumptis armatis venit ad Istrum, et unitur Prisco apud Singidonem, et solvit pax quae ad Avaros erat. qua dissoluta veniant in Bimi-

*) procuratores] ἔντολης προστόντες. hanc vocem observavi in epistola quadam quae exstat in concilio Ephesino. hinc ἔντολης mandata seu praecepta quae principes dant legis suis. FAB.

nacium, quod est insula magna Istri. quibus auditis chaganus, collectis potentatibus suis, ad Romana rura procedit, quatuor autem filios suos, traditis aliis virtutibus, ad custodienda Istri vada constituit. at vero Romani ratibus factis fluvium transmearunt, et bellum praetore Prisco cum chagani filiis inierunt: Comentiolus enim infirmatus in Biminacio insula sedebat. cumque per multas horas bellum p. 435 tenuisset et sol trecentis Romanorum interemptis occubuisse, quattuor barbarorum milia perierunt. intrinsecus vero militiae ordinatae iterum bellum incipiunt, et iterum octo milia barbarorum interimunt. similiter et tertia die praepliantes, ab excelsioribus Romani ad barbaros accesserunt, hosque vertentes ad stagnum atque pellentes, Avares multos uecaverunt ex illis, inter quos et chagani necati sunt filii, Romanique illustrem victoriam induerunt. chaganus vero coacervatis viribus copiosis contra Romanos progreditur: bello autem manente vertunt Romani barbaros, et omnibus insigniorem hanc retulerunt victoriam. interea Priscus quattuor milibus praemissis Tisson *) amnem transmearre et explorare barbarorum paecepit motus. at vero barbari nihil eorum quae facta fuerant cognoscentes, festum diem celebrabant et pariter convivabantur. in hos Romani clanculo incidentes maximum operati sunt metum: triginta quippe milia Gipedorum barbarorumque aliorum occiderunt, et copiosa praeda comprehensa revertuntur ad Priscum. chaganus autem rursus potentatibus cumulatis venit ad Istrum, et inito bello p. 436 barbari superantur et in amnis fluentis necantur, pereunte que sijnl cum his plurimi quoque Sclavini: vivos autem obtinuerunt Avarum quidem tria milia, Sclavinorum vero octingentos et Gipedum tria milia, nec non et duo barbarorum. porro chaganus ad Mauricium imperatorem legatos misit, captos recipere nisus. at ille nondum comperta inclyta Romanorum Victoria scribit Prisco quod Avares chagano redderet tantum.

Eodem quoque anno vir quidam monachico circumamis-
p. 437 ctus habitu et in religione clarus, spatha denudata a foro usque ad aeneam gladiatori statuam discurrens, imperatorem omnibus in occisione gladii moriturum pronuntiavit. similiter et Herodianus Mauricio manifeste, quae sibi fuerant ventura, praedixit. imperatore vero noctu discalceato letaniam cum tota urbe agente, et transeunte ad Carpiana loca, tumultuantur ex multitudine quidam, et contra imperatorem lapides iaciunt, ita ut vix imperator cum Theodosio filio suo salvaretur et orationem compleret apud Blachernas.

*) Hissum Vat.

Mundi anno 6094, divinae incarnationis anno 594, anno vero imperii sui 20 Mauricius in se reversus, et sciens quod p. 439 nihil deum lateat sed reddit omnibus secundum opera ipsorum, et recogitans excessum quem in captivationem perpetraverat, non redimens eam, expedire iudicavit in hac vita poenam se recipere pro peccato, et non in futura, et factas preces in scriptis transmittit ad omnes patriarchales sedes et ad omnes civitates sibi subiectas, et ad monasteria quae sunt in heremo et Hierosolymis, et ad lauras pecunias et cereos et incensa, ut orarent pro se, quo hic reciperet et non in futuro saeculo. scandalizabatur autem et in Philippicum generum suum, quod in φ littera nominaretur. porro Philippicus diverse iurabat imperatori quod purus esset in servitio eius et apud se dolum nullum haberet. cumque Mauricius supplicaret deo misericordiam praestandi animae suaे, quadam nocte dormiens vidit in visu apud aeneam palatii portam imagini salvatoris se astare, et copiosum populum pariter p. 440 assistentem. tunc facta est vox ex charactere magni dei et salvatoris nostri Iesu Christi, dicens "date Mauricium;" et tenentes eum iudiciorum ministri exhibuerunt apud purpureum umbilicum, qui erat illuc. et ait ad eum propria voce "ubi vis reddam tibi, hic an in futuro saeculo?" quo ille auditio respondit "amator hominum domine et iuste iudex, hic potius, et non in saeculo illo." et iussit divina vox tradi Mauricium et Constantinam uxorem eius et filios et omnem cognitionem ipsius Phocae militi. expergefactus ergo Mauricius, et vocans eum qui coram se dormiebat, misit ad Philippicum generum suum, ut celeriter eum adduceret ad se. cumque ille abiisset, vocavit eum; qui surgens advocata uxore sua osculatus est eam, dicens "salve: iam non me videbis." quae exclamavit cum fletu voce magna ad paracoeumenum, dicens "adiuro te per deum, quae est causa ob quam quaerit eum hac hora?" at ille iuravit se ignorare, et quia repente de somno imperator exsurgens misit me. Philippicus ergo quaesivit corpus Christi percipere, et sic ad imperato- p. 441 rem pergere. uxor autem eius Gordia iacebat in terra se voluntans et plorans et deum exorans. ingressus vero Philippicus cubiculum regium proiecit se ad pedes imperatoris. imperator autem dicit ei "ignosce mihi propter deum, quoniam peccavi tibi: nam usque nunc scandalizabar in te." et iubens exire paracoeumenum surrexit et cecidit ad pedes Philippici, dicens "ignosce mihi, quia modo certissime novi quod nihil peccaveris in me. sed dic mihi, quem sis inter agmina nostra Phocam militem." at vero Philippicus recognitans dicit ei "unum agnosco, qui ante modicum tempus

procurator ab exercitu destinatus contradicebat imperio tuo." ast imperator ait "cuius est qualitatis?" qui ait "iuvens temerarius, sed et timidus." tunc Mauricius "si timidus est" inquit "profecta et homicida." et referebat Philippico somni revelationem. porro nocte illa visa est stella in caelo, quae dicitur cometes. in crastinum autem pervenit magistrinus, qui missus fuerat ad sanctos herami patres, ferens ab iis responsum huiusmodi. "deus recepta poenitentia tua

p. 442 salvavit animam tuam, et te cum sanctis cum tota domo tua constituet, imperio vero cum ignominia et discriminis decides." his auditis Mauricius glorificavit magnifice deum. igitur autumni tempore accedente, cum Mauricius imperator iussisset Petro ut in Sclavinorum regione populus hiemaret, restiterunt Romani, hoc facere non consentientes, tam propter equorum humiliationem quam propter quod copiosam circumducerent praedam, nec non ob multitudines barbarorum, quae per regionem diffusae dignoscebantur, et seditionem meditati sunt. praetor autem indignatus contra populum in demotionem eos immisit, incident itaque pluviae creberrimae super populum, et frigus multum. Petrus autem viginti milibus procul ab exercitu morabatur. Mauricius autem Petro per litteras molestus erat ut Istrum transiret et hiemales escas populi de Sclavinorum sumeret regione, ne alimenta publica cogeretur Romanis praebere. praetor autem accersito Gunduhin ait "nimis mihi gravia imperatoris praecepta in aliena terra hiemare Romanos iubeutia: nam illi non obaudire saevum est, et rursus obaudire saevissimum,

p. 443 nullum bonum parit avaritia, mater autem omnium malorum consistit, qua imperator languens horum maximorum causa malorum Romanis efficitur." accersitis quoque populi taxiarachis, imperatoris eis intentionem aperuit. populus autem hoc audito seditiones concitataverunt, et insignes quidam principes ex eis fugientes ad praetorem venerunt. porro multitudines in unum congregatae provehunt exarchum Phocam centurionem, et super clipeum hunc exaltatum laudibus exarchum acclamaverunt. his Petrus auditis in fugam versus est, et omnia imperatori manifesta fecit. ast imperator his difficilibus auditis celare multitudines ea tentabat. secunda vero die et ludum celebravit equestrem, incommoda infelicitatis occultans. vulgus autem Prasinorum clamabat, "Constantinus" inquiens "et Domentiolus, domine Romanorum ter Auguste, plebi tuae molestias ingerunt, ut crucis disponat in ea quae habemus peccata. deus, qui omnia condidit, subiiciat tibi omnem inimicum et hostem tam intestinum quam exteroum sine sanguine. at vero imperator plebis

intimabat, "nil vos" inquiens "turbet irrationalium militum immoderatio et quietudo." Veneti autem dixerunt "deus,^{p. 444} qui iussit te imperare, subdat tibi omnem qui imperium tuum impugnat; et si Romanus est qui sive rupta terga veritatem te, hunc tibi in servitatem redigat abaque sanguine." hos imperator armans et sermonibus blandis compescens una cum demarchis muros urbis custodire praecepit. praeterea filio imperatoris Theodosio una cum Germano socio suo apud Callieratiam venationes exercebat, mittunt Romani litteras ad Theodosium, ab eo imperari poscentes; sin autem, saltum Germanorum imperatorem pronuntiandum: "neque enim nos" aiunt "imperari a Mauricio de cetero patiemur." his Mauricius compertis accepit ad se filium, Clementiolum vero muros observare praecepit. Germanum autem una cum filio suo accusabat harum fuisse calamitatum auctores. cumque se Germanus excusare niteretur, Mauricius ait "o Germane, duo sunt argumenta suspicionis meae, populi scitoest ad te litterae, et quod cuncta depasti sunt, et nullis exceptis, tuis pepercerint. parce Germane prolixum faciendi sermonem.^{p. 445} nihil suavius quam per gladium mori." sane Germanus in templum dei matris, quod appellatur Cyri, fugit. quod cum imperator didicisset, Stephanum eunuchum direxit ab ecclesia Germanum educendi. cumque Stephanus violenter hunc educere voluisset, fautores Germani resistentes expellunt Stephanum, et excipientes Germanum in ecclesiam magnam effugiunt. at vero imperator virgis caedebat Theodosium filium suum: asserebat enim Germanum per eum fuisse fugatum. et mittit excubatores a magna ecclesia educandi Germanum. hinc magnus urbi rumor incubuit. Germanus autem egredi et dare se voluit. verum multitudines hunc exire minime permiserunt, sed magnis imperatori conviciis derogaverunt, dicentes "non habeat pellam qui te amat, Maurici Marcionista." igitur qui muros custodiebant, his compertis custodiā negligentiae prodiderunt. Mauricius autem media nocte exitus imperatoria stola et privata circumambucus, somonem ingressus cum uxore filiusque suis et Constantino fugam arripuit. copia^{p. 446} vero per totam noctem pessimis imperatorem iniuriis appetebant: sed et Cyriacum patriarcham reprehendebant. turbine itaque ingenti saeviente cum maximis periculis apud S. Autonomon salvatur Mauricius. nocte vero supervenient ei etiam languores arthritici, quos manus dolores et pedum vocant. porro mittit Theodosium filium suum cum Constantino ad Chosreen regem Persarum, ut recordaretur eorum quae sibi facta fuerant a se, et vicissitudinem beneficij sui repperderet filio. Germanus autem mittit ad Sergium demar-

chum Prasinæ partis, ut auxiliaretur sibi gratia imperandi, repromittens se partem Prasinam honoraturum ipsumque magnis dignitatibus etatrum. at vero Sergius hoc insignibus vngi confessus est, qui minime id admirerunt, fatentes nunquam Germanum ab amore Venetorum recedere. Prasini vero exentes in Régium magnis laudibus tyrannum Phocam efferebant, et persuadent ei venire in Septimum. dirigit igitur Phocas Theodorum a secretis, qui ingressus magna

p. 447 gnam ecclesiam coram populo legit quatinus tam patriarcha quam senatus. et vulgus venirent in Septimum. hoc itaque facto, et cunctis convenientibus apud Septimum, patriarcha Cyriacus a tyranno de orthodoxa fide, et ut sine perturbatione conservaret ecclesiam, extorsit professionem. visus vero est tyrannus Germanum adhortari. cumque Germanus nolle se simularet et vulgus tyrannum laudaret, pronuntiatur malum, et dominus sceptrorum tyrannus provehit, et praevalet adversus felicitatem calamitas, et sumunt principatum magna infortunia Romanorum.

Denuntiatio vero tyranni in templo Ioannis Baptiste effecta est, ubi duobus moratus diebus tertia die introivit regalia, super imperiale sedens carrucam. porro quinta die Leontiam uxorem suam coronavit Augustam. hac igitur die tumultuantur partes ad invicem propter stationes locorum. tyrannus vero Alexandrum conrebellem suum misit partes compescere. Alexander vero in Cosmam Venetorum

p. 448 demarchum manus immittens pepulit eum et contumeliis laceravit. porro Veneti indignati clamabant "vade, disce ordinem; Mauricius non est mortuus." at vero tyrannus his auditis in Mauricii necem movetur, et missis militibus duxit eum Chalcedonem ad Eutropii portum, et primo quidem hunc caede videlicet filiorum imperatorem punit. nam quinque filios eius mares coram visibus suis praeocciduntur. verum Mauricius patienter infelicitatem sustinens deum in omnibus invocabat, et crebro pronuntiabat, dicens "iustus es, domine, et rectum iudicium tuum." fit itaque filiorum mors patris epitaphium, praeostendens virtutem in mole calamitatis. cumque nutrix unum ex imperatoriis pueris furata fuisset, sumque pro eo interemptioni obtulisset, Mauricius non annuit, sed proprium requisivit. siunt autem quidam quod eo occasio lac cum sanguine fluxerit, ita ut omnes inspicientes dire lamentarentur. sic ergo imperator, etiam naturae legibus excelsior factus, vitam comunitat.

p. 449 Porro ex illo tempore Romanorum non defuerunt imperio variae ac ingentes aerumnae. denique et Chosroes Persarum rex pacem dissolvit, et Avares Thracem devasta-

verant, atque Romanorum exercitus uterque depopulatus est, ita ut cum Heraclius regnaret et inquisitionem armatorum cum summa diligentia ficeret, ex omni multitudine illa quae inventa fuerat in tyrannide Mauricij cum Phoca, neminem, duobus exceptis, ullatenus inveniret.

Anno primo imperii sui Phocas tyrannus peremisit, ut praedictum est, Mauricium una cum masculis quinque pueris eius, et horum capita iussit ponere in campo Tribunalis diebus multis; et exhibant ab urbe et contemplabantur ea usque quo foetorem dederunt. interficitur autem et Petrus frater eius et alii proceres multi. Theodosium autem filium eius sermo tenet fuga lapsum et ita salvum repertum. praeterea famam hanc Chosroes Persarum rex augmentavit, aliud aliterque mentitus, et hunc apud se habere dicens, quasi providere se ut Romanorum obtinere sperans imperium, ut p. 450 convictus est multis modis, maxime eo quod bella repentina moveret et Romanas res magnopere devastaret. interea calligraphus quidam Alexandriae, venerabilis vir, ex matutina vigilia domum vadens media nocte videt statuas ex aris abstractas, et voce grandi dicentes interemptum Mauricium et filios ipsius, atque omnes casus qui apud Byzantium fuerant gesti. mane autem facto pergens haec Augustali retulit, qui praecepit ei nulli haec facere manifesta, scribensque diem prae-stolabatur exitum. die vero nona praetereunte, ecce nuntius venit indicans Mauricii peremptionem. tum Augustalius daemonum vaticinium coram populo publicavit. Narses autem p. 451 quondam praetor Romanus contra tyrannum rebellionem paravit, Edessamque obtinuit. scribit itaque Phocas Germano praetori Edessam obsidendi. Narses vero scribit Chosroi regi Persarum congregandi virtutes et bellum construendi contra Romanos. porro Phocas fratrem suum Domentiolum fecit magistrum et Priscum comitem excubitorum.

Anno imperii Phocae secundo Chosroes rex Persarum collectum copiosum potentatum adversus Romanos direxit. Germanus autem audiens timuit. verum coactus praelium innitit; qui cum in eo vulneratus fuisset, hunc ministri usque ad civitatem Constantiae duxerant, superanturque Romani: sed et Germanus undecima die spiritum exhalavit. Phocas autem potentatus ab Europa in Asiam transtulit, chagano pactis additis, arbitratus quiescere Avarum nationem. his ergo divisis quosdam contra Persas misit, quosdam vero ad obsidionem Edessae contra Narsem cum Leontio spadone et magnate suo direxit. Chosroes autem collectis potentatibus p. 452 apud Daras efficitur. porro Narses egressus Edessam Hierapolim fugit. interea Chosroes cum Romanis fit penes arda-

mam, et munitione de elephaatibus constructa bellum iniit, et Victoria magna potitus est, captis Romanis non paucis, quos et capitis recisione punivit. his ita gestis Chosroes ad terram suam reversus est, Zongoi potentatibus derelictis. hoc comperto Phocas contra Leontium furit, et maniis ferreis eum ignominia Byzantium dicit, et creat praestorem Domentiolum nepotem suum, et curatorem palatii facit.

Anno imperii Phocae tertio misit Chosroes Cardarigam et Rusmaizun, qui depopulati sunt nonnullas Romanorum civitates. Domentiolus vero verbo dato Narsi, iuramentisque non paucis, credere persuasit quod nullam iniuriam apud Phocam esset passurus, et direxit eum ad Phocam. at vero Phocas verbum hoc minime servans igne cremavit eum. Romani ergo hinc plurimum tristea effecti sunt, eo quod timorem magnum in Persas idem Narses haberet, adeo ut filii Persarum audito eius nomine tremerent. porro Persae gaudi sunt gaudio magno.

p. 453 Anno imperii Phocae quarto scholasticus eunuchus, vir glriosus palatii, media nocte Constantinam dominam cum tribus filiabus eius accipiens, ad magnam confugit ecclesiam consilio Germani patricii desiderantis imperium. fit igitur in urbe seditio magna. Germanus autem dimacho Praesinorum talentum auri misit, ut cooperaretur eis. primores autem vulgi id admittere noluerunt. at vero tyrannus in ecclesiam ad abstrahendum mulieres destinavit. sane patriarcha tunc Cyriacus tyranno restitit, misime passus e templo tyranne abduci mulieres. verum iuramentis certo eo redditio a Phoca quod non laederet eas, educuntur e templo sancto et clauduntur in monasterio. praeterea Persae eodem anno ceperunt Daras, in tota Mesopotamia et Syria captivatione multa, cuius non est numerus, facta. porro patriarcha obeunte Cyriaco Thomas pro eo consecratur, diaconus et sacellarius eiusdem ecclesiae.

Mundi anno 6099, divinas incarnationis anno 599, anno vero imperii Phocae quinto Isacius Hierosolymitanus, Theodorus Alexandrinus et Anastasius Antiochenus habentur antistites. Phocas vero tyrannus filiam suam Domentiam Prisco patricio et comiti excubitorum iuxxit, et factis in palatio Marinae nuptiis iussit fieri ludum equestrem. demarchi autem utriusque partis apud quattuor columnas cum imperialibus signis statuerunt Prisci et Domentiae signa. quibus auditis imperator iratus est, et mittens adduxit demarchos, Theophanem scilicet ac Pamphilum, et statuens nudos iussit eos decollari. cum enim misisset protocursorem, ut interrogaret eos quo praeципiente fecerint hos, dixerunt quia se-

candum consuetudinem lineatores hoc fecerunt porro lineatores sive mensores, interrogati quamobrem hoc fecerunt, dixerunt quia cum imperatoris filii ab omnibus nominatis sunt, a nobis ipsis hoc fecimus. sane Priscus timore tenebatur, ne forte in imperatoris iram incideret. turbis p. 455 autem clamantibus misericordiam concedi sibi, veniam dedit Phocas. ex tunc ergo Priscus indignationem passus non erat recte cum Phoca. interea quaedam mulier Petronia nomine fit imperatrici Constantinae ministra, quae ad Germanum ab ea responsa faciebat. porro cum fama dilataretur quod Theodosius Mauricii filius viveret, spem bonam super hoc tam Constantina quam Germanus habebat. at vero scelesta Petronia haec tyranno manifesta fecit. at tyrannus Constantinam Theopempto exarcho ad torquendum prodidit, quae dum torqueretur, Romanum patricium nosse interlocutiones suas confessa est. qui comprehensus atque discussus etiam alios fore in insidias tyranni sibi cooperatores perhibuit. comprehensus est autem et Theodorus Orientis praefectus, quem tyrannus verberans interemit, Helpidii que manus ac pedes recidens hunc tradidit igni, Romanumque decollavit. porro Constantinam cum tribus filiabus, in loco ubi et Mauricius interemptus est, gladio trucidavit. p. 456 Germanum autem et eius filiam ore machaerae *) occidit; similiter et Ioannem et Gizan et patricium, et Theodosium, qui subadiuuae **) dignitate babebatur insignis, et David chartophylacem Hormisdae. eodem anno Persae, transmeantes Euphratem, totam Syriam et Palaestinam et Phoenicen deprædati sunt, multo in Romanis excidio perpetrato.

Mundi anno 6100, divinae incarnationis anno 600, anno vero imperii Phoece 6, Priscus intueri non sustinens tam iniusta homicidia quam mala cetera, quae a Phoca perpetrabantur, scripsit ad Heraclium patricium et praetorem Africæ, quo Heraclium filium suum et Nicetam filium Gregorae patricii, subpraetorem suum, mitteret, quatius contra Phocam venirent tyrannum. audiebat enim in Africa in cum meditari rebellionem, unde nec navigia hoc anno Constanti-

*) ore machaerae] ut Lucæ 21 24: πεσοῦται στόματι μαχαίρᾳ. vetus versio: cadent in ore gladii. Gregor. Tur. hist. 2: ne universa multitudo in ore gladii rueret. et 2 7: in ore gladii trucidantes. FABR.

**) subadiuuae] concilium Chalcedonense act. 3: διὰ τοῦ καθωσιώμένου μαγιστριανοῦ Σεβήρου τοῦ γενομένου συντελεούσβῃ τῆς σχολῆς τῶν καθωσιωμένων μαγιστριανῶν. Breviculus historiae Eutychianistarum: superveniente Ursio subadiuua. FABR.

nopolim concenderunt. occidit autem Phocas omnem cognationem Mauricii et Commentiolum praetorem Thracae et alios multos. facta est autem in anno isto etiam mortalitas p. 457 et inopia omnis speciei. praeterea Persae una cum Cardariga egressi ceperunt Armeniam et Cappadociam, pugnantesque Romanorum verterunt militias, ceperuntque Galatiam et Paphlagoniam, et venerunt usque Chalcedonem, sine paritate depopulantes aetatem. et quidem Persae foris portam Romanis tyrannidem inferebant, Phocas vero intrinsecus his peiora patrabat, occidens atque captivans.

Anno imperii Phocae septimo Sergius Constantinopolitanus, Zacharias Hierosolymitanus et Ioannes Alexandrinus habentur antistites. Antiocheni vero Hebrei simultate inquiete *) commissa contra Christianos occidunt Anastasium magnum patriarcham Antiochiae, mittentes naturam **) eius in os eius, et post hoc trahentes eum in plateam urbis. interfecerunt autem et civium multos, et incenderunt eos. Phocas vero fecit comitem Orientis Bonosum, et Cotyn magistrum militum, et transmisit eos adversus illos, et non valuerunt sedare inquietudinem eorum. coacervantes vero exercitus irruerunt in illos, et plurimos occiderunt, et quosdam eorum detruncatis artibus ab urbe reddiderunt extores. Phocas autem fecit Circensem ludum, et Prasini conviciis eum lacessere praesumpsere, clamantes "iterum iugabata bibisti, iterum sensum perdidisti." et iussu Phocae Co-
p. 458 smas praefectus urbis multos ex eis detruncavit, quosdam decollavit, nonnullos autem in saccos missos mari necavit. porro Prasini coacervati miserunt ignem in praetorium, et incenderunt curiam et scrinia et carceres, ex quibus egressi vinciti fugerunt. hinc iratus Phocas non militari Prasinos iubet. porro Heraclius praetor Africæ, molestiam perpetiens a senatu, vocavit filium suum Heraclium contra Phocam tyrannum mittendi; verum et subpraetor eius Gregoras misit per aridam Nicetam filium suum, statuentes, ut quicunque ex his praeveniret superaretque tyrannum, imperium sumeret. hoc vero anno biems enormis efficitur, ita ut maris mollities in glacie duritiem verteretur. tunc Phocas Macrobius scribonem iussit sagittari apud Septimum, pendentem in lancea, in quo tirones exercebantur, quasi conscientium insidiarum suarum. Theodorus enim praefectus

*) inquietaj apud Gruterum.

**) naturam] Apuleius l. 7: non tantum naturam, verum etiam caput quoque ipsum pessimo isti asino demere. FABR.

Cappadox et Helpidius praepositus armamenti et ali diversi consilium fecerunt in Hippodromio Phocam occidendi, et p. 459 facto prandio Theodorus praefectus praetorium coepit eis texere intentionem suam. contigit autem illic inveniri Anastasium comitem largitionum. prandio ergo facto, et enarratis his quae insidiarum erant, poenituit Anastasium illic se repertum, et non dixit. quae cordi suo inerant, sed siluit. at vero Helpidius perdurabat, dicens "non vultis ut, cum sederit in solio super Hippodromium, hunc comprehendam, et evellam oculos eius, et sic eum interficiam?" et pollicebatur eis dare currus. re propterea Phocae nota ex prodictione Anastasii facta, iussit praefectum et Helpidium ac primores, qui sciverant rem, cum omni diligentia discuti. cumque discuterentur, quae insidiarum fuerant fassi sunt, et quod Theodorum voluerint facere principem. porro Phocas ius sit decollari Theodorum Helpidium Anastasium et omnes, qui insidias suas cognoverant.

Mundi anno 6102, divinae incarnationis anno 602, anno vero imperii sui primo venit Heraclius ab Africa cum navibus castellatis, habentibus intra se arculas et imagines dei matris, quemadmodum Pisides quoque Georgius perhibet, p. 460 ducens exercitum copiosum ab Africa et Mauritania. similiter et Niceta, filius Gregorae patricii, per Alexandriam et Pentapolim, habens secum populum multum pedestrem. desponsaverat autem Heraclius Eudociam filiam Rogati Afri, quae illo tempore Constantinopoli erat una cum Epiphaniâ Heraclii matre. audiens autem Phocas quod mater Heraclii esset in civitate, necnon et Eudocia, quae sibi fuerat desponsata, tenuit eas et observavit in dominico monasterio, quod cognominatur novae poenitentiae. cum autem adiisset Heraclius Abydum, invenit Theodorum comitem Abydi, et sciscitatus didicit ab eo quae Constantinopoli movebantur. at vero Phocas misit fratrem suum Domentiolum magistrum ad costodiendos muros longos. cumque comperisset Heraclium Abydum adiisse, muris dimissis fugit Constantinopolim. porro Heraclius apud Abydum recepit omnes exales principes, quos ibidem Phocas exilio relegaverat, et ascendit cum eis in Heracliam. Stephanus autem Cyzici metropolites acceptum stemma ab ecclesia sanctae dei genitricis Heraclio detulit. propterea cum Constantinopolim pervenisset, divertit ad portum Sophiae; initoque bello vincit gratia Christi p. 461 tyrannum. vulgus autem hunc comprehensum interfecerunt et igne apud Boi cremaverunt. ingressus vero Heraclius regalia coronatus est a Sergio patriarcha in oratorio S. Stephani in palatio sito. coronata est vero eadem die sponsa

quoque ipsius Eudocia in Augustam, et accepit uterque a Sergio patriarcha nuptiarum coronas, et uno eodemque die sium imperator et sponsus ostenditur. mense vero Maio castra moverunt Persae contra Syriam, et ceperunt Apamiam et Edessam, et venerunt usque Antiochiam. porro Romani occurrentes eis superati sunt, et perit omnis populus Romanorum, adeo ut valde pauci ex eis evaderent.

Mundi anno 6103, divinae incarnationis anno 603, anno vero imperii Heraclii 2 ceperunt Persae Caesaream Cappadociae, et plurima ex ea captiva duxerunt milia. Heraclius autem im-

p. 462 perator invenit dissoluta rei publicae negotia, siquidem Eu-
ropam Aves reddidere desertam, Asiam vero Persae totam exterminaverunt et civitates desolaverunt et Romanum in bellis exercitum interemerunt. quibus visis haesitare coepit quid ageret: scrutans enim exercitus, si forte salvi existerent, duos tantum invenit ex omnibus his qui cum Phoca contra Mauricum in tyrannide militarunt. eodem anno natus est imperatori filius de Eudocia, Heraclius minor, qui et novus Constantinus appellatus est. et mortua est Augusta eadem decima quinta indictione.

Tertio imperii Heraclii anno coronata est Epiphania filia Heraclii a Sergio patriarcha in Augustam, in oratorio palatii. eadem vero prima indictione coronatus est Heraclius iunior, filius Heraclii, qui et Constantinus, a praedicto patriarcha. eodem anno Saraceni aciem contra Syriam dixerunt, et exterminatis nonnullis vici reversi sunt.

p. 463 Anno imperii Heraclii quarto ceperunt Persae Damascum, et captivum duxerunt populum multum. Heraclius autem imperator legatis ad Chosroen missis rogavit eum ut parceret hominum sanguinem immisericorditer effundendi et diffiniret tributa. qui legatos inefficaces dimisit, nulla eis redditia ratione, sperans comprehendere Romanorum modis omnibus principatum. porro Heraclius eodem anno duxit inceste Martinam neptem suam uxorem, et pronuntiavit eam Augustam, coronatam a Sergio patriarcha.

Ante imperii Heraclii quinto ceperunt Persae Iordanem bello et Palaestinam et sanctam civitatem, et multos in ea per Iudeorum manus interfecerunt, id est, ut quidam aiunt, milia 90. isti enim ementes Christianos, prout unusquisque pretium habere poterat, occidebant eos. Zachariam vero Hierosolymitanum praesalem comprehensum et pretiosa et vivifica ligna cum multa praeda in Persidem abduxerunt. eodem anno natus est imperatori Constantinus alius, et baptizatus est in Blachernis a Sergio patriarcha.

Anno imperii Heraclii sexto ceperunt Persae totam Aegyptum et Alexandriam et Libyam usque ad Aethiopiam, multaque praeda sumpta et exuvias quamplurimis et pecuniis p. 464 ad propria remearunt. Carthaginem autem capere minime valuerunt, sed custodia dimissa obsidendi eam recesserunt.

Anno imperii Heraclii septimo castra metati sunt Persae contra Carthaginem, quam et bello ceperunt, eodem anno consul factus est Constantinus junior, qui et Heraclius, et Heraclii filius, et proverxit in Caesarem Constantinum minorum fratrem suum, ex Heraclio genitum et Martina.

Anno imperii sui octavo rursus Heraclius misit in Persidem legatos ad Chosroen, postulans pacem. ast Chosroes iterum eos sprevit, asseverans "non parcam vobis, donec crucifixum abnegetis, quem deum esse fatemini, et adoretis solem."

Anno imperii Heraclii nono aciem direxerunt Avaras contra Thracem, et missis Heraclius legatis ad eos poscebat pacem. cumque chaganus hanc facere spoondisset, exiit imperator foras murum longum cum omni obsequio regio ac muneribus multis et magnis ad suscipiendum chaganum, recepturus ab eo iuramenta faciendi invicem sponsiones pacicas. at vero barbarus ille tam sponzionibus quam quae iurata fuerant spretis, subito tyrannice contra imperatorem profectus est. stupefactus ergo imperator super insperatae rei molimine, fuga lapsus in civitatem reversus est. barbarus p. 465 autem omni regio apparatu adempto et suppeditato, et quotquot ex hominibus capere potuit, subvertit villas multas, de-populans ex improviso spe pacis deceptos.

Mundi anno 611, divinae incarnationis anno 611, anno vero imperii Heraclii decimo Georgius Antiochenus habetur antistes. Heraclius autem ad chaganum Avarum legatis missis queritur super his quae nequiter acta fuerant ab eo, et ad pacem hortatur. acies quippe disponens contra Persidem dirigendas pacisci cum chagano volebat. qui reveritus dilectionem imperatoris se poenituisse pollicebatur et pacem facere repromisit; pangentesque foedera legati in pace reversi sunt. eodem anno ceperunt Persae Ancyram Galatiae bello.

Anno imperii Heraclii 11 durum Chosroes iugum suum super omnes homines fecit in effusione sanguinis et ratione tributi: elatus enim trimpho nullatenus ultra in constantia esse poterat. tunc Heraclius zelo dei suscepto, et cum Avaribus pace, ut putabat, contracta, transtulit militias Europae in Assam, et cogitabat dei cooperatione contra Persidem properare.

p. 466 3 Anno imperii sui 12, mense Aprili, die 4, indictione 10, imperator Heraclius celebrata solemnitate paschali, mox secunda feria vesperi motus est contra Persidem. sumptis autem mutuo venerabilium domorum pecuniis aporia *) coartatus, accepit etiam ecclesiae magnae multas candelas ferentia, simul et alia vasa ministratoria. quibus conflatis exarari fecit ex his nummos aureos et argenteos plurimos, dimisitque filium suum cum Sergio patriarcha in urbe disponenti negotia una cum Bonoso patricio, viro sagaci et per cuncta prudenti atque perito. scripsit autem ad chaganum Avarum preces curam agendi super Romanorum negotiis, tanquam qui secum amicitiam fuerit pactus, tntorem filii sui hunc appellans. motus autem a regia urbe exivit super locum qui dicitur Portae, navigio iter agens. illinc vero per ceteras regiones sibi subiectas profectus elegit exercitus, et addidit illis novam militiam. hos autem exercere orsus in hostilibus operibus erudivit: dupliciter enim diviso exercitu acies et

p. 467 congressiones invicem sine sanguine fieri iussit, clamoremque bellicum et carmina et iubilum et impetum in alterutrum insurgendi habere hos docebat, ut in bello reperti nil mirarentur, sed fidenter tanquam ad iocum proficiscerentur in hostem. accipiens vero imperator in manibus dei virilem figuram, quam manus non depinxerunt, sed in icona verbum quod omnia format atque componit sine pictura formam, velut sine semine partum, eduxit, et in hac fisis a deo picta figura coepit agones, iuramenta dans populo quod cum ipsis usque ad mortem foret certatus et eis tanquam filiis propriis adhaesurus: volebat enim potestatem non timore quantum amore possidere. cumque invenisset exercitum in desidia multa et formidine, inquietudine ac dedecore constitutum, et per multas terrae partes disseminatum, actutum in unum collegit. et omnes quasi ex una consonantia laudaverunt imperium et fortitudinem principis. ipse vero verbis hos corroborans perhibebat "videte, fratres et filii, quot inimici dei conculcaverint regionem nostram, et urbes exterminaverint, et altaria concremaverint, et mensas incruentorum sacrificiorum sanguinibus homicidiorum repleverint, et

p. 468 ecclesias, quae flagitia non admittunt, flagitiosissimis repleverint voluptatibus." itaque cuneos rursus ad bellicum exercitum armat, agmina duo armata ordinans, tubas quoque ac clipeorum phalanges efficiens. et populus thorace induitus astabat, nam cum acies cautius statuissent, congressione

*) aporia] vide Spelmanni glossarium in *aporiare* et Vossium de vitiis sermonis. FABR.

invicem agere iussit. impulsiones autem vehementes ac percussionses in alterutrum efficiebantur, et habitus belli ostendebantur, eratque horribile visu spectaculum, sine timore periculum, et ad strages impetus sine sanguine, sed ante necessitatem necessitatis modi, quatinus unusquisque percepta occasione caedis innocuae tuior permaneret. taliter autem armatis omnibus praecipit ab iniustitia penitus abstinentum et pietatem sectandum. porro cum pervenisset ad partes Armeniae, praecurrere iussit electos. Saracenorum vero tunc sub pactis Persarum constitutorum multitudo equitum clam in imperatorem irruere meditabatur. viri autem imperatoris, qui praecurrerant, his occurrentes praetorem ipsorum vincitum ad Heraclium adduxerunt, illisque in fugam versis multos interemerunt. quia vero hieme accedente imperator ad Ponticum clima divertit, visum est barbaris obsidere illum in hoc hiemantem. at ille Persas latens atque divertens Per- p. 469 sidem properat. hoc barbari cognito in rancorem causa insperati aditus devenerunt. Sarbarus vero, Persarum praetor, accepto potentatu suo venit in Ciliciam, quatinus in Romaniam egressus hunc dare dorsum compelleret. timens autem ne per Armeniam in Persidem imperator ingressus hanc turbaret, coactus est sequi post Romanum exercitum, furari curans bellum, et per obscuram aggredi noctem. sed et contra plenae lunae tota nocte luce fulgente, cavillatione frustratus est, et lunam, quae sibi prius in cultu fuerat, infamabat, quae videlicet eclipsim ex accidente tulisset. ex hoc ergo formidabat Sarbarus cum imperatore conflictum aggredi, et montem concendit quasi dorcales, intuitus ab excelso bonam et sapienti compositam arte militiam Romanorum. Comperta vero imperator horum formidine in locis morabatur requietione refertis, hunc ad bellum instigans. descendentes autem clam de monte saepe conflictus concita- p. 470 bant, sed in cunctis Romani primatum tenebant, et fiduciam per amplius exercitus obtinebat, videntes imperatorem proficentem in omnibus et audacter belligerantem. Persa vero quidam ante breve tempus profugus inter imperatoris exercitum annumerabatur. hic fugiens ad Persas abiit, existimans eos Romanorum exterminaturos exercitum. cum autem formidinem eorum vidisset, post decimum diem iterum ad imperatorem venit, et omnem liquido barbarorum pavorem edixit. at vero Sarbarus ultra commorationem non ferens a monte coactus est ad praelium proficisci. in tres autem partes divisis exercitibus descendit repente illucescente die, ante solis ascensum, praeparatus ad bellum. at imperator, praesciens hoc, ordinat exercitus in tres aequae phalanges ad

pugnam. orto autem sole, et imperatore ad Orientem reperto, Persas obtenebravit radius quem adorabant ut deum. imperator autem fixit populum suum quasi in fugam versus. at illi solventes phalanges hos sine retentione persecuti existimabant. conversi ergo Romani hos aequo animo ver-

p. 471 terunt, ex his multis peremptis. insequentes autem eos in montem, in praecipitia et loca devia immiserunt, cunctis illis contritis. inter ea praecipitia vero instar caprarum silvestrium morabantur. multos autem etiam viventes comprehendenterunt. ceperunt quoque et horum exercitum et omnem suppellecilem ipsorum. porro Romani extensis in excelsum manibus deo gratias referebant, et pro imperatore, qui se bene portaverat, indeficienter orabant. qui enim antea nec Persicum audebant videre pulverem, nunc immota eorum inventa tabernacula spoliant. quis enim speravit Persarum inexpugnabile genus dora daturum unquam Romanis? itaque imperator exercitu cum praetore ad hiemandum in Armenia derelicto ipse Byzantium rediit.

Mundi anno 614, divinae incarnationis anno 614, anno imperii sui 13 Heraclius profectus a regia urbe celeriter in Armeniam properavit. Chosroes autem Persarum rex misit p. 472 Sarbanazan cum exercitu suo in Romanorum terram intrandi. Heraclius autem scribebat ad Chosroen ut aut pacem amplecteretur, aut se sciret cum exercitu suo Persidem ingressurum. Chosroes autem nec pacem amplectebatur nec verum Heraclii sermonem arbitrabatur: non enim audere illum Persidi appropinquare putabat. sane imperator 12 calendarum Maiorum ingressus est Persidem. quo Chosroes comperto Sarbanazan reverti insit, et collectis ex tota Perside militiis suis, et traditis eis Sain, velociter adunari eas Sarbanazac iussit, et ita contra imperatorem procedere. Heraclius autem advocato exercitu suo verbis exhortatoriis incitabat eos, dicens "viri fratres, dei timorem in mentem sumamus; iniuriam eius requirere satagamus. stemus fortiter adversus inimicos, qui multa dira in Christianis operati sunt. revereamur Romanorum imperium, quod sui ipsius et non alterius est domini, et stemus adversus hostes impiorum telis armatos. induamus fidem interemptionum interempricem. recogitemus quia intra Persarum terram consistimus, et ingens fuga periculum fert. vindicemus corruptiones virginum. recisa p. 473 commilitonum membra nostrorum videntes cordibus doleamus. non sunt haec nullam⁴⁾ mercedem habentia, sed vitae perennis praemia. stemus viriliter, et dominus deus nobis cooperabitur, et perdet inimicos nostros." cumque impera-

⁴⁾ nullam F pro ullam.

tor his et aliis quamplurimis commonitionibus populum exhortatus esset, respondit ei unus pro omnibus "expandisti angustiam cordis nostri, domine, os tuum in admonitione dilatans. acuerunt sermones tui gladios nostros, et hos animatos operati sunt. expeditos nos tuis verbis exhibuisti. erubescimus te aspicientes nos in pugnis praecedere, et iussiones tuas in omnibus sequemur." imperator autem sumptis militiis mox ad Persidem interiorem accessit, igne comburens urbes et castra. fit etiam hic terribile quoddam miraculum: in aestivali quippe solstitio aër sudore factus est madidus, animos Romanorum exercitus recreans, adeo ut hinc spem optimam sumerent. audiens praeterea Heraclius quod Chosroes apud Gazaco civitatem cum quadraginta milibus bellicosorum esset virorum, impetu adversus illum perrexit; et praemissi quidam ab eo Saracenorum sibi subiugatorum Chosrois occurrunt vigiliae, et horum quosdam occiderunt, quosdam vero compedibus vincitos cum praetore ipsorum imperatori praesentaverunt. hoc comperto Chosroes, derelicta tam civitate quam militia, fuga usus est. ast p. 474 vero Heraclius insecutus quosdam praecoccupatos occidit: ceteri autem hac illaque palantes dissipati sunt. cumque pervenisset imperator ad Gazacensium civitatem, in suburbanis huius reficiebat exercitum suum. Persae vero, qui confugerant ad eum, perhibebant quod Chosroes fugiens igne consumperit omnia sata in locis illis, et pervenerit ad civitatem Thebarman in Oriente sitam, in qua erat templum ignis atque pecuniae Croesi Lydorum regis et error prunarum. his acceptis ad partes Dastagerd iter agebat. imperator autem prefectus a Gazacensium civitate peruenit Thebarmeso, et ingressus in eam igne consumpsit templum ignis, et tota civitate igne combusta persecutus est post Chosroen in angustiis regionis Medorum. Chosroes autem in his duabus regionibus de loco in locum peragrans latitabat, et Heraclius hunc persequens multas civitates devastavit et regiones. hieme vero accidente consilium faciebat ubinam hiemaret cum populo; et quidam in Albania perhibebant, quidam vero contra ipsum properare Chosroen. ast imperator insit populum tribus diebus divinum oraculum praestolantem caste ac puriter conversari, sicque responso accepto in Albania hieme commorari. dum vero illuc abiens iter ageret, habens secum copiosam Persarum praedam, haud paucos incursum a Persicis cuneis pertulit. ipse vero divina coope- p. 475 ratione triumphum de omnibus tulit. praeterea cum vehementis tempestas super eum cecidisset in via, et hunc gelu praecoccupasset in Albania, haberetque quinquaginta milia

vinculatorum, compatienti corde suo misertus vincula dissolvit, diligentiam tribuit et requiem impertitus est, ita ut omnes cum lacrimis exorarent etiam Persidis eum sieri liberatorem, mundi exterminatorem trucidantem Chosroen.

Anno imperii Heraclii quarto decimo Chosroes Sarablaggan praetorem constituit, virum facinorosum et typho multum elatum, tradensque ei exercitum, eos videlicet qui dicuntur Chosrohegetae ac Perozitae, in Albaniam direxit aduersus Heraclium. cumque ingressi essent in fines Albaniæ, non sunt ausi ad bellandum ante faciem imperatoris stare, sed clausuras tenuerunt quae ducunt in Persidem, extimantes ei obsidendo insidiari. at vero Heraclius, cum mox ver accessisset, profectus de Albania per Yptios campos et escis largiter affluentes transitum in Persidem faciebat, licet longinquitas multae spatium viae transegerit. Sarablaggas

p. 476 vero per Arotum iter ut pote compendiosum satagebat, ut praeoccuparet eum in Persidis regione. Heraclius autem monebat populum dicens "novimus, fratres, quod militia Persarum in deviis locis pererrans tam equum eorum dissolvat quam ipsos enervet. nos autem festinemus contra Chosroen properare valde celeriter, ut ex improviso irruentes in eum turbemus illum." at vero populus huiusmodi spernebat consilium, et maxime Lazorum et Habasgorum atque Hiberorum concertatores. hinc in aerumnas incident: pervenit enim et Sarbarazas cum populo suo, quos omni armavit virtute Chosroes et destinavit per Armeniam aduersus Heraclium. Sarablaggas vero sequebatur post tergum Heraclii, et non est cum eo in conflictum egressus, expectans uniri Sarbarazae et ita constituere praelium. cognito autem Romani Sarbarazae imetu ad metam conversi sunt, et ad pedes imperatoris cum lacrimis prociderunt, scientes quale malum sit non cedere servum domini voluntatibus, et poenitentiam agentes super inobedientia sua, quam nequiter perpetravabant. et dicebant "manum tuam da, domine, priusquam pereamus miseri: cedimus enim tibi in quibuscumque praeceperis." tunc imperator acceleravit congregati cum Sarablagga, priusquam uniretur populo Sarbari; et multis incursionibus aduersus eum factis nocte ac die hunc in formidinem pepulit, et retro utrisque dimissis contra Chosroen velociter insectus est. duo vero ex Romanis se ad Persas conferunt, et persuadent eis credere Romanos ex formidine fugere. contigit autem eis et alium audire rumorem, Sain scilicet praetoris Persarum adventum cum alia militia in auxilium. et hoc comperto Sarablaggas et Sarbarus decertabant Heraclium instigare ad praelium, priusquam perveniret Sain et in

p. 477

se transferret victoriae gloriam. credentes quoque ex profugis properarunt adversus Heraclium, et appropinquantes ei castra metati sunt, volentes in eum simul cum mane irruere. ast Heraclius profectus a vespera iter fecit per totam noctem, et procul effectus ab eis, invento herbifero campo, castra metatus est in eo. porro barbari existimantes eum ex formidine fugere, incomposite sequebantur, ut comprehendenderent illum. ipse autem occurrens eis bellum iniit adversus illos, et apprehenso colle quodam nemoroso, coacervatoque populo in ipse, cooperatione dei barbaros vertit, et per fauces hos in- p. 478 secutus multititudinem ex his copiosam occidit. cedit autem et Sarablaggas ense vulneratus in dorso. et cum hi inter agones essent, pervenit etiam Sain cuius exercitu suo. et hoc verso imperator, et ex his multis occisis, reliquos fugientes dispersit. cepit quoque et apparatum sarcinae ipsorum. porro Sarbarazas unitus Sain collegit barbaros, qui salvati fuerant, et iterum disponebant contra Heraclium proficisci. ast imperator in regione Hunnorum et per horum loca difficilia festinabat in asperis locis ac deviis, barbari vero sequebantur post eum. porro Lazi una cum Abasgis formidantes subduxerunt se ab auxilio Romanorum, et in regionem suam reversi sunt. Sain autem hoc advertens furore multo una cum Sarbaro persequebatur Heraclium. sane imperator caterva collecta verbis hos exhortatus est et monimine delinivit, inquiens "multitudo vos, fratres, inimicorum non turbet: deo quippe volente unus persecetur mille. mattemus ergo nosmet ipsos pro salute fratrum nostrorum; sumamus coronam martyrum, quo et futurum nos tempus p. 479 laudet et deus reddat mercedes." his et aliis pluribus verbis audaciam exercitui conferens, hilari vultu praelium ordinat. et distantes ab invicem intervallo pusillo a mane usque ad vesperram aggressi non sunt in alterutram. vespere vero arrepto imperator itinere pergebat. barbari vero post eum iterum sequebantur, et commutantes viam hunc praecoccupare volentes incident in loca palustria, et aberrantes in magnum discrimen deveniunt. imperator vero transiens fines Persarum per Armeniam peragrabat. cum autem terra illa teneretur a Persis, multi cum Sarbaro concurrerunt, ac per hoc crevit populus eius. praeterea hieme accidente dispersit multititudinem per loca ipsorum, ut requiescerent in dominibus suis. quo comperto Heraclius noctu furari meditabatur bellum. cumque turbo tempestatis adesset et Sarbaro suspicio nulla incumberet, electis robustissimis equis et fortioribus ab exercitu, duplicitate hos armans, quosdam ex his praecedere contra Sarbarum iussit, ipse vero cum aliis post eos subse-

cetus est. accelerantibus ergo per noctem, et pervenientibus ad praedium cui vocabulum erat Lasbanum, hora noctis nona, Persae, qui in eo erant et impetum cognoverant, insurrexerunt in eos. ipsi autem hos interfecerunt, uno excepto, qui hoc Sarbaro nuntiavit. at vero Sarbarus surgens ascendit equum, et nudus atque discalceatus fuga salutem mercatus est. huius autem mulieres et omnem Persicum florrem, principesque ac satrapas cum electis militibus, qui in domorum tecta consconderant et bellum contra se praeparaverant, per ignem depositi, et alios quidem occidit, alios vero igne consumpsit, alii autem manicis et compedibus colligati sunt, ita ut pene nullus ex his qui Sarbari fuerant salvaretur. acceperunt autem et arma Sarbari, aureum videlicet clipeum, machaeram etiam et lanceam seque auream et comptam pretiosis lapidibus zonam, nihilominus et calceamenta eius. his ita omnibus sumptis procedit contra dispersos per villas, qui scilicet comperta Sarbari fuga sine retentione fugiebant. ipse autem insecurus multos eorum occidit et vinctos accepit: reliqui cum confusione in Persidem repedarunt. porro imperator exercitu suo collecto cum gaudio in locis illis intrepidus hiemavit.

p. 481 Mundi anno 6116, divinae incarnationis anno 616, anno imperii Heraclii 15 Arabum princeps Muamet habebatur. Heraclius autem coacervato exercitu suo consilium faciebat quam via pergeret: duae namque viae sibi adiacebant, angustae ac deviae, altera quidem Tarantum dicens, altera vero in terram Syrorum. verum illa quae Tarantum tendebat, differentior quidem erat, sed egestatem cunctarum habebat escarum: quae vero in terram dicit Syrorum, Taurum transit et abundantiam ac dapsilitatem praestat alimentorum. hanc praeferunt omnes, licet abruptior esset et nive multa severior. hac itaque labore multo transacta in septem diebus pervenerunt ad fluvium Tigrin, et hunc cum transmeassent, veniunt Martyropolim et Amidam, et quiescunt tam exercitus quam captivitas. hinc et litteras imperator Byzantium potuit mittere, et quae circa se erant omnia indicare, et ingens facere gaudium civitati. Sarbarus autem populo suo, qui fuerat dispersus, collecto insurrexit in illum. electam vero imperator alam militum ad custodiendas misit clausuras, quae ad se ducebant, et aditus, qui ad Orientem erant. ipse discurrens in faciem efficitur Sarbaro. cumque transmeasset Nymphion amnem, ad Euphratem pervenit, in quibus erat pons nexus ex funibus simul et navibus. at vero Sarbarus dissolutis funibus pontis ab altera ripa in alteram totum transtulit pontem. cumque imperator venisset nec va-

lasset transire per pontem, discurrens invenit meatum, et hunc inopinata Martio mense sine discriminē transfretavit, et Samosata pervenit rursusque cum Taurum praeteriisset, in Germanicam est profectus, et cum transiisset ad Adana, venit ad amnem Saron. Sarbarus autem ponte rursus in proprio loco extenso absque obstaculo transfretavit Euphratem, et sequebatur post eum. ast imperator cum transisset pontem Sari, inventa requie tam exercitus quam animalium circa ipsum castra metatus est, reficiens eos. pervenit autem et Sarbarus in partem quae in contra esse ex altera parte videbatur. invento vero ponte, et propugnaculis quae in ipso erant a Romanis obtentis, castra metatus est. excurrentes autem multi Romanorum per pontem inordinate cum Persis contulerunt conflictam, multa in ipsis caede commissa. verum imperator hos inordinate prohibebat discurrere, ne forte iter fieret adversariis cum illis conveniendi ad pontem et pariter commeandi. populus autem p. 483 non acquiescebat imperatori. porro Sarbarus, quibusdam exercitus sui clam in locis abditis collocatis, ostendit se quasi fugientem, ac sic abstraxit multos Romanos praeter votum imperatoris ad insecuritionem sui transeuntes. reversus autem, et his in fugam conversis, quotquot extra pontem occupavit occidit, vindictam perppersos inobedientiae. imperator vero cum barbaros vidisset insecuritione ordines dissolvisse, et ex Romanis stantibus in antemuralibus *) multos extinctos, contra eos profectus est. porro quidam vir Persa giganteus imperatori occurrens hunc in medio pontis aggreditur. ast imperator hoc percuesso in amnis fluenta proiecitur. hoc uno ruente in fugam barbari versi sunt, et prae angustia pontis ut ranse se in flumine iaciebant; alii autem etiam gladiis trucidabantur. porro multitudo barbarorum per fluminis ripas diffusa sagittabat ac resistebat, non sinens transmeare Romanos. verum imperator transiens viriliter barbaris resistit, cum paucis quibusdam societatis sue superagonizans, ita ut etiam super hoc Sarbarus obstupesceret, et p. 484 ad Cosmam quandam iuxta se stantem, Romanorum profugum ac magaritam, diceret, "vides" inquiens "Caesarem, o Cosma, quam audax ad pugnam stet, et contra tantam multitudinem solus decertet, et velut incus iacula renuat?" ex rubris enim ocreis agnoscebatur, multasque imperator plaga, licet nullam in hoc praelio periculosam, accepit tota vero die cum in hoc bello pugnassent, accidente vespera ab

*) antemuralibus] Matth. Par. hist. Angl. in Willielmo II: antemuralibus confractis cogerent defensores intra muros interiores se recipere. FABR.

invicem separati sunt. et Sarbarus quidem timens per noctem retro reversus est, imperator autem populo suo coacervato ad urbem properavit Sebastiam, et cum Alym fluvium transmeasset, in hoc gaudio totius biemis tempore commoratus est. porro Chosroes farens misit, et tulit thesauros cunctarum ecclesiarum regionis quae sub Persis est constituta, et cogebat Christianos Nestorii sieri sectatores ad perstringendum sive percellendum imperatorem.

Anno imperii Heraclii 16 Chosroes Persarum rex novam fecit militem, praelium initurus, peregrinos ac cives et servos ex omni natione facta electione coacervans; qua ele-

p. 485 ctione Sain tradita praetori, alia 50 milia ex phalange Sarbari electa tollens huic sociavit, nominavitque illos aureos camulos, et hos adversus imperatorem direxit. porro Sarbarum cum reliquo exercitu suo contra Constantinopolim misit, quatinus Hunnos, qui essent in Occidente, quos Avares vocant, cum Vulgaribus et Sclavis atque Gipedibus concordia sociaret, sic que adversus urbem properarent, et hanc unanimiter obserderent. cum autem hoc didicisset imperator, exercitum suum triplici parte divisum transmisit ad custodiendum urbem, quibusdam autem traditis Theodoro fratri suo contra Sain bellare praecepit; humiliori vero parte ipse accepta in Lazicam properat, et in ipsa degens Turcos ab Oriente, quos Chazaros nuncupant, in auxilium advocat. Sain vero una cum noviter electo exercitu perveniens ad fratrem imperatoris Theodorum ad bellum armavit. deo autem per intercessiones semper laudabilis dei genitricis opitulante, bello commisso, grande mirabiliter contra barbaros cecidit eorumque plurimos perculit. at vero acies Romanorum tranquillitate potita est. vertunt autem Romani Persas, et interficiunt multitudinem copiosam. hoc comperto Chosroes ira-

p. 486 scitur contra Sain, qui ex multo animi defectu in languorem incidens moritur; cuius corpus iussu Chosrois salitum ad eum delatum est; quem ille mortuum multis submisit verberibus. porro Chazari disruptis Caspiis portis Persidem aduent in regionem Adrahigae una cum praetore suo Zihebil, qui dignitate secundus a chagano; et in quaecunque loca peragrabant, tam Persas deprehendebant quam civitates et villas igni tradebant. profectus vero imperator a Lazica his occurrit. Zihebil autem hoc viso accelerans complectitur collum eius et adorat eum, Persis civitatis aspicientibus: universus autem Tarcorum populus in terram cadentes, ac proni super faciem extenti, imperatorem honorant honore qui est apud gentiles extraneus. similiter principes eorum supra taxa condescendentes eodem schemate procidunt. obtulit autem

Zihebil imperatori etiam filium suum primogenitum, huius sermonibus delectatus, et eius tam vultum quam prudentiam admiratus, electisque Zihebil quadraginta milibus virorum fortium dedit ea in auxilium imperatori. porro ipse reversus est in regionem suam. his autem acceptis imperator contra Chosroen procedit. at vero Sarbarus Chalcedonem p. 487 properans, Avaresque a Thrace urbi propinquantes, hanc depopulari volunt, et multis machinis adversus eam commotis, et navium sculptarum ex Istro multitudine infinita seu innumerabili delata, sinum cornu repleverunt. decem sane diebus urbem obsidentes, bellumque terra marique gerentes, dei virtute pariter et cooperatione, nec non et intemeratae dei matris et virginis intercessionibus superati sunt. quin et multitudine copiosa suorum tam in terra quam in mari deposita, cum ingenti confusione ad loca sua reversi sunt. porro Sarbarus Chalcedonem obsidens non emigravit, sed ibidem hiemavit, tam incursions agens quamque depraedans confinales partes, et civitates igne disperdens.

Anno imperii sui 17 Heraclius a mense Septembrio ingressus Persidem una cum Turcis inopinate propter hiemem in ecstasim misit Chosroen, cum hoc didicisset. at vero Turci tam hieme quam frequentibus Persarum incursibus contemplatis, non ferentes pariter cum imperatore, laborare coeperunt paulatimque diffluere, et omnes eo dimisso reversi sunt. ast imperator allocutus est populum suum dicens "scitote, fratres, quia nemo nobis vult auxiliari nisi lus deus; et quae hoc peperit sine semine mater, ut ostendat potentiam suam, quoniam non in multitudine populorum seu armorum est salus, sed in eos qui sperant super misericordia eius, mittit adiutorium suum." at vero Chosroes coacervatis cunctis militiis suis praetorem provehit super illas Rhazantem, virum bellicosissimum ac fortissimum, et hunc adversus Heraclium destinat. at imperator civitates Persidis atque castella igni tradidit, et accedentes Persas rhomphaea consumit. septima vero idus Octobris pervenit in regionem Chamaitha, et refocillavit populum per integrain hebdomedam. Rhazates autem veniens Ganzacham post eum factus est et secutus, Romanis ante pergentibus et consumentibus escas. ipse vero post tergum, ut canis famem patiens, vix de micis eorum nutriebatur; et cum non inveniret sumptus, multa ex animantibus ipsius consumpta sunt. kalendis autem Decembribus venit imperator ad fluvium magnum Zaban, et cum hunc transiisset, castra metatus est iuxta Ninive civitatem. venit autem Rhazates penes vadum secutus eum, et eum descendisset tribus miliariis, reperit aliud vadum et

- p. 489 transivit. ast imperator misso Bahani magistro militum cum paucis electis militibus, invenit bandum Persarum, et cum eius comitem occidisset, detulit caput eius et totam auream spatham ipsius, nonnullisque peremptis vivos duxit ad imperatorem sex et viginti. in quibus erat et spatharius Rhazati, qui et nuntiavit imperatori quod pugnare contra eum Rhazates vellet, sic a Chosroe iussus, et tria milia in auxilium armata miserit ei, quae tunc nondum pervenerant. his compertis imperator praemisit sarcinam ante se, ipseque subsecutus est, tractans qualiter inveniret locum in quo pugnare deberet, priusquam unirentur eis illa tria milia. repertoque campo apto ad praelium, allocutus populum aciem ordinavit. Rhazates vero cum pervenisset, et ipse praelium dirigit in cuneis tribus, et contra imperatorem processit. pridie sane idus Decembbris gestum est bellum, et ante omnes prosiliens imperator principique Persarum occrens, divina virtute deique genitricis opitulatione hunc deiecit, et qui cum ipso erant exilientes antea fugerunt. rursusque imperator alii occrens et hunc quoque depositus. irruit autem p. 490 adversus eum etiam tertius, qui dedit ei cum mucrone in labium et hoc illi plagam inflxit. ast imperator et hunc extinxit. et tubis clangentibus congressae sunt in invicem partes ultraeque. et cum pugna valida gereretur, plaga vulneratus est a pedibus Phalba imperatoris equus, qui dicebatur Dorcon, in femore lanceae ictu percussus. multas autem et spatharum in facie percussiones accepit, sed ferens tegmen ex nervis contextum plagam mortiferam non sumebat. cadit autem in hoc bello Rhazates et tres turmarchae Persarum et principes fere cuncti atque pars maior exercitus ipsorum. occisi autem sunt etiam Romani numero quinquaginta, et vulnerati nonnulli, ex quibus scilioet mortui sunt decem. porro bellum gestum est a mane usque ad horam nonam. tulerunt interea Romani banda Persarum viginti octo, exceptis his quae confracta sunt, et dispoliatis mortuis acceperunt loricas eorum et cassides, nec non et omnes currus ipsorum. et manserunt ab invicem sequestrati quantum est duplex sagittae iactus: fuga namque facta non est. verumtamen Romani animantia sua nocte et ad aquaverunt et acceperunt.
- p. 491 equites vero qui ultra erant, steterunt usque ad septimam horam noctis super tabernacula mortuorum Persarum, ac octava hora noctis moti repedaverunt ad castra sua, et bis acceptis abiérunt, et castra metati sunt ad pedem montis asperi metuentes. multas praeterea spathas auro circumclusas et zonas aureas cum gemmis et scutum Rhazati totum auro respersum acceperunt, habens petala centum viginti, et

loricam ipsius ex auro contextam, et scaramaggin eius detulerunt cum capite ipius, atque dextralia *), et sellam totam ex auro fabrefactam. porro tentus est vivus Barzamuses princeps Hiberorum sub Persis degentium. nemo autem recolit huiusmodi bellum inter Romanos et Persas, quod vide-
licet per totum diem habuit statum, viceruntque Romani.
verum hoc factum est solo dei iuvamine. imperator vero a
se confortatum exercitum contra Chosroen minabat **), qua-
tinus hunc deterret. porro 13 kalendas Ianuarias com-
perto imperator quod populus Rhazati, qui ex hoc bello evasit,
unitus fuerit tribus milibus quae a Chosroë destinata fuerant, p. 492
et sequeretur post se, ceperintque Ninive, transmeans ma-
gnum Zaban, mittit Georgium turmarchen cum mille militi-
bus, quo curreret ad retinendum pontes minoris Zaban pri-
usquam id Chosroes cognosceret. cumque cucurisset Geor-
gius noctu miliariis quadraginta octo, tenuit quattuor pontes
minoris Zaban, et inventos in castellis Persas obtinuit. de-
cimo praeterea kalendarum Ianuariarum perveniens impera-
tor ad pontes transfretavit, et divertit in domos Hiesdem, et
refecit tam exercitum quam animantia, fecitque nativitatis
Christi festivitatem in eodem loco. comperto vero Chosroes
quod Romani tenerent pontes minoris Zabae, misit ad Persicum
populum, cui Rhazates praeerat, ut oppido festinantes praeve-
nirent imperatorem et ad ipsum pergerent. accelerantes au-
tem illi, et transmeantes minorem Zaban in aliis locis, prae-
venerunt imperatorem atque praeibant. cumque imperator
palatum quod dicebatur Dezeridan cepisset, hoc destruxit
atque combussit. at vero Persae cum pontem Tornae flu-
minis pertransissent, ibidem castra metati sunt. ast impera-
tor comprehenso alio palatio Chosrois, quod vocabatur Russa,
et hoc subvertit. ceterum verebatur quod in ponte Tornae
fluminis hostes forent contra se bellaturi. sed hoc illi sci-
entes relicto ponte fugerunt. interea imperator cum sine
impedimento transisset, apprehendit aliud palatum cogno- p. 493
mento Bechal, ubi et hippodromium aedificaverat, sed et
illud casui dedit. sane quidam Armeniorum, qui cum Per-
sis aderant, venerunt ad imperatorem noctu dicentes "Chos-
roes cum elephantibus et exercitu suo quinque milibus citra
palatum suum, vocabulo Dastagerd, in loco nuncupato Ba-
rasrach castra metatus est, et mandavit totum illic exerci-
tum convenire, ut adversus te praelietur: est enim illic et

*) dextralia] Glossae Isidori: dextralia brachialia. adde Flodoard.
hist. Rem. 2 6. Fass.

**) minabat] Act. Apost. 18 16: et minavit eos. utitur vetus Iuve-
nalis schol. v. Papiam in abigeus. Fass.

fluvius meatibus carens, qui artum pontem habet et angustias prae habitationibus multas, nec non et foetidi rivi." imperator ergo consilio cum principibus inito et exercitu sedit in palatio Bechal: reperit quippe in una ex porticibus eius saginatas aves trecentas, et in alia portico capreas saginatas quingentas, porro in alia saginatos agnos centum, quae populo cuncta donavit. et kalendas Ianuarias illic fecerunt, denique inventis ovibus et porcis et boibus, quorum non erat numerus, requievit populus universus, epulantes et glorificantes deum. praeterea comprehensis eis qui ista conferebant, didicerunt ab illis liquidius quod Chosroes a 23 die Decembris mensis, comperto quod imperator transiisset p. 494 pontem Tornae, confestim metus fuerit de palatio quod erat in Dastagerd, cum magna Ctsiphontem celeritate petiatur, onustis ex omnibus pecuniis, quas habebat in palatio, tam elephantibus quam camelis atque burdonibus *) ministerii sui, scribens et populo Rhazat ut ingredierentur idem palatium et principum domos, et quicquid in his inveniretur auferrent. itaque imperator dimidium quidem exercitum misit ad Dastagerd, ipse vero per aliam viam abiit ad aliud palatium quod cognominabatur Bebdarach. et his ruinis et igni traditis gratias egere deo, qui per intercessiones dei genitricis talia miracula patrat: quis enim speravit unquam fugere Chosroen a facie Romani principis de palatiis suis quae erant in Dastagerd, et petere Ctsiphontem, dum a viginti quattuor annis passus Ctsiphontem videre non fuerit, sed in Dastagerd regalia eius erant. invenerunt autem populi Romanorum in palatiis eius apud Dastagerd 300 Romanorum banda, quae per diversa ceperunt tempora. invenerunt etiam et species, quae remanserant, multas, aloes scilicet multam, et ligna aloe magna, ex quibus unumquodque 70 pondus habebat vel 80 librarum, et sericum copiosum, ac piper, et chalbasias **) camisis multas, sachar quoque atque zingiber et alias species ultra mensuram vel numerum; quidam vero et argentum et holoserica vestimenta, lectisternia seu acu tapetia contexta, quorum erat copia multa, erantque omnia bona valde, quae propterea quod gravia essent,

*) burdonibus] utilitur Ulpianus in leg. 49 de legat. 3 Chrysostomus ep. 14: εἴτα δὲ βάρδων δὲ φέρων ἡμῶν τὸ λεπτόν. Theophanes: διαν εἰς βουηδώνην καθέζωμαι. Constantinus Tact. p. 12: έχε δὲ καὶ βορδόνια καὶ ἐππάρια. adde Ioaunem Moschum Lib. mon. 101 et 125, Hist. Trip. 7 5. Fass.

**) chalbasias] v. Hieronymi epistolam ad Fabiolam et gloss. ad Corden. Fass.

penitus incenderunt. sed et tentoria Chosrois atque cortinas, quas in modum tendebat porticum, quando in campo castra metabatur, cuncta cremarunt, quin et statuas eius multas. invenerunt autem et in his palatiis aviaria et dorcades et asinos agrestes et pavones et fasianos infinitae multitudo-^{p. 495}nis, nec non in vivario eius leones ac tigrides mirae magnitudinis vivos. de cetero confugerunt ad imperatorem plurimi ex captivis, Edesini scilicet et Alexandrini, sed et ex aliis urbibus multitudines copiosae. fecit interea imperator festivitatem luminum penes Dastagerd laetus, et recreans tam populum quam iumenta, quin et Chosrois palatia destruens, aedificia videlicet quae erant comptissima et admiranda, domosque stupendas, quas usque ad pavimentum depositus, quatinus Chosroes edisceret quam durum habuerint Romani dolorem urbibus suis desolatis ab eo nihilominus et incensis. tenti autem sunt et ex aulicis palatii multi, qui interrogati quando discesserit Chosroes a Dastagerd, asseruerunt "ante 9 dies prius quam vos veniretis. auditio adventu vestro latenter pertuso muro civitatis, qui est iuxta palatium, temere per hortos exivit, ipse et uxor et filii eius, ne fieret tumultus in civitate." et neque militiae ipsius cognovere neque principes eius, usquequo miliariis quinque perrexit, siquidem tunc mandavit quo se sequerentur Ctesiphontem tendentes. ^{p. 496}

et is qui non poterat quinque miliaria facere per diem, fugiens fecit viginti quinque, mulieresque ac filii eius, qui se prius alterntros non videbant, tunc mixtim fugiebant invicem impellentes. cumque nox accessisset, introivit Chosroes in domum agricolae nihili, in cuius ostio vix manere praevaluit; quod videns postmodum Heraclius admiratus est. per tres autem dies adiit Ctesiphontem. sane Chosroes responsum acceperat a maleficiis et astrologis ante quattuor et vicenos annos, quando Dacas depopulatus est temporibus Phocaee Romani principis, quod tempore quo adiret Ctesiphontem periret. et idcirco non est passus a Dastagerd extunc in partem illam uno saltem miliario pergere, sed hinc fugiens ad hanc abiit. verum nec in ipsa persistere ausus est, sed transiens pontem Tigridis fluminis civitatem ultra positam adiit, quae quidem apud nos Seleucia, apud Persas vero Gubeser vocatur, in qua omnes pecunias reposuit. sedisque illic cum Sirem uxore sua et aliis tribus mulieribus, quae et filiae ipsius erant; reliquas vero mulieres suas multasque liberos suos quadraginta milibus longe transmisit ad interiorem partem Orientis in munitissimum locum. quidam sane Persarum derogaverunt Sarbaro penes Chosroen, quod cum Romanis sentiret et illi detraheret; et misit spatharium

^{p. 497}

suum cum iussione ad Cardarigam, com praetorem Sarbari, Chalcedonem, scribens ei ut Sarbarum interficeret, et ipse populo Persarum recepto acceleraret in Persidem in auxilium sui. is autem qui litteras deferebat circa Galatiam comprehenditur a Romanis; quo comprehenso, et nescientibus Persis, hunc Byzantium deduxerunt et imperatoris filio tradiderunt. ast imperator a missa cognita veritate protinus Sarbarum accessit: qui cum introisset, astitit imperatori. imperator autem huic epistola, quam Chosroes ad Cardarigam miserat, tradita, missoque ostento, legit epistolam. at ille certus veritate rei effectus, continuo conversus foedera cum filio principis et patriarcha fecit; qui falsa Chosrois epistola facta, addit in ea etiam alios quadrungentos satrapas et prin-

p. 498 cipes et tribunos et centuriones interimendos, et imposito ingeniose ad invento signaculo, congregatisque ducibus et ipso Cardariga, et lecta epistola, dixit ad Cardarigam "perspicis ut hoc facias." at vero principes furore referti, abdicato Chosroë, imperatori pacifica pacta patraron, et mutuo inito consilio placuit ut Chalcedone discederent et ad propria repedarent, nihil exterminaturi. praeterea Heraclius scripsit Chosroi "ego persequor et ad pacem curro: non enim voluntarius igne consumo Persidem, sed vim passus abs te. prolixi amus ergo saltem nunc arma, et pacem amplectamur. extinguamus ignem priusquam universa inflammet." cumque Chosroes hoc non admisisset, magnopere odium populi Persidis crevit adversus eum. movit ergo Chosroes homines principum suorum et omne obsequium suum atque mulierum suarum, et hos armatos cunctos direxit exercitu unendos Rhazati, et staturos apud Narbam flumen duodecim milibus a Cisophonte distantem, et iussit eis ut dum amnem

p. 499 transiret imperator, incidenter pontes. ast imperator septimo idus Ianuarias motus a Dastagerd, cum abiisset tribus diebus, castra metatus est duodecim milibus pocul a Narba flumine, ubi erat Persarum exercitus, inter quos habebant etiam et elephantes ducentos. et misit imperator Georgium turmarchen Armeniacorum, ut iret usque ad flumen, et disceret utrum Narbas vadum haberet, et cum invenisset quod pontes incedissent et vadum non esset, ad imperatorem reversi sunt; qui motus Siazuroa adit, et circuibat incendens regionem et urbes per totum Februarium mensem. Martio vero mense cum venisset in praedium quod dicebatur Barzan, facere *) septem dies, et misit Meseticum praetorem in cursum, et adiun-

*) facere] Papinianus in l. miles ad leg. Iul. de adult.: ne sibi computarentur dies quos in custodia fecisset. Lupus epist. 20:

etus est ei Gundabundas chiliarchus militiae Sarbari cum aliis quinque, tribus quidem comitibus, duobus vero axiomati-
cis *), et duxit eos ad imperatorem, qui, videlicet Gundabundas, res necessarias imperatori annuntiavit, dicens "quando fugit Chosroes a Dastagerd et adiit Ctesiphontem atque Se-
leuciam, dysenteriae languorem incurrit, et voluit filium
stuum Merdasan, quem genuit ex Sere, coronare. atque re-
gressus iterum amnem transivit, et secum duxit Merdasan p. 500
ataque Serem et alium filium eius Aak; primogenitum autem
filium Sirohen et fratres eius, nec non et mulieres suas, di-
misit ultra flumen. compertoque Sirohes quod Merdasan
coronare vellet, turbatus est, et misit collactaneum suum ad
Gundabundan, mandans ei ac dicens 'veni cis flumen, ut loquar
tecum.' at ille timuit Chosroen, et non transivit, sed man-
dat ei, 'scribe' inquiens 'mibi per collactaneum meum quid-
quid volueris.' et scripsit ei Sirohis quoniam nosti quali-
ter res publica Persarum per nequam hominem istum Chos-
roen pereat, et vult coronare Merdasan, et me primogeni-
tum suum contempsit. et si allocutus fueris exercitum ut
recipiant me, et rogas eorum augebo, et pacem cum Ro-
manorum imperatore ac Turcis faciam, et bene vivemus. et
stude cum populo tuo ut ego regnem, et omnes vos prove-
ham et auxiliabor, et praecipue te. Gundabusas autem re-
misit ei per collactaneum suum dicens 'quicquid possun lo-
quar cum praetore, et sollicitus fui, et locutus sum cum
vigioti duobus comitibus, et feci eos meas voluntatis esse;
sed et alios principes et milites multos.' et haec quidem p. 501
Gundabusas mandavit Sirohi. at ille remisit ei dicens ut
decimo kalendarum Apriliarum sumeret iuniores, et apud
pontem ei Tigridis occurreret fluminis, ut susciperent eum
in exercitum et moverentur adversus Chosroen. referebat
autem quod cum Sirobi essent etiam duo filii Sarbarazan et

facere nobiscum dies aliquot valeas. Rufinus interpres Eusebii
H. E. 10: quinque annos inter catechumenos faciant. Acta Fru-
ctuosi episc. Tarragon.: et fecerunt in carcere dies sex. Vetus
inscriptio: cum qua fecit annos 9 menses 6 dies 25. alia: cum
marito fecit m. 5 d. 20. S. Athanasius in vita S. Antonii: Τέσσερας μήνες καὶ νύκτες ποιοῦντες. v. Acta apost. 18 23 et
epist. Iacobi 4 13. FABR.

*) axiomaticis] Glossarium: δξιωματικός honorarius, qui honorem gerit. aliud Glossarium: dignosus δξιωματικός, qui in dignitate constitutus est. utitur postremo verbo Aldhelmus de land.
virginit. c. 28: propter dignosam innocentiae palmarum, i. e. di-
gnatione venerandam. FABR.

filius Hiesdem et alii multi principum filii atque filius Aram, omnes electi, et quod siquidem potuerint Chosroen perire, bene et optime: sin autem, omnes cum Sirohi confluent ad imperatorem. et misit me Sirohis ad te, domine: vere-
 tor enim imperium Romanorum, quoniam, inquiens, Chosroen quondam salvavit, et multa ex eo mala Romanorum terra perpessa est, et quia propter illius ingratitudinem nec mihi credere habet imperator. verum ille hunc ad Sirobin rur-
 sus absolvit, mandans ei ut carceres aperiret, et retentos in
 eis Romanos educeret, et arma eis tribueret, sive contra Chosroen sese moveret. porro Sirohis obediens imperatori,
 p. 502 retrusis eductis, properavit contra patricidam patrem, Chos-
 roen scilicet. cumque ille fugere tentasset nec valuisse, ten-
 tus et valide vinctus ferreis est compedibus tam post tergum
 manibus quam pedibus colligatis; cui et circa collum pon-
 dera ferrea imponunt, et mittunt eum in domum tenebra-
 rum, quam ipse munivit a novitate construens ad reconden-
 das pecunias, panisque parum ei et aquae tribuentes hunc
 fame necabant: ait enim Sirohis "comedat aurum, quod in-
 cassum collegit, et propter quod etiam multos fame necavit
 mundumque delevit." porro misit Sirohis ad eum satrapas
 hunc iniuriis impetendum et conspuendum. et adductum
 Merdasan filium eius, quem coronare volebat, ante se occi-
 dit, et reliquos filios eius cunctos in conspectu eius intere-
 merunt, et misit omnem inimicum eius iniuriis cumulare et
 percutere et conspuere illum. denique per quinque dies hoc
 facto, iussit Sirohis hunc arcubus interficere; sive paula-
 tim in malis nequissimam suam tradidit animam. tunc Si-
 rohis scripsit ad Heraclium evangelizans ei scelerati Chos-
 rois interitum, pacemque iugem cum eo ac firmissimam pe-
 p. 503 pigit, omnibus Christianis, qui in carceribus et in omni Per-
 side captivi tenebantur, ei remisis, una cum Zacharia Hie-
 rosolymitano praesule ac pretiosis et vivificis lignis, quae
 fuerant ex Hierosolymis a Sarbarazan, cum Hierusalem ce-
 pisset, ablata.

Anno imperii Heraclii decimo octavo rex habetur Per-
 sarum Sirohis, qui anno regnavit uno, quando et Moamed
 Arabum seu Saracenorum princeps sub Persis degens sextum
 agebat annum, perventurus ad nonum. interea facta pace
 cum Persis atque Romanis, direxit imperator Theodorum
 fratrem suum cum litteris et hominibus Sirohis regis Per-
 sarum, quatinus Persae, qui in Palaestina et Edessa et Hiero-
 solymis et ceteris urbibus Romanorum essent, cum pace re-
 verterentur in Persidem et innocue terram Romanorum
 transirent. postremo imperator cum sex annis Persidem ex-

pugnasset, septimo anno pace percepta cum ingenti gaudio Constantinopolim remeavit, mysticam in hoc quandam theoriā adimplens. in sex quippe diebus deus universa condita creatura septimam requiei diem vocavit: ita et ipse in sex annis, multis impensis laboribus, septimo anno reversus ad urbem cum pace ac tripudio requievit. porro populus civitatis, adventu ipsius audito, intolerabili cuncti desiderio in p. 504 Hieriam obviam illi una cum patriarcha et Constantino imperatore filio eius egressi sunt, portantes ramos olivarum et lampades, laudantes cum gratulatione ac lacrimis. accedens autem filius eius cecidit ad pedes ipsius, et cum amplexatus esset eum, infuderunt ambo lacrimis terram. hoc autem populus inspecto, universi deo hymnos gratificos retulerunt. siveque demam suscepto imperatore urbem exultantes ingressi sunt.

Anno imperii Heraclii 19 Persis rex Adesir septem mensibus praefuit. imperator autem profectus a regia urbe, cum mox ver accessisset, Hierosolymam tendit, pretiosa illuc et vivifica ligna reportans ad gratiarum deo actiones reddendas. cumque Tiberiadē adiisset, accusavere Christiani Beniamin quendam nomine quasi mala sibi facientem: erat enim admodum opulentus; qui suscepit imperatorem et exercitum eius. ast imperator damnavit eum, "quamobrem" inquiens "molestus es Christianis?" qui ait "ut inimicis fidei meae." p. 505 tunc imperator admonitum hunc et ad credendum suasum baptizavit in domo Eustachii Neapolitani, qui et ipse, cum Christianus esset, imperatorem exceperit. ingressus itaque imperator Hierosolymam, restituto tam Zaccharia pontifice quam almae crucis honorandis ac vivificis lignis in proprium locum, plurimas deo grates egit, pulsisque ab urbe sancta Hebreis iussit non habere illos potestatem propius almae civitati quam tribus milibus appropinquandi. cum autem pervenisset ad Hedessam, orthodoxis ecclesiam reddidit, quae a Nestorianis a Chosrois tempore tenebatur. et veniens Hieropolim auditiv quod Sirohis rex Persarum diem clausisset extremum, et Adesir huius filius ei in regni regimine successisset. qui cum septem mensibus tenuisset principatum, insurrexit adversus eum Sarbarazas, qui eo percuesso imperavit Persis mensibus duobus. hoc autem Persae interfecto Baranū prætulerunt in regem, filium Chosrois, qui regnum Persarum septem tenuit mensibus. porro huic successit Hormidas, quo a Saracenis pulso factum est regnum Persarum sub Arribibus usque in hodiernum diem.

Mundi anno 6121, divinae incarnationis anno 621, anno p. 506

imperii Heraelii 20 Hormidas regnat in Persis. cum autem Heraclius esset apud Hieropolim, venit ad eum Athanasius patriarcha Iacobitarum, vir acris et nequam ingenii, Syrorum inditas versutias possidens; et moto de fide ad imperatorem sermone, repromisit ei Heraclius, si Chalcedonensem synodum suscepisset, patriarcham illum Antiochiae se fore facturum. at ille simulate suscepit synodum, confitens duas unitas in Christo naturas. interrogavit autem imperatorem de operatione ac voluntatibus, qualiter oporteret in Christo dici duplas aut simples. tum imperator vocis novitate consternatus, scribit Sergio Constantinopoleos episcopo. advocate etiam et Cyrum Phasidis antistitem, et hoc interrogato reperit eum consentientem Sergio in unam voluntatem et unam operationem. Sergius enim, utpote Syrus genere ac parentibus Iacobitis existens, unam naturalem voluntatem et unam operationem in Christo rescripsit atque confessus est. ast imperator utriusque acquiescens consilio reperit et Atha-

p. 507 nesium eis consentientem: noverat enim quod ibi una operatio reperitur, ubi et una natura cognoscitur. certus autem imperator super hoc factus scribit ad Ioannem papam Romanum praedictorum sententiam; qui eorum nequaquam sectam admisit. porro Georgio Alexandrino defuncto mititur Cyrus episcopus Alexandriae praeferendus, qui unitus Theodoro episcopo Faran fecit decoloratam hydram illam unitatem, imo vanitatem, unam et ipsi sribentes in Christo naturalem operationem. his ita prosequentibus in ingens opprobrium Chalcedonense concilium et catholica corruit ecclesia: gloriabantur enim Iacobitae ac Theodosiani, perhibentes quia synodo Chalcedonensi non nos, sed potius Chalcedonensis synodus nobis communicavit, per unam operationem unam confitendo naturam Christi. inter haec Sopbronius consecratur episcopus Hierosolymitanus, qui congregatis sub se degentibus episopis impium monothelitarum, id est unam voluntatem dogmatizantium, dogma mocrone anathematis perculit, et synodica Sergio Constantinopolitano et Ioanni Romano papae transmisit. his ergo auditis Heraclius confusus est, et destruere quidem propria nolebat, et rursus opprobrium non ferebat. tunc ergo Heraclius, ut magnum quidem facere arbitrans, exponit scriptum illud quod nuncupatur edictum, continens neque unam neque duas in Christo operations dicendas. quo lecto hi qui quae Severi sunt sapiunt, in popinis et balneis catholicae detrahebant ecclesiae, perhibentes "primum quidem quae sunt Nestorii Chalcedonitae sentientes resipuerunt, ad veritatem conversi, et uniti nobis per unam operationem et unam Christi naturam.

p. 508

nunc autem poenitentes super bene se habente sensu amiserunt utrumque, neque unam neque duas in Christo confitentes." post mortem vero Sergii Pyrrhus Constantinopolitanum suscepit thronum, qui quae praedicta sunt a Sergio ac Cyro impie roboravit. Heraclio autem mortuo, cum Constantinus filius eius imperaret, Pyrrhus una cum Martina veneno hanc interfecit, et imperat Heraclonas Martinae filius, perro senatus et, tota civitas Pyrrhum ut impium cum Martina et filio eius repulerunt. et imperat Constanus filius Constantini, et consecratur Paulus episcopus Constantinopoleos, et ipse haereticus. Ioannes autem Romanus praesul collecto episcoporum concilio monothelitarum haeresim anathematizavit. similiter et in Africa, penes Byzacium videlicet Numidiam et Mauritaniam diversi episcopi convenientes monothelitas anathemate perculerunt. Ioanne sane dormiente^{p. 509} Theodorus consecratur pro eo papa. Pyrrhus vero cum pervenisset ad Africam, mutuis cum sanctissimo Maximo uidetur aspectibus, abbe videlicet religiosissimo in monachicis correptionibus, nec non et divinorum illic consistentium pontificum praesentatur obtutibus, qui hunc redargutum et persuasum Romam ad papam Theodorum direxere; qui orthodoxiae libello tradito papae ab eo receptus est interea cum Roma discessisset Ravennamque pervenisset, ut canis ad vomitum suum conversus est. quo papa Theodorus comperto, plenitudine convocata ecclesiae ad sepulcrum verticis apostolorum accessit, et divino calice postulato ex vivifice sanguine atramento stillavit, et ita propria manu depositiōnem Pyrri et ei communicantium facit. praeterea Pyrrhus cum Constantinopolim pervenisset, obeunte Paulo audaces haeretici Pyrrhum denuo throno Constantinopolitano praeſciant. Theodořo autem papa defuncto Martinus sanctissimus Romae consecratur antistes. cum autem Maximus ab Africa Romam pervenisset, papamque Martinum ad aemulationem accendisset, synodo centum et decem episcoporum collecta Sergium et Pyrrhum et Cyrum et Paulum anathematizarunt, duasque voluntates et operationes Christi dei nostri expressius praediearunt atque firmarunt. ceterum nono anno imperii sui Constanus nepos Heraclii, inductione octava, his agnitis furore repletus, SS. Martinum et Maximum Constantinopolim ductos et cruciatos apud Chersonam et alia climata exilio relegavit, multos etiam Hesperiārum episcoporum punivit. qui *) motus zelo dei, synodo sacra et ipse

*) qui] exciderunt haec: μετὰ δὲ τὴν ἔξοριαν Μαρεῖου Ἀγίων χειροτονεῖται πάπας Ρώμης. FABR.

convocata, monothelitarum haeresim abdicavit, duas voluntates et operationes explanans. taliter ergo ecclesia tunc per imperatores et impios sacerdotes turbata, surrexit desolatorius Amalec feriens nos populum Christi, et fit prima ruina terribilis Romani exercitus, illa scilicet quae secundum Gabatan et Hermuchan ac Dathemitarum *) effusione sanguinis est effecta, post quam Palaestinarum et Caesariensium ac Hierosolymarum excidia, dein Aegyptius interitus, ac deinceps mediterraneorum et insularum, totiusque Romaniae **) captiatio, sed et patrata in Phoenice omnimoda Romani exercitus et classis perditio, omniumque Christianorum praelium atque locorum destructio, quae non cessavit donec ecclesiae persecutor in Sicilia male peremptus est.

Mundi anno 6122, divinae incarnationis anno 622, anno imperii Heraclii 21 Ioannes papa Romanus habetur. hoc etiam anno Maometh Saracenorum, qui et Arabum principes et pseudopropheta, moritur, promoto Abubacharo cognato suo ad principatum suum. ispoque tempore venit auditio eius, et omnes extimuerunt. at vero decepti Hebrei in principio adventus eius existimaverunt esse illum qui ab eis expectatur Christus, ita ut quidam eorum, qui intendebant ei, accederent ad ipsum et eius religionem susciperent, Moysis inspectoris dei dimissa. erant autem numero decem, qui hoc faciebant, cum ipso quoque degebant usque ad caudem eius. porro cum aspicerent eum comedentem de camelio, cognoverunt quod non esset quem existimabant, et haesitabant quid agerent, et religionem eius dimittere formidantes miseri docent eum contra nos Christianos illicita, et conversabantur cum ipso. necessarium autem reor enarrandum de generatione eius. is ex una generalissima tribu oriundus erat, Ismahelis videlicet, filii Abrahae. Nizarus enim, Ismahelis pronepos, pater eorum omnium ducitur. hic gignit filios duos, Mudarum scilicet et Rhabian. Mudarum gignit Curasum et Chaison et Theominem et Asadum et alios

*) *Dathemitarum factum esse videtur ex τὴν ἀθεσμον. FABR.*

**) *Romaniae] Anna Comu. Alex. 8: αὐτὶς τῇ Ρωμανίᾳ ἐπαρεσώσατο. Πωμανία imperium Romanum, orbis Romanus. interdum imperium Orientale. Idatius in Fastis consul.: his coss. (Tusco et Annulino) Corporum gens universa in Romania se tradidit. item: his coss. (Valente Aug. et Valentiniiano iun. Aug.) victi et expulsi sunt Gothi a gente Hungorum, et suscepti sunt in Romania pro misericordia iussione Aug. Valentis. Balaamon ad can. 14 concilii Chalcedon. v. Io. Seldeni commentarium ad Eutychii Origines p. 153 et 159. FABR.*

ignotos. hi omnes habitabant Madianiten heremum, et in eo autriebant pecora, in tabernaculis conversantes. sunt autem et his interiores, qui non sunt de tribu ipsorum sed ex Lettam, videlicet hi qui vocantur Ammanitae, id est Homeritae. quidam sane ipsorum negotiabantur in camelis suis. cum autem inops et orphanus praedictus esset Maometh, visus est sibi ad quandam intrare mulierem locupletem et cognatam suam, nomine Chadigan, mercenarius ad negotiandum cum camelis suis apud Aegyptum et Palaestinam. paulatim autem fiducia penes ipsam percepta mulierem, quae vidua erat, et accepit eam uxorem, et habuit camelos ipsius atque substantiam. cumque veniret in Palaestinam, conversabatur cum Judaeis et Christianis. capiebat autem ab eis quasdam scripturas. porro habebat passionem epilepsiae. quo comperto p. 513 huius coniux oppido tristabatur, utpote nobilis, et quae se huiusmodi copularit, egeno scilicet et epileptico. procurat vero ipse placare illam taliter, dicens quia visionem quandam angelii Gabrielis dicti contemplor, et haud ferens huius aspectum mente deficio et cado. ipsa vero cum haberet adulterum quendam propter infidelitatem ibidem exulem habitantem, amicum suum, indicavit ei omnia, et nomen angelii. at ille volens eam reddere certam dixit ei "veritatem locutus est: etenim iste angelus mittitur ad cunctos prophetas." ipsa ergo prima suscepto pseudomonachi verbo credidit ei, et praedicavit id aliis mulieribus contribulibus suis, prophetam eum esse; et taliter ex feminis fama venit ad viros, primo duntaxat ad Abubacharum, quem et successorem dimisit. et tenuit haeresis eius partes Ethribi, postremo per bellum. nam primum quidem occulit annis decem, et bello similiter decem, et manifeste novem. docuit autem auditores suos quod qui occidit inimicum vel ab inimico occiditur, in paradisum ingreditur. paradisum vero carnis cibi ac potus p. 514 et commixtionis mulierum perhibebat, flumque vini ac mellis et lactis, et feminarum non praesentium sed aliarum, et mixtraria multorum annorum futuram, et affluentem voluptatem, nec non et alia quaedam luxuria et stultitia plena, compatiti tamen invicem et auxiliari patienti. porro eodem anno natus est in Oriente David filius eius, eodemque die natus est Heraclius filius Heraclii iunioris, qui et Constantinus appellatus est et baptizatus est a Sergio patriarcha.

Anno imperii Heraclii 22 Modestus Hierosolymitanus habetur antistes et Abubacharus dux Arabum, qui tribus principatus est annis. Persae vero insurrexerunt invicem, et sese mutuo debellant. per idem quoque tempus rex Indorum mittit congratulatoria Heraclio in Persarum Victoria.

margaritas scilicet et lapides pretiosos multos. mortuus autem Maometh erat, qui statuerat quattuor amireos expugnandi p.515 Christianos, qui ex Arabum genere fuerant. et venerunt contra Mucheas castellum, in quo erat Theodorus Bigarius *), volentes irruere in Arabes die quo idolis immolaturi erant. comperto autem hoc Bigarius colligit omnes milites eorum qui heremum observabant, et diligenter sciscitatus a Saraceno diem et horam qua erant illos aggressuri, ipse irruens in eos in praedio quod dicebatur Mathus, occidit tres amireos plurimamque populi partem: exiliit autem unus amiras, Chaledus scilicet, quem gladium dei dicunt. erant autem quidam Arabum iuxta positorum, qui accipiebant ab imperatoribus rogas pauxillas ad custodiesq; stomia eremi. eodem vero tempore venit quidam spado datus militum rogas. et cum veniasset Arabes secundum consuetudinem accepturi rogam suam, eunuchus impulit, dicens quia dominus vix dat militibus rogas, quanto minus canibus istis. videntes autem Arabes hoc abierunt ad sui generis viros, et ipsi duxerunt eos in regionem Gazae, quae aditus erat heremii contra Sinaeon monterea locupletis valde.

p.516 Anno imperii Heraclii 24 cum misisset Abubacharus praetores quattuor, qui ducti fuerant, ut praetuli, ab Arabibus, venerant atque ceperunt Ran et totam regionem Gazae. tandemque aliquando cum venisset a Caesarea Palaestinae cum militibus paucis, inito bello perimitur primus cum exercitu, qui trecentorum erat virorum, et multis captivis acceptis et exuviis plurimis reversi sunt cum victoria splendida. porro eodem anno terrae motus factus est in Palastina, et apparuit signum, quod dicitur docet, in caelo contra meridiem, praenuntians Arabum potentatum. perdu-

*) Bigarius] scribe *vicarius*, nisi forte nomen dignitatis pro cognomine Anastasius acceperit; quod non puto. S. Basilii epist. 264: ἔγώ τοῦ βικάρου τῆς Θράκης ἐπέστειλα τῇ θεοσεβεῖᾳ σου. Glossarium Seguerianum: βικάριος παρὰ Φωναλος διάδοχος, eadem Suidas et Phavorianus. Metaphrastes m. sept. in Trophimo: τὸν τῶν βικάρων ἀρχὴν κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν Ἀττικὸς ἤνεγε. Menologium Iunii 5: τὸν βικάριον πρὸς τὴν εἰς Χωστὸν ἐπεσπάσατο πλεῖστην. concilium Florent. sess. 25: δὲ ἀποστολικὸς θρόνος δὲ καὶ βικάριος τοῦ χυροῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. hinc et δὲ βικάριων apud Chrysostomum epist. 14. Palladius Lausiacaes c. 123: ἀπὸ βικάρων, sic legi aiunt in codice Veneto. Ιωας δὲ βικάριοι, ut apud Heraclidem Paradisi c. 50 ex vicariis, de vicariis. v. Guiac. in Parat. cod. de off. vicarii, et H. Valesii annotationes ad Ammianum p. 17. hunc Theodorum Cedrenus ξούφιλέριον vocat p. 429 b. FABR.

ravit autem diebus triginta, extensum a mesembria usque ad arctum; erat autem in modum gladii.

Anno imperii Heraclii 24 Alexandrinus Cyrus et almus Sophronius Hierosolymitanus habentur antistites. quo anno Abubacharus moritur, qui principatus est annis duobus atque dimidio, et sumit principatum Hamarus, qui destinat exercitum adversus Arabiam, capitque Bostra civitatem una cum aliis civitatibus. profecti sunt autem usque Gabetha. p. 517 cum his bellum aggressus Theodorus imperatoris Heraclii frater victus est, et ad imperatorem Hedessam venit. ast imperator ordinat alium praetorem nomine Bahanem, et Theodorum sacellarium cum virtute romana et adversus Arabes mittit. cumque venisset Emesan, occurrit multitudo Saracenorum, quibus occisis una cum eo qui principabatur in eis, reliquos abigit usque Damascum, et illic iuxta Bardanesium flumen latebras foveat. Heraclius autem Syria derelicta in desperationem ruens, sublatis quoque pretiosis lignis ab Hierusalem Constantinopolim abiit. Bahanis autem a Damasco Hemesiam redit una cum Theodoro sacellario, cum haberet exercitus quadraginta milia; et insequuntur Arabes ab Hemesa usque Damascum.

Anno vero imperii Heraclii 25 Saraceni aciem direxerunt in Arabiam contra partes Damasci, cum essent multitudinis infinitae. quo Bahanes comperto ad imperiale sacellarium mittit, ut veniret cum exercitu suo in auxilium sibi. p. 518 cum plurima esset Arabum copia. venit ergo sacellarius ad Bahanem; qui profecti ab Hemesa occurrunt Arabibus. et consilio facto prima die, quae tertia feria hebdomadis erat, mensis Loi die vicesima-tertia, superantur hi qui circa sacellarium sunt inventi. simultate autem facta, hi qui cum Bahane erant Bahanum provehunt imperatorem et Heraclium respuunt. tunc hi qui cum sacellario fuerant discesserunt, et Saraceni aditu reperto bellum ineunt. inter haec vento noto contra Romanos spirante, non valentes inimicis in facie occurrere propter pulverem, separantur, et semet ipsos immittentes in artas vias Hiermuchi fluminis illic penitus perierunt. erant autem utriusque praetoris milia quadraginta. tunc Saraceni splendide triumphantes contra Damascum veniunt, et hanc capiunt et regiones Phoenicis, et habitant illic, et in Aegyptum aciem dirigunt. Cyrus autem Alexandrinus episcopus, cum horum impetum cognovisset, operam dedit, et pactis firmatis pollicetur, timens avaritiam eorum, ducenta milia denariorum per singulos annos collaturam illis Aegyptum, sed et diffinitarum eis indutiarum fore aurum

missurum; quibus praestitis per tres annos Aegyptum liberam ab exterminio statuit. accusatur interea Cyrus apud imperatorem, quod aurum Aegypti Saracenis tribuerit; qui cum iratus misisset, hunc accersivit, Manuela autem quendam, Armenium genere, destinat Augustalem. cum autem annus adimpletus esset, Saracenorum actores venerunt aurum accipere. ast Manuel inefficaces eos expellit, "non sum" inquietus "Cyrus inermis, ut tributa vobis praebeam, sed ego armatus sum." cumque isti abiissent, confestim armantur Saraceni adversus Aegyptum, et Manuels bello illato hunc abigunt. ipse vero cum paucis quibusdam Alexandriae salvus recipitur. tunc Saraceni Aegyptum sub tributo reddiderunt. ast imperator auditis quae gesta sunt, misit Cyrus ad persuadendum eis ab Aegypto sub priori placito reddendi, et abiens Cyrus ad castra Saracenorum rationem reddit, esse se perhibens praevaricationis innoxium, et si vellet, priorem concordiam iuramentis affirmaturum. porro Saraceni nullatenus his acquieverunt, dicentes episcopo "potest hanc maximam columnam devorare?" qui ait "non potest fieri." at illi "nec nobis" inquiunt "possibile est ulterius ab Aegypto recedere."

Anno imperii Heraclii 26 aciem direxit Humarus contra Palaestinam, et obsidens sanctam civitatem biennii tempore p. 520 cepit eam verbo. Sophronius namque, Hierosolymitanus summus sacerdos, verbum accepit ad totius Palaestinae securitatem. cumque Humarus in sanctam fuisse civitatem ingressus, cilicinis ex camelis et sordidis induimentiis amictus, simulationemque Satanicam ostentans, templum requisivit Iudeorum, quod construxerat Salomon, ad faciendum scilicet id blasphemiae suaq; adoratorium. hoc advertens Sophronius ait "in veritate illud est abominatione desolationis, quae dicta est per Danielem prophetam," stans in loco sancto, multisque lacrimis hic pietatis propugnator Christianam deflebat plebem. dum vero illuc Humarus esset, rogavit eum episcopus accipere a se sindonem cum indumento et indui. at ille non patiebatur ea portare. vix ergo persuasit his vestiri, donec sua lavarentur, et iterum reddit ea Sophronio, et vestitus est propriis. verum inter haec Sophronius obiit, qui verbo et actu Hierosolymitanam adornavit ecclesiam, et contra Heraclii et fautorum eius monothelitarum, Sergii scilicet et Pyrrhi, decertavit errorem. eodemque anno misit Humar Hiadum in Syriam, et subegit totam Syriam Saracenis.

p. 521 Anno imperii Heraclii 27 venit Ioannes cognomento Ca-

teas procurator Osroenae ad Hiad apud Chalcidem, et spou-
pounderunt ei dare per singulos annos centum milia numi-
smatum, ne transiret Euphratem, neque ad pacem neque ad
bellum armatus, quo usque quantitatem auri persolvant. p-522
rae-terea Ioannes Hedessam rediit, et annum censem delatum ad
Hiadum transmisit. Heraclius autem hoc auditio obnoxium
iudicavit Ioannem, quod absque imperiali hoc fecerit no-
tione; quem accersitum exilio condemnavit. porro pro eo
destinat Ptolomeum quandam magistrum militum.

Anno imperii Heraclii 28 ceperunt Arabes Antiochiam
et missus est Maubias ab Humaro praetor et ameras totius
regionis, quae sub Saracenis erat, ab Aegypto videlicet usque
ad Euphratem.

Anno vero imperii Heraclii 29 transmeavit Iaidus cum omni
militia sua Euphratem, et venit Hedessam. Hedesseni autem
aperientes acceperunt verbum una cum regione magistroque
militum ac Romanis, qui cum ipso erant. at illi Constan-
tiam abeunt, depopulantesque illam accipiunt bello, et tre-
centos Romanos interimunt; et illinc abidere Dalas, et bello
hanc comprehendunt, et in illa plurimos perdunt, taliterque
totam Mesopotamiam Iahidus cepit.

Anno imperii Heraclii 30 Saraceni aciem direxerunt in
Persidem, et ineunt cum eis bellum, potenterque vincentes
omnes sibi Persas subditos reddunt. Hormidas autem, qui
Persis imperabat, ad interiores Persas fuga lapsus dimisit rega-
lia. at vero Saraceni captivas duxere Chosrois filias cum
omni regio apparatu, et detulerunt ad Humarum. eodemque
anno iussit Humar universum describi orbem, qui sub ipso
erat. facta est autem descriptio tam hominum quam iumento-
rum et frugum.

Anno imperii sui 31 Heraclius moritur imperator hydro-
picus factus, cum imperasset annis tricensis.

Imperat autem post eum Constantinus filius eius mensibus
quattuor, venenoque propinatus a Martina noverca sua et
Pyrrho patriarcha moritur, et imperat Heraclonas Martinae
filius cum matre Martina.

Anno imperii Heraclonae primo capit Mauhias Caesaream p.523
Palaestinae post septennium obsidionis eius, et occidit in ea
septem milia Romanorum. eodem anno senatus repulit He-
raclonam una cum Martina matre illius ac Valentino, lingua
Martinae et naso Heraclonae abscissis; eisque in exilium de-
stitutis ad principatum Constantem filium Constantini, nepo-
tem Heraclii, provehunt, qui imperavit annis 27. sane Pyrrho

ab episcopatu deiecto, consecratus est Paulus Constantinopolitanus episcopus, qui presbyter fuerat et oeconomicus ecclesiae, quique tenuit episcopatum annis 12.

Mundi anno 6133, divinae incarnationis anno 633, anno vero imperii sui Constanus primo, cum videlicet regnare coepisset, dicebat ad synclitum "patris mei Constantini, qui me genuit quique in vita proprii genitoris, avi videlicet mei Heraclii, sufficienti cum eo tempore imperavit, post hunc vero etiam nimis brevi, suavissimam spem Martinae novercae ipsius invidia concidens vita privavit, et hoc propter Heraclonam,

p. 524 qui ex ea et Heraclio nefarie factus erat; quam maxime cum nato vestrum cum deo decretum iure ab imperio repulit, ne videret tam nequam Romanorum imperium, valde provida cum esset amplissima vestra et honesta magnificentia. propter quod rogo vos habere consiliarios et peritos ex communi subditorum obsequio." et his dictis dimisit senatum, donis dapsilibus hunc honorans.

Anno imperii Constantis secundo coepit Humar sedificare templum in Hierusalem; et non stabat, sed ruebat structura. sciscitanti autem ei causam, dixere Iudei quia nisi crux, quae est supra templum montis olivarum, tollatur, haud stabit structura. et propter hanc causam sublata est crux illine, et ita constitut illuc aedificium. propter hanc etiam causam multas cruces deposuerunt hi qui oderant Christum.

Anno imperii Constantis tertio seditionem excitavit Valentianus patricius, mittensque imperator hunc occidit, et populum ad sui reduxit benivolentiam. eodemque anno Petrus Alexandriae habetur antistes.

p. 525 Anno imperii Constantis quarto fraude occisus est Humar Saracenorum dux a quodam Persa magarita: denique inventum cum adoraret, pupugit eum in ventre gladio infilio, et sic vivere desiit, cum amiras fuisse annis 12. et post eum statuitur Huthman huius cognatus, filius Tuphan.

Anno imperii Constantis quinto Huthman Arabum princeps habetur, et simultatem concinnet Gregorius patricius Africae una cum Afris.

Anno imperii Constantis sexto factus est in terra ventus vebemens, qui multa germina evulsi arboresque ingentes radicibus extirpavit, atque multos columnatorum depositus monachorum.

Eodem vero anno Saraceni hostiliter Africam adierunt, et confictu agitato adversus tyrannum Gregorium hunc in

fugam vertunt, et eos qui cum ipso erant interitunt, et hunc ab Africa pellunt, atque tributis cum Afris ordinatis et pactis reversi sunt.

Anno imperii Constantis septimo exercitum movit Mauhias per mare adversus Cyprum. habebat autem scaphas mille septingentas, et cepit Constantiam cum insula tota. ^{p. 526} cum vero hanc cepisset, exterminavit eam. porro audiens Cacorizum cubicularium contra se cum plurima virtute Romana venientem, navigavit adversus Aradum, et applicans cum navio suo apud municipium insulae castrum conabatur capere, variis machinamentis abusus. cum autem nihil agere valueriset, mittit ad eos episcopum quendam Thomaricum nomine, deterrens eos, quo dimitterent civitatem et sub foedere suo essent exirentque ab insula. cum itaque ad eos episcopus ingressus fuisset, tenuerunt eum. porro Mauhiae cedere noluerunt. igitur obsidione, quam adversus Aradum construxerat, nullius momenti effecta, Damascum reversus est: nam hiems accesserat.

Anno imperii Constantis 8 movit Mauhias exercitum valenter adversus Aradum praeliaturus, et hanc obtinuit verbo ad inhabitandum cives ubicumque voluissent. civitatem vero muris dissolutis incendit, et insulam usque in praesens inhabitabilem statuit. eodem anno facta est Romae synodus a Martino papa contra monothelitas.

Anno imperii Constantis 9 Busur princeps exercitus utia cum Arabibus acies direxit adversus Isauriam, et occisis multis ^{p. 527} cum quinque milibus captivorum reversus est. mittit autem imperator Constans Procopium quendam ad Mauhiam, quaerens pacem; quod et factum est annis duobus, Gregorium filium Theodori sumente Mauhia loco pignoris in Damascum.

Anno imperii Constantis 10 simultatem excitavit imperatori Pasagnathes Armeniorum patricius, et foedera pepigit cum Mauhia, dans ei et filium suum. quo auditio imperator venit usque Caesaream Cappadociae, et desperatas ab Armenia rediit.

Mundi anno 6144, divinae incarnationis anno 644, anno vero imperii Constantis 11, cinis e caelo descendit, et timor magnus super homines cecidit. Paulo quoque obeunte Pyrrhus restituitur mensibus quattuor et diebus 23.

Anno imperii Constantis 12 Mauhias Rhodum adiens destruxit colossum eius, post 1360 stabilitatis ipsius annos; quem cum Iudeus quidam Emesinus negotiator emisset, 900 camelos ex eius aere oneravit.

Eodem anno Abidas Arabum praetor adversus Armeniam exercitum movit, qui consecutus Maurianum praetorem insecurus est eum usque ad Caucaseos montes, et regionem depraedatus est.

Anno imperii Constantis 13 praecepit Mauhias armaturam fieri navium magnam, quo ascenderet urbem regiam classis eorum. omnis autem apparatus apud Tripolim Phoeniciae consistebat. verum hoc viso duo fratres quidem Christi amici, Tripoli manentes, filii bucinatoris cuiusdam, zelo dei sauciati ad carcerem civitatis cum impetu abierunt. habebat autem multitudinem Romanorum vinculatorum, et disruptis portis vinctisque solutis in amiram irruerunt. quo perempto una cum his qui cum eo erant, praeparaturaque omni igni mandata, in Romaniam navigio transierunt. verumtamen nec sic illi ab eadem praeparatura construenda cessaverunt. sed Mauhias quidem militat contra Caesaream Cappadociae, Abulathar vero fabrum navalis structurae constituit, qui veniens in locum vocabulo Foenicem Lyciae, ubi

p. 529 erat Constans imperator atque Romaicus stolus, navaliter cum eo pugnavit. cumque futurum esset ut imperator cum ipso navigio praeliaretur, contemplatur nocte illa visum, esse videlicet apud Thessaloniken. porro narravit euidam conjectori somniorum ex parte factus visionem, qui ait "imperator, utinam nec dormisses nec somnum aspexisses: nam esse Thessalonicae θὲς ἀλλαγὴ νίκην innuit, quod interpretatur, pone alii victoram, id est ad inimicum tuum Victoria vertitur." sane imperator nihil inveniens ad praetium navalis pugnae, Romanorum classes praestrixit ad bellum. quibus in alterutram irruentibus superantur Romani, et commixtum efficitur mare sanguine Romanorum. induit autem imperator alium veste sua, et insiliens praedictus filius bucinatoris in regiam scapham imperatorem arreptum et in aliam navim transducendum inopinata salvavit, porro ipse fortissimus viriliter insistens imperatoriae navi multos occidit, morti semet ipsum pro imperatore contradens. hunc praeterea hostes circumdantes et in medio retinentes putabant ipsum esse imperatorem. postquam autem multos interfecerunt hostes, occiderunt et ipsum una cum eo qui portabat vestem imperatoriam. ast imperator taliter in fugam versus salvatur, et de relictis omnibus navigavit Constantinopolim.

Anno imperii Constantis 14 dolo necatus est Huthman Arabum dux, cum amiras decem fuisse annis. fit interea perduellio in medio ipsorum: quotquot enim penes herenum erant, Ali volebant consobrinum, generum existentem quon-

dam Maometh. hi vero qui in Syria et Aegypto, Machism cupiebant, qui et vicit et obtinuit annis 24.

Anno imperii Constantis 15 Arabum princeps Mauhias habetur, qui et exercitum movit adversus Halim, et congregantur ambo inter Barbalissum iuxta Euphratem. hi vero qui erant Mauhiae, cum essent validiores, aquam obtinebant, unde in sitim venientes hi qui erant Halim, defecerunt. porro Mauhias bellare noluit, sed sine labore victoriam tulit.

Anno imperii Constantis 16 exercitum movit imperator contra Sclaviniam, et captivos duxit plurimos, et subegit. eodem anno et illa gesta sunt quae contra S. Maximum et discipulos ipsius sunt acta, eis pro veritate contra monotheitas agonizantibus; quos Constans ad pravam opinionem suam transferre non valens, divinitus sapientem et peritissimam linguam cum dextera manu eius abscidit, eo quod plurimum contra impietatem suam una cum discipulis suis Anastasiis scripserit, quaeque per ordinem isti conscripsisse probantur, sicut amici discendi non nesciunt. p. 531

Anno imperii Constantis 17 conventio facta est inter Romanos et Arabes, Mauhia legationem mittente ob rebellionem, ut tribuant Romanis Arabes per singulos dies numismata mille et equum et servum. eodem vero anno exilio ductus est Martinus sanctissimus papa Romanus, pro veritate fortiter agonizans, et confessor factus in climatibus Orientis defunctus est.

Mundi anno 6151, divinae incarnationis anno 651, anno imperii sui 18 Constans occidit Theodosium proprium fratrem suum. cum autem essent Arabes apud Saphin, dolo necatus est praedictus Halim, et singulariter imperat Mauhias, regio more Damascum inhabitans, et pecuniarum illic thesauros recondens.

Anno imperii Constantis 19 apparuit haeresis Arabum, eorum videlicet qui dicuntur Charurgitae. Mauhias autem p. 532 hos aggressus eos qui erant in Perside humiliavit, eos vero qui in Syria erant exaltavit, et alios quidem vocavit Hisamitas, alios autem Heraclitas, et Hisamitarum quidem donativa sublimavit usque ad ducenta numismata, porro Heraclitarum depositus usque ad tricena.

Anno imperii sui 20 Constans derelicta Constantinopoli abiit Syracusam, civitatem Siciliae, volens imperium in urbem Romanam transferre, et mittit ad adducendam uxorem suam et tres filios, Constantinum Heraclium et Tiberium. porro Byzantii non dimiserunt eos.

Anno imperii Constantis 21 exercitum moverunt Arabes contra Romaniam, et multos depraedati sunt, et loca nonnulla depopulati.

Anno imperii Constantis 22 praedae patuit Siciliae pars, et habitaverunt Damasci voluntate sua.

Anno imperii Constantis 23 factus est error ieuniorum, et exercitum movit Abderachman Chaledi adversus Romaniam, et in ea hiemavit, et multas demolitus est regiones. porro Sclavini ad hunc confinantes cum ipso descenderunt p.533 in Syriam, numero quinque milia, et habitaverunt in Apamiensium regione in castello Seleucobori.

Anno imperii Constantis 24 Thomas Constantinopolitanus habetur antistes. Busur autem exercitum in Romaniam movit, et mortuus est Thaumaricus episcopus Apamiae, et incensus est episcopus Emisenus.

Mundi anno 6158, divinae incarnationis anno 658, anno vero imperii Constantis 25 exercitum rursus armavit Busur contra Romaniam, et exterminavit partes Hexapoleos et Phadaleas, illicque hiemavit.

Anno imperii Constantis 26 Armeniacorum praetor Saborius, Persa genere, tumultuatus est contra Constantem imperatorem, mittitque ad Mauhiam Sergium magistrum militum, pollicens Mauhiae subiugare Romaniam, si ipse sibi auxiliaretur adversus imperatorem quo comperto Constantinus filius imperatoris mittit et ipse ad Mauhiam Andream cubicularium cum muneribus, ne rebelli cederet. cumque venisset Andreas Damascum, reperit Sergium praevenisse. at vero Mauhias simulabatur imperatori compati *). sedebat autem Sergius ante Mauhiam, et cum ingressus fuisse Andreas, intuitus eum p. 534 Sergius surrexit. at vero Mauhias Sergium reprehendit, dicens "quid formidasti?" qui respondit se iuxta morem fecisse. conversus praeterea Mauhias dicit Andreas "quid quaevis?" qui ait "ut des auxilium contra rebellem." at ille "ambo" inquit "inimici estis, sed ego ei qui plus praebeuerit dabo." et Andreas ad eum "ne ambigas" insit, "amira, quoniam pauca tibi imperatoris meliora sunt quam plura rebellis. veruantamen, quod amabilius tibi fuerit, age." et his dictis Andreas tacuit. at vero Mauhias ait "tractabo super hoc," et utrumque iussit exire. porro advocate Sergio dixit

*) compatij Glossarium: συμπάσχω compatior. item, compatitur συμπάσχει. Flodoardus 3 20: compatiens tribulationibus ipsius. compati est misericordia moveri. FABR.

ei "ne ulterius adores Andream: alioquin nihil proficies." in erastinum itaque praeveniens Sergius Andream coram Mauhia sedebat, et ingresso Andrea non ei surrexit ut heri: Andreas vero intuitus Sergium hunc conviciis laceravit et comminatus est, dicens "si vixero, demonstrabo tibi quis sim." cui Sergius "non" inquit "assurgo tibi, quia non es vir neque femina." porro Mauhias utrumque compescens Andream dixit assentire dare quemadmodum Sergius dat. "et quantum est?" ait Andreas. Mauhia vero illationem publicoram praebere Arabibus. ait Andreas "veh tibi" ait, "Mauhia. p. 535 consilium tribuis corpus dandi et solam umbram retinendi. quomodocunque volueris, cum Sergio conveni: ego enim hoc minime facio. veruntamen te dimiso ad deum, qui te potentior est, ut Romanis opituletur confugimus, et in eo spem nostram posuimus." his dictis Maubiae insit salve, et exivit a Damascenium civitate, et abiit Melitenem, eo quod tyrannus esset in partibus illis, ad quas et Sergius erat iturus, cumque adiisset Arabessum, incurrit clausuram custodem: non enim cohibebat *) tyranno. huic ergo praecepit observare Sergium redeuntem, ut adduceret illum ad se. ipse vero non immemor pergebat, Sergium praestolans; quae vero gesta sunt, nuntiavit imperatori. interea Sergius cum Mauhia, quae visa fuerant peractis **), accepit Phadalam praetorem Arabum cum ope barbarica concertaturam et auxiliaturum Sabor. cum autem praecederet Sergius Phadalam et ad Sabor gratulanter abiret, devenit ad clausuras et incidit in Andream adducuat. at vero Sergius viso Andrea iactat semet ad pedes eius, obsecrans parcere sibi. ille au- p. 536 tem ad eam "tu" inquit "es Sergius, qui gloriabar in virilibus coram Mauhia, meque mulierculam appellabas. ecce amodo ***) virilia tua tibi nihil proderant, quin potius et morte affident." his dictis praecepit virilia eius abscedi, et

*) cohibebat] Auctor Misellae, consentiebat. Facundus Hermianensis l. 2: sancta illa synodus haeresi Nestorianae cohibuit. et cohibentia apud eundem passim occurrit. Gregor. Tur. h. 4: habentes conniventiam. ms cohibentiam. Glossae Dosithei: cohibere consentire. cohibentia consensus. Hincmarus Rem. de Praedestin.: timeo ne cohibere sit hoc tacere. FABR.

**) peractis] *lege pactus. στροφέτες* est pacisci. vide lectiones Theocriticas Casauboni c. 10. FABR.

***) amodo] Gregorius Tur. h. 35: plange amodo, qui per consilium nequam factus es parricida saevissimus. Onomasticum: amodo ἀπὸ τούτου. utitur interpres Vet. Testamenti et Nevi. FABR.

suspendit eum in ligno. Constantinus autem auditio Phadai-
dis adventu in Saboris auxilium Nicephorum destinat patri-
cium cum Romana virtute resistendi Saborio. erat autem
Sabor Hadrianopoli degens, et cum Nicephorum ad se venire
comperisset, exercebat semet ad praelium. verum die qua-
dam contigit hunc secundum consuetudinem suam de civi-
tate super equum sedentem exire. cumque portae civitatis
appropinquasset, equum flagello percussit; qui iactanter sa-
liens et eius caput in portam allidens hunc male vita priva-
vit, et sic deus imperatori victoriam contulit. Phadalias au-
tem veniens in Exapolim et haec omnia discens turbatus est,
et misit ad Mauhiam postulans adiutorium, eo quod Romani
ad concordiam convenienter. mittit autem ei Mauhias filium
suum Hirid, armans eum cum multitidine Romanorum. con-

p. 537 venerunt autem utriusque apud Chalcedonem, et captivos du-
xerunt multos: ceperunt autem et Amorium Phrygiae, et
quinque milibus armatorum virorum dimissis in custodiam
eius diverterunt in Syriam. cum autem hiems accessisset,
mittit imperator euudem Andream cubicularium; et cum nix
esset multa, noctu venit, et per liguum ascendunt in murum,
et ingrediuntur Amorium, et omnes interficiunt Arabes, ita
ut ex quinque milibus illic nullus penitus remaneret.

Mundi anno 6160, divinae incarnationis anno 660, anno
vero imperii sui 27, Constans occisus est dolo in Sicilia
apud Syracasam in balneo, cui nomen erat Daphne: fuerat
autem causa haec. post interemptionem Theodosii fratris
ipsius odio habitus est a Byzantii, et maxime quia et Mar-
tinum sanctissimum papam Romanum ignominiose Constan-
tinopolim duxit et exilio relegavit penes Chersonis climata,
et Maximi sapientissimi et confessoris linguam manumque
truncavit, et multos orthodoxorum verberibus et exiliis et
proscriptionibus, eo quod haeresi sue nullatenus acquiesce-
p. 538 rent, condemnavit; quin et duos Anastasios, qui discipuli fue-
runt Maximi confessoris et martyris, tormentis et exiliis tra-
didiit. propter talia ergo exosus cunctis effectus est. cum
autem valde metueret, voluit imperium in urbem Romanam
transferre, unde et imperatricem tresque filios suos tollere a
Byzantio voluit, nisi Andreas cubicularius et Theodorus Co-
loniae huius prohibuisserent consilium. sane in Sicilia fecit
annos sex. cum autem praedictum balneum ingressus fuisset,
introivit cum eo quidam Andreas filius Troili, obsecundans
illi; et cum coepisset sapone Gallico *) deliniri, sumens An-

*) saponis Gallici, quo utebantur in balneis, meminit Theognestus
Hippocrat. 1 20. *Fab.*

drens situlam dedit eam in verticem imperatoris, et protinus fugit. ast imperator cum tardaretur in balneo, insiliunt hi qui foris erant, et reperiunt imperatorem occisum. quo sepulto Mizium quendam Armenium imperatorum fecerunt; vi cogentes hunc: erat enim valde decorus et speciosus. auditio praeterea Constantinus patris obitu cum multo navigio in Siciliam venit, et aggressus Mizium hunc interfecit cum occisoribus patris sui, et ordinatis Hesperiis Constantinoopolim rediit, et Romanis una cum Tiberio et Heracio fratribus imperat.

Anno primo imperii Constantini decem et septem annis p. 539 10 imperantis moverunt Saraceni exercitum in Africam, et captiva duxerunt milia, ut ferunt, octuaginta. porro hi qui Orientalium erant provinciarum, Chrysopolim venerunt diligentes "si in trinitatem credimus, tres etiam coronemus." turbatus ergo est Constantinus eo quod ipse solus redimitus esset; fratres autem eius nullam dignitatem habebant. et misso Theodoro pratico Coloniae mitigavit eos, superlaudans illos, et assumptis ex eis maioribus natu, ut urbem ingredierentur et cuin senatu inirent consilium, ut fieret voluntas eorum. imperator taliter hos deceptos confestim in patibulo suspendit, trans fretum in Syces. at illi hoc viso confusi abierunt dolenter ad propria: imperator autem fratre suorum continuo nasos abscondit.

Anno imperii Constantini secundo tempestas magna ef. p. 540 4 facta est, et multi periclitati sunt tam homines quam bestiae. Phadalas autem hiemem apud Cyzicum fecit.

Anno imperii Constantini tertio Busur cum hostili profectus est apparatu, et plurimis captivis ductis reversus est.

Mundi anno 6164, divinae incarnationis anno 664, anno vero imperii Constantini quarto apparuit Iris in caelo mense Martio, et tremuit omnis earo, ita ut dicerent omnes quod consummatio est. eodem anno stolo magno constructo negotiores Christi Muamed et Caisus navigaverunt in Ciliciam, et hiemaverunt penes Smyrnam Ciliciam et LyCIAM; et facta est mortalitas in Aegypto. missus autem est saevus amirens cum alio quoque stolo in auxilium ipsorum, utpote congruentissimus et audax ad praelium. at vero praelatus Constantinus, huinsmodi deum impugnantium adverstus Constantinoopolim motu comperto, construxit et ipse bieres mirae magnitudinis, ignem ferentes, atque dromones.

Anno imperii Constantini quinto praedictus deum impugnantium stolus ascendens applicuit in Thracensibus partibus, p. 541 3

a summitate videlicet Septimi, quae vergit ad Occidentem, id est a domo quae Magnaura dicitur, et rursus usque ad arcem quam Cyclobium dicunt, quaeque spectat ad Orientem. per totum itaque diem congressio belti tenebatur, id est a mane usque ad vesperum, a Brachialio aureae portae usque ad Cyclobium, invicem utraque parte nunc impulsa nunc impellente. in his igitur deguerunt ab Aprili mense usque ad Septembrium, et reversi Cyzicum pergunt, et hac comprehensa illic hiemabant, et omni vere ascendens similiter per mare conflictum cum Christianis habebat. per septem sane annos his eisdem gestis, et divina deique genitricis ope multitudine virorum bellicosorum amissa, et vulneratione maxima in eis effecta, confusi reversi sunt cum ingenti maestitia. cum autem discessisset idem demergendus a deo stolus, ad hiemali aestu et spiritu procellarum circa partes

p. 542 Syllaei comprehenditur, et contritus totus omnimodis periit. Suphiam autem filius Hauph, secundus frater, commisit bellum cum Floro et Petrona et Cypriano habentibus virtutem Romaicam, et occiduntur Arabum triginta milia. tunc Callinicus architectus ab Heliopoli Syriae ad Romanos profugus venit, qui marino igne confecto vasa Arabum exussit et nna cum animabus prorsus incendit. ita Romani cum triumpho reversi sunt, igne adinvento marino.

Mundi anno 6166, divinae incarnationis anno 666, anno vero imperii Constantini sexto Constantinus habetur, qui Constantinopolitanae per duos annos ecclesiae fuit antistes; Abelasque filius Caisi et Phadalias hieme apud Cretam morati sunt.

Anno imperii Constantini septimo apparuit signum in caelo die sabbato.

Anno imperii Constantini octavo Theodorus Constantinopolitanus habetur antistes, qui duobus annis ecclesiae praefuit. quo anno facta est locusta magna per Syriam et Mesopotamiam.

Anno imperii Constantini nono ingressi sunt Mardaitae Libanum, et tenuerunt a Mauro monte usque ad sanctam civitatem, et ceperunt cacumina Libani, et multi servi et p. 543 captivi pariter et indigenae confugerunt ad eos, ita ut in brevi tempore in multa milia fierent. quibus compertis Mauhias et consiliarii eius timuerunt valde, colligentes quod imperium Romanorum divinitus muniretur. et dirigit legatos ad principem Constantinum, postulans pacem, et pollicitus annualia se imperatori pacta latarum. ast imperator huiuscemodi legis suscepit, eorumque petitione auditâ, desti-

navit cum eis in Syriam Ioannem patricium, cognomento Pitzigaudin, tanquam antiquae prosapiae rei publicae virum et negotiorum multorum expertem, atque magnam consecutum prudentiam ad disputandum aptissime cum Arabibus, et quae pacis sunt consonae praestruendum. qui cum venisset in Syriam, coacervatione Mauhias tam Amiraorum quam Corrasinorum effecta suscepit eum cum honore magno. multis ergo inter eos pacificis verbis edictis, convenit inter utrosque in scriptis fieri pacis cum iureiurando sermonem super consonantia annui pacti, praebendi videlicet Romanae rei publicae ab Agarenis auri librarum tria milia, viros captivos quinquaginta, et equos nobiles quinquaginta. his ex communi placito inter utramque partem firmatis, et in triginta annis servandis mutuo repromissis, amplissima pax inter Romanos et Arabes est effecta; sique generalibus duobus p. 544 inscriptis verbis ad alterutrum cum iureiurando patratis et invicem traditis, saepe dictus famosus vir ad imperatorem cum muneribus quoque multis reversus est. cum autem haec didicissent hi qui Hesperias partes inhabitant, tam videlicet chaganus Avarum et ulteriores reges quam exarchi et castaldi, nec non et principes nationum ad Orientem sitarum, per legatos muneribus imperatori transmissis pacificam erga se dilectionem poposcere firmandam. annuens itaque imperator postulationibus eorum, confirmavit etiam circa illos donatoriam pacem; et facta est securitas magna in Oriente, nec non in Occidente.

Anno imperii Constantini decimo factus est terrae motus magnus per Mesopotamiam, quo ruit Hedessena ascensus et trullus ecclesiae; et construxit eam Mauhias studio Christianorum.

Anno imperii Constantini undecimo mortuus est Mauhias Saracenorum protosymbolus, qui fuit praetor annis 20 et amirae functus officio annis 24; et principari coepit Hirid filius eius. hoc quoque anno Vulgarum gens supervenit in Thraciam. verum inter haec necessarium est dicere de p. 545 antiquitate quoque Onogundurense Vulgar et Contrag. in septentrionalibus namque partibus Euxini Ponti, quae meables sunt, in paludibus quae dicuntur Maeotides, in quas videlicet immittitur fluvius maximus ab Oceano per Sarmatarum terram delapsus, nomine Atel, Tanais amnis et ipse ab Hibericis portis exiens, quae in Caucaseis montibus est feruntur, in eundem Atel fluens infertur. a mixtura vero Tanaidis et Atel, quae fit supra iam dictas Maeotides paludes, dum scinditur Atel, venit is qui dicitur Cucheis fluvius in Maeotides paludes, et reddit in terminum Pontici maris iuxta

Necropyla in acroma, quod dicitur arietis facies. a praesignatis vero paludibus simile flumini mare est, et fertur in Euxini Ponti mare per terram Bosphori Cimmerii, ex quo flumine capitur id quod dicitur Murzulin et huic similia, et in partibus quidem adiacentium paludum, quae spectant ad Orientem usque ad Phanoriam seu Hebraeos, qui ibidem sunt, plurimae nationes consistunt. ab eisdem autem paludibus usque in amnem qui dicitur Cuphis, ubi xistus capitur, qui est Vulgarius piscis *), antiquitus Vulgaria est magna, et

p. 546 hi qui dicuntur Contragi, eiusdem cuius et ipsi tribus existunt. temporibus autem Constantini, qui in Occidente regnavit, cum Crobatus dominus iam dictae Vulgariae seu Contragorum vitam commutaret, ac filios quinque relinqueret, testatus est ne ullo modo a mutua cohabitatione separarentur, propter quod universitati dominarentur ipsique nulli alteri nationi servirent. post breve autem tempus mortis illius in divisionem venientes quinque filii eius altrinsecus **) sequestrati sunt una cum populo, quem unusquisque ipsorum suae dicioni habebat subactum. et primus quidem filius eius, qui dicebatur Bathaias, mandatum proprii custodiens patris in progenitorum suorum terra permanxit usque in praesens. secundus vero huius frater, nomine Contragus, Tanahin transiens amnem ex adverso primo habitavit fratri. quarto autem et quinto Histrum, id est Danubium, fluvium transmeantibus, alter eorum in Avariae Pannonia, chagano Avarum se subdens, mansit illic cum potentatu suo, alter vero haud procul ab urbe Ravenna in Pentapolim veniens sub Christianorum imperio factus est. deinde horum tertius, Asparuch

p. 547 dictus, Danaprin et Danastrin transiens et Onglon adiens, boreos interiores Danubio fluvios, inter hunc et illos habitavit, tutum et difficilem ad expugnandum locum hinc inde conspiciens: dum enim esset palustris, et hinc coronatus illincque fluminibus, copiosam genti propter hostium partitionem humilitate praestabat quietem. his autem ita in quinque divisis et ad paucitatem devenientibus, exivit magna gens Chazarorum ex interiori profundo Berziliae primae Sarmatiae, et dominata est omni perviae terrae usque ad mare Ponticum, et primum fratrem Bathaiam primae Vulgariae principem substituit, ordinatis vectigalibus, quae ab eo defe-

*) piscis] δυάριον pro δυάριον. hodie ψάρια ψάριον vel ψάρη dicunt. Auctor Graeco-Barbarus εἶδες τὸ ψάριν. idem καὶ μέγα λύκον ἔχεται, χάσκει αἰσχαντὴ τὸ ψάρη. Cyrilus patriarcha Cp. contra Iudeos: νὰ χωρέψει ἡ Θάλασσα μὲ τὰ ψάρια τῆς. FABR.

**) altrinsecus] Dositheus magister: altrinsecus ad invicem. FABR.

runtur usque nunc. ast imperator Constantinus compertò quod
 extemplo gens sordida et immunda ultra Danubium apud
 Hoglon tabernaculum fixerit et appropinquantia Danubio dis-
 currat, id est regionem quae nunc tenetur ab illis quaeque
 tunc a Christianis possidebatur, tristatus est vehementer, et
 iubet transire omnes exercitus in Thracem, et construens
 classem tam per terram quam per mare contra eos motus est, hos p. 548
 bello persequi volens, et contra Hoglon atque Danubium per
 Hepirum pedites in aciem dirigens, et per appropinquans
 littus navem adesse praecipiens. porro Vulgares hac celeri-
 tate seu maxima multitudine visa super salute sua desperati
 ad praedictum praesidium confugunt, et sese circumquaque
 muniunt. per tres autem et quattuor dies ex huiuscemodi
 munitione nec illis exire audentibus, nec Romanis propter
 adiacentium paludum occasionem praelium construentibus,
 animadvertens polluta gens remissos Romanorum animos re-
 creata et alacrior facta est. porro cum imperator pedum
 dolorem acriter pateretur, et ad meridiem cogeretur ob bal-
 nei usum una cum quinque dromonibus et propriis homini-
 bus suis reverti, deseruit magistratus et populum, iubens
 cum lanceis vibrantibus exercitari, et impetum in eos facere,
 et post se illos attrahere a munitione, et bellum in eos mo-
 vere, si fortassis exirent: sin autem, vel obsiderent eos et
 observarent in munitionibus. at vero hi qui erant equestris
 militiae, imperatorem fugisse diffamantes metuque oppressi,
 eadem tergiversatione abusi sunt, nemine persequente. porro p. 549
 Vulgares hoc viso insequebantur post terga ipsorum, et plu-
 res quidem gladio peremere, multos vero vulneravere, per-
 secuti eos usque Danubium. quem transeuntes, et venientes
 usque ad eam quae dicitur Barnau, circa fines Odyssi, et
 mediterraneo illic posito loco perspecto, quod in multa cau-
 tela consistenter, in posterioribus quidem propter Danubium
 fluvium, in anterioribus autem et ex lateribus ob clausuras
 et Ponticum mare, praesertim cum dominarentur et adia-
 centium Sclavinorum generationibus, quae dicebantur septem,
 Severes quidem locaverunt ab anteriore clausura Veregaboru-
 rum ad partes Orientales, in locis autem quae sunt ad me-
 ridiem et occidentem usque ad Avariam, residuas septem ge-
 nerationes, quae sub pacto erant. ergo cum in his delati fuis-
 sent, elati sunt, et cooperunt ea quae sub Romana re pu-
 blica erant castra seu praedia destruere atque praedari. unde
 vi coactus imperator pacem fecit cum eis, annua illis prae-
 bere pacta pollicitus in confusionem Romanorum ob multi-
 tudinem delictorum. mirabile quippe ipso auditu erat his
 qui longe et his qui prope degebant, quod is qui omnes tri-

p. 550 butarios sibi statuerat, tam scilicet eos qui ad eoum et oecasum quam illos qui ad arctum et meridiem commorabantur, ab ista detestabili gente fuerit superatus. verum imperator ita quidem et providentia dei hoc Christianis contigisse credens, evangelice tractans pacem fecit, et fuit usque ad obitum suum quietus a cunctis hostibus, studium habens praecipuum uniendi universas ecclesias dei quae ubique divisae fuerant a temporibus Heraclii principis proavi sui et Sergii vesani ac Pyrrhi, qui indigne throno Constantinopolos praefuerunt, unam voluntatem et unam operationem in domino deo ac salvatore nostro dogmatizantium. quorum nequam opinionem subvertere satagens idem Christianissimus imperator concilio universali Constantinopolim convocato 289 episcoporum, tam dogmata quae in antecedentibus quinque sanctis et universalibus conciliis fuerant confirmata roboravit, quamque pium duarum voluntatum et operationum promulgari dogma decrevit per eandem sanctam et subtilissimam universalis concilii synodum; cui praeerast tam ipse piissimus imperator Constantinus quam pii principes sacerdotum. porro per idem tempus Azid coepit esse Arabum princeps, qui tribus his praefuit annis.

p. 551 Anno imperii Constantini duodecimo collecta est sancta et universalis sexta synodus Constantinoli ducentorum octuaginta novem sanctorum patrum, praeceptione pii principis Constantini.

Mundi anno 6173, divinae incarnationis anno 673, anno vero imperii sui 13, repulit Constantinus ab imperio fratres suos Heraclium et Tiberium, et solus regnavit cum Tiberio filio suo.

Anno imperii Constantini 14 Muchtar mendax dum tyrannidem exercuisset, obtinuit Persidem. vocabat autem se ipsum prophetam, et conturbati sunt Arabes.

Anno imperii Constantini 15 Arabum princeps Maruhan anno uno praefectus est, siquidem defuncto Azid turbati Arabes Aethribi insurrexerunt, constituentes ducem sibi Abdellam quendam filium Zebur, et congregati Phoenices et Palaestini Damascum veniunt, sed et usque Gabitham et Asan Amiram Palaestinae, dantque manus dexteras Marsuhan et sistunt eum ducem, qui amirae administratione fungitur mensibus novem. quo mortuo Abimelech filius ipsius suscipit p. 552 principatum, cum amiras fuisset annis 21 atque dimidio, agrediturque tyrannos, et interfecit Abdellam filium Zuber, nec non Dodacum.

Anno imperii Constantini 16 facta est fames atque mortalitas magna in Syria, gentemque Abimelech obtinuit. cumque Mardaitae partibus incumberent Libani, et pestilenta teneret et fames, idem Abimelech pacem, quae a Mauhia fuerat quaesita, petivit, missis ad imperatorem legatis, eademque 365 milia numismatum auri praebere pollicitus, et illos 365 servos, parique modo nobiles totidem equos.

Anno imperii sui 17 requievit pius imperator Constantinus, cum imperasset annis 17, et imperavit Iustinianus filius eius. et sciendum quia frustra delire *) garriunt quidam dicentes, post quattuor annos factas fuisse sex synodi capitulares, quae diffamatae sunt, formas: sicut enim in omnibus cum falsa praedicent arguantur, ita et ex his ostenduntur nihil dicere veritate suffultum. vera quippe chronica annotatione sanctam universalem sextam synodum, quae contra monothelitas celebrata est 12 anno imperii Constantini nepotis p. 553 Heraclii, convenisse refert anno a conditione **) mundi 6170; et quia post hoc regnavit idem Constantinus annis 5, quo mortuo monarchiam tenuit Iustinoianus filius eius annis 10. abiecto praeterea Iustiniano imperavit Leontius annis 3, et post Leontium Tiberius, qui et Apsimarus, annis 7, et rursus Iustinianus, qui pulsus fuerat, annis sex, ut inveniri facile est ex ipsis editis formis, quae secundo anno extremi imperii eiusdem Rinocopemeni Iustiniani expositae fuisse referuntur; quae scilicet in tertia suarum forma his et huiusmodi dictio[n]ibus habent "conspicimus eos qui se duabus nuptiis inseruerunt, et usque ad decimum octavum kalendas Februarias praeteritae quartae indictionis, quae fuit anno a creatione mundi 6199, servierunt peccato et nec resipiscere proposuerunt, depositioni canonicae submittendos." itaque ex ipsa p. 554 Chronicae annotatione patenter apparet quod collecti a sancta universalis sexta synodo usque ad editas formas anni 27 sunt, patriarcha Constantinopoleos in sancta universalis synodo sexta Georgio reperto annum agente patriarchatus sui tertium, et post synodum patriarcha manente annis aliis tribus. post hunc vero anni fuere Theodori 3, et Pauli 7, et Callinici 12, et Cyri anni 2; ita ut colligantur etiam ex ipsis patriarchis anni 27, ab editis autem formis usque ad quartum annum Philippici anni 5; eodemque primo anno imperii Philippici factum sit insanum concilium contra sanctam et universalem

*) *delire]* Fabrotus pro eo quod erat *laedere*.

**) *conditione]* Gregor. Tur. hist. 1: a primi hominis conditione.
FABA.

sextam synodum, et pulso Cyro sexto anno patriarchatus sui fieret Ioannes patriarcha Constantinopoleos et Andreas metropolita Creensis et Germanus metropolita Cyzici, qui subscripserunt evidenter et anathematizaverunt, cum omnibus qui per eadem tempora fuere, praedictam contra monothelitas celebratam sanctam universalem sextam synodum; post annos vero tres defuncto Ioanne translatus fuerit Germanus a Cyzico et patriarcha fieret Constantinopoleos, et decimo tertio anno imperii Leonis expelleretur, et fieret Anastasius, et patriarchatu fungeretur annis 24, et post eum Constantinus annis 12, et Paulus 5, et Tarasius 21.

p.555 Mundi anno 6178, divinae incarnationis 678, anno vero imperii Iustiniani primo Abimelech principatur Arabibus, qui praefuit his annis 22. Theodorus autem Constantinopolitanus annis tribus et Alexander Antiochenus habentur antistites. hoc autem anno mittit Abimelech ad Iustinianum confirmare pacem, et convenit inter eos huiuscmodi pax, ut scilicet imperator deponeret Mardaitarum agmen a Libano et prohiberet incursiones eorum, et Abimelech Romanis tribueret per singulos dies numismata mille et equum et servum, et ut haberent in commune per aequalitatem tributa Cypri et Armeniae ac Hiberiae. et direxit imperator Paulum magistranum ad Abimelech ad coosirmandum ea quae placita fuerant, et facta est in scriptis securitas sub testium stipulatione. qui liberaliter honoratus reversus est. et mittens imperator assumpsit Mardaitarum 12000, Romaica virtute

p.556 recisa: omnes enim quae nunc habitantur ab Arabibus in confinibus positae civitates a Mopsuestia et usque ad quartam Armeniam, infirmae, et inhabitabiles erant propter impetum Mardaitarum, quibus repressis omnia dira Romania passa est usque in praesentem diem. eodem anno mittit Abimelech Ziadum fratrem Mauhiae in Persidem contra Muctartem mendacem atque tyrannum, et interemptus est Ziadus a Muctarte. quo auditio Abimelech venit in Mesopotamiam, et tyrranoidem patitur a Saido, quem supergressus verbo Damascum aperire fecit a se praeventam, et post haec fraudulenter occidit eum.

Iustinianus autem cum esset iunior, quasi annorum 16, et sua quaeque inconsulte disponeret, misit Leontium praetorem in Armeniam cum Romaico potentatu, et Saracenis illic existentibus interemptis subegit hanc Romanis, similiter et Hiberiam et Albaniam, Bucandam quoque atque Medianam, et sub tributo regionibus actis plurimas pecunias imperatori transmisit. at vero Abimelech his cognitis adit Cercesium, et Theopolim subiugavit.

Anno imperii Iustiniani secundo Paulus habetur antistes, p. 557 qui septem annis throno Constantinopolitano praesedit; factaque est famae in Syria, qua de re multi Romaniam sunt ingressi. et veniens imperator in Armeniam illic suscepit Mardaitas, qui in Libano fuerant, aeneo muro destructo. destruxit autem et pacem cum Vulgaribus fixam, perturbans typos qui a patre proprio ordinabiliter facti sunt, et iubet transire in Thracem equestres militias, volens tam Vulgares quam Sclavinias praedari.

Anno imperii sui tertio movit exercitum Iustinianus contra Sclaviniam et Vulgariam, et Vulgares quidem ad praesens sibi occurrentes impulit. exurgens autem usque Thessalonicens copiosas multitudines Sclavinorum partim bello percepit, partim cum ad se confluenter in partibus Obsequii, cum per Abydum transfretasset, constituit. dum autem reverteretur, in itinere praepeditus a Vulgaribus in arto clausurae cum caede proprii populi et vulneratione multa vix remeare praevaluuit. eodem anno et Adelatzuber Musabum fratrem suum mittit contra Muctar, et inito Marte cum eo vertitur Muctar, et fugit in Syriam; quem praeoccupans interfecit. p. 558 porro Abimelech militat contra Musabum, et victum occidit, et subiugavit Persidem totam.

Mundi anno 6181, divinae incarnationis anno 681, anno vero imperii Iustiniani quarto misit Abimelech contra Zubehir chagan in Macca, et occidit eum ibidem chagan, et subdita regione chagan adversante sibi concremavit domum idoli eius uia cum idolo culturae ipsorum. quam ob causam ille chagan praetorem Persidis promovit, et subacta est Abimelechi tam Persidis regio et Mesopotamiae quam Armenia magna Aethribi, et per id intestina eorum bella quieverunt.

Anno imperii Iustiniani quinto finem habuit et liberatus est ab omni bello Arabum principatus, et pace potitus est Abimelech, cunctis sibi subactis.

Anno imperii sui 6 Iustinianus pacem, quam ab Abimelech habuit, ex amentia dissolvit. etenim Cypriorum insula populum irrationaliter voluit transmigrare, et characterem, qui missus ab Abimelech fuerat, cum noviter visus esset et nunquam antea factus, non admisit. multitudo ergo Cypriorum dum transmeare niteretur, submersa est, et ex languore p. 559 peribat, reliqui vero in Cyprus reversi sunt. et auditis his Abimelech satanice simulatus rogabat ne pax solveretur, sed susciperet monetam suam, cum Arabes non susciperent Romanorum incisionem in suis nummis. verum dato pondere auri ait "nullum Romanis damnum efficietur," ex eo quod

Arabes nova cuderent. at ille precem ex timore arbitratu effectam, non perpendit quod studium eorum eset ut Marditarum solum compesceret primum incursus, et ita per putativae rationis obtentum pacem dissolveret. quod et factum est, et misit Abimelech ad aedificandum templum Machan, et voluit auferre columnas sanctae Getsemantis. et rogaverunt eum Sergius quidam vir Christianissimus, qui erat generalis Mansur logotheta et valde familiaris eidem Abimelech, atque patricius socius eius, Christianus qui erant in Palaestina praepositus, qui cognominabatur Clausus, postulantes ne fieret hoc, sed per supplicationes suas persuaderet Iustiniano mittendi sibi alias pro eis; quod et factum est.

Anno imperii sui Iustinianus septimo elegit ex Sclavis, p. 560 qui se iubente migraverant, milites triginta milia, et armatis eis cognominavit illos populum acceptabilem, principemque in eis Nebulum nomine statuit. sisus autem in illis scripsit Arabibus non se permansurum in pace, quae scripto connerat. et assumpto populo acceptibili et cunctis equestribus militiis abiit Sebastopolim maritimam. Arabes autem dissimulantes, et pacem solvere minime proponentes, sed imperatorio excessu atque procacia hoc agendi violentiam patientes, armati et ipsi veniunt Sebastopolim, protestantes ne imperator, quae invicem cum iuramentis consono pacto placita fuerant, solveret; alioquin deus vindex et iudex culparum foret. sane cum imperator nec auditu ipso huiuscmodi verba percipere pateretur, illi pacis et verbi scriptum solventes et in excelsa hasta pro vexillo procedendi gratia suspendentes, contra Romanos impetu irrauant, Muamed ducent habentes, bellaque taliter inierunt. et prius quidem superasti sunt Arabes. suggestens interea Muamed auxiliaati Romanis Sclavorum duei mitit ei marsupium numismatibus plenum, multisque repromissionibus hunc seducens persuadet p. 561 ad se fugere cum viginti milibus Sclavorum, et sic fugam Quiritibus acquisivit. tunc imperator occidit horum residuos una cum liberis et uxoribus trans praecipitii locum Leucatum dictum, qui maritimus erat iuxta Nicomediensem sinum positus.

Anno imperii Iustiniani octavo Sabbas patricias Armenie, comperta superatione Romanorum, Armeniam Arabibus tradidit, et subiecta est eis interior Persis, quae dicitur Cherasa. et oritur ibidem insidiator nomine Sabinus, qui multos Arabum interfecit, sed et ipsum chaganum prope modis omnibus in amne necavit. ex tunc ergo per amplius Agareni temerarii facti Romaniam depopulabantur.

Mundi anno 6186, divinae incarnationis anno 686, anno vero imperii Iustiniani 9 Callinicus habetur Constantinopolitanus antistes, qui 12 praefuit annis ecclesiae. hoc etiam anno defectio est solis effecta hora diei tertia, ita ut quae-dam clarae stellae parerent. et exercitum movit Moamed contra Romaniam habens secum profugos Sclaves utpote expertes Romaniae, et multos duxit captivos. porro Iustinianus diligentiam circa palatii habens negotia construxit triclinium, quod Iustiniani vocatur, constituitque Stephanum Persam, sacellarium suum et spadonum primum, dominum et arbitrum, nimis insidiante sanguini atque crudelem, qui immisericorditer exteriores quosque verberare, sed et lapidare tam ipsos quam horum praelatos *) penitus non cessabat. cumque imperator quadam die prefectus fuisse, praesumpsit agrestis illa bestia et matrem quoque ipsius Anastasiam Augustam habenis more pueri flagellare. in his autem et in omnem civilem copiam multis malis ostensis exosum fecit cunctis imperatorem. similiter et in generalis logethesii rebus constituit monachum quendam, Theodorum nomine, qui prius inclausus fuerat in Thracensibus angusti partibus, sed et ipsum saevissimum et crudelem nimium existentem, qui plurimos rei publicae principes et illustres viros, non tantum ex ordinatioribus sed ex urbis habitatoribus, frustra et in vanum et inexcusabiliter exactiones et functiones ex proscriptione exsolvere faciens funibusque hos suspendens palearum fumo afficiebat. insuper et praefectus imperatoria iussione plurimos viros carceribus tradens per aliquot annos servari mandavit haec omnia crescere fecerunt odium populi circa imperatorem. praeterea imperator exigebat a Callinico patriarcha orationem faciendi, ut destrueret ecclesiam sanctae dei genitricis, quae metropolitae dicebatur, iuxta palatum sitam, volens in loco sistere phialam et bases construere vulgi Venetorum, ut illic imperatorem susciperent. at vero patriarcha dicebat "orationem quidem ad statuendam ecclesiam habemus, in destructionem vero ecclesiae non suscepimus." cogente autem eum imperatore, et ommnimodis exigente orationem, dixit patriarcha "gloria deo, qui ingiter sustinens patitur, nunc et semper et in saecula saeculorum. amen." quo auditio destruxerunt ecclesiam et fecerunt phialam. porro iam dictam ecclesiam metropolitae fecerunt apud Petrin.

*) praelatos] qui eis praerant. hinc praelatio προστατία apud vet. int. epist. ad Antiochenos, quae S. Ignatio adscribitur. Fass.

Anno imperii Iustiniani decimo aciem direxit Muamed aduersus quartam Armeniam, et captivatis multis reversus est. eodem quoque anno Iustinianus ab imperio pulsus est hoc modo. iussit Stephano patricio et praetori, cognomento p. 564 Rufio, noctu interficere vulgus Constantinopolitanum, a patriarcha inchoaturo. Leontius vero patricius et quondam magister militum Orientalium, qui in bellis saepe probabili- ter gesserat et tres in custodia transegerat annos, accusatus exemplo revocatus et praetor Helladis promotus est, iussus autem est in tres immitti dromones eademque die ab urbe moveri. nocte vero penes Julianesium portum Sophiae, iuxta ea quae dicuntur Mauri situm, ad iter agendum ab urbe motus statione fixa vale dicebat amicis, qui ad se veniebant. inter quos ad eum venere germani quoque sodales eius, Paulus scilicet monachus Callistrati, qui et astronomus, et Georgius Cap- padox, qui et clusiarches extiterat, deinde monachus factus et hegumenus Flori, qui in custodia frequentius illum visitantes affirmabant eum imperatorem Romanorum futurum. at vero Leontius dixit ad eos "vos certum iu custodia super imperio me fecistis, et nunc vita mea in malis finitur, postmodum quippe meam ero per singulas horas praestolans mortem." qui dixerunt "ipse ne pigreris, et hoc protinus adimpletur.

p. 565 audi nos tantum, et sequere nos." et assumptis Leontius hominibus suis, et armis quotquot habuit, ascendit in praetoriam silentio multo; et pulsantes portam imperatorem venisse fingebant ad disponendos quosdam, qui illic esse noscerentur. cumque hoc nuntiatum fuissest praefecto, qui tunc erat, et ille concite venisset et portas aperuisset, capitur a Leontio, et alapis caesus ligatur manus et pedes. ingressus autem Leontius, et carceribus reseratis, solutisque viris retruis multis et fortibus, qui sex et octo annis in vinculis fuerant, quorum plures milites erant, hos armavit, et in forum exivit cum eis clamans "quotquot Christiani, ad S. Sophiam." et mittens per omnem regionem voce sua clamare praecepit. multitudo vero civitatis tumultuata celeriter ad luterem ecclesiae congregata est, ipse vero cum duobus monachis amicis suis et quibusdam ex clarioribus viris, qui ex custodia sunt egressi, patriarchium ascendit ad patriarcham. inveniens autem et ipsum propter illa quae iussa sunt patricio Stephano Rufo turbatum, persuadet et descendere p. 566 ad luterem, et clamare sic "haec dies quam fecit dominus." universa vero multitudo levaverunt vocem "effodiantur ossa Iustiniani," et ita in hippodromium omnis cucurrit populus. cumque dies facta fuissest, educunt Iustinianum in hippodromium, nasoque ipsius et lingua recisa exulem faciunt apud

Chersonam. porro comprehensum turba Theodotum monachum et generalem logothetam atque Stephanum sacellarium Persam, funibusque retrorsum hos ligatos trahunt per medium plateam, et ad bovem deductos incenderunt, et ita Leontium imperatorem laudaverunt.

Anno imperii sui primo Leontius cum regnare coepisset, undique pacifice mansit, tribusque annis imperium rexit.

Anno imperii Leontii secundo movit exercitum Senalidas in Romaniam, et multis ductis captivis reversus est; seditioneque Sergius concitata, patricius Lazicae, hanc Arabibus subdit.

Anno vero imperii Leontii tertio acie Arabes in Africam mota hanc obtinuerunt, et ex proprio exercitu taxatos in ea quosdam constituerunt. quibus compertis Leontius mittit Ioannem patricium, virum idoneum, cum omnibus Ro-^{p. 567} maicis classibus. qui cum Carthaginem pervenisset, et bello catenam portus eius aperuisset, inimicosque in fugam vertisset, hos viriliter insecurus universa liberavit Africæ castra, relictisque propriis observatoribus haec imperatori suggessit; ibidemque hiemavit iussionem praestolatus ab eo. at vero protosymbolus his compertis copiosum et potentiores adversus eos stolum transmittit, et praedictum Ioannem cum stolo ipsius bello a portu depellit, et exterius hostiliter castra metatus est: praedictus vero Ioannes ad Romaniam repedavit, maiorem virtutem ab imperatore accipere volens, et venit usque ad Cretam, principem aditurus. exercitus autem per maiores suos ad imperatorem ascendere nolens (obtinuerat enim eos timor atque confusio) ad consilium sese nequissimum contulit. et huic maledixerunt, eligentes imperatorem Apsimarum drungarium Cibyraeotorum apud Curiositas habitum, hunc Tiberium nominantes. itaque Leontio apud Con-^{p. 568} stantinopolim posito, et Neoresium portum emundante, bubonis pestis urbi incubuit, et in quattuor mensibus multitudinem plebis consumpsit. venit autem Absimarus una cum stolo, qui secum erat, et applicuit ex adverso civitatis in Syces. per aliquantum sane temporis civitate prodere nolente Leontium, proditio facta est per singularem murum Blacher⁴ narum a principibus exteris, quibus claves terreni muri cum horribili iureiurando creditae fuerant: isti namque per insidias tradiderunt urbem. porro ingressi classium milites civium domos, denudaverunt in his habitantes. at vero Apsimarus Leontium quidem naso reciso in monasterium Dalmati sub custodia fore preecepit, principes autem et amicos eius, utpote commorientes ei, caesos atque proscriptione damnatos exilio relegavit. Heraciumque germanum fratrem suum,

ut virum vehementer idoneum, singularem praetorem omnium extierorum equestrium exercitum promotum in partes Capadociae ac clausurarum discurrere contraque hostes curam et dispositionem facere misit.

p. 569 Mundi anno 6191, divinae incarnationis anno 691, anno vero imperii Absimari primo, qui septem circiter imperavit annis, tumultuatus est Abderachman in Perside, et dominatus est ei, et persecutus est ab ipsa chagan.

Anno imperii Absimari secundo Romani per Syriam peragrantes, et venientes usque ad Samosatum, et depraedantes circumquaque regionem, multos occiderunt, milia videlicet Arabum, ut ferunt, ducenta, plurimisque spoliis sumptis et captivazione Arabum multa reversi sunt, timore magno in eos patrato.

Anno imperii Absimari tertio exercitum movit Abdelas in Romaniam, et expugnans Tarentum nihilque proficiens rediit, ac aedificavit Mopsuestiam, et posuit in ea custodes.

Anno imperii Absimari quarto Baanes cognomento Epta-demon quartam Armeniam Arabibus subdidit. Absimarus p. 570 vero Philippicum, filium Nicephori patricii, in Cappadociam exulem misit ut imperandi somnio venundatum: asserebat enim se in somnis vidiisse quod caput suum obumbraretur ab aquila. quibus imperator auditis hunc protinus exilio relegavit.

Anno imperii Absimari quinto seditionem concitaverunt principes Armeniae contra Saracenos, et eos qui erant in Armenia peremerunt, et iterum ad Absimarum mittunt, et Romanos in regionem suam adducunt. porro Muamed acie adversus eos directa multos occidit, et Armeniam Saracenis submittit, optimatesque Armeniorum coacervatim in uno loco viventes incendit. per idem vero tempus exercitum movit Azar in Ciliciam cum decem milibus; cui cum obvius occurisset Heraclius frater imperatoris, plurimos eorum occidit, residuos vero vinctos imperatori transmisit.

Anno imperii Absimari sexto Asidus Cunei aciem contra Ciliciam movit, expugnansque Sisvi castrum . . . Heraclius imperatoris frater obtinuit, et bellum in eum aggressus Arabum duodecim milia necat. interea Iustinianus cum penes Chersonam degeret et se iterum imperaturum concionatus p. 571 desuntiaret, accolae locorum sororudem discrimen ex imperio provenire metuentes, consiliati sunt hunc interficere vel certe imperatori transmittere. ipse vero cum id sensisset,

potuit effugere, et Daras adiens Chazarorum se poposcit chagani obtutibus praesentari; qui cum rei circumstantiam dicensset, suscepit eum cum honore ingenti, et tradidit illi in uxorem Theodoram germanam sporem suam. post modicum vero temporis prece oblata chagano descendit in Phenagoriam, et illie degebat cum Theodora. his auditis Absimarus mittit ad chaganum, promittens ei praebere munera multa, si Iustinianum sibi duntaxat vivum transmitteret, sin autem, capat eius. cedens ergo chaganus huiuscemodi petitioni, custodiam ei misit, ne quasi a contribulibus suis insidias pateretur, mandans Papatzin, qui erat illic in personae suae vice *) deputatus, et Balgitzin principem Bosphori, ut cum renuntiatum foret, eundem trucidarent Iustinianum. his autem per servum chagani Theodorae nuntiatis et Iustiniano patefactis, convocatos iam dictos Papatzin et Balgitzin principem ad colloquendum secreto chorda strangulare curavit, confestimque Theodoram in Chazariam mittit, et ipse a Phenagoria clam fugiens Tomen descendit, et inventa nave parata ascendit in eam, et navigans iuxta littora venit usque ad Symbolum iuxta Chersonam; ad quam mittens occulte tulit Basbacurium et fratrem eius, Saliban quoque ac Stephanum et Moropaulum una cum Theophilo. qui cum navigasset cum eis, Chersonis pharum transivit, sicque demum transfrentes Necropyla seu ostia Danapri et Danistri tempestate facta super salute sua desperati sunt omnes. Myaces vero, familiaris homo ipsius, dixit ei "ecce morimur, domine, vobis deo pro salute tua, ut si deus imperium tibi tuum reddiderit, in nullum tuorum ulciscaris inimicorum." at ille respondens in furore dixit "si pepercero cuiquam ipsorum, hoc in loco deus me demergat." et sine periculo ab aestu illo exivit, et introivit in Danubium amnem. cum autem misisset Stephanum ad Terbellin dominum Vulgariae, ut sibi auxilium praestaret ad obtinendum parentale imperium suum, repromisit ei plurima se dona daturum et filiam eius in mulierem accepturum ipsique in cunctis obediturum et concursurum, iureiurando pollicitus. quo ille cum ingenti honore suscepto, commovet universum sibi suppositum populam, Vulgarum scilicet, atque proximo anno ad regnamentum urbem venerunt.

Anno imperii Absimari septimo mortuus est Abimelech p. 573 4

*) in personae suae vice] ἐξ προσώπου αὐτοῦ. Glossarium Nomina-cum: βικάριος δὲ ἐξ προσώπου. Anastasius in Collat. S. Max.: ex persona, ut dixit, Petri Cpolitani praesulis missus. Hist. tri-part. 7 3: convenientes ex persona episcoporum. F.A.B.

Arabum princeps, et tenuit Vhaled filius eius principatum. eodem quoque anno cum Iustinianus ad regiam civitatem venisset una cum Terbelli et subiectis Vulgaribus, castra metatus est ad portam Charsii et usque Blachernas. et per tres dies alloquentes eos qui erant in urbe, conviciis dehonestabantur ab illis, qui eorum saltem nec verbum admittebant. at vero Iustinianus cum paucis contribulibus, bello excepto, per aquaeductum ingressus et tumultum excitans fodiendo urbem obtinuit, et post paululum tabernacula in palatio Blachernarum tetendit.

Imperat itaque denuo Romanis Iustinianus annis sex: Arabum vero princeps efficitur Vhalid annis novem. Constantinopolitanus episcopus habetur Cyrus, qui sex praesedit annis ecclesiae; de quo dicetur inferius.

Igitur anno imperii sui primo idem, quo imperium suum recepit Iustinianus, multa dona Terbelli tribuens, simul et regalia vasa, dimisit eum in pace. ceterum Absimarus urbe relicta Apolloniadem fugiens adit insecutionem tamen persus apprehenditur et ad Iustinianum ducitur. porro

p. 574 Heraclius a Thrace vincitus adductus est cum omnibus qui ei opitulabantur; quos in muro omnes suspendio interfecit. cum autem et ad mediterranea destinasset, plurimos ex eis inventos, tam actores quam privatos, similiter interemit. porro Absimarum atque Leontium vincitos catenis per totam urbem pompis fecit dehonestari. cumque iudi equestres agerentur ipseque in solio resideret, ducti sunt publice tracti et proiecti proni ad pedes eius; quorum ille colla usque ad solutionem primi bravii *) calcavit, universa plebe clamante "super aspidem et basiliscum ascendisti, et conculcasti leonem et draconem." et ita hos destinatos in vivario animantium capitis animadversione punivit. Callinicum vero patriarcham ablatis oculis apud Romam exilio relegavit, et pro eo Cyrum, qui in insula fuerat inclusus Amastridis, tanquam eum qui praenuntiaverat sibi prioris restitutionem imperii, surrogatum provexit. innumerabilem quoque multitudinem, tam ex civili quam ex militari catalogo, perdidit, multos etiam in saccos missos amara fecit morte necari. alios autem, cum ad prandium vel cenam accubitaret, mox surgebat, partim suspendio partim occisione perdebat. et hinc magnus timor p. 575 obtinuerat omnes. misit interea classem ad ducendam a Chazaria uxorem suam, et multae cum suis viris scaphae de-

*) bravij βαρι. fortasse legerat Anastasius βραβειον. est autem βραβειον palma. FABA.

meresa sunt quo auditio chaganus significat ei dicens "o insensate, nonne oportebat te in duabus vel tribus scaphis accipere mulierem tuam, et non tantam occidere multitudinem? an putas quod et hanc Marte percipias. ecce peperit tibi et filium. mitte ergo et accipe illos." at ille misso Theophylacto cubiculario duxit Theodoram et filium eius Tiberium, et coronavit eos, et imperavere simul cum ipso.

Anno imperii Iustiniani secundo Ioannes Hierosolymitanus, qui per triginta annos ecclesiae praefuit, habetur aucto-
stes; eodemque anno Vhalid surripuit ecclesiam catholicam Damasci livore pestifero in Christianos habitu, stimulatus propter eminentem tanti pulcritudinem templi, et prohibuit scribi graece publicos logothesii codices, sed in Arabicis an-
notari sine computo, quoniam impossibile est illorum lingua monadem vel dualitatem aut trinitatem aut octo et dimidium aut tria scribi, propter quod et usque hodie sunt cum eis notarii Christiani.

Mundi anno 6200, divinae incarnationis anno 700, anno imperii sui tertio Iustinianus pacem inter Romanos et Vul-
gares evertit, et equestres militias in Thracem transire fa- p. 576
ciens classibus constructis contra Vulgares et Terbellin pro-
peravit. cum autem venisset ad ripam, navigium quidem ante castrum applicare fecit, equites vero in superioribus campis sine custodia et omni suspicione castra metari pre-
cepit. populo autem sicut ovibus per campos ad legendum fenum disperso, viderunt exploratores Bulgariae vanam Ro-
manorum dispositionem, et coacervati ut ferae subito irruerunt, et vehementer consumpserunt Romaicum ovile, multam praedam, et equos et arma, exceptis his qui perempti sunt, accipientes. porro Iustinianus cum ad castrum fugisset cum his qui evaserant, per tres dies portas clausit et obseratas tenuit, vidensque Vulgarum perseverantiam, ipse primus equi sui nervos incidens omnes id ipsum facere iussit. armis au-
tem bellicis supra inurum positis, noctu in scaphas ascen-
dens latenter enayigavit, et cum confusione venit ad urbem.

Anno imperii Iustiniani quarto exercitum movit Ma-
salmas adversus tyrannum propter indignationem exercitus una cum Mauhina per Maurinianum occisi; et hanc ob- p. 577
sidentes hiemaverunt ibidem. ad quos mittit imperator duos praetores, Theodorum Carterucam et Theophilatum Saliban, cum exercitu et agresti populo rusticam operam daturo ad debellandum eos et insequendum. ipsi vero ad contentio-
nem in alterutrum venientes, et inordinate in eos congressi, vertuntur, et multa milia perierunt, et captivi multi ducti

sunt at illi sarcina eorum et escis abreptis obsederunt, quousque civitatem ceperunt: defecerant enim illis escae, ac per hoc recessuri erant, porro viri Tyanenses his visis desperati acceperunt verbum indemnitatis suae, et exierunt ad eos, et derelicta est civitas deserta usque in praesentem diem. verum illi non servantes verbum hos in erenum exules transmiserunt, et multos ex his servos retinuerunt.

Mundi anno 6200, divinae incarnationis anno 700, anno vero imperii Justiniani quinto movit exercitum Abas contra Romaniam, et multis in captivitatem ductis rediit, et coepit aedificare Garis in regione Eupoleos.

Anno imperii Iustiniani sexto movit exercitum Uthman contra Ciliciam, et multa castra verbo accepit. proditum p. 578 autem est ei et Camachum cum adiacentibus sibi locis. interea Iustinianus stolo copioso armato Maurum patricium misit Chersonem una cum Stephano patricio cognomento Asmicto, malorum memoria successus insidiarumque recordatus contra se a Chersonitensibus et a Bosphorianensibus ac reliquis climatibus effectarum, omnes naves, dromones videlicet, trieres et scaphas, chimeras ac lintres usque ad chelandia, per collationem ab unoquoque habitantium urbem, senatorum scilicet et ergasteriacorum et plebeiorum ac omnis officii, collegit. quibus missis praecepit omnes habitantes in castris illis gladio interficere et neminem vivificare, tradens eis et Heliam spatharium, qui deberet princeps Chersonis constitui. qui Chersonem pervenientes, nemine sibi resistente, castra ceperunt et omnes gladio interfecerunt, exceptis infantibus, utpote parvulis his parcentes et sibi hos in servitium reservantes. Tudunum autem principem Chersonis, qui ut ex persona chagani erat, et Zoelum, qui ex linea et genere primus civium habebatur, atque alios quadraginta illustres seu primores Chersonis una cum familia ipsorum vinctos ad imperatorem miserunt. alios vero septem ex primoribus Chersonis p. 579 in veribus ligneis igni applicantes assaverunt; alios etiam vi-ginti post tergum horum brachiis vinctis ad lora navis alligantes, et lapidibus hanc implentes, in profundum miserunt. his autem Iustinianus compertis, pro salute puerorum saeviens, iussit eos ad se quantocius advenire. cum autem stolus mense Octobrio motus et in pelago praeoccupatus esset in astri ortu quo Artura dicitur, pene totus demersus est. sane numerata sunt eorum qui naufragio periisse milia septuaginta tria. at vero Iustinianus his agnitis non est tristatus, quin potius gaudio repletus. et huiusmodi adhuc vesaniae deditus, clamore magno minitans iterum alium stolum

mittit, et arari atque ad pavimentum illidi universos usque ad
 minigentem ad parietem iussit. audierunt haec qui erant ex
 castris illis, et sese munierunt, coactique contra imperatorem
 sapere miserant ad chaganum in Chazariam, petentes popu-
 lum ad custodiam sui. verum inter haec erigitur et Helias
 spartharius et Bardanes exul, qui tunc fuerat a Cephallenia p. 580
 revocatus eratque cum classe apud Chersonem. porro im-
 perator his cognitis misit cum paucis dromonibus Georgium
 patricium cognomento Syrum, et generalem logothetam, et
 Ioannem praefectum, atque Christophorum turmarchen Thra-
 censium cum tercentum armatis, tradens eis Tudunum ac Zohe-
 lum, qui deberent Chersoni restitui, secundum quod antea fue-
 rant, ad rationem reddendam chagano per apocrisiarium, du-
 cendosque ad se Heliam atque Bardanium. quibus transmeanti-
 bus in Chersonem, his Chersonitae rationem reddere dedignati
 sunt. in crastinum vero solos hos cives ingredi exhortati
 portas clauserunt, et generalem quidem logothetam una cum
 praefecto gladio trucidarunt, Tudunum vero cum Zobelio et
 iam dicto turmarcha una cum trecentis militibus Chazaris
 tradiderunt et ad chaganum mittere curaverunt. Tuduno
 autem in itinere mortuo, Chazari in suspicionem eum oc-
 ciderunt turmarchem una cum 300 militibus. tunc hi qui
 Chersonis erant ceterorumque castrorum, Justiniano quidem
 mala imprecati sunt, Bardanium vero Philippicum, qui illic
 fuerat exilio relegatus, etiam ut imperatorem laudibus extu-
 lerunt. his compertis Justinianus, et per amplius insaniam, p. 581
 filios quidem Helias spatharii in matris sinu peremit, hanc
 autem coegit coniungi proprio coquo, qui erat genere In-
 dus. sicque alio navigio constructo Maurum patricium Be-
 sum dirigit, traditis eis ad civitatum expugnationem machinis
 et ariete omniisque ad urbis exterminium instrumento, man-
 dans illi muros quidem Chersonis omnemque urbem ad ter-
 ram prosternere, nullam vero animam ex ipsa vivificare,
 crebriusque quae a se agerentur suggestionibus intinare. hoc
 autem transmeante, perque arietem turrem quae dicebatur
 Centinarisia, simul et proximam eius Syagram vocatam de-
 ponente, Chazarisque pervenientibus factae sunt industiae
 belli. Bardanius autem fugiens ad chaganum pergebat, cum
 vero inefficax stolus effectus ad imperatorem remeare minus
 auderet, Justinianum quidem execrati sunt, Bardanium autem
 ut imperatorem et ipsi laudibus extulerunt. praeterea pe-
 tierunt a chagano uti daret sibi Philippicum. porro cha-
 gano verbum ab illis exigentia, ne proderetur ab eis et de-
 ferretur ei per unumquemque virum numisma unum, illi
 protinus his datis acceperunt Philippicum imperatorem. cum p. 582

autem classis moraretur et suggestio nulla veniret, sensit Iustinianus causam, sumptisque secum his qui erant Obsicii, et parte Thraciensium, ascendit usque Sinopem ad discenda quae Chersonae fuerant gesta. cumque intueretur interiores partes, videt classem ad urbem vela moventem, frendensque ut leo, et ipse ad urbem reversurus, impetum demonstravit. verum Philippico perveniente ipse ad Damastrum veniens castra metatus est, at vero Philippicus continuo mittit contra Tiberium quidem Maurum patricium cum Ioanne spathario cognomento Strutho, Heliam vero similiter cum incursione militari contra Iustinianum in Damastrum, iterumque alium contra Barisbacurium, qui fuga fuerat usus. et Maurus quidem una cum iam dicto Strutbo cum ad Blachernas abiisset, invenit Tiberium altera tenentem manu columellam sanctae mensae dei genitricis altaris et altera pretiosa ligna, et in collo phylacta, extra tribunal autem residentem Anastasiam, patris eius matrem, quae Mauri pedibus provoluta flagitabat ne suis occideretur nepos Tiberius, utpote qui nihil gesserat

p. 583 pravum. cumque illa pedes eius teneret et cum lacrimis supplicaret, ingressus est Struthus intra tribunal, et vi arripuit illum, et pretiosa quidem ligna ab eo sublata supra mensam posuit, phylacta vero in collo suo suspendit. puero autem foras educto atque dispoliato supraque limen expanso, guttur eius instar ovis secarunt, et hunc in templo SS. Anargyrorum, quod Paulinae vocatur, sepcliri mandarunt. comprehensus vero praeterea et Barisbacurius, primus patricius et comes obsequii, interemptus est. porro Helia una cum eo qui secum erat ascende in Damastrin, et ad sermones cum eo qui illic erat exercitu veniente, verbumque impunitatis populo qui erat cum Iustiniano praebente, sequestrati sunt universi et discesserunt a Iustiniano, solum hunc deserentes et ad partes Philippici confluentes. tunc praedictus Helias spatharius furore currens, collo eius apprehenso, pugione, quo erat accinctus, amputavit caput ipsius, et per Ro-

p. 584 manum spatharium ad Philippicum misit. at vero Philippicus per eundem spatharium hoc ad Occidentales partes usque Romam transmisit.

Praeterea priusquam imperaret erat quidam inclausus in monasterio Callistrati pravisor et haereticus, qui ascendi ad se Philippico dixit "imperium est tibi repositum." at ille turbatus est, et ait inclausus "si deus iubet, tu quamobrem contradicis? hoc autem dico tibi, quia sexta synodus male facta est. si ergo imperaveris, hanc proiice, et efficietur imperium tibi forte atque longaeum." qui cum iuramento spopondit ei se hoc facturum. cum autem Leontius

Iustiniano successisset; ascendit Philippicus ad inclausum, qui dicit ei "ne festines: fiet tibi." cumque et Absimarus imperasset, rursus ascendit ad eum, cui ille iterum ait "ne acceleres: illud enim praestolatur te." porro cum Philippicus hoc quibusdam amicis suis fidenter fuisse confessus, ab eis Absimaro nuntiatum est, qui caesum ac tonsum ac ferreis vinculis alligatum hunc in Cephalleniam exulem misit. cum autem Iustinianus imperium suscepisset, revocavit eum, et cum regnaret, fecit pseudosynodum episcoporum iuxta pseudo-monachi et inclaudi sermonem, et abiecit sanctam et universalem sextam synodum. eodemque anno vanus oculorum caecitatem incurrit; qui cum in multa positus securitate in regalibus degeret, multitudinemque pecuniarum et splendidissimarum substantiarum illic, ex multis retro temporibus ab his qui antea imperaverant, ex proscriptionibus et diversis occasionibus, maximeque a praedicto Iustiniano collectarum invenisset, haec frustra et incassum ac sine dolore dispersit. et in disputationibus quidem suis rationabilis et prudens extimabatur, in actibus autem in honeste ac indigne vitam consummans improbabilis ubique demonstrabatur: erat autem haereticus et adulter. porro Cyro patriarcha pulso Ioannem communicatorem suum atque haereticum in patriarcham promovit.

Mundi anno 6204, divinae incarnationis anno 704, imperat Romanis Philippicus, qui imperavit annis duobus. Arribus praest Hualid, qui ducatum novem tenuit annis. Ioannes quoque Constantinopolitanus atque Ioannes Hierosolymitanus habentur antistites, quorum alter tribus alter vero tringita praefuit annis ecclesiae.

Anno igitur imperii sui Philippicus primo Armenios de terra sua pellens in Armenia quarta et Melitene habitare coegerit. porro non praevaluuit saevius moveri contra sanctam et universalem sextam synodum, subvertere studens divina, quae ab ea roborata sunt, dogmata, reperit autem sui sensus Ioannem, quem episcopum Constantinopoleos fecit, deposito Cyro praesule huius, quem exilio relegavit in monasterio Choras, Nicolaumque a diacono caucum effectum, qui cum medicinali esset disciplina sophista, tunc quaestor erat, Agelpidiumque diaconum magnae ecclesiae, atque Antiochum chartophylacem, et alios morum eorundem, qui etiam scripto anathematizaverunt sanctam sextam synodum. interea Vulgares per Philea clam in angustum incidentes, et magna caede facta usque ad urbem discurrentes, et multos transvehentes, nuptisque opulentis et dapsilibus prandiis cum vario

p. 585

p. 586

argento ceteroque apparatu repertis usque ad auream por-
 p. 587 tam discurrentes, totaque Thrace praeda evanata, illaei
 cum inumeris pecoribus ad propria sunt reversi. similiter
 et Arabes Misthiam ceperunt et alia castra, multa praeda
 familiarum plurimarum et pecorum innumerabilium facta.

Anno imperii Philippici secundo movit exercitum Habas
 contra Romaniam, et cepit Antiochiam Pisidiae cum multa
 praeda, et reversus est. factus autem est et terrae motus
 in Syria. biennio vero imperii Philippici in his transeunte,
 circaeque natalicio consummato, cum Prasini vicissent, visum
 est imperatori sabbato pentecostes equitem cum susceptione
 ac organis ingredi, et lavari iu publico balneo Zeuxippi, et
 cum civibus prosapiae antiquae prandere. cum autem me-
 ridie quiesceret, repente per auream portam introivit Rufus
 primus stratorum Obsequii, cognomento Burasi et Theodori
 patricii Myaci, cum taxatis quos habebat in Thrace thema-
 tis sui, et festinans in palatum invenit Philippicum meridie
 p. 588 quiescentem, et comprehensum eum duxit sursum in orato-
 rium Prasinorum, et illic eius oculos eruit, nullo sciente. in
 crastinum autem, id est pentecoste, coacervato in magna
 ecclesia populo coronatus est Artemius primus a secretis,
 mutato nomine Anastasius. sabbato vero post pentecosten
 oculis privatus et Theodorus Myaces, et secundo sabbato id
 ipsum pertulit Georgius Buramphus, et in exilium missi sunt
 apud Thessalonicens.

Mundi anno 6206, divinae incarnationis anno 706, anno
 vero imperii Artemii primo incursions Masalmas adversus
 Romaniam movit, et dispoliata Galatia rediit cum praeda et
 spoliis multis. ast Artemius magistratibus in equestribus mi-
 litiis idoneis, et rationabilibus in rebus civilibus ordinatis,
 iam requiem degebat adeptus. cuinque Arabes contra Ro-
 maniam terra marique armarentur, misit imperator prin-
 cipes in Syriam ad Vhalid, quasi pro his quae ad pacem per-
 tinent locuturos, Danielem videlicet inter alios, Sinopiten,
 patricium et praefectum urbis, mandans ei diligenter inve-
 stigare de motu eorum et virtute contra Romaniam con-
 struenda. qui cum abiisset et remeasset, nuntiavit impera-
 p. 589 tori magnum contra regiam urbem per terram et mare in-
 strumentum eorum. tunc ille praecepit quo unusquisque
 sumptus usque ad triennii tempus sollicite praepararet, qui
 autem hoc non possederit, ab urbe, inquit, discedat. con-
 stituit autem praepositos constructuum naves, et coepit ae-
 disficare dromones et dieres igniseras et maximas trieres, et
 maritimos quidem renovavit muros, similiter autem et ter-

renos, sistens arcobalistas et mangana in turribus et argumentosas alias machinas; et secundum quod possibile sibi erat urbem munivit, frugesque plurimas in regalibus horreis posuit, atque munitas sibimet reservavit.

Anno imperii Artemii, qui et Anastasius dictus est, se-
cundo mortuus est Vhalid Arabum dux, et Suliman in prin-
cipatu succedit, qui tribus praefuit annis. Germanus quo-
que Constantinopolitanus habetur antistes, qui eidem throno
quindecim praesedit annis. eodem quoque anno translatus
est a Cysico urbe metropoli Constantinopolim, in quo et
commonitorium translationis, quod subinfertur, prouuntia-
tum est continens ita. "electione et approbatione religiosis-
simorum presbyterorum et diaconorum et totius venerabilis
cleri sacrique senatus et amici Christi populi deo conser-
vandae huius regiae urbis, divina gratia, quae semper infirma p. 590
curat et ea quae sunt adimplet, transtulit Germanum san-
ctissimum praesulem Cyzicensium metropoleos in episcopum
huius deo conservandae ac imperatoria civitatis. facta au-
tem est praesens translatio in praesentia Michaelis sanctissi-
mi presbyteri et apocrisiarii apostolicae sedis, et reliquo-
rum sacerdotum ac praesulum sub Artemio imperatore." p. 591
porro cum Artemius didicisset quod classis Saracenorum ab
Alexandria in Phoenicen properasset ad incidendum ligna-
men cypressinum, electis ex proprio stolo velocibus scaphis
misit taxatos ex themate Obsicio, et apud Rhodum omnes
colligi iussit, praeposuitque praetorem eis et caput Ioannem
magnae ecclesiae ministrum, qui dicebatur papa Ioannacis,
qui generalis erat tunc logotheta. is ergo cum Rhodum
adiisset et navigia convenienter, alloquebatur principes super
motione ac itinere ipsorum in Phoenicen ad incidendum
lignamen et praeparationem, quae inveniretur Agarenorum.
cumque omnes alacriter obaudissent, hi qui erant Obsicii hoc
nullatenus admiserunt, et imperatorem quidem detestati sunt, p. 591
diaconum vero Ioannem frameis peremerunt. hinc ergo
stoli divisi ad sua navigaverunt loca. illi vero nequam ope-
ratores contra regiam ascenderunt urbem. cum autem
Adramytiū adiissent essentque sine capite, invenerunt illic
hominem indigenam Theodosium nomine, qui publicorum
erat tributorum exceptor, iners ac idiota, et hortati sunt
eum imperare. at ille fuga usus in monte latebat; quem
inventum ut imperatorem laudibus extulerant, vi cogentes
eum imperare. quibus Artemius cognitis, praefecit urbi do-
mesticos homines suos principes una cum stolo, quem ipse
construxerat, et armatis eis ipse Nicaeam ingressus abit in
urbem, ibidemque se munit. rebelles autem ascendentes, et

commoto toto themate Obsicii et Gothograecis, comprehensisque multis pusillis et magnis negotiatoriis scaphis, per terram perque mare Chrysopolim currunt. cum autem urbis classis in portu S. Mamae stationem fixisset, singulis quibusque diebus per sex menses invicem expugnarunt. cum vero urbis stolus ad Neorii urbis portum profectus stetisset,

p.592 transiens Theodosius Thracenses obtinuit partes, proditione vero facta per portam singularis muri Blachernarum urbem cepit. ast iniqui Obsicii populi una cum Gothograecis noctu per domos civium discurrentes, maximum nulli parcentes excidium operati sunt. principes autem, qui in ea erant, Artemii una cum Germano sanctissimo patriarcha Constantinopolitano comprehensos duxerunt in casam Artemii et eorum qui cum ipso erant. porro Artemius his visis, desperatione sui secessus, semet ipsum tradidit, verboque impunitatis expedito monastico induitus est habitu. quem Theodosius illaesum reservans apud Thessalonicanam exilio relegavit. porro Philippicus imperavit quidem annis duobus et mensibus novem, Artemius vero anno uno et mensibus tribus. Leo praeterea cum esset praetor Orientalium, quoniam auxiliabatur Artemio, non est subditus Theodosio. habebat autem conspirantem sibi et concurrentem Artabasduum Armenium, praetorem Armeniacorum, cui et spopondit filiam suam in uxorem fore daturum; quod et fecit.

p.593 Mundi anno 6208, divinae incarnationis anno 708, Germanus Constantinopolitanus habetur antistes, qui ecclesiae novem praefuit annis. Theodosius vero imperat anno uno; cuius tempore Musalmas adversus Constantinopolim aciem dirigit, et praemisit Suhelimam cum exercitu per sicciam, Humarum vero per mare. porro ipse post eos cum multo apparatu hostili venit. Suhelimam autem et Bacharum Amorium pervenientes scribunt ad Leonem praetorem Orientalium ita: "novimus quia imperium Romanorum te decet. veni ergo ad nos, et loquamur quae ad pacem sunt." intuens autem Suhelimam Amorium exercitum non habere, et inimicitiam penes magistratum iacere ob auxilium quod Artemio conferebat, obsedit illud, volens illic et Masalmam expectare. mox autem ut appropinquavit civitati, coeperunt Saraceni laudibus dissimilare praetorem Leonem imperatorem, rogantes et hos qui intus erant, id ipsum efficere. videntes autem et hi qui erant Amorii, quod Seraceni hunc amore laudarent, laudaverunt et ipsi. cognoscens vero praetor quod taxatis ac principibus non existentibus peritrum foret Amorium, significat Suhelimam, "si vis" inquiens "ut veniam ad te et quae pacis sunt loquamur, cur obsides civitatem?" at ille

“veni” inquit, “et recedo.” et accepto praetor ab eo verbo p. 594
 cum trecentis equitibus venit ad illum. videntes autem eum
 Agareni vestiti loricis suis venerunt ei obviam, qui manebat
 dumidio procul a castris eorum miliario. per tres sane dies
 eo procedente ad ipsum, quae ad pacem sunt, loquebantur,
 et ut a civitate recederent: at illi asserebant “sponde pacem,
 et recedimus.” comperto vero praetor quod eum vellent
 retinere, vocavit multos ex illustribus Saracenis ad cenam,
 et vescentibus eis misit Suheliman tria milia loricatorum ad
 circumdandum eum ne fugeret, et servandum. quo cognito
 custodia nuntiavit ei quia multitudines equestrium Saraceno-
 rum in circuitu nostro stant. veniens autem unus ex eis
 eques, nomine Zuber, in praesentia stetit dicens “servus fu-
 git furatus pecuniam multam, et propter illum equis insedi-
 mus.” porro ipsorum agnita praetor deceptione, dixit ad
 eos “ne turbemini: nam quocunque perreixerit, in castris
 nostris reperiemus eum.” tristatus autem potuit occulte per
 hominem suum innotescere his qui Amorii erant, dicens “ti- p. 595
 mete deum, ne vosmetipsos prodatis. ecce enim et Masal-
 mas appropinquat.” et exiit etiam episcopus ad eum, et
 eadem ipsa dicit ei. cum vero Subeliman didicisset quod
 exisset ad eum episcopus, mittit ad praetorem, “da nobis”
 dicens “episcopum.” qui maestus factus abscondit eum, cui-
 dam hominum suorum praecipiens. “nobis” inquit “collo-
 quentibus inde eum aliis stolis, et quasi propter ligna vel
 aquam inissum sine ut vadat in montes.” inconsistentibus autem
 pro episcopo Saracenis dicit praetor “non est hic. verum-
 tamen pergite ad ameran, et venio etiam ipse, et de cun-
 ctis loquemur.” ipsi autem cogitantes quod cum introiret
 ad ameram, in medio ipsorum retinerent eum, hunc dimi-
 serunt. at ille cum equo insedisset, profecturus cum bis
 centum hominibus quasi venaturus, dedit in partem sini-
 stram. Saraceni ergo, qui erant cum eo, dicunt illi “quo
 vadis?” “in pratis” ait “volo manere.” at illi dixerunt “con-
 silium tuum non est bonum, et non veniemus tecum.” tunc
 dicit praetor suis “verbo nobis dato tenere nos voluerunt, p. 596
 et propter nos Christianos perdere. verum ex hominibus
 nostris vel animantibus, quae remanserunt, nullum retinent.”
 et cumisset milibus decem, mansit. postera vero die mittit
 stratorum suorum domesticum, et significat eis “quia verbum
 mihi dedistis et dolo me retinere voluistis, idcirco recessi.”
 at vero Masalmas clausuras transierat, Suheliman autem hoc
 ignorabat. porro tumultuati sunt amerei et populus contra
 Suheliman, perhibentes “ut quid obsidemus muros, et incur-
 siones non facimus?” repositisque tabernaculis discesserunt.

praeter autem Nicaeam turmarcham cum octingentis militibus in Amorium introduxit, emissis ex eo multis mulieribus et infantibus, et proficiscitur ipse in Pisidiam, cum autem Masalmas venisset in Cappadociam, desperati super se Capadocios exierunt ad eum, ut se recuperet flagitantes. auditu vero Masalmas inimicitia quam habebat Theodosius in praetorem, volens huic decipere et pacisci cum eo ac per ipsum Romaniam sibi subiicere, dicit eis "non estis praetoris?" qui dixerunt "etiam." "facitis quidquid facit?" at illi "etiam."

p. 597 tunc dicit eis "ite ad castra vestra, et quenquam nolite timere," iussisque populo suo ne praedarentur in cunctis praetoris provinciis, his praetor compertis, et intelligens quod Suheliman nuntiaret Masalmas quod se dimiserit et discesserit, misit litteras ad Masalman, dicens "ad te volebam venire, sed Suheliman, cum issem ad eum, tenere me voluit, et idcirco metuo venire ad te." dicit ergo Masalmas homini praetoris "novi quod illudat mihi praetor, ne penitus deperdam provincias eius." dicit ei homo praetoris "non est ita, sed in veritate scribit tibi." tunc interrogat "quomodo est Amorium erga illum?" ait "bene, et in subiectione eius." iratus autem iniuriis affecit eum, dicens "cur mentiris?" at ille "ita est ut dixi." et taxatos mittit una cum turmarcha in ipsum, et eduxit abundantiores familias. tribulatione itaque ingenti Masalmas super hoc accepta, furore plenus expulit eum. consilium quippe habebat aestate capere illud, et expectandi classem, et sic in Asiam descendendi atque

p. 598 hiemandi. iterum ergo quaeſito praetoris homine sciscitatur ab eo. ille vero iureiurando dixit ad eum "omnia quae aīo tibi, vera sunt. sed et mille in id taxati cum turmarcha ingressi sunt, cunctamque substantiam ibidem habitantium et inopes familias eduxit illinc." his auditis scribit praetori, "veni ad me" inquiens, "et tecum paciscar, et universa ut vis patrabo." contemplatus igitur praetor quod Massaleo propinquasset et quod in aliis quinque diebus provincias suas transiitrus esset, missis ad eum duobus consulibus significat ei dicens "litteras tuas accepi et voluntatem team suscepī, et en ad te venio. sed ut nosti, praetor sum, et pecuniae et argentum et populus me secuturus est, ac per hoc me permitte mihi super unoquoque ipsorum verbum. et si quidem quemadmodum requiro ex vobis causa mea fuerit facta, bene et optime: sin autem, indemnis saltim et tribulatione proficiscar excepta." consulibus ergo pervenientibus ad eum in Theodosianis, dicit illis Masalmas "sciebam quod illuderet mihi praetor vester." at illi "absit" inquiunt. tunc facto quod quaesierant verbo dimisit eos. donec itaque consules

cum suscripto verbo ad praetorem fuisse reversi, Masal- p. 599 mas copiosas multitudines habens, et usquam stare non va- lens, Achrohenum adit. praeterea cum vidisset praetor quod suas transmisisset ille provincias, Nicomediam vadit, et Theodosii filium consecutus capit hunc cum omni apparatu re- gio et viris primis palatii. at vero Masalmas descendens in Asiam hiemavit illic, et Humarus in Cilicia. ast praetor assumpto filio imperatoris, et inito consilio cum his qui se- cum erant, venit Chrysopolim. porro Theodosius compertis quae gesta sunt, consilio a Germano patriarcha et senatu percepto, per eundem patriarcham accepit a Leone inde- mnitatis verbum et ecclesiae sine perturbatione servanda, et sic ei committunt imperium. porro Theodosius una cum filio suo clerici facti residuum vitae suae tempus transege- ruit in pace. veniens interea Masalmas Pergamum hanc obsecdit, et indulgentia dei per diabolicam operationem accep- pit. ex magisterio quippe magi cuiusdam adductam viri ci- vitatis illius mulierem incinctam *) iam iamque paritaram inciderunt, et assumpto parvulo in cacabo hunc coixerunt, atque in huiusmodi deo detestabile sacrificium omnes, qui bellare volebant, dexteræ manus suæ manicas intingebant; et idcirco inimicis sunt traditi.

Mundi anno 6209, divinae incarnationis anno 709, Leo p. 600 imperator Romanorum provehitur, qui 24 imperavit annis. Subelman vero dux Arabum noscitur, qui tribus praefuit annis. hoc itaque anno Leo imperare coepit ex Germani- censibus derivatus, genere Syrus, qui a Iustiniano impera- tore, cum prius regnaret, transfertur in Mesembriam Thra- cae. porro posterioris imperii sui tempore cum veniret una cum Vulgaribus, obvius ei cum muneribus fuit ovium quin- gentarum. placatus autem Iustinianus spatharium protinus illum fecit, et habuit hunc sicuti germanum amicum. prae- terea invidia ducti quidam detraxerunt ei tanquam imperium appetenti. cum vero super hoc quaestio fieret, veluti insi- mulatores confusi sunt. sane huiuscmodi sermo ex tunc dici coepit a multis. Iustinianus ergo licet manifeste laedere hunc noluisset, taedium quidem sibi contra eum iniicitur, et mittit eum in Alaniam cum pecuniis ad commovendos Alanos adversus Abasgiam, Saracenis retinentibus tam Abasgiani quam Lazicen et Hiberiam. at ille cum pergeret in Lazicam, pecunias quidem reposuit apud Phasidem, perpaucisque as-

*) incinctam, praegnantem, plenam, *enceinte*. Festus propinquam partui mulierem incientem vocari ait, in gravida. FABR.

sumptis indigenis adiit Apsiliam, et cum transivisset Cauc-
 p. 601 seos montes venit in Alaniam. Iustinianus autem volens cum
 perdere, misit, et tulit pecunias ex Phaside. Alani autem
 spatharium cum omni honore suscipientes, atque verba ipsius
 audientes, introierunt et praedati sunt Abasgiam. at vero
 dominus Abasgorum intimat Alanis dicens "ut invenio, alium
 talem mentionarium Iustinianus non habuit, quem mittere
 debuisse et commoveret vos contra nos vicinos vestros, nisi
 hominem istum : fefellerit enim vos et circa repromotionem
 quoque pecuniarum : mittens enim Iustinianus has abstulit.
 sed date nobis eum, et praebemus vobis numismatum tria
 milia, et prisca caritas nostra non solvetur." verum Alani
 dixerunt "nos non propter pecuniam obedivimus ei, sed pro-
 pter imperatoris dilectionem." iterumque Abasgi mittunt
 ad eos, dicentes "date nobis cum, et tribuemus numismata
 sex milia." porro Alani volentes discere regionem Abasgo-
 rum, repromotionerunt se accipere illa numismatum sex milia
 et dare spatharium. Alani vero confessi sunt spathario cun-
 cta, et dicunt ei "quemadmodum vides, via quae in Roma-
 niam dicit clausa est, et quomodo transeas non habes. sed
 p. 602 potius callide agamus, et polliceamur eis quod tradamus te,
 et mittimus homines nostros cum eis, et discimus clausuras
 eorum, et irruemus, et exterminabimus regionem ipsorum."
 apocrisiarii vero Alanorum abeunt in Abasgiam, et repro-
 mittentes spatharium prodere, plurima xenia perceperunt ab
 eis. et plures missos denuo mittunt, simul etiam cum quan-
 titate aurii ad recipiendum spatharium. Alani vero spatha-
 rio aiunt "homines isti, et quemadmodum praediximus, ad
 te recipiendum venerunt, et Abasgia te praestolatur. et
 quoniam proximi sumus eis, negotiatores eentes ad illos non
 deficiunt. ergo ne prodas eis consilium nostrum. trademus
 te manifeste, et cum nos moti recesserimus, mittemus occulte
 post tergum, et illos quidem occidemus, te autem occultabi-
 mus donec coacervetur populus noster et concorditer ingre-
 diamur terram ipsorum." quod et factum est. compre-
 henso denique missi Abasgorum spathario cum hominibus
 p. 603 eius vincentes eum abibant. dein retrovenientes Alani cum
 Hictaxi domino suo occidunt Abasgos, spatharium occultan-
 tes; et electis militibus motus est in Abasgiam, et insperate
 clausuras eorum ingressus multam in Abasgos praedam et
 exterminium operatus est. quibus auditis Iustinianus, et
 comperto quod etiam sine pecuniis praecepta sua sunt acta,
 mittit litteras ad Abasgos, quia si salvum, inquiens, spatha-
 rium nostrum custodieritis et per vos illaesum transire per-
 miseritis, omnes excessus vestros vobis ignoscimini. at illi

cum gaudio his receptis miserunt denuo in Alaniam perhibentes "dabimus vobis obides filios nostros, et date nobis spatharium, ut mittamus eum ad Justinianum." verum spatharius hoc admittere noluit, asserens "valet mibi deus aperire ostium exeundi: nam per Abasgiam non exeo." post aliquod vero tempus cum exercitus Romanorum et Armeniorum ingressi essent in Lazicam et Artheopolim expugnarent, Saracenorum audito adventu recesserunt separati vero ex eis usque ad ducentos ascenderunt in partes Apsiliae atque Caucaseorum montium depraedantes. Saracenis sane ad p. 604 Lazicam venientibus fuga lapsus Romanorum Armeniorumque populus Phasin remeans adiit. ducenti vero illi remanentes in Caucasiis stetere montibus, latrocinantes et sui desperationem patientes. quo comperto Alanis arbitrati sunt multitudinem Romanorum in Caucaseis montibus esse, gaudentesque aiunt spathario "Romani appropinquant: perge ad eos." assumptis ergo spatharius Alanis 50 transivit cum cyclopedibus Maio mense Caucaseos montes, et invenit eos; unde multum gavisus sciscitabatur ubinam esset populus. qui dixerunt "Saracenis irruentibus in Romaniam reversi sunt. nos autem non valentes in Romaniam ire, ad Alaniam venimus." et dixit ad eos "quid faciemus modo?" qui dixerunt "per regionem istam impossibile est transire nos." at vero spatharius ait "non est possibile per aliam exire?" castrum ergo erat illio cognominatum Sindirum, in quo loci servator habebatur quidam Pharasmanius nomine, sub dictione Saracenorum consistens et pacem cum Armeniis habens. mittens itaque spatharius significat ei dicens "quamdiu pacem cum Armeniis habes, paciscere et tecum, et esto sub regno meo, et da nobis auxilium descendendi ad mare et transeundi ad Tra- p. 605 pezuntensium loca." eo vero patrare hoc non proponente, mittit spatharius unum ex hominibus suis et Armenios, praecipiens eis ut facerent occultationem; "et cum exierint" inquit "e castro ad laborem, capite ex eis quotquot poteritis, portaque tenete ab his qui foris sunt, donec et nos perveniamus." quibus abeuntibus et facientibus occultationem, cum populus esset ad laborem egressus, subito irruentes et portam tenuerunt et multos ceperunt. cum autem Pharasmanius in castro cum paucis mansisset, pervenit etiam spatharius, et praelocutus cum Pharasmanio ut aperiret cum pace, noluit, sed coacervavit bellum. verum cum castrum munitum esset, capere id minime potuerunt. Marinus vero primus Absilensium cum didicisset quod castrum expugnaretur, timore detentus est, existimans multum esse cum spathario populum, et sumptis secum trecentis abit ad spatharium dicens "ego

te salvum ducam usque ad maritima." at vero Pharasmanius visa necessitate ad spatharium dixit "same filium meum p. 606 obsidem, et profiteor imperio deservire." qui recepto nato eius dicit ei "qualem servum te ipsum perhibes, quia inclusus cum sis loqueris nobis? impossibile nobis est discedere, donec castrum capiamus." tunc dixit Pharasmanius "da mibi verbum." at vero spatharius dedit ei verbum nihil ei nocendi, sed cum triginta, qui una secum ingrediebantur, dicens "mox ut ingressi fueritis, tenete portas, et introeant omnes." et hoc facto rediit missurus ignem in castro. cum autem factum fuissest incendium vastum, exiere familiae, quicquid poterant gestare rapientes ex bonis suis. et transactis aliis triginta diebus destruxit muros usque ad terram, et motus descendit in Dapsilam cum Marino primo eorum, suscepto a Dapsiliensibus cum ingenti honore. indeque abiens ad maritima remeavit, et venit ad Iustinianum. praeterea Iustiniano interempto et Philippico visu oculorum orbato imperat Artemius, qui provexerat eum praetorem Orientalium. cum vero Theodosius imperasset, et pulsus Artemius extisset, Romanorumque res publica esset confusa tam ex barbarorum incursu quam ex Iustiniani homicidiis et Philippici scelestis actibus, hic Leo simulabatur et pro Artemio expugnabat, Theodosio adversatus, quin ut verum dicatur ad se ipsum imperium transferre decertans; quod et fecit. habebat autem concordantem et concurrentem sibi Artabasdum Armeniacorum praetorem, quem et generum sibi, postquam regnavit, Annae filiae suae coniunctum effecit, promovens illum et constituens Curopalaten.

Interea Masalmas cum in Asia biemasset, praestolabatur Leonis promissa. cumque nil a Leone receperisset, et comperto quod illusus esset ab ipso, adiens Abydum rursus transvexit populum copiosum in Thracem, et contra regiam urbem commotus est, scribens et ad Sulchiman protosymbolum quo veniret una cum praeparatis classibus. porro 19 kal. Septembrias obcidere coepit urbem Massalmas, depopulatus Thracoa quoque castella. circumvallato vero terreno muro foderant in circuitu foveam prolixam et magnam, et super eam siccis lapidis materiam posuere. kalendis autem Septembriis primae inductionis ascendit impugnator Christi Sulehiman cum stolo et amereis suis, habens mirae magnitudinis naves, et scaphas sumptus ferentes, et dromones numero mille et octingentos, et fixit stationem a Magnaura usque ad Cyclobium. post duos sane dies austro flante inde profecti navigio venerunt ad urbem, et quidam eorum ea loca quae dicuntur Eutropii et Anthemii transmearunt, quidam autem

ad partes Thracae a castello Galati et usque ad Didium applicuerunt. verum grandibus illis navibus ex onere aggravatis atque retardatis, dorsi custodes usque ad viginti scaphas remanserunt, habentes centenos loricatos ad has custodiendas. praeterea serenitate, quae has in reumate comprehendit, effecta, et augusto *) modicum flante ad exteriora impulsae sunt. imperator vero protinus igniferis navibus contra eas directis ab Acropoli has divina ope igne consumpsit: et aliae quidem ex his ad ripae muros projectae sunt, aliae vero una cum hominibus in profundum demersae sunt, porro aliae usque ad acutam et latam insulam consumptae portatae sunt. hinc ergo qui erant ex urbe fiduciam per- p. 609 ceperunt. ast hostes magno pavore concussi sunt, humili cognoscentes efficacissimam ignis operationem. volebant enim eadem die vesperi ad ripae muros applicare stationem et testimonies supra propugnacula imponere. sed consilium eorum dissipavit omnipotens deus per intercessionem castissimae dei genitricis. eadem vero nocte imperator catenam a locis Galati secreto **) removit. iunici autem aestimantes quod volens eos decipere hanc removerit imperator, non ausi sunt intrare usque ad ea quae dicantur Galati, vel applicare, sed navigantes ad sinum Sosthenii illic munierunt navigium suum. sane octavo idus Octobrias moritur Sulehiman dux eorum, et amerae sumit officium Homar. cum autem biems in Thrace valde gravis accessisset, adeo ut terra non pareret a nive, quae in crystallum versa esse videbatur, multitudo equorum et camelorum ceterorumque animantium inimicorum mortua est. porro vernali tempore venit Suphiam cum stolo, qui fuerat Aegypti constructus, habens naves frumentum ferentes 400 et dromones. comperta Romaici efficacia ignis transcurrit Bithyniam, et in contra transiens ad por- p. 610 tum boni Agri applicuit. post paululum autem venit et Hizid cum alio stolo, qui fuerat constructus in Africa, habens et ipse naves 360 et armamentum et sumptus. similiter et ipse cum eadem de humido igne didicisset, applicuit penes Saturon et Brian et usque ad Cartam portum. Aegyptii vero harum duarum classium apud se noctu consiliati, navium frumenta ferentium sublatis lintribus ad urbem fugerunt, imperatorem laudantes, ita ut ab Hieria usque ad urbem ligneum videtur mare. compieriens autem per eos imperator de absconditis in sinu duabus classibus, siphonibus

*) Diac. austro.

**) *secreto] μυστικῶς.* sic Graeci IC. testamentum quod ex scripto constat mysticum et secretum appellant, πρὸς ἀγιοτάστολην μυνεπατινι, quod testibus audientibus nuncupatur. FABR.

igniferis constructis in dromones atque dieres hos immitens contra duas classes direxit, deo autem cooperante per intercessionem intemeratae dei genitricis protinus demersi sunt inimici, et assumptis spoliis et expensis eorum nostri cum gaudio et triumpho reversi sunt. adhuc autem Mardasan iterum a portis cum exercitu Arabum usque ad Nicaeam et Nicomediam discurrente, principes regni, qui in Libo et Sophone more Marditarum absconditi erant, simul et pedites, in hos simul irruentes et diversis damnis afficientes illinc

p. 611 fugere compulerunt, et de cetero modico meabilis freti aditu invento ab urbe chelandia exeuntia plurimas expensas ferebant. similiter autem et piscatoriae naviculac, tam in insulis quam in locis circum muros civitatis positis, capere pisces non prohibebantur. praeterea fame magna Arabibus innixa omnia moriebantur, et animalia sua comedebant, equos videlicet asinos et camelos. aiunt autem quidam quod et homines mortuos, quin et sterlus suum in clibanum missum atque conspersum ederent. incubuit autem in hos et pestilens languor, et innumerabiles ex eis perierunt. porro coaeccervavit in eos bellum etiam Vulgarum gens, et ut aiunt qui hoc certius norunt, viginti duo milia ex Arabibus occiderunt, et multa tempore illo eis acciderunt atrocias, ita ut experimento discerent quia deus et sanctissima virgo deique mater hanc muniunt urbem et Christianorum imperatorem, et non est omnimoda dimissio dei in his qui invocant eum in veritate, licet ad modicum quid castigemur propter peccata nostra.

Mundi anno 6210, divinae incarnationis anno 710, anno vero imperii Leonis secundo, dux Arabum habetur Humar, qui eis duobus praefuit annis. eodem quoque anno Sergius

p. 612 protospatharius et praetor Siciliae, auditio quod Saraceni obssiderent regiam urbem, coronavit illic proprium imperatorem virum Constantinopolitanum, ex hominibus suis, filium Gregorii Onomaguli, Tiberium mutato nomine vocitatum, qui fecit promotiones et suos principes praedicti consilio Sergii. ast imperator his auditis misit Paulum proprium suum chartularium, hunc patricium ordinatum et praetorem Siciliam, datis in auxilium ei spathariis duobus et in servitiam eius perpaucis hominibus, iussionibusque ad principes Occidentis, et sacra populo recitanda. qui cum noctu ingressi fuissent in dromonem velocem, exierunt in partes Cyzici. a loco autem ad locum per terram perque mare itinere facto repente in Siciliam pervenerunt. cumque Syracusam introissent, audivit Sergius et obstupuit, et proprio excessu perpenso confugit ad propinquos Calabriae. Longo-

bardos. populus vero congregatus, et sacra relecta per eam certus factus quod et imperium staret et urbs promptior esset adversus gentes, nec non et enarrantibus illis ea quae super duobus stolis fuerant gesta, Leonem quidem imperatorem p. 613 continuo laudaverunt, Basilium autem Onomagulum et principes, qui ab illo proiecti fuerant, vincitos praetori tradiderant. ipse vero Basilium quidem cum singulari praetore ipsius decollavit, et capita eorum fusca condita per spatharios imperatori transmisit, reliquorum autem quosdam verberatos et tonsos, quosdam vero abscissis naribus in exilium destinavit. sicne factum est ut hinc in Occidentalibus magna correptionis constitutio fieret. porro Sergius verbo impunitatis a praetore petito pariter et accepto exivit ad eum, et ita omnes pace potitae sunt Hesperiae partes.

Interea Humarus cum obtinuissest Arabes, praecepit Malsalman redire. Saraceni ergo moti decimo octavo kalendas Augustas cum multa confusione reversi sunt. cum enim iter ageret classis eorum, tempestas a deo per intercessiones dei matris incumbens in illos hos dispersit, et alios quidem horum penes Proconensem et reliquias insulas, alios vero in vertigines et cetera demersit in aequora. residui quoque cam transirent Aegaeum pelagus, extemplo supervenit in eis terribilis p. 614 indignatio dei: grando namque ignea descendens super eos aquas maris ebullire fecit, et pice liquefacta simul cum hominibus naves in profundum inductae sunt, decem solis ex eis et ipsis providentia dei salvatoris evadentibus ad annuntiadum nobis, nec non et Arabibus, magnalia dei, quae in illis effecta sunt. quas etiam nostrates invenientes, quinque harum comprehendere potuerunt: aliae vero quinque salvae in Syriam ductae sunt, dei annuntiaturae potentiam.

Eodem vero anno terrae motu magno in Syria facto Humar a civitatibus vinum inhibuit, et Christianos apostatare coegerit, et apostatantes quidem sine tributo esse faciebat, non consentientes vero interimebat, ac per id multos martyres operatus est. sanxit etiam testimonium Christiani adversus Saracenum minime recipiendum. fecit autem epistolam dogmaticam ad Leonem imperatorem, ratus impius ei persuadere quo a fide sua recederet.

Anno imperii sui tertio natus est Leoni principi filius nomine Constantinus, qui magis illo impius fuit et Antichristi p. 615 precursor. ceterum octavo kalendas Ianuarias Maria uxor Leonis coronata est in triclinio Augusta, et processit sola cum solemni obsequio sine viro ad magnam ecclesiam, et oratione ante ingressum altaris effusa transiit ad baptisterium magnum,

viro eius iam cum patris familiaribus suis ingresso. ubi cum Germanus suminus sacerdos Constantium, nequitiae ipsorum et imperii successorem, baptizaret, dirum quiddam et foetidum a parvulo idem Constantinus praesignans exhibuit argumentum, cacans in sancto lavacro, ut aiunt qui diligenter huius rei facti sunt inspectores, ita ut Germanus sanctissimus propheticē diceret "constat maximi Christianis et ecclesiae mali per eum efficiendi hoc signum esse futurum." hunc itaque baptizatum provinciarum atque senatus principes suscepérunt. post divina sane officia cum solemni rursus obsequio Augusta Maria una cum baptizato filio reversa est, donativis erogatis ab ecclesia usque ad aeneam portam. eodem etiam anno Nicetas Xylinites scribit ad Artemium

p. 616 Thessalonicae morantem, quo pergeret ad Terbelin, quatinus cum auxilio Vulgarico contra Leonem veniret. qui ob audiens ad Terbelin abiit, et dat ei exercitum, et dat ei quinquaginta auri centenaria; et his receptis Constantinopolim venit urbe sane id minime admittente. Vulgares hunc Leoni tradiderunt, et liberali honorati ab eo benigitate reversi sunt. ast imperator hunc cum Xylinite peremit, publico quoque fisco substantiam applicans Xylinitis, qui cum magister esset, substantiam multam possederat. Sisinnium patricium cognomento Redacium, eo quod fuerit cum Artemio, Vulgares capite punierunt; et archiepiscopum Thessalonicae Leoni principi tradiderunt, qui decollatus est cum Artemio. similiter et Hisoen patricium et comitem Obsicii, et Theoctistum primum a secretis, et Nicetam Anthracem et comitem Titichei, ut amicos et concordes eius occidit: reliquos autem mutilatis naribus proscriptione damnatos in exilium misit.

Mundi anno 6212, divinae incarnationis anno 712, anno vero imperii Leonis quarto Hizid Arabum dux habetur, qui eis quattuor praefuit annis. eodem quoque anno inductione tertia, die paschae, coronatus est Constantinus a Leone patre suo in tribunalio decem et novem accubitu, Germano patriarcha faciente orationes secundum morem. hoc etiam anno

p. 617 mortuus est Humarus dux Arabum, et oritur in Perside tyranus, et ipse nomine Hizid Moalabe, et abierunt cum eo ex Perside multi: missō autem Hizid Masalma occidit eum et Persidem subdidit.

Anno imperii Leonis quinto apparuit quidam Syrius pseudochristus et seduxit Haebraeos, dicens se Christum.

Anno imperii sui sexto Leo cogit Hebraeos et Montanos baptizari. at vero Iudaei contra propositum baptizati

dilebant baptismum, et comedentes sancti muneris participabantur, et contaminabant fidem. porro Montani divinantes sibi, et diffinientes diem, domos introierunt errori suo deputatas, et incenderunt semet ipsos.

Anno imperii Leonis septimo Iudeus quidam, oriundus ex Laodicea maritima Phoeniciae, maleficus, veniens ad Hizid repromittit eum quadraginta annis retenturum Arabum principatum, si venerabiles, quae in ecclesiis Christianorum in toto principata suo imagines honorabantur, deponeret. huic itaque stolidus credens Hizid edictum generale contra sanctas imagines promulgayit. sed gratia domini nostri Iesu p. 618 Christi, et intercessionibus incorruptae matris eius omniumque sanctorum, eodem anno mortuus est Hizid, pluribus adhuc nec audire valentibus Satanicum ipsius edictum. percepta vero amara ista et illicita nequam doctrina Leo imperator multorum nobis causa malorum effectus est. porro cum invenisset indisciplineonis huius consentaneum quendam Bisir nomine, qui natus quidem ex Christianis fuerat, sed captivus in Syriam ductus refuga *) fidei, quae est in Christum, repertus est, Arabumque dogmata sectari apparuit. ante tempus vero non multum ab illorum servitute liber effectus, cum venisset ad rem publicam Romanorum, ob robur corporis et consensum pravae opinionis honoratus est ab eodem Leone; qui et imperatori fautor in magno huiusmodi piaculo factus est. concordabat autem ei et episcopus Nacoliae, qui indisciplinei eius operam dans consimili vita vivebat cum ipso.

Mundi anno 6216, divinae incarnationis anno p. 620 15 vero imperii Leonis octavo mortuus est Hizid Arabum dux, cui succedit Nisan huius frater, et coepit aedificare per civitates et regiones palatia, et novales facere et paradisos, et aquas reducere. movit etiam aciem contra Romaniam, multisque eorum, qui secum erant, anmissis reversus est.

Anno imperii Leonis nono Gregorius papa Romanae p. 621 praeest ecclesiae. quo videlicet anno coepit impius imperator Leo depositionis contra sanctas et universales imagines facere verbum. quod cum didicisset Gregorius papa Romanus tributa Romanae urbis prohibuit et Italiae, scribens ad Leonem epistolam dogmaticam, non oportere imperatorem

*) refuga] Glossarium: ἀποστάτης refuga. Glossarium Dosithoi magistri: apdetata refuga. Flodoardus 3 18: pro quodam refuga, qui quandam sanctimoniale sibi copulaverat. FABR.

de fide facere verbum et novitate violare antiqua dogmata ecclesiae catholicae, quae a sanctis patribus est praedicata.

Anno imperii Leonis decimo movit exercitum Masalmas contra Caesaream Cappadociae, et cepit eam. Mauhias vero filius Hisami aciem movit contra Romaniam, et cum deambulasset, reversus est. in ipso anno aestivo tempore vapor,

p. 622 ut ex camino ignis, visus est ebullire inter Theras et Therias insulas ex profundo maris per aliquot dies. quo paulatim incrassato et dilatato igniti aestus incendio, totus fumus igneus monstrabatur. porro crassitudine terrenae substantiae petrinas pumices grandes ut cumulos quosdam transmisit per totam minorem Asiam et Lesbum, Abydum et maritima Macedoniae, ita ut tota superficies maris huius pumicibus supernatantibus esset repleta. in medio autem tanti ignis insula ex terrae congerie facta insulae, quae sacra dicitur, copulata est, nondum prius existens, verum sicut praedictae Therae videlicet et Therasiae insulae quondam ebullierunt, ita et ipsa nunc, temporibus videlicet impugnatoris dei Leonis, qui divinam iram contra se pro se fore opinatus, impudentius contra sanctas et venerabiles imagines praelium excitavit, collegam et auxiliatorem habens Beser dei abnegatorem et irrationalitate sibi simillimum, ambo quippe in eruditione erant et indiscipline referti, ex qua multa malorum genera veniunt. turbae autem, quae in regia urbe

p. 623 erant valde tristes super novis doctrinis effectae, meditabantur in eum insurgere, et quosdam regios homines occiderunt, domini deponentes iconam quae super magnam aeneam portam posita cernebatur, adeo ut multi eorum pro veritate punientur membrorum detrunctionibus flagrisque et exiliis rerumque iacturis, maximeque illi qui nobilitate ac verbo clari esse videbantur, ita ut et eruditionum scholas et piam eruditionem a sanctae memoriae Constantino magno hucusque servatam extingueret. cuius videlicet cum aliis quoque multis bonis destructor Leo factus est, eius, cuius et Saraceni, sensus existens. in his ergo zelo divino moti tumultuantur contra eum magna congressione navalis exercitus concinnata, tam Helladici quam hi qui Cycladum fuerant insularum. Agallianus autem turmarcha Helladicorum erat militiae dux, simul et Stephanus, qui et regiae approximantes urbi decimo quarto kalendas Maias decimae inductionis superantur congressi cum Byzantiis, sibi confecto igne navibus concrematis. et alii quidem horum demerguntur, inter quos et Agallianus armatus se ipsum praecipitavit:

p. 624 porro superstibibus ad imperatorem confluentibus Cosmas et Stephanus abscissis capitibus puniuntur. crescit itaque ma-

litta implus Leo et consentanei huius contra pletatem exten-
dendo persecutionem. per aestivum vero solstitium huius
decimae indictionis, post nequam de contribulibus acceptam
victoriam, contra Bitbynensem Nicaeam praelium construunt
Saracenum amerei duo, Amer scilicet in milibus quindecim
expeditorum praecurrentes et imparatam circumdans civitatem,
et Mauhias subsequens in aliis octuaginta quinque milibus;
quae post multam obsidionem et particularem murorum
eversionem hanc quidem non obtinerunt, bene acceptis san-
ctorum patrum precibus ad deum directis, et sanctificatione
faciente venerabilis templi, ubi in colendis suis characteribus
eriguntur, et usque nunc ab his qui eis similes sunt hono-
rantur. praeterea Constantinus quidam strator Artabasdi
videns imaginem dei genitricis statim, apprehensum lapidem
adversum eam proiecit, et contrivit, et cum cecidisset cal-
cavit; et videt in somnis adstantem sibi dominam, et dicen-
tem "nosti quam soneti in me causam fueris operatus: vere
contra caput tuum hoc fecisti." postera vero die cum Sa- p. 625
raceni adversus murum incursionem facerent et ageretur bel-
lum, currens ad murum ut fortis miles infelix ille eiicitur a
lapide transmesso ex mangano, et contritum est caput eius et
facies, dignam impietatis suae retributionem percipiens; p. 626
praedaque multa et exuviis Saraceni collectis reversi sunt, ostendente deo in hoc etiam impio illi, quod non propter pietatem,
ut ille diffamabat, de contribulibus triumphaverit, sed propter
divinum et ineffabile quoddam iudicium, retundens ac
removens huiusmodi Arabicam fortitudinem a sanctorum pa-
trum civitate intercessionibus illorum, propter diligentissi-
mos characteres ipsorum, qui honorantur in ea, in redar-
gutionem quoque ac inexpugnabile tyranoi iudicium et pie
agentium certitudinem. non enim solum circa venerabilium
affectivam imaginum adorationem errabat impius, sed et circa
intercessiones castissimae dei genitricis omniumque sancto-
rum, quorum et reliquias scelestissimus, ut magistri eius
Arabes, abominabatur. ex hoc igitur tempore impudenter
beato Germano patriarchae Constantinopolitano derogabat,
accusans omnes antecessores suos principes et pontifices at-
que populos Christianos, quasi idolatrie fuerint super adora-
tione sanctorum ac venerabilium iconarum, non capiens
idiota infidelitate captus de affectuali adoratione ser-
monem.

Mundi anno 6219, divinae incarnationis anno 719, anno
vero imperii Leonis undecimo Gregorius papa Romanus ha-
betur. eodem quoque anno Mauhias capto Ateus castro re-
versus est.

Anno imperii Leonis duodecimo movit exercitum filius chagani principis Chazariae contra Medianam et Armeniam, inventumque in Arabia Gardachum Arabum praetorem trucidavit, et multitudinem quae simul cum eo erat, et depopulatus Armeniorum atque Medorum regiones rediit, metu incutiens Arabibus multum.

Anno imperii Leonis decimo tertio castra movit Masalmas aduersus humum Turcorum, et invicem congressi, ex utraque parte cadunt in praelio, metuque perterritus Masalmas fugiens per montes Chazariae reversus est.

Eodem vero anno furens Leo imperator iniquus contra rectam fidem, adducto beato Germano, coepit eum blandis sermonibus delinire. at vero beatus summusque sacerdos dixit ad eum "depositionem sanctarum imaginum audivimus

p. 627 quidem futuram, sed non tempore imperii tui." cum autem ille cogeret eum dicere sub cuius imperio, ait sub Cononis. at ille "re" inquit "vera ex baptismo Cono mihi nomen est." at ille dixit "absit, domine, ut per imperium tuum malum istud perficiatur: Antichristi enim precursor est, qui hoc adimpleturus est, et incarnatae divinae dispensationis ever-sor." in his ergo saevus tyrannus insaniens beato Germano minas praetendebat instar Herodis quondam precursori. re-ducebat autem ad memoriam eius patriarcha et sponsiones eius ante imperium factas, qualiter sibi deum dederit vadem, in nullo se commoturum ecclesiam dei a suis apostolicis et divinitus traditis ritibus. sed nec sic confusus est miser. ob-servans autem atque submittens quosdam sermones, satage-bat sicubi hunc inveniret contra imperium suum agentem, quatinus ut coniuratorem et non veluti confessorem a throno deponeret, habens in hoc comparticipem Anastasium disci-pulum et syncellum eius, cui spopondit utpote impietatis suee consentaneo throni eum adulterum successorem futu-rum. quem beatus non ignorans sic perverse affectantem, imitatus deum suum, ac si ad alium Iscariotem, sapienter et

p. 628 mansuete eorum quae prodigionis sunt memoriam faciebat. quia vero inconvertibiliter eum videbat errare, conversus ad eum calcantem aliquando posteriora stolae suae, cum ad imperatorem ingredereetur, ait "ne festines: nam non effugiet a te tempus ingrediendi Diippin." at ille super sermonem tristatus cum aliis qui hunc audierant, praesagium ignora-bat. quod cum finem post quindecim annos percepisset, tertio videlicet imperii Constantini persecutoris anno, indi-cotionis duodecimae, omnibus credere persuasit ex divina gratia fuisse ingrato propheticē dictum. Constantinus enim

post generi sui Artabasdi rebellionem cum imperium obtinuisse, hunc Anastasium caesum et cum aliis inimicis in Hippodromium per Diippium ingressum, nudum super asinum verso vultu sedentem pompat, eo quod sibi una cum aliis inimicis mala fuerit imprecatus et Artabasdu coronaverit, sicut in suo indicabitur loco. et Byzantii quidem propagulator pro dogmatibus pietatis sacer hic et egregius polebat Germanus, ceu contra bestias pugnans adversus feronymum *) hunc Leonem et fautores eius. in Seniori vero Roma Gregorius, sacratissimus vir apostolicus, et Petri verticis apostolorum confessore verbo et actu coruscans, qui removit Romam et Italiam, nec non et omnia tam rei publicae quam p. 629 ecclesiae iura in Hesperiis, ab obedientia Leonis et imperii sub ipso constituti. porro in Syria penes Damascum Ioannes Mansur presbyter et monachus, cognomento Chrysorroas, doctor optimus vita et verbo praefulsit. verum Germanum utpote sub se constitutum a throno pellit. Gregorius autem per epistolas eum, quae multis sunt notae, manifeste redarguit. sed et Ioannes hunc cum Orientis epis copis anathematibus subdidit. porro septimo idus Ianuarias decimae tertiae inductionis, tertia feria, impius Leo silentium contra sacras et venerabiles celebravit iconas in tribunalio decem et novem accubitu, advocato quoque et sanctissimo patriarcha Germano, ratus se posse illi persuadere quo subscriberet contra sanctas iconas. sed et fortis Christi servus nullatenus acquiescens detestabili cacodoxiae ipsius, cum verbum veritatis recte direxisset, abrenuntiavit summum sacerdotium, tradens pallium, et post multos sermones didascalicos dicens "si ego sum Ionas, mitte me in mare. absque universalis quippe synodo innovare fidem impossibile mihi est secundum apostolicam et paternam traditionem, o imperator." et abiens ad locum qui dicitur Platanum, in parentali p. 630 domo sua quieti operam dedit, suinmo sacerdotio functus annis quatuordecim, mensibus quinque, diebus septem. porro undecimo kal. Februarias creant falsi nominis Anastasium, discipulum ac syncellum eiusdem beati Germani, consentientem Leonis impietati propter amorem principatus mundani, hunc in pseudopiscopum Constantinopoleos provehentes. sane Gregorius sanctissimus praesul Romanus, quemadmodum praedixi, Anastasium una cum libellis abiecit, Leonem per epistolas tanquam impie agensem redarguens, et Romam cum

*) feronymum] virum nominis sui. Ruffinus interpres Eusebi H. E. 6 31: quidam vir nominis sui Macarius. Anastasius in Hypomn. de Anast. apocr.: qui ut vere in cunctis pheronymus, Eu prepes nominatus est. FASA.

tota Italia ab illius imperio recedere faciens. insaniens ergo tyrannus contra venerabiles imagines persecutionem extendit. porro multi clerici et monachi et religiosi laici pro recto periclitati sunt verbo.

Mundi anno 6222, divinae incarnationis anno 722, anno vero imperii Leonis 14 Anastasius Constantinopoleos habetur antistes haereticus, qui 24 annis praefuit ecclesiae. hoc quoque anno movit Masalmas exercitum contra Romaniam, et cum venisset in Cappadociam, dolo cepit Charsianum castrum.

Anno imperii Leonis 15 Masalmas castra movit contra Thraciam, et cum pervenisset usque ad Caspias portas, metuens inde reversus est.

p. 631 Anno imperii sui 16 Leo imperator filiam chagani Scytharum arbitri filio suo Constantino, cum hanc Christianam fecisset, matrimonio sociavit, nominans eam Heirenem. quae cum sacras litteras didicisset, pietati dans operam claruit, hos impietatis redarguens. Mauhias vero filius Hisami aciem contra Romaniam direxit, et veniens usque in Paphlagoniam praeda cum multa rediit. ast imperator contra papam atque recessum Romae ac Italiæ saeviebat, constructumque stolum magnum direxit adversus eos, Manen praetorem Cybryaeotensem caput in eis constituens. tunc impugnator dei per amplius saeviens, cum Arabico sensu teneretur, tributa capitalia tertiae parti Siciliae seu Calabriae populi superimposuit. ea vero quae dicuntur patrimonia sanctorum principum apostolorum, quae ab olim ecclesiis auri dimidium et tria conferebant talenta, publicae rationi exolvi preecepit, considerare etiam atque describere natos mares iubens, ut Pharao quondam eos qui erant ex Hebreis; quod nec ipsi magistri eius Arabes in Christianos, qui in eois sunt oris, fecisse noscuntur.

p. 632 3 Anno imperii Leonis 17 facta est mortalitas in Syria, multique perierunt.

Anno imperii Leonis 18 Zacharias Romae praesul habetur; eodemque anno Theodorus Mansur in exilium missus est apud climata eremi, et factum est signum in caelo igneum resplendens, et Maubias Asiam depopulatus est.

Anno imperii Leonis 19 movit exercitum Sulehiman filius Hisam adversus Armeniorum regionem, et nihil profecit.

Anno imperii Leonis 21 Sulehiman multis in captivitatem ex Asia ductis, quandam quoque Pergamenum pariter

duxit captivum, qui dicebat se Tiberium filium esse Iustiniiani. hunc Hison in honorem filii sui atque in imperatorum terorem cum imperatorio ac decenti honore militia que ac bandis et sceptris in Hierusalem mittit, et totam Syriam circumduci cum multo iubet honore ad visionem cunctorum.

Anno imperii Leonis 22 movet exercitum Sulehiman p. 633 contra Romaniam, et depopulatus est castrum quod dicitur Siderum, et Eustachium filium Mariani patricii captivum duxit.

Anno imperii Leonis 23, mense Maio, indictionis 8, movit exercitum Sulehiman contra Romaniam cum nonaginta milibus et magistratibus quattuor, quorum Gamer dux erat insidians in denis milibus latrunculis Asianaे terrae partibus, cuius socii erant Melich et Batal cum viginti milibus equitum circa Achrobinum debacchantes, et post hos Sulehiman in sexaginta milibus circa Cappadocum Tyanim progressus, quorum alii per Asiam et Cappadociam multo excidio virorum ac mulierum atque iumentorum perpetrato illaci reversi sunt. hi vero qui cum Melich et Batal apud Chrabimon erant, expugnati a Leone seu Constantino superati sunt; et plures ex his armis ipsis cum duobus principibus perierunt, octingenti vero pugnatores, qui ex illis ad sex milia institerant, Synadem confugiunt, et salvi remanentes Sulehiman sociati sunt, et in Syriae repedarunt inglorii. eodem etiam anno et in Africa multi ab eis perditioni cum praetore Damasceno nomine p. 634 patuerunt.

Anno imperii Leonis, nequissimi Syri, 24 incensi sunt fori apud Damascum ab Hieracensibus, qui patibulo sunt affixi. epidemque anno terrae motus factus est magnus atque terribilis Constantinopoli, septimo kal. Novembrias indictionis nouae, feria quarta, hora octava, et corruerunt ecclesiae atque monasteria, populusque multis extinctus est. cecidit autem et simulacrum, quod stabat super Atali portam, magni Constantini, una cum ipso Atalo, et titulus Arcadii, qui supra Xerolophi columnam stabat, et simulacrum maioris Theodosii, quod supra portam auream videbatur, necnon et terreni urbis muri, et civitates ac villae in Thrace, et Nicomedia in Bithynia et Praenetus et Nicaea, in qua una salva remansit ecclesia. fugit autem et mare terminos suos in quibusdam locis, et perduravit terrae motus mensibus duodecim. ast imperator allocutus est populum dicens "vos non valetis aedificare muros, sed nos praecipimus administratoribus, et p. 635 ipsi exigent in regulam per singulos aureos nummum argenteum unum." quo imperium accepto aedificavit muros, et

ita facta est consuetudo dandi binas siliquas administratoribus, cum annus esset a conditione quidem mundi iuxta Romanos ab Adam 6248, secundum Aegyptios vero seu Alexandrinos 6232, a Philippo secundum Macedones 1063. regnauit enim Leo ab octavo kal. Apriliarum decimae quintae indictionis usque ad decimum quartum kal. Iulias nonae indictionis, cum regnasset annis 24, mensibus 2, diebus 25. similiter Constantinus filius eius, imperii et impietatis ipsius successor, ab eodem decimo quarto kal. Iulias nonae indictionis usque ad decimum octavum kal. Octobrias decimae quartae indictionis, cum regnasset et ipse annis 34, mensibus 3, diebus 2.

Taliter ergo ut praediximus, eodem anno nonae indictionis mortuus est Leo una cum animae simul et corporis morte, et imperat Constantinus filius eius. et quidem quaecunque sub Leone impio Christianis evenerunt, sive circa fidem orthodoxam, sive super civilibus dispositionibus, sive p. 636 super turpis lucri quaestu et avaritia per Siciliam Calabriam et Cretam adinventa pariter et imposita, sive in Itiae apostasia propter huius cacodoxiam, sive in fame ac pestilentis gentiumque pressuris, ut particularia taceant, in praecedentibus ostenduntur capitulis. dignum autem est de cetero et impiorum filii eius, tanquam deo, qui omnia perspicit, contemplante, veraciter et non superflue ad utilitatem posteris, et miseris, qui nunc in cacodoxia illius decipiuntur, ludibria exequi, quae ab hac 10 indictione ipsius imperii anni primi usque ad 14 indictionem mortis illius impie gessit. hic enim periculosissimus et agrestis ferus, et tyrannice nec legitime abusus imperio, primo quidem a deo et intemerata matre ipsius ac omnibus sanctis abscedit, magicis maleficiis et luxuriis cruentisque sacrificiis et caballinis stercoribus atque lotio delectatus, mollitiebus quoque ac daemonum invocatio p. 637 nibus gaudens, atque omnibus animas corruptentibus adinvencionibus a tenera aetate convivens. quia vero paternum principatam cum malitia suscepit, non modicam in brevi tempore demonstrat nequitiam, ita ut ab omnibus ob impudentiam confestim odio haberetur, et Artahuaso europalati et comiti Obsequii, qui Anuam sororem eius uxorem duxerat, vis pro capessendo imperio imponeretur. eodem quoque anno Hisam interfecit Christianos captivos in omni civitate, inter quos et Eustachius filius Mariaui patricii martyr verus ostensus est in Carram Mesopotamiae, ubi et reliquiae ipsius sanitates per dei gratiam operantur, et multi alii per sanguinem consummati sunt.

Mundi anno 6233, divinae incarnationis anno. 733, Con-

stantinus, persecutor legum a patribus traditarum, imperat p. 638
 divinis iudiciis et multitudine culparum exigente nostrarum.
 qui cum quinto kal. Iulias ad partes egressus Obsicii adver-
 sus Arabes esset, venit ad civitatem quae dicitur Craso. cum
 autem praedictus Artahuasdus Dorilaei cum Obsiaco populo
 esset, suspiciebantur ad invicem. mittens autem Constantinus
 ad eum petebat sibi dirigi filios eius, quos quasi desiderabat
 utpote nepotes suos videre. intentio autem eius erat compre-
 hendendi eos et retrudendi. at ille cum intellexisset fraudem,
 immensurabilem malitiam eius sciens, sui desperationem in-
 currit, populumque alloquens et persuadens impetu adver-
 sus illum cum omni multitudine properavit. et Beser qui-
 dem patricium, qui sensus erat Saracenorum sectator quique
 praecesserat, romphaeis interfecerunt. at vero Constantinus
 nisere equo forte strato reperto, cum ascendisset in eum,
 fugiens venit Amorium. et cum ad Orientalium thema, cuius
 praetor tunc Lanicus erat, cucurisset, circumvenitur ab
 illis, quos magnis sublevans pollicitationibus ad Sisinniatum
 mittit confestim, qui tunc praetor erat Thracenium thematis,
 et persuadet illis auxiliari sibi. hinc ergo atrocissimae pugnae
 et conflictus subditis generantur, cum imperator appellare- p. 639
 tar uterque. praeterea scribit Artahuasdus ad Theophanem
 patricium et magistrum, qui ex persona principis in urbe
 remanserat, per Athanarium silentiarium, quae gesta sunt.
 qui cum Artahuasdo faveret, coacervato populo apud cate-
 chumenia magnae ecclesiae, et per litteras et per iam dictum
 Athanarium persuasit omnibus credere quod imperator mor-
 tuus fuerit, Artahuasdus autem a thematibus pronuntiatus
 sit imperator. tunc osmanis populus cum Anastasio falsi no-
 minis patriarcha anathemati et detestationi submiserunt Con-
 stantinum ut arrogantem et adversarium dei, atque ipsius
 caedem amplectabiliter admiserant tanquam a malo maximo
 liberati: Artahuasdum vero imperatorem praedicaverunt ut
 orthodoxum et divinorum dogmatum propugnatoram. mox
 ergo Monotes mittit in partes Thracenses ad Nicephorum
 filium suum, praetorem Thracenium, quo ad custodiam ur-
 bis minaret illic exercitum constitutum. obseratis ergo por-
 tis muroram et vigiliis positis, filios Constantini comprehen-
 sos caesos ac tonsos in custodia posuit. cum autem Arta-
 huasdus cum Obsequiis esset urbem ingressus, pervenit et
 Constantinus Chrysopolim cum duobus thematibus, Thracen- p. 640
 sium scilicet et Orientalium; et cum nihil agere valuisse,
 reversus apud Amorium biennavit. Artahuasdus autem per
 totam urbem sacras erexit imagines. interea barbari sen-
 tientes horum invicem iurgium, multam praedam in Roma-

niam perpetrarunt, hos Sulehimam praetore ducente. porro Anastasius pseudopatriarcha tenens honoranda et vivifica ligna, invavit populo dicens "per eum qui in ipsis affixus est, sic mihi dixit Constantinus imperator asseverans, ne aestimes filium dei esse eum quem peperit Maria quique dicitur Christus, sed purum hominem. Maria enim eum peperit sicut me peperit mater mea Maria." et tunc omnis populus maledixit ei.

Mundi anno 6234, divinae incarnationis anno 734, anno vero imperii Constantini secundo, qui Romanorum imperium tenuit, mortuus est Hisam Arabum dux. hic sanctissima Antiochena ecclesia per annos quadraginta vidiuata manente, prohibentibus fieri patriarcham Arabibus, in eadem habens quendam amantissimum monachum Syrum nomine Stephanum, agrestiorem quidem sed religiosum, iubet in Oriente positis Christianis, si vellent permitti sibi patriarcham habere, eligerent Stephanum; qui divinitus hoc fieri arbitrantes consecrant eum in sede Theupoleos, et ex tunc hac usque discurrit sine prohibitione huiusmodi fieri.

Eodem anno obtinuit Vhalid filius Hisan Arabum principatum, ad quem Constantinus quidem Andream spatharium, Artabuasdu autem Gregorium logothetam transmiserunt, auxilium quaerentes utrique. porro pluviae defectus et terrae motus per loca facti sunt, ita ut montes unirentur ad invicem per erenum Sabbae et castella sub terram immergerentur absorpta.

Eodem vero anno Cosmas Alexandriae patriarcha una cum tota civitate a monothelitarum cacodoxia rediit ad orthodoxiam, cum tenuisset a Cyro, qui sub Heraclio Alexandriae patriarcha fuit porro exercitum movit Gumer cum Arabum multitudine contra Romanianum, et multis in captivitatem abductis reversus est, et apparuit signum in caelo ad aquilonem mense Iunio. Vhalid autem Petrum sanctissimum metropolitam Damasci lingua mutilari praecepit tanquam arguentem palam Arabum et Manichaeorum cognitionem, et exalem penes felicem Arabiam fecit, ubi et moritur pro Christo martyrio percepto, cum expressius divinas missas pronuntiasset, sicut huius rei narratores aiunt, qui se propriis auditibus super hoc satisfactos esse fatentur. huius aemulator et aequivocus Petrus apud Maiumnam eisdem temporibus ostensus est pro Christo martyr ultroneus, languore siquidem detenus primores Arabum advocavit, utpote assuefactos sibi cum chartularius esset et publica tributa facta ratione conferret, et ait ad illos "mercedem quidem pro mei visitations a deo

recliplatis, licet infideles amici sitis: testamenti vero mei testes vos esse volo, cum sit tale. omnis qui non credit in patrem et filium et spiritum sanctum, consubstantialem et divinam in monade trinitatem, mortuus est anima, et aeterno dignus est tormento. talis est et Maumed pseudopropheta vester et Antichristi praecursor. discedite ergo, si mibi creditis testanti vobis hodie caelum et terram, ab illius fabulatione: consulo enim vobis, ne cruciemini simul cum illo." cum autem hase et his plura cum eis de deo ratiocinatus dissereret, audientes illi stupore seu vesania detenti longanimiter visi sunt ferre, ex languore hunc praeter sensum esse putantes, cum autem ex infirmitate convaluisset, maiori coepit voce clamare p. 643 "anathema Maumed et fabuloso scripto eius, et cunctis qui credunt ei." tunc per gladium animadversionem perpessus martyr ostensus est. hunc declamationibus sermonum honos-ravit sanctus pater noster Ioannes, qui bene cognominatus est Chrysorroas propter auream et fulgidam sancti spiritus gratiam, quae in ipso tam in verbo quam in vitae actu effloruit. quem videlicet Constantinus impius imperator annuo propter eminentem orthodoxiam eius anathemati submittebat, et pro Mansur, quod est avitum nomen eius quodque redemptus interpretatur sensu Iudaico, novum ecclesiae magistrum Manzeron mutato nomine vocitabat.

Eodem quoque anno Vhalid Cyprios in Syriam transtulit, Artahuasdus autem Nicetam filium monostrategum promotum ad thema direxit Armeniacorum, porro Nicephorum aequem filium suum coronavit per Anastasium patriarcham. mense vero Maio cum Artahuasdus ad partes Obsiciei egresus fuisset et milites elegisset, totam Asiam cepit, depopulans eam. quo Constantinus comperto motu est contra ipsum, cum vero ad eum in partes Sardeorum a Celbiano redenente venisset et cum illo bellum iniisset, vertit eum ac insequitur usque Cyzicum. at ille cum Cyzicum pervenisset, dromoneam ingressus in civitate salvatur. praeterea mense Augusto eiusdem undecimae inductionis Nicetas monostrategus filius Artahuasdus, cum intulisset Constantino apud Mordinem et Cisseum bellum, terga vertens aufugit. et quidem patricium Teridatem Armenium, militem fortissimum et consobrinum Artahuasdus, cum aliis multis electis principibus interfecit: utrinsque vero partis casus haud modicus factus est, Armeniorum scilicet et Armeniacorum impugnantium adversus Orientales atque Thracesios, Constantini propugnatores. certum antiquus hostis diabolus contra Christianos temporibus istis taalem excitavit saevitiam et mactationem alternam, ut filii etiam contra parentes et fratres contra fratres com-

enim sepultus erat) et huius ossa effodere et in pallio suo portare atque in sepultra, quae dicuntur Pelagii, una cum Biothanatis iacere. o inhumanitatem. multos autem et alios ex primoribus, qui auxiliati fuerant Artahuaso, peremit, innumerabilesque oculis et alios manibus seu pedibus ablatis debilitavit. praecepit autem externis militibus, qui secum ingressi sunt, introire domos et rapere familiares civium res. multa quoque et alia, quin et innumera mala urbi monstravit. cumque hippodromium celebraret, introduxit Artahuas-dum una cum filiis eius et amicis ligatum per Dibippium in circum, simul cum Anastasio falsi nominis patriarcha, percusso publice et in asino verso vultu sedente, quos omnes per Dibippium intromisso in circum pompavit. verum Anastasiu utpote consentaneum suum in throno sacerdotii rurus locavit, deterrens et servituti subiiciens. Sisinnium vero patricium et praetorem Thracesiorum, qui multum cum eo p. 649 concurrerat et pro ipso certaverat eiusque consobrinus esse noscebat, post 40 dies caecavit, dei nimirum iudicio. qui enim auxiliatur incho, incidet in manus eius, secundum quod scriptum est.

Mundi anno 6236, divinae incarnationis anno 736, anno vero imperii Constantini quarto Theophylactus Antiochenus habetur antistes, qui ecclesiae septem praefuit annis. Muruhaque dux Arabum noscitur, qui principatus est eis annis sex. hoc quoque anno cometes magnus in Syria visus est, et seditionem concitavit Thebit contra Maruham, et Dachata Ruritensem, quos Marucha captos occidit in terminis Hemesae cum multitidine bellatorum, id est milium decem. eodem etiam anno prece Christianorum Orientis permisit consecrari Theophylactum presbyterum Hedessinum patriarcham Antiochiae, Stephano dormiente, et hunc litteris catholicis honorari praecepit ab Arabibus: donis enim erat spiritualibus adornatus, et maxime pudicitia. apud Etzi autem centum et vicenos Chalbenos in ligno suspendit. porro Habas, qui multum Christianorum sanguinem fudit et multa depopulatus et depraedatus est loca, occidit in carcere. cum enim quidam a Maruham ad hoc missus eset Aethiops, venit, et impleto sacco viva calce introivit ad eum, folleque ad totum p. 650 caput et nares eius imposito suffocavit illum, iustum adinveniens maleficio Habae poenam: magicis enim deceptionibus ac daemonum invocationibus multa contra Christianos fabricatus est mala. hic etiam sanguini communicavit Vhalid.

Anno imperii Constantini quinto Suleiman coacervatis militiis rursus in Maruham bellum aggreditur, et amissis

populi septem milibus superatur, et fugax penes Palmyram salvatur, et deinceps in Perside. seditionem quoque concitaverunt Metsini et Heliopolitae ac Damasceni civitates Maruham obserantes, qui filio suo quidem contra Dachac cum virtute misso, ipse venit Emesam, quam in quattuor mensibus cepit. Dachac autem a Perside cum plurimo potentatu veniebat, at vero Maruham aggressus eum in Mesopotamia cum multis collegarum interfecisset, hunc comprehensum interfecit.

In his Constantinus Germaniciam cepit, aciem dirigens contra Syriam et Dulechiam, aditu reperto propter Arabum mutuam pugnam, verbo sane Arabes inermes dimittens, qui erant in ipsis. assumpsit autem et cognatos suos ex materna linea descendentes, et Byzantii collocavit una cum multis Syris monophysitis haereticis, ex quibus plures in Thrace ^{p. 651} usque nunc habitant et iuxta Petrum Cnaphea trinitatem in trisagio crucifigunt. porro a quarto idus Augustas usque ad octavum kalendas Septembbris tenebrae factae sunt nebulosae. tunc Meruham victor Emesea capta interfecit omnes cognatos et libertos Hisam, expugnatque muros Heliopoleos et Damasci et Hierosolymorum, trucidans multos potentes et detruncans residuos.

Mundi anno 6238, divinae incarnationis anno 738, anno vero imperii Constantini sexto factus est terrae motus magnus in Palaestina et circa Iordanem et totam Syriam mense Ianuario, hora quarta, et multa milia, quin et innumerabilia mortua sunt, ecclesiaeque ac monasteria corruerunt, et maxime penes eremum sanctae civitatis.

Eodem vero anno pestilens mors a Sicilia et Calabria incipiens, veluti quidam ignis depascens, ad Monobasiam Helladem atque interiacentes insulas venit per totam decimam quartam indictionem, flagellans ipsum Constantinum, et cohibens ab insanis, qua adversus sanctas ecclesias et venerabiles imagines irritabatur. verum ille, ut Pharaon quondam, ^{p. 652} incorrectus permanxit. sane pestilentia haec bubonis discurrens decima quinta indictione regiam pervenit ad urbem. coeperunt autem subito invisibiliter fieri, tam in hominum vestimentis et in sacratis ecclesiarum indumentis quam et in velis, cruciculae plurimae veluti ex oleo designatae. facta est ergo hinc tristitia et defectio animi multa propter dubium huiuscemodi signi. venit nihilominus et divinitus indignatio, dissipans incessanter non solum urbis cives sed et in omnibus suburbanis eius degentes. factae enim sunt et fantasiae in multos hominum, qui in ecstasi facti existi-

bant se cum peregrinis quibusdam, ut putabant, et trucibus faciebus comitari, et eos qui in itinere sibi ovii siebant se quasi amicos salutare ac colloqui. notatis vero his quae dicebantur ab eis, haec postea referebant. contemplabantur autem eosdem et domos ingredi, et alios quidem ex domo egredi, porro alios vulnerare. contigit autem et eorum quae dicta sunt ab eis, plurima ut viderant fieri. praeterea verinali tempore primae inductionis magis extensa est. aestivo autem prorsus incendit, ita ut integrae quoque domus penitus clauderentur, nec essent qui deberent mortuos sepelire. ex necessitate itaque multa excogitatum est quo super animalia tabulae sternerentur, et ita super has impositi mortui deferrentur. pari modo et in plaustris alii suprapositi aliis asportabantur. cum autem repleta fuissent universa, tam scilicet urbana quam suburbana, monumenta, et cisternae quoque sine aqua et lacus et plurimae vineae, necnon et interiores horti, qui intra veteres muros erant, ad huiusmodi capessendam sepulturam effossi sunt, et ita vix omnia haec ad tantam necessitatem sufficere valuerunt. omni autem domo tali calamitate corrupta propter depositionem, quae impie facta est ab imperantibus in sacras imagines, confestim nimirum Agarenorum classis ab Alexandria venit in Cyprum, ubi erat et Romaicus stolus. at vero praetor Cibyraeotorum irruens in eos extemplo in portu Ceramea, et retenta portus fauce, cum essent triginta dromones, tres solos exiliisse fatentur.

p. 654 Mundi anno 6239, divinae incarnationis anno 739, anno vero imperii Constantini septimo, occiditur Gregorius ab Arirutensibus, et evicit Maruham, ut praetuli.

Anno imperii Constantini octavo motus est in exterioribus Orientis partibus Persidis populus, qui dicuntur Chorasanitae Maurophori, contra Maruham et omnem cogitationem eius, qui principati sunt ab ipso Maumed pseudopropheta usque ad eundem Maruham, id est contra eos qui dicuntur filii Humaia. his eni post interemptionem Vhalid debellantibus et constringentibus invicem, hi qui dicebantur filii Echim et Halim, cognati et ipsi pseudoprophetae, sed absconditi atque fugaces existentes in minori Arabia, congregati, tenente in eis primatum Abrahim, mittunt libertum suum quendam, Amuslim dictum, in Chorosam ad quosdam ibidem praeminentes, contra Murubam sibi suffragari petentes. qui collecti apud Caccaban quendam conciliantur, et concitant servos in dominos proprios, et occidunt multos nocte una, quorum armis equis et pecuniis locupletati facti

sunt potentiores. dividuntur autem in tribus duas, Chaisi- p. 655
nos scilicet et Hiamanitas. quorum potentiores intuens Abu-
muslim esse Hiamanitas, concitat contra Chaisinos, et inter-
fectis eis venit in Persidem cum Caccaban, et expugnans
Hibinabarem capit cum victoria cunctos, virorum scilicet
ferme centum milia. et veniens ad Hibinubera hostiliter cum
ducentis milibus proficiscentem, sed et illum dissolvit. ve-
niensque ad Maruham apud Zabari fluvium habentem tre-
centa milia, debellat eum et multitudinem infinitam occidit
ex eis, eratque visu mirabile, cum secundum scripturam
tunc unus persecueretur mille, et duo transmoverent dena
milia. quos cum ita potentialiter vincentes Maruham intui-
tus extitisset, adit Carran, et cum fluvium transmeasset, in-
cidit pontem ex navibus factum, et assumptis secum omni-
bus pecuniis ac domo sua, cum quattuor milibus viris ver-
naculis suis fuga lapsus est in Aegyptum.

Anno imperii Constantini 9 persecutionem patitur Ma-
ruham a Maurophoriis, et comprehensus ab eis occiditur,
bello gesto gravissimo. praeerat autem eis Salich filius Halim, qui unus ex praelatis profugis erat, qui et destinaverat Bumuslim. reliqui vero congregati contra Samariam et Tra- p. 656
chonitidem regionem sorte principatum distribuerunt, Abu-
lalas scilicet, et post illum fratres eius Abdela, et post hunc
Hiseidin Musae. et Syriae quidem summam praetoram ta-
xaverunt Abdclam tenere filium Halim, fratrem vero Salim,
ipsum autem Salim Aegypto praeses. porro Abdclam fra-
trem Abulabas ab illo habere sortem principatus super Me-
sopotamiam statuerunt. ipse sane Abulabas, qui et omnium
primas habebatur, in Perside sedit, translato quoque princi-
patu sub se Persarum, qui ei auxiliati fuerant a Damasco.
hi vero qui salvati fuerant, tam videlicet filii quam cognati
Maruham, venientes ab Aegypto in Africam, indeque trans-
meantes fretum angusti maris ad Oceanum positi, quod dicitur
Septe quodque diffinit inter Libyam et Europam, Europae
Hispaniam habitarunt usque ad praesens tempus, habentes
quosdam qui ibidem habitantes antea noscebantur, a Mauhia
illuc traecti navigio, cum essent eius cognati et ipsius religio-
nis. perduravit autem excidium sub Mauhia sex annis, quo
diruti sunt omnium illustrum civitatum in Syria usque ad p. 657
Antiochiam muri, eo quod hanc in refugium habere medi-
tarentur, innumerique Arabum ab eo perierunt. oppido
enim erat circumspectus circa civilia. erat autem automa-
tistarum, id est Epicureorum, haereseos, ex gentibus qui ha-
bitabant Carran impietatem assumens. porro octavo kalen-
darum Februariarum eiusdem tertiae inductionis natus est

imperatori Constantino filius, quem nominavit Leonem, ex chagani Chazariae filia.

Anno vero eodem factus est terrae motus in Syria, et ingens ac terribilis casus, unde civitatum aliae quidem penitus exterminatae sunt, aliae vero mediocriter, aliae autem a montanis ad subiecta campestria cum muris et habitacionibus suis integrae migraverunt et salvae quasi ad miliaria sex vel etiam modicum quid ultra. denique asseveraverunt hi qui propriis visibus terram Mesopotamiae contemplati sunt, in longitudinem diruptam fuisse ad miliaria duo, et ex profundo eius ascendisse aliam terram nimis albam et arenosam, de cuius medio ascendit, ut aiunt, animal mulinum contaminatum, loquens humana voce, et praenuntians gentis incursionem ab eremo adversus Arabes. quod et factum est.

p. 658 praeterea sequenti anno quartae inductionis, solemnitate sanctae pentecostes, coronavit Constantinus imperator Leonem filium suum imperatorem per Anastasium patriarcham consentaneum suum.

Mundi anno 6242, divinae incarnationis anno 742, anno vero imperii Constantini 10 Muhamed fit Arabum dux, qui eis quinque praefuit annis. eodem quoque anno simultates Chalcidenses adversus Maurophoros Persas concitaverunt, et interempta sunt ex eis in montanis Hemessae per illos quattuor milia. id ipsum vero factum est et per Arabiam in Chaisinos ab eisdem Persis. cum autem caput Maruham myrrha conditum fuisse allatum, plures a simultatibus cessaverunt.

Anno imperii sui 11 Constantinus Theodosiopolim et Melitenem cepit, et captivos duxit Armenios. Theodorus quoque filius vicarii minoris Arabiae oriundus, obeunte sanctissimo Theophylacto Antiochiae patriarcha praeficitur, qui sex praefuit annis ecclesiae.

p. 659 Anno imperii sui 12 Constantinus impius imperator, elatus sensu, multa contra ecclesiam et orthodoxam fidem meditans, et silentia per singulos dies faciens, populum ad sensum suum inflexit infeliciter consecrandum, praevius futurae impietatis existens.

Anno imperii Constantini 13 Anastasius scelestus, qui ecclesiae throno Constantinopolitanae praefuit, mortuus est corpore simul et anima, miserabili passione quae dictar chordapsos fatigatus, cum stercus per os evomuisset, dignam exolvens vindictam, pro audacia scilicet, quam contra deum contraque magistrum suum exhibuit.

Eodem quoque anno et Constantinus impius contra

sanctas et venerabiles imagines concilium iniquum 338 episcoporum congregavit in palatio Hieriae; quorum primus erat Ephesinus filius Apsimari et Pastillas Pergensis, qui apud se quae sibi visa sunt dogmatizarunt, nullo praesente ex catholicis sedibus, Romana scilicet et Antiochena, Alexandrina sive Hierosolymitana. a quarto idus Februarias incipientes perduraverunt usque ad sextum idus Augustas eiusdem septimae indictionis. qui cum in Blachernas dei genitricis hostes convenissent, ascendit Constantinus imperator in ambonem, tenens Constantinum monachum, qui fuit Sylaei episcopus. ^{p. 660} cum orasset, voce magna pronuntiavit dicens "Constantino universalis patriarchae multos annos." et dein ascendit imperator cum Constantino scelerato praesule et reliquis episcopis forum, et exclamaverunt divulgantes suam cacodexam haeresim in conspectu totius plebis, anathematizantes Germanum sanctissimum et Gregorium Cyprium et Ioannem Chrysorroam Damascenum, nepotem Mansur, viros sanctos et reverendos magistros.

Mundi anno 6246, divinae incarnationis anno 746, anno vero imperii Constantini 14, Constantinus Constantinopolitanus habetur antistes, qui 12 ecclesiae praefuit annis. hoc quoque anno Maumed, qui et Abulabas, mortuus est, cum 5 praefuissest annis. eratque Abdela frater eius in Machia loco blasphemiae ipsorum. scribit ergo Abumuslim, qui erat in Perside, conservandum sibi locum principatus, sicut sibi sorte fuerat deputatus. qui cum didicisset Abdela filium Halim, fratrem vero Salim, summum praetorem Syriae, principatum sibi affectantem, et veniendum ad obtainendam Persidem, adversantemque Persis, et faventem his qui erant Syriae quique auxiliabantur ei, concitatis exercitibus suis agreditur eum apud Nitzibin, et victo eo Abumuslim multos ^{p. 661} peremis: erant enim plures ex his Sclavi et Antiocheni. ast Abdela solus salvis remanens post paucos dies petiit verbum accipere ab altero Abdela, fratre Maumed, veniente in Persidem studio multo a Macha, quo in domuncula putrefacta retruso effodi fundamenta praecipiens hunc clam interfecit. porro Abumuslim furientem adversus Arabes Syriae pro eo quod in Marophoros insurrexerint et multos in Palaeistica et Emesa et maritima ceperint, atque in eos irruere mediantem cohibuit cum exercitibus. at ille iratus Abdela ad interiorem Persidem cum multitudine properavit. quem cum vehementer ille metueret, accersit eum suasoriis verbis et precibus, atque ipsis execrabilibus principis eorum symbolis destinatis, virga videlicet atque sandaliis pseudoprophetae Maumed, expetens ut ad se via unius diei diverteretur, qua-

tinus ei decentes graliarum actiones deferret. at ille deceptus venit cum centum milibus equitum, unitusque illi occipit p. 662 datur ab eo manibus propriis, sicque principatus Abdelae confertur, qui 21 Arabibus praefuit annis.

Anno imperii Constantini 15 Paulus Romanae sedis praesul habetur. Nicetas Heliopoleos anathematizatus est a tota ecclesia. imperator autem Constantinus Syros et Armenios, quos a Theodosiopoli et Melitana duxerat, in Thraceum emigravit, ex quibus etiam Paulicianorum est haeresis dilatata. similiter et in urbe paucis praemortalitate factis habitatoribus eius, duxit una cum familiis, tam ex insulis et Hellade quam ex inferioribus partibus, sicque urbem habitare fecit, quam et condensam reddidit.

Eodem quoque anno quae sierunt Vulgares pacta propter castra quae constructa fuerant. ast imperatore apocrisiarium eorum de honestante exierunt hostiliter, et usque ad longum murum venerunt, et multo excidio perpetrato illaei reversi sunt.

Anno imperii Constantini 16 terrae motus haud modicus factus est in Palaestina et Syria septimo idus Martias; et exul factus est Theodorus Antiochiae patriarcha, invidia derogatus *) Arabum, quod crebro imperatori Constantino causas eorum per litteras indicaret. et de cetero Salim hunc exulcm fecit, mittens eum in Mababitidem regionem, patriam suam. praecepitque idem Alim non construendas novas ecclesias nec crucem videndam, sed neque de fide a Christiano cum Arabibus dogmatizandum. porro exercitum movit idem contra Romaniam cum 80 milibus, et veniens in Cappadociam audivit Constantinum adversus se venientem armatum, et territus inefficax repedavit, nihil depopulatus, nisi quod paucis Armeniis ad se confluentibus assumptis reversus est.

Anno imperii Constantini 17 Abdelas tributorum rationem Christianis ampliavit, adeo ut omnes monachos et incanos atque cionitas, qui deo bene placere noscebantur, sub tributis redigeret. signavit autem ecclesiarum cimiliarchia, et eduxit Hebraeos ad venundandum illa, et eimerunt ea liberti.

Anno imperii sui 18 Constantinus Sclavinias penes Ma-

*) derogatus] διεργάτης. Hist. tripl. 32: credens derogationibus his. Non. detrahere derogare. Glossae Dosithei magistri: derogat detrabit obloquitur. Goffridus abbas Vindoc. epist. 2 29: nec pontifici sicut Maria Moysi derogerent. FABR.

cedoniam positas captivavit et reliquos subingavit. eodem
vero anno quidam ex Maurophoris Persis, cum magicæ re-^{p. 664}
ligionis essent, deceptione detenti diaboli, venundata substanc-
tia sua nudi supra muros ascendentēs proiiciebant semet
ipsos, ita ut se volare in caelum arbitrarentur; qui nihil
ratione dignum sortis illius habentes, artus conterebant ad
ima demersi. quorum sexdecim, eos dumtaxat qui in errore
praeminebant, Abdelas per Salim interfecit in Beroea et
Chalcide.

Anno imperii Constantini 19 invidia Christianos prohibuerunt Arabes a publicis chartothesiis ad modicum tempus. sed rursus coacti committunt eis eadem ipsa, eo quod non possint ipsi scribere calculationes, aciesque direxerunt multas. sed et Paulum praetorem Armeniacorum bellum agentes apud Melam peremerunt cum exercitus multitudine, neonon et 42 insignes viros vinctos duxerunt, et capita multa. imperator autem exercitum movit in Vulgariam, et veniens in Veregaban ad clausuram, obviam ei Vulgares advenierunt et multos exercitus eius trucidaverunt, in quibus et Leonem patricium et praetorem Thracesiorum, et alium Leonem logothetam cursus, et populum multum, ac acceperunt arma eorum; et sic in honeste reversi sunt imperator et sui qui remanerunt.

Anno imperii Constantini 20 factus est error paschæ,^{p. 665} et orthodoxi quidem in Oriente octavo idus Aprilias pascha celebraverunt, at vero erronei haeretici idus Aprilias.

Eodem anno translatum est caput S. Ioannis praecursoris atque baptistae a monasterio Spelaei in templum suum in Emesenensium civitate situm, cum esset illustre; et descensus aedificatus est. ubi usque hodie a fidelibus adoratum omni suavitate corporali scilicet ac spirituali honoratur odore, et emanans effundit omnibus sanitates, qui fide flagrantes occurrunt.

Eodemque anno docites clarissima in Oriente apparuit per 10 dies, et iterum ad Occidentem diebus 21. quidam vero Syrus, Theodorus nomine, Libanites circa regionem Heliopoleos, quae est ad Libanum, adversus Arabes insurrexit, et cum bellum movisset in eos, ceciderunt ex utrisque multi: novissime vero terga et ipse vertens effugit, et Libanitae, qui cum ipso erant, omnes sunt interempti. factae autem sunt et in Africa seditiones et bella, solari eclipsi facta 18 kalendas Septembrias, feria 6, hora 10. porro in-^{p. 666} surrexerunt quidam ex Maurophoris apud Dabero, dicentes filium protosymboli deum ut nutritorem suum, et protule-

runt dogma huiusmodi, et introierant Maurophori domum erroris sui, et occiderunt clavigeros nomina 60. et exierunt quidam in Basrason, et captivaverunt multos, et pecunias numerosas sumpserunt.

Anno imperii Constantini 21 seditionem concitaverunt Cassiotae contra Maurophoros propter mulieres: manserant enim ex eis in doino in qua tres fratres manebant, et voluerunt uxores eorum in pelagus iacere. surgentes autem tres fratres occiderunt et obruerunt illos, sed et coacervati occiderunt etiam reliquos. et cum misisset Selichus militias, fraudulenter venere super illos, et comprehensis eis patibulo suspenderunt tres fratres, et multos alios occiderunt. porro festivitate paschali ingressus est ad sanctam collectam in catholica ecclesia. cuunque metropolitanus episcopus astaret, et exclamaret more solito deo dicens "plebs enim tua et ecclesia tua supplicat te," *) eduxerunt eum et incluserunt in p. 667 carcere, et alius complevit sanctam collectam, et factus est timor magnus; et nisi metropolita morsitate ac humiliis verbis mitigasset eum, malum profecto ingens hora illa consummatum fuisset. erat autem hic beatissimus Anastasius.

Eodem quoque anno et Constantinus persecutor Andrew memorabilem monachum, qui dicebatur Calybes, apud Blachernas flagris in Hippodromio S. Mamae peremil, redarguentem impietatem eius, et Valentinianistam ac Julianum appellantem eum; quem et in rheuma maris iactari praecepit, nisi sorores eius hunc rapientes in emporio Leucadii sepelissent.

Anno imperii Constantini 22 apparuit docites in Oriente, et interfectus est filius Phatimae. at vero Vulgares insurgentes occiderunt dominos suos ad se in iram derivatos, et statuerunt virum insensatum nomine Zeletzin, 30 cum esset annorum. multi praeterea Sclavi fugientes ad imperatorem confluxerunt, quos constituit super Artanam. porro 16 kalendas Iulias exivit imperator in Thracem, misso quoque p. 668 navigio per Euxinum pontum, usque ad 800 chelandia ferentia duodenos equos. at vero Zeletzis audita contra se tam per terram quam per mare facta commotione assumpsit in auxilium ex adiacentibus sibi nationibus 20 milia, et his in munitionibus constitutis se cautum et intrepidum reddidit. ast imperator cum venisset, castra metatus est in campo Anchiali; et pridie kal. Iulias primae inductionis, feria quinta,

*) tel sic Vaticanus. Thuanus autem tibi. utrumque rectum est.
vide Priscianum p. 1184 ed. Putsch. FABR.

Zeletzis apparuit cum multitudine gentium veniens, ineuntesque bellum concidunt diuties invicem. veram Zeletzis terga vertens effugit. porro pugna tenuit ab hora quinta usque ad vespertinam, et multitudines Vulgarum numerosae peremptae sunt: multi vero ex eis capti, multique imperatori subditi facti sunt. ast imperator huiuscemodi elatus victoria publicavit hanc coram urbe, cum exercitibus ingressus armatus et laudibus celeberrimis diffamatus, et xylopan-duris constrictos trahens Vulgares captos, quos extra portam auream decollari praecepit a civibus. Zeletzim vero tumultuantes Vulgares una cum principibus eius interfecerunt, et constituerunt Sabinum generum Comersii, quondam domini sui. qui videlicet Sabinus cum mox ad imperatorem misisset et pacem fieri exquisisset, conventu Vulgares facto restiterunt robuste Sabino, dicentes ei "Vulgaria per te, ut p. 669 cernimas, redigetur in servitatem Romanis." factaque simulata fugit Sabinus in castrum Mesembriae et ad imperatorem se contulit. statuerunt autem Vulgares alium sibi dominum, Paganum nomine.

Anno imperii Constantini 23 Romanam Constantinus residet sedem. Turci vero egressi sunt a Caspiis portis, et occiderunt in Armenia multos, et praeda sumpta non pauca reversi sunt. Cosmas autem quidam episcopus erat Epiphaniae, quae est civitas Apamiae Syriae. porro quibusdam ex civibus Epiphaniae ad Theodorum patriarcham Antiochenum accusationem contra eundem Cosmam super diminutione sacerorum vasorum facientibus, cum ille minime potuissest haec restituere, discessit ab orthodoxa fide et consentaneus Constantino in haeresi sacrissimis adversarius imaginibus factus est; quem communi sententia Theodorus Antiochenus patriarcha et Theodorus Hierosolymitanus atque Cosmas Alexandrinus cum episcopis sibi subiectis die sanctae pentecostes, post electionem sancti evangelii, consonanter anathematizaverunt singuli in sua civitate.

Eodem quoque anno a kalendis Octobris factum est gelu magnum et amarissimum, non solum in terra nostra, verum etiam in Oriente, multo magis in septentrionali parte, ita p. 670 ut pelagus Ponti usque ad centum miliaria p[re] glacie rigore in lapidis duritatem fuerit versum, habens cubitos a superficie in profundum triginta, cunctis nimirum regionibus ab ipsa Lycia usque ad Danubium et Cuphae fluvium, Danastri quoque atque Danapri, atque Necropyla, nec non et reliquas ripas, et usque ad Mesembriam et Medium similia patientibus. cumque huiuscemodi gelu nive fuisse cooper-

tum, super alios viginti cubitos crevit, ita ut mire aridae conformaretur, et pedibus calcaretur in superficie glaciei a Chazaria et Vulgaria, quia et reliquis adiacentibus nationibus, tam ab hominibus quam ab agrestibus et mansuefactis animantibus. Februario vero mense ipsius secundae inductionis huiuscemodi gelu per visionem dei in multas ac diversas in speciem montium factas concisiones diviso, prae vi ventorum in Daphnusiam et Hieron descendentes, taliter per angustum venerunt ad urbem et usque ad Propontidem et insulas et Abydum, omnes maritimos toros ac ripas replentes; quarum videlicet concisionum inspectores et nos ipsi extitimus, descendentes super unam earum cum quibusdam triginta coetaneis nostris, et super illam iocantes. habebat autem et animalia campestria et mansueta mortua: omnis enim, quicunque vellet, a Sophianis usque ad urbem et a

p. 671 Chrysopoli usque ad S. Mamam et ad ea quae dicuntur Galati per aridam sine prohibitione pergebat. et una quidem ex eis ad Acropoleos scalam dirupta contrivit eam: alia vero ingentis molis ad murum collisa hunc magno impulsu concussit, adeo ut interiores quoque domus salo compartici-parentur. porro in tria dirupta cinxit urbem, a Manganis videlicet usque ad Bosphorum; cuius altitudo muros excessit. omnes autem urbis tam viri quam seminae, simul et pueri, horum visioni dantes indesinenter operam perseverabant, et cum lamentis ac lacrimis domum revertebantur, ignorantes quid ad id fari quivissent. ceterum anno eodem, mense Martio, stellae de caelo repente cadentes apparuerunt, ita ut omnes qui hoc viderunt instantis saeculi consummationem esse putarent. siccitas quoque multa effecta est, adeo ut exsiccarentur etiam fontes. ast imperator accersito patriarcha dicit ei "modo quis nos laedet, si dixerimus theotocon christotocon." at ille hunc amplexatus ait "miserere, domine, ne ad cogitationem tuam veniat iste sermo. nonne vi-des qualiter divulgetur et anathematizetur Nestorius a tota p. 672 ecclesia?" qui respondens ait "ego discere volens interrogavi. verum usque ad te sermo."

Mundi anno 6246, divinae incarnationis anno 746, anno vero imperii Constantini 24 exierunt iterum Turci ad Caspias portas et Hiberiam; quibus cum Avaribus bellum in-euntibus ex utrisque perierunt multi. Abdelas vero huiuscemodi calliditate deposita a principatu Hiserbinmuse, in quem, tit superius dictum est, tertia sors tenendi post eum cecidit. videns enim eum dolore capitis hemicranice laborantem et scotomi plenitudinem patientem persuadet quod curandus foret, si ex aliqua confectione ptarmica in nares eius insuf-

flaretur a medico suo Mose nomine, diacono Antiochenorum ecclesiae, quem iam muneribus fecerat acerrimum confidere medicamen, quod simul et narcoticum foret vehementer; qui, videlicet Hise, cum paruissest Abdelae, suscepit per narres confectionem, et repletus in omnibus circa caput, cunctisque sensibus una cum hegemonicis operationibus defraudatus, sine voce porro iacebat. ^{p. 673} advocatis itaque Abdela ducibus ac primoribus gentis "quid vobis" inquit "videtur super futuro rege vestro?" at illi concorditer abnegato eo dexteris dederunt filio eius Abdelae Muhamed, qui nuncupatur Madi; porro Hise absque sensu domum reportaverunt. ^{hunc} autem post tertium diem convalescentem exousationibus fictis consolabatur, centum auri talentis iniuriam recompensans.

Eodem etiam anno misit Paganus, dominus Vulgariae, ad imperatorem^{**}, postulans ut cum eo facie ad faciem iungeretur, et accepto verbo descendit ad eum cum Bohiladis suis. cumque imperator una cum Sabino sederet, suscepit eos et reprobravit inordinationem eorum et odium habitum in Sabinum, feceruntque pacem, ut putabatur. ^{p. 674} ast imperator mittens clam in Vulgariam cepit Severum principem Sclavinum, qui multa in Thrace fecerat mala. comprehensus autem est et Christianus, qui ex Christianis magarites et primus scamarorum *) effectus est, quem apud S. Thomam manibus et pedibus detruncantes adduxerunt medicos, qui hunc vivum incidenter a thorace pube tenus ad hominis cognoscendam positionem atque structuram, et sic eum tradiderunt igni. actutum praeterea imperator exiens ab urbe, cum sine custodia invenisset ob deceptoriam pacem clausuras, ingressus est Vulgariam usque ad Tzicas, et misso igne in cohortes suas reperit, cum timore reversus est, cum nihil forte patrasset.

Anno imperii sui 25, 12 kalendas Decembrias indictio-
nis quartae, furens impius et scelestus imperator adversus omnes timentes deum, Stephanum novum protomartyrem abstrahi praecepit, cum esset inclausus apud S. Auxentium in proximo monte Damatry; quem hi, qui eruditio eius fructum percipiebant et unius cum eo ac similis erant sensus, scholarii quoque ac reliquis ordinibus deputati accipientes, pedenque ipsius rudente ligantes, traxerunt a praetorio usque ad ea quae sunt Pelagii, ubi et discerpentes eum pro-

*) scamari sunt praedones, et scamara depraedatio. Stephanus 2 epistola ad Pipium R. F.: scamaras atque depraedationes seu devastations in civitatibus et locis B. Petri facere sua imperatione nec cessavit nec cessat. FABR.

iecerunt venerabiles illius reliquias in Biothanatorum lacum, eo quod multos monuerit et adduxerit ad monasticam vitam, atque contempnere regias dignitates atque pecunias persuaserit: reverendus quippe vir omnibus erat pro eo quod fere sexaginta fecerit annos in claustris et virtutibus multis effulserit. multos autem principes ac milites accusatos, quod

p. 675 imagines adorarent, diversis poenis et amarissimis verberibus tradidit; iusu randum etiam generale ab omnibus sub imperio suo degentibus exegit, ne quisquam adoraret iconam. cum quibus et Constantiū falsi nominis patriarcham super ambonem ascendere et exaltare pretiosa ligna et iurare fecit, quod non esset ex eis qui imagines adorarent; cui mox persuasit ut ex monacho Stephanites efficeretur, et carnibus vesceretur, atque citharoedos ad mensam admitti regiam patetur. sed non in longum ultio homicidam hunc tradidit poenis. denique duodecimo kalendas Februarias quartae indictionis motus est contra Vulgares, et direxit ad Achelon 2600 chelandia construens, ea et armans ex cunctis thematibus; quae cum in toris *) stationem fixissent, flante aquilone contrita sunt pene oīnia et necatus est populus multis, ita ut imperator extendere retia et sic mortuos educere ac sepelire praeceperit. porro decimosexto kalendas Septembrias eiusdem quartae indictionis publice diffamavit ac dehonestavit habitum monachorum in Hippodromio, praecipiens unumquemque monachum manu tenere mulierem, et taliter

p. 676 eos transire per Hippodromium, sputis et iniuriis ab omni populo cumulatos. similiter et octavo kalendas Septembrias ducti sunt ad ludos Circenses insignes principes decem et novem, et pompati sunt quasi mala contra imperatorem consiliati fuerint, non veraciter accusati, sed quia invidebat eis eo quod essent formosi atque robusti et ab omnibus collaudati; quibusdam vero ex eis et ob religionem, eo quod ad praedictum in clausum issent et passiones eius publice divulgarent; quos et interfecit. quorum praecepit sunt Constantinus patricius et dudum logotheta cursus, cui nomen impo- sit Podopagurum, et huius frater Strategius spatharius et domesticus excubitorum, Antiochus logotheta dromi factus et praetor Sicilie, David spatharius et comes Obsequii, Theophylactus protospatharius et praetor Thrace, Christophorus spatharius, Constantinus spatharius et primus imperialium stratorum, filius patricii Bardanis, Theophylactus candidatus, p. 677 et alii. quos cum in Hippodromii ludos palam traduci et ab omni populo conspici et maledici fecisset, sententiam de-

*) in oris. FABR.

dit. et illos quidem duos fratres, Constantínum aio atque Stategium, intra venationis septa capitis animadversione punivit, multo super eos facto universae plebis lamento, adeo ut cum hoc didicisset imperator, indignaretur et praefectum Procopium caederet et ab administratione depelleret tanquam id fieri permittentem. ceteros autem omnes oculis privatos in exilium destinavit, quos et per singulos mittens, cum esset omni crudelitate plenus, ad loca in quibus degabant, centenis flagris vapulare iubebat.

Porro tertio kalendas Septembrias eiusdem quartae inductionis insaniens idem malivocus adversus aequivocum *) suum et consentaneum patriarcham, et inventis quibusdam clericis et monachis instruxit illos ut dicerent "audivimus patriarcham cum Podopaguro adversus imperatorem loquentem," et misit eos ad patriarchum, ut arguerent eum. cdmque ille negaret, fecit illos ad pretiosa ligna iurare fatentes "a patriarcha maledicta haec audivimus." inter haec ergo misit, et bulla p. 678 signavit patriarcham, et hunc exilio relegavit apud Hieriam, et rursus apud principem insulis.

Anno imperii Constantini 26 Abdelas Ibinalim mortuus est, ruente super se turre, in qua custodiebatur. Abdelas autem cum amerae fungeretur honore, multa mala Christianis sub principatu suo degentibus demonstravit, siquidem et crucis ecclesiarum abstulit, et vigilias nocturnas celebrare, sed et litteras discere prohibebat. hi vero qui dicuntur apud illos Aruritae, quod interpretatur aemulatores, contra Palmyretensem erenum insurrexerunt. sed illorum quidem malitia in ecclesias dei utpote infidelium manifesta fuit. is autem qui Christianis, ineffabilibus dei iudiciis, imperabat, fortassis ut Israhel quondam ille vesanus Achab, multo peiora quam Arabum sit insania sub imperio suo positis orthodoxis, episcopis videlicet, monachis et laicis, praelatis atque, subiectis ostendit, ubique intercessiones sanctae dei genitricis ac omnium sanctorum in scriptis ut inutiles et sine scripto repellens, per quas videlicet nobis emanat omne suffragium, et sanctas reliquias eorum effossas eiiciens et invisas reddens, sicabi cuiusquam insignis audiebantur ad animarum sanitatem et corporum reiacere, vel sicut moris est, a pie agentibus honorari. mox ergo mortem adversus huiusmodi tanquam impie gerentes minabatur, sin autem, proscriptiones

*) aequivocum] Ludovicus Imp. in pracepto quodam apud Flodoardum 2 19: gens nostra Francorum cum aequivoco nostro rege eiusdem gentis. FABR.

ac exilia et tormenta. deo vero gratissimum lipsanum, ut-pote quidam thesaurus possessoribus habitus, auferebatur invisum *) de cetero efficiendum. tale quid et in pretiosissimum laudabilis martyris Euphemiae profanus hic imperator lipsanum gessit, in profundum id una cum loculo iaciens, non ferens videre unguenti etiam ex se super omnem populum suavitatem reddentem, et arguentem eius aduersus intercessiones sanctorum deliramenta. sed deus, qui custodit ossa placentium secundum divina eloquia, illaesum hoc conservavit, rursus ostensurus illud apud Lemnum insulam: per nocturnam enim visionem iacens elevandum preecepit et conservandum. sub Constantino vero et Heirene piis imperatoribus, inductione quarta, cum decenti honorificentia rediit ad templum suum. quod ipse quidem, tanquam inimicus ecclesiarum, commune fecit armamentarium sterquilinumque fore decrevit, illi repurgatum hoc iterum sacraverunt, ad p. 680 redargutionem quidem huius impietatis, ostensionem autem horum pietatis. hoc autem ob stupendum et scriptura dignum miraculum post 22 annos iniqui principis mortis, una cum piiissimis imperatoribus et Tarasio sanctissimo patriarcha, nos et vidimus et cum eis amplexi fuimus, licet indigni magnam gratiam promerentes. porro decimo sexto kalendas Decembriis, eiusdem quintae inductionis, decreto imperatoris promovetur Nicetas eunuchus ex Sclavis ortus irregulariter patriarcha Constantinopoleos. et facta est siccitas, ita ut nec ros de caelo caderet, defecitque penitus ab urbe aqua et otiosae remanserunt tam cisternae quam lavacra, quin potius et fluenta fontalia, quae prius iugiter effuebant. quod intuens imperator coepit renovare aquaeductum Valentiniani, qui oam usque ad Heraclium perdurasset, ab Avaribus est destructus. electis ergo ex diversis locis artificibus ab Asia quidem duxit et ponto aedificatores mille et liniatores **) ducentos, a Graecia vero et insulis testatarios ***) quingentos, porro ex ipsa Thrace operarios quinque milia et tegulas facien- p. 681 tes ducentos, et praeposuit eis principes executores operum ac patricium unum; siveque opere consummato aqua introivit in urbem. ceterum eadem quinta inductione provehit sui sensus praetores et operarios nequitia sua condignos, Michaelem videlicet Melissenum in themate Orientalium et Michaelem Lachanadracontem in Thracesiis, super buccellarios vero Ma-

*) invisum] Apuleius 5: post opimas dapes quidam introcessit et cantavit invisus. FABR.

**) liniatores] Glosarium: *χελώνες* liniatura, oblitus. FABR.

***) testacearios. FABR.

nim a mania, id est insaniam, nominatum. sed quis idonens ad enarranda scelerata horum piacula, quae partim suis a nobis conscribentur in locis. omnia enim seu singula horum opera si conscriberentur, quae ad curationem imperantibus effecta sunt, nec ipsum arbitror, ut proprie cum evangelista dicatur, mundum capere eos qui scribendi sunt libros.

Anno mundi 6259, divinae incarnationis anno 759, anno imperii Constantini 27 Stephanus Romanae sedis habetur antistes. Constantinus vero, falsi nominis patriarcha, ductus est nonis Octobribus sextae inductionis a principe in insulam; quem et cecidit tyrannus, quod vadere non valeret. iussit autem eum in phorio portari, et euntem sedere in gremio ecclesiae magnae; eratque asecretis cum eo ferens chartae tomum, in quo erant scripti huius excessus. omni ergo populo civitatis ex praecepto regio illic congregato et vi. p. 682 dente legebatur charta in audientiam totius populi, et per singula percutiebat asecretis faciem eius, Niceta patriarcha in confessorio sedente ac intuente. post haec vero cum imposuissent eum in ambonem et rectum stare fecissent, accepit Nicetas chartam et misit episcopis, et ablato superhumerali eius anathematizaverunt eum, et hunc Scotiopsin cognominantes abstraxerunt ab ecclesia, gradientem retrorsum. postera vero die cum ludi Circenses agerentur, raserunt faciem eius, et barbam denudaverunt capitis, ac superciliorum pilis ablatis, et indutum hunc laueo brevi et sine manicis vestimento, sedere fecerunt oblique super asinum sagma fermentem, et ipsius tenere caudam, et eduxerunt eum per Diippium in Hippodromium, cuncto populo et vulgo mala imprecante illi et conspuente. trahebat autem asinum Constantinus nepos ipsius, naso reciso. cumque venisset ad vulgus, descenderunt et conspuerunt et pulverem proiecerunt super eum. et cum adduxissent eum ad consistorium, deicerunt de asino, et calcavere collum eius, et collocatus contra vulgus audiebat ab illis ludicra verba usque ad absolutionem ludorum equestrium.

Eodem quoque mense missis impius Imperator patricius p. 683 significat ei dicens "quid dicis de fide nostra et concilio, quod fecimus?" qui sensibus ad vanitatem conversis respondit, "bene" inquiens "et credis, et bene concilium operatus es," putans se ob hoc illum rursus placare. at illi confestim respondentibus dixerunt "nos haec audire nolumus ab ore tuo polluto. ex hoc ergo vade in tenebras et in anathema." et sic accepta sententia descendit ad claustra ferarum, et decollatus est. et caput quidem eius per aures ligantes tribus

diebus in Milio suspenderunt ad ostentationem plebis: corpus vero eius pede resti ligato traxerunt per plateam usque ad loca Pelagii, et sociandum biothanatis iactaverunt; similiter et caput eius post tres dies illuc delatum proiecerunt. o irrationabilitatem et crudelitatem atque immisericordiam immitissimae bestiae! non est veritus miser sanctum lavacrum: duos enim filios eius ex tertia coniuge ipsius in ulnas suas susceperat, siquidem semper feralis moribus et immanuetus esse probatur. ab hoc autem anno ampliori insanias usus est: mittens quippe depositum Petrum nobilem stylitem a

p. 684 petra, quem vivum, cum dogmatibus eius cedere renuisset, ligatis pedibus eius in praedictum Pelagii locum, et hunc quoque per plateam tractum proici iussit. alios etiam in saccis vinciens et lapidibus aggravans in pelagus iactari praecipiebat, oculos eruens, nares abscondens, flagellis excorians, et omnem tomenti speciem adversus eos qui pie agebant excoxitans. et in urbem quidem per se ipsum haec et consenteos suos, Antonium aio patricium et scholarum domesticum, ac Petrum magistrum, atque per populum singulorum ordinum, qui a se fuerat ad talia eruditus, agebat. in extensis vero thematibus per iam dictos praetores. ipse namque eitharae sonitu delectabatur atque conviviis, turpibus sermonibus et saltationibus eos qui sibi adhaerebant incessanter erudiens, et sicubi quisquam corruens vel dolens solitam Christianis vocem emitteret dicens "dei genitrix iuva," aut vigilias agens deprehenderetur aut ecclesiis assuetus aut cum religione vivens aut non passim iuramentis abutens, ut inimicus imperatoris damnabatur et inmemorabilis nominabatur. monasteria vero, quae in gloriam dei et refugia salvandorum effecta sunt, domos fore communes fautoribus suis militibus faciebat. denique coenobium Dalmatii, quod inter

p. 685 optima Byzantii erat coenobia, militibus in habitaculum tribuit; ea quae dicuntur Callistrati et Dii ac Maximini monasteria, nec non et alias sacras monacharum ac virginum domos, a fundamentis destruxit. eos vero qui monasticam subire vitam ex insignibus militibus vel senatoribus studuerant, et maxime illos qui sibi adhaeserant et complices libidinis suae ac nefandorum actuum fuerant, morti subdebat, suspectui habens confusionem, quae sibi ex pronuntiationibus fieret propalantium se. unde et Strategium Podopaguri fratrebat, cum esset urbanus specie, assumpsit: amabat enim tabibus adhaerere propter luxurias suas. cum autem sensisset eum moleste tulisse infandas in viros insanias suas, et beato Stephano inclauso S. Auxentii has manifestas reddidisse, salutisque remedia suscepisse, hunc quasi insidiatorem suum

diffamans una cum in clauso, ut praedictum est, interfecit. fecit autem abundare horno species in urbe: novus enim Midas factus aurum coacervavit et agricolas denudavit, et ob tributorum exactionem cogebantur homines largas dei geni- p. 686 minum munificentias facile seu vili pretio venundare.

Eodemque anno Nicetas falsi nominis patriarcha iconas ex musio factas, quae in patriarchio Secreti minoris erant, erasit, et imagines magni Secreti, quae sculptae in ligno erant, depositus, et ceterarum imaginum facies delinivit. sed et in Abramio similiter fecit.

Anno imperii sui 28 coronavit imperator Eudociam uxorem suam, cum esset trigamus et haec esset tertia coniux, in tribunalio decem et novem accubituum kalendis Aprilibus: filios vero suos ex ipsa procreatos, Christophorum scilicet et Nicephorum, postera die, qua sanctum celebratum est passcha, Caesares ordinavit, patriarcha orationem faciente, et imperatoribus super eos chlamydes et Caesaricias imponentibus galeas. pari modo et Nicetam, novissimum fratrem eorum, nobilissimo facto, superposuit ei chlamydem auream et coronam; et ita processerunt, iactantibus imperatoribus hypatiam trimisia *) et semisia et numismata nova, usque ad magnam ecclesiam.

Anno imperii Constantini 29 ingressa est urbem Hei- p. 687 8 rene ab Athenis veniens dromonibus et chelandiis plurimis, adornatis sericis palliis, et proceribus urbis cum uxoribus obviam occurrentibus et praecedentibus eam. cumque patriarcha venisset ad palatum in ecclesiam Phari, facta sunt ad eandem Heirenem Leonis imperatoris sponsalia, et decimosesto kalendas Januarias coronata est in triclinio Augustae imperatrix Heirene. quae cum ad oratorium S. Stephani situm in Daphne abiisset, accepit nuptiarum coronam una cum filio Constantini, praelato videlicet imperatore Leone. hoc etiam anno facta est commutatio in Syria viri ad virum et feminae ad feminam et pueri similiter ad puerum. et praeceperit Abdelas radi barbas eorum, et fieri calamaucos cubiti unius et semis.

Anno imperii Constantini 30 Adrianus sedis apostolicae praesul habetur. eodem anno movit exercitum Banacas contra Romaniam, et multos captivos abduxit, et Romani quar- p. 688

*) trimisia] Anast. in exilio S. Mart.: usque ad unum trimisium frumentum potui comparare. v. Scaliger. de re numm. et Salmas. ad H. A. FABR.

tam Armeniam ingressi despoliaverunt eam. praeterea moritur Salech, et translatâ est Germanicia in Palaestinam.

Eodem vero anno imitatus Lachanodraco magistrum suum, omnem monachum et monacham in themate Thraciorum commorantes apud Ephesum congregavit, et eductis eis in campum dixit ad eos "qui vult imperatori ac nobis obedire, alba induatur veste et in hac hora sumat uxorem: ast qui hoc facere parvi penderint, privati luminibus in Cipro exilio damnabuntur." tuncque opus cum verbo pariter consummatum est, et multi eodem die martyres sunt ostensi, multi vero deficientes et enervati perierunt, quos et familiares sibi Draco faciebat. praeterea inductione nona, mense Ianuario, natus est imperatori Leoni et Heirenæ filius, qui nominatus est Constantinus, dum adhuc viveret Constantinus avus eius.

Anno imperii Constantini 31 movit exercitum Banacas contra Romaniam, et cum descendisset ab Hisauria in castrum Sices, obsedit illud. quod cum audisset imperator, scripsit ad Michaelem praetorem Orientalium et ad Manin Buccellarium et Bardam Armeniacorum praetores; qui cum venissent, tenuerunt egressum eorum, qui erat clausura valde difficilis ad meandum. stolus autem Cibyraeotorum cum Praetona spathario suo veniens applicuit in portu praedicti castri. quod cum Banacas vidisset, sui desperatus fiduciam rursus assumit, suosque lacres reddit, et ascendens ad equestres exercitus magnis et repentinis vocibus cum omnibus suis clamorem dedit, sicque illos territos fugat, multis que peremptis depraedatus est omnia circa regiones illas, et cum spoliis multis reversus est.

Eodem quoque anno misso Thraciorum praetor Lachanodraco Leone notario suo et Leone exmonacho venundavit omnia monasteria, virorum scilicet et seminarum, et omnia vasa sacrata et libros et pecora, et quaeque patrimoniorum eorum erant, et horum pretia principi detulit. quotquot autem monachos et paternos libros reperit, igne combussit; et sicubi lipsanum sancti quis habens apparuisset ad custodiā, et hoc quoque nihilominus igni tradebat, eum vero qui habebat illud, ut impie agentem, puniebat. et multos quidem monachorum verberibus interfecit, quosdam etiam gladio trucidavit. practerea innumerabiles oculorum visibus exorbavit; et quorundam quidem barbas cera et oleo perungens succendebat ignem, et ita tam facies eorum quam capita concremabat. porro alios post multos cruciatus exiliis destinabat, et postremo non deseruit in toto themate

sibi subiecto hominem unum monastico schemate circumamictum. quod cum imperator didicisset, bonum semper exossum habens, scripsit ei gratias dicens "inveni te virum secundum cor meum, qui facis omnes voluntates meas." hunc ergo imitantes et ceteri similia perpetrabant.

Anno imperii Constantini 32 misit Abdelas in Africam Mualabitum cum exercitu multo, et ingressus est Alphadal Badinar in Romaniam, et cepit captivos quingentos. Mo-puestienses autem obviam eis occurrentes et bellum exagitantes occiderunt ex Arabibus mille. ast Abdelas abiens Hierosolymam iciunavit, et praecepit inscribi Christianos et Hebraeos in manibus; et idcirco multi Christianorum per mare in Romaniam confugerunt.

Anno imperii sui 33 movit Constantinus, mense Maio p. 691 duodecimae inductionis, stolum chelandiorum bis milium contra Vulgariam. et ingressus ipse in rubea chelandia motus est ad intrandum Danubium amnem, derelictis quoque praetoribus equestrium thematum extra clausuras, si forte possent Vulgaribus in se intuitum fagentibus introire in Vulgariam. cum autem venisset usque ad Barnas, formidavit, et redire meditabatur. sed et Vulgares videntes, ac simili pavore metuentes, miserunt Boilam et Tzigaten petentes pacem. quos cum vidisset imperator, gavisus est et pacem fecit, praestito vicissim iureiurando quatinus neque Vulgares exirent contra Romaniam neque imperator studeret in Vulgariam intrare. et factis super hoc ex utraque parte scripturis ad invicem reversus est imperator et urbem adit, taxatis derelictis ex omnibus thematibus in castris quae condidit. Octobrio vero mense undecimae inductionis nuntium suscepit a Vulgaria ab occultis amicis suis, quod mitteret dominus Vulgariae duodecim milia ex populo et Boilades ad captivandum Verzitiam et abducendum eos in Vulgariam. p. 692 qui ne innotesceret quod contra Vulgares moveretur, (venierant enim ad eum legati domini Vulgariae) cum adhuc ii essent in urbe, simulavit se adversus Arabes movere, et transmearunt tam vexilla quam supellectiles ministerii regii apparatus. cum autem apocrisiarios dimisisset, per exploratores comperto eorum egressu, assumpto exercitu festinus iter arripuit, et coacervatis thematum taxatis et Thracianis et unitis ordinibus optimatibus fecit eos 80 milia. et pergens in locum qui dicitur Lithosoria, nullius tubae clangore sonante, irruerunt super illos, et vertens eos fecit victoriam magnam, et cum multis exuviis et captivis reversus est, triumphi sui trophya penes urbem ostentans, et obsequiis constipatus incedens, bellumque hoc nobile nuncupans,

eo quod nemo sibi restiterit, nec mactatio in hoc aut effusio Christiani facta fuerit sanguinis.

Anno imperii sui 34 Constantinus solvens Vulgarum pacem construxit iterum stolum multum, et intromissis in eum equitum 12 milibus direxit praetores classium omnes in illo, p. 693 ipse vero timens mansit cum equestri militia. cum autem usque Mesembriam venissent et hanc fuissent ingressi, valenter aquilone vento spirante omnia pene contrita sunt et multi perierunt, et rediit, cum nihil utilitatis attulisset. porro Telerigus dominus Vulgariae comperto quod per familiares suos imperator consilia sua cognosceret, scribit ei dicens "vellem effugere et venire ad te. transmette ergo mihi verbum securitatis meae, et quos habes hic amicos, ut hoc eis credam et tecum occurram." at ille levitate usus scripsit ei. qui cum haec didicisset, per medium omnes recidit. quod audiens Constantinus aliquandiu canos suos evulsit.

Anno imperii sui 35 imperator, mense Augusto decimae tertiae iudictionis, exivit contra Vulgares. qui atrociter in cruribus divinitus est percussus plaga quae graece anthrax appellatur, et hinc febre validissima et medicis propter nimium incendium ignota detentus Arcadiopolim rediit, a subiectis super humeros in lecto delatus, et veniens Selymbriam navim ingressus est. cumque ad rotundum pervenisset castellum, miserabiliter in chelandio moritur, clamans p. 694 et dicens "vivens adhuc igni sum inextinguibili traditus," sanctamque virginem et dei genitricem laudari expostulans, cum sine foedere ipsius fuerit inimicus. regnavit antem imperator post patris sui mortem annis 34, mensibus 2, diebus 26, et ita vitam dissolvit sanguinibus multis infectus et daemonum invocationibus ac sacrificiis, persecutionibus quoque sanctorum ecclesiarum rectaeque ac immaculatae fidei, nec non et monachorum peremptionibus et violationibus monasteriorum, malisque variis supercrescens, non minus quam Diocletianus et antiqui tyranni. praeterea eodem anno et eodem mense moritur et Abdelas Arabum dux. cum enim hi ambo velut acerrimae bestiae diurnis temporibus ac similiter humanum genus depasti sunt, mortui sunt providentia dei. et obtinent principatum Leo et Madi filii eorum. porro eodem anno Longobardorum rex ad regiam veniens urbem imperatori se profugus contulit.

Mundi 6668, divinae incarnationis anno 768, anno vero imperii Leonis primo, Madi dux habetur Arabum, qui 9 p. 695 his praefuit annis. Leo vero imperator coepit expandi in pecunias, quae sibi fuerant a patre dimissae, placuisse tam

optimatibus quam populo, et visus est ad breve tempus plus esse, sanctaeque dei genitricis ac monachorum amicus. unde et metropolitanos ex monachis in primis sedibus collocavit, militiasque per themata fecit multas, et ordines, in urbe amplificavit. quamobrem thematum principes moti ingressi sunt omnes cum multitudine populi copiosa, petentes Constantimum filium eius in imperatorem. at ille, ut moris est principibus, rehuntiavit eis. "filius" inquit "meus unicus est mihi. idcirco vereor hoc facere, ne forte contingat mihi quod humanum est, et cum adhuc sit parvulus morti eum tradatis, et alium promoveatis." at illi cum iuramentis profitebatur se ullum satisfacturos minime regnaturum praeter filium eius, etiamsi eum mori deus voluisse. hoc autem a dominica die qua palmarum solemnitas agitur, usque ad feriam quintam hebdomadae maioris, populo in Hippodromio coacervato petente, sancta parasceue iussit iurare illos, et iuravit omnis populus in honorandis et vivificis lignis, tam scilicet ex themati-
bus et senatu quam ex interioribus ordinibus et civibus omnibus et hergasteriacis, imperatorem non admittendi exceptis Leone seu Constantino ac semine ipsorum. et fecerunt scripta, quemadmodum iuraverunt, propriae manus. et in crastinum, sabbato scilicet sancto, exivit imperator in tribunali decem et novem accubituum, et proverxit nobilissimum Eudocium fratrem suum (nam Anthimum vivens pater eius provexerat), et processit imperator cum reliquis Caesaribus et tribus nobilissimis ac novo Constantino ad magnam ecclesiam, et mutato indumento, sicut imperatoribus moris est, ambone in ascendit cum filio suo simul et patriarcha, et ingressus omnis populus posuerunt scripta sua in sancta mensa, et imperator locutus est sic. "en, fratres, petitionem vestram adimpleo, et dono vobis filium meum in imperatorem. ecce ab ecclesia et de manu Christi eum suscipitis." at illi magna voce clamaverunt dicentes "fideiussor noster esto, fili dei, quia de manu tua suscipimus dominum Constantimum imperatorem ad custodiendum eum et moriendum pro eo." et in crastinum, quando videlicet magnus et dominicus paschae dies celebratus est, decimo octavo kal. Maias decimae quartae inductionis, aurorae crepusculo exiens im-
perator una cum patriarcha in Hippodromium, delato altario, omni populo contemplante, patriarcha fecit orationem, et coronavit imperator filium suum; et ita processit ad magnam ecclesiam uterque imperator cum duobus Caesaribus et tribus nobilissimis. processit autem et imperatrix Heirene, cum praecessissent imperatores, sceptris obsequentibus per scholas antelatis, et ascendentibus per aeneae portae ascen-

p. 696

p. 697

sum in Catechumenia ecclesiae, non exiens in plateam Emboli. mense vero Maio eiusdem inductionis accusatus est Nicophorus Caesar et frater imperatoris, quod insidias construxisset aduersus eum cum spathariis quibusdam atque stratoribus aliisque hominibus regiis; et facto imperator silentio apud Magnauram exposuit populo quae de se fuerant dicta. qui unanimiter exclamaverunt ut uterque recedaret de medio, non memorantes semper periuri se patri eorum iurasse non admissuros post mortem eius iniuriam pati natos ipsius. ast imperator rebelles caesos et tonsos exilio apud Chersonem deportatos fore decrevit, et climata illa sub custodia et munimine conservanda.

p. 698 Anno imperii Leonis secundo confugit Telerigus Vulgarum dominus ad imperatorem, qui fecit eum patricium, iungens illi et uxoris suae Heirenæ consobrinam. cum autem baptizatum eum ex sancta quoque piscina suscepisset, magnifice honoravit pariter et amavit.

Anno imperii Leonis tertio sedit Ithimamas apud Dabeccon, et seditionem commovit. Leo autem imperator militias Romanorum direxit, et ingressi sunt Syriam centum milia, quibus duces erant Michael Lachanodraco Thraciorum, Artabuasds Armenius Orientalium, Tatzates Bucellariorum, Basteratzes Armeniacorum et Gregorius Obsicianensium praetores; et circumdavere Germanicam, ubi erat Hisbahali thus Madi, et apprehenderunt omnes camelos eius, et futurum erat ut caperent etiam Germanicam, nisi muneribus persuasisset Lachanodraconi Hisbahal, et recessisset a castro. et exivit in praedam regionis, et captivatis haereticis Iacobitis Syris iterum ad castrum reversus est. et misso Ithimamas exercitu a Dabeco et amiradibus bellum cum Romanis fecerunt, et ceciderunt amirades quinque et Arabum sex milia, ut ferunt. et sexta feria redierunt: ingressi enim fuerant dominica die. praeterea imperator facta maioma in Sophianis insedit in solio cum filio suo, et ita divulgauit praetores triumphos quos sumpserant. transtulit autem haereticos Syros in Thraceim, et locavit eos illic.

Anno vero imperii Leonis quarto furore accensus Madi Arabum dux mittit Hisan cum virtute multa, Maurophorum scilicet Syriae ac Mesopotamiae, et descendit usque Dorylaeum. verum imperator praecepit praetoribus ne debellarent eos publico bello, sed munirent civitates et populum introducerent ad earum custodiam, destinatis et principibus magnis per singulas civitates, ipsique sumerent electorum militum terna milia, et insequerentur eos, ne dispergerent

cursus; et incenderent ipsi primitus tam pabula equorum quam escas, ubicunque fuissent inventae. cum autem residerent Dorylaei diebus quindecim, et defecissent sibi quae victui sunt necessaria, exilia eorum effecta sunt animalia, multaque in eis praeda patrata est. et reversi obsederunt p. 700 Amorium die uno; quod cum vidissent munitum, et multam habere armaturam, reversi sunt nihil proficientes.

Anno imperii Leonis quinto Paulus Constantiopolitanus habetur antistes, venitque Madi Arabum dux Dabecum cum potentatu multo et apparatu, et missio filio suo in Romaniam ipse redit ad sanctam civitatem, et mittit Muchesiam, qui dicebatur Zelotes, et dat ei potestatem apostatas faciendi Christianorum servos et desolandi ecclesias sanctas. et venit usque Hemesam, et repromittit se non compellere ad magarizandum nisi eos qui ex infidelibus dudum fuissent, donec patefacti sunt Hebraei et Christiani. et statim coepit impie cruciare, sicut nec Lysias olim vel Agricola, multaque perdidit. sane feminae gratia Christi dei nostri vice-runt eius insaniam; et hae cum Nubitenses essent archidiaconi Hemesae ac filii Esiae, multum cruciatae, cum non cessissent impietati, millena quippe flagra recipientes et aliis multis cruciatibus attentatae, coronam victoriae a Christo perceperunt. p. 701 pervenit autem et usque Damascum, et multas ecclesias desertas fecit, non intendens dato Christianis ab Arabibus verbo. praeterea octavo idus Februarias mortuo Niceta, de quo praedictum est, Constantinopoleos episcopo, secunda ieuniorum hebdomada, die dominico, Paulus honorabilis genere, Cyprus, verbo ac actu coruscans, post plurimam propter haeresim qua tenebatur excusationem, vi multa compellente consecratur patriarcha Constantinopolitanus. media vero hebdomada ieuniorum tentus est Iacobus protospatharius ac Papias et Strategius ac Theophanes cubicularii et paracoemomeni, Leo quoque ac Thomas, aequre cubicularii, una cum aliis religiosis viris, eo quod venerabiles imagines adorarent. tunc denudans absconditam malitiam suam Leo, persecutoris filius, hos immisericorditer caesos et tonsos perque medium urbis vinctos pompari fecit et in praetorio inclaudi mandavit; inter quos etiam dictus moritur Theophanes, confessor effectus et coronam martyrii consecutus. reliqui autem omnes per huius obitum probati monachi sunt ostensi. ast Aaron ingressus in Armeniacorum p. 702 thema obsedit Semalvos castellum aestate tota, et Septembrio mense cepit illud in verbo. miserat autem Thunmannum in Asiam cum quinquaginta milibus, et occurrens Mi-

chael Lachanodraco cursu modico suo debellavit eum, et iugulavit fratrem Theumamae.

Eodem quoque mense quartae inductionis mortuus est Leo filius Constantini hoc modo. cum insaniret circa lapides, nimis adamavit coronam magnae ecclesiae, et accipiens portavit eam, et exierunt carbunculi in capite eius, et campus a valida febre mortuus est, cum regnasset annis quinque, diebus sex exceptis.

Mundi anno 6776, divinae incarnationis anno 776, Heirene piissima una cum filio suo Constantino gloriose imperium divinitus accipit sexto idus Septembrias inductionis quartae, quatinus mirabilis praedicaretur deus etiam in hoc, per viduam feminam et puerum orphanum depositurus immensam contra se famulosque suos impietatem et adversus cunctas ecclesias motam impugnatoris dei Constantini tyrannidem, ut olim diaboli per piscatorum et illitteratorum in p. 703 firmitatem. post quattuor vero dies imperii sui, cum filius suus decem esset annorum, consilium facientes quidam senatorum voluerunt educere Nicephorum ex Caesare et imperatorem statuere. cum autem ad notitiam causa devenisset, tenti sunt Gregorius logotheta dromi, et Bardas dudum praetor Armeniacorum, Constantinusque vicarii spatharius et domesticus excubitorum, ac Theophylactus Rangabe drungarius duodecimae insulae, et multi alii; quos caesos et tonsos in diversis locis exilio relegavit. porro viri sui fratres Caesares ac nobilissimos tonsos sacerdotio fungi et populo communionem in festivitate Christi nativitatis porrigitur fecit, in qua procedens imperatorio more publice cum puero retulit ecclesias stemma, quod fuerat a marito sublatum, pulcerime fabrefactum et pretiosis lapidibus venustatum. promovit autem Helpidium praetorem in Sicilia, qui et ante illic praetor extiterat. porro decimo septimo kalendarum Maiarum accusatus idem Helpidius quod cum Caesaribus sentiret, et missis Theophilo spathario praecepit ut compendio raperet et du-

p. 704 ceret eum. qui cum perrexisset, non dederunt illum Siculi. at illa huius uxorem ac filios caesos et tonsos praetori misit custodiendos. Iunio autem mense omnia ulteriora themata destinavit ad clausuras custodiendi et observandi extum Arabum, proponens eis caput Ioannem sacellarium, qui erat eunuchus et domesticus eius. at vero Madi misit Cebir cum virtute multa, et occurruunt in locum nuncupatum Millum, et inito bello superantur Arabes, et occiduntur ex eis multi, et ita cum confusione reversi sunt. cooperunt praeterea piissimi principes fiducialiter agere, et verbum domini dilatari, et qui volebant salvari, sine prohibitione mundo

abrenuntiare, et glorificatio dei exaltari, ac monasteria recreari, atque omne bonum manifestari.

Hoc etiam anno in longis Thracae muris homo quidam fodiens invenit lapideam arcam, quam cum expurgasset et revelasset, reperit virum iacentem et litteras conglutinatas arcae, continentes haec "Christus nascetur ex Maria virgine, et credo in eum. sub Constantino vero et Heirene imperatoribus, o sol, iterum me videbis."

Anno imperii Constantini et Heirenæ secundo direxit p. 705 Heirene Costahim sacellarium et Mamalum primicerium ad Carolum regem Francorum, quo filiam suam nuptui traderet imperatori Constantino filio suo. et facto placito ac iurejurando inter utrosque, reliquerunt Elisaeum eunuchum atque notarium ad docendam illam Graecorum litteras simul et linguam; sed et ut erudiret eam et secundum mores Romanorum imperii. constructis autem classibus numerosis, et electis ex thematibus populis ac principibus, qui sufficerent, promovit Theodorum patricium eunucum, virum industrium, et direxit in Siciliam adversus Helpidium. cumque multa fierent bella, vicerunt hi qui circa Theodorum erant. quo viso Helpidius timuit, et sumptis quotquot habebat pecuniis cum Nicephoro transmeavit in Africam, et accepto verbo securitatis ad Arabes confluit; quem illi susceptum ut Romanorum imperatorem retinebant, coronantes eum incassum, et ocreis et stemmate induentes. cum autem Romanorum in his populus vacaret, egreditur Madi filius Aaron cum potentatu et apparatu nimio, tam Maurophorum quam totius Syriae et Mesopotamiae atque deserti, et venit p. 706 Chrysopolim, derelicto Bunuso ad obsidendum Nacoliam et custodiendum dora sua. misit autem et Burniche in Asiam cum 30 milibus; qui cum debellasset Lachanodraconem cum themate Thraciorum in loco Darino dicto, cum et ipsi triginta milia essent, quinque milia interfecit. ast imperatrix missa Antonio domestico cum ordinibus obtinuit Barin, et concluserunt eos. confugit autem ad eos Tazatius Bucellariorum praetor, odio quod contra Stauracium habebat patricium et logothetam dromi, eunuchum omnibus, qui tunc videbantur esse, praeminentem et omnia disponentem. et dato eis consilio pacem postulaverunt. cum autem ad hoc exissent Stauracius et Petrus magister et Antonius domesticus, non studuerunt subtiliter agere, ut verbum caute susciperent et filios primorum, sed exeuntes inconsulte tenti sunt ab illis et compedibus vincti sunt, et coactae sunt utraeque partes ad faciendum pacem. et donaverunt invicem, Augusta scili-

cet et Aaron, xenia multa, pacto firmato ut per singulos annos eis censum tribueret. et facta pace discesserunt, dip. 707 mittentes etiam et civitatem Nacoliae. tulit autem et Atasates uxorem suam et omnem substantiam.

Anno imperii sui tertio, pace facta cum Arabibus et aditu reperto, Heirene mittit Stauracium patricium et logothetam dromi cum virtute multa contra Sclavinorum gentes. qui cum descendisset in Thessaliam et Graeciam, subiecit omnes et tributarios fecit imperio. introivit autem et in Peloponnesum, et multam captivitatem et exuvias Romano imperio attulit.

Anno imperii Constantini ac Heirenae quarto rediit Stauracius, de quo supradictum est, et Sclavis, et triumpho manifestavit trophaea in Hippodromio. mense autem Maio eiusdem septimae inductionis exivit imperatrix Heirene una cum filio suo et virtute copiosa in Thracem, circumferens organa et cetera genera musicorum, et ivit usque Beroeam, et hanc aedificari iubens nominavit Heirenopolim. venit autem et usque ad Philippopolim cum omni securitate, et rediit, cum construxisset etiam Anchialum.

Eodem quoque anno et Arabum dux Madi, qui et Maumed, p. 708 mortuus est, et obtinuit Moses filius eius. porro pridie calendarum Septembriarum eiusdem septimae inductionis Paulus almificus et sanctissimus patriarcha infirmatus thronum reliquit, et descendens ad monasterium Flori monachium suscepit habitum, imperio ignorante. cum autem hoc didicisset imperatrix, venit ad eum cum filio tristis et clamans. "cur" inquit "hoc fecisti." at ille cum lamentis multis ait ad eam "utinam nec unquam sedissem in sacerdotii throno, ecclesia dei tyrannidem paciente, praesertim cum scissa sit a reliquis universalibus sedibus et anathematizata." quae demum ascitos patricios et senatus primores misit ad eum audire quae ab ipso dicebantur; qui dixit ad illos "nisi synodus universalis fiat, et error qui est in medio vestri corrigatur, salutem non habebitis." at illi dixerunt ei "et quare subscripsiisti, cum consecrareris, non te consecraturum iconam?" ait autem "etenim idcirco lamentis afficiar et cucurri ad poenitentiam, deprecaturus deum, ne sicut sacerdotem me cruciet, qui tacuerim usque nunc et prae timore furoris vestri non praedicaverim veritatem" et in his obdormivit p. 709 in pace, derelicto lamento multo tam imperio quam piis et religiosis rei publicae viris: colendus enim vir erat, et supra mensuram misericors, ac omni reverentia dignus, multaque fidem habebat tam res publica quam imperium erga illum.

ex tunc ergo coepit dici et disputari super sanctis imaginibus sermo ab omnibus cum fiducia.

Anno imperii Heirene cum filio quinto Arabum dux Moses provehitur, qui uno eis praefuit anno. Constantinopolitanus vero Tarasius habetur antistes. hoc quoque anno collecto imperatrix Heirene omni populo apud Magnauram dixit ad eos “scitis, fratres, quid fecerit Paulus patriarcha; et siquidem vixisset, non utique pateremur hunc dimittere sacerdotii thronum, licet monasticum habitum induisset. quia vero, sicuti deo placuit, de vita migravit, provideamus hominem, qui possit pascere nos et ecclesiam dei didascalicis conservare sermonibus.” qui unanimiter omnes dixerunt non fore alium nisi Tarasium a secretis. at illa “et nos” ait “illum eligimus. sed resultet, et dicat pro qua causa non suscipit electionem imperii et totius plebis.” at ille respondit populo dicens “immaculatae fidei nostrae Christianorum cū p. 710 stodes, et eorum quae in gloriam dei sunt aemulatores fides, imperatores nostri, tanquam omnium in beneplacitum eius et in commodum nostrum curam facientes, et maxime nunc ecclesiastica negotia diligenter et sollicite considerantes, quo summus sacerdos in hac regia urbe sua constituerer, in suae pietatis me animum assumpserunt, et ut manifeste mihi diceretur quod consiliati sunt praeceperunt. cumque ad hoc me indignum esse pronuntiarem et nullum consensum efficerem, utpote qui iugum huius sarcinae portare vel sufficerem non possem, iusserunt me adduci ante faciem vestram, pro eo quod huius consilii unanimes et comprobatores effecti sitis. et nunc, o viri, qui deum timetis et semper hunc in cordibus vestris habetis, quique Christi vocatione, veri videlicet dei nostri, nominatimi Christiani, aio, audite brevis sermonis ab exiguitate ac humilitate nostra rationem. ego quidem quicquid piis imperatoribus nostris et per omnia orthodoxis responderim, et in conspectu vestro orationis meae apologia respondeam. timore deprimor ad consentiendum huic electioni, et vereor a facie dei currere p. 711 taliter et quomodolibet incircumspectus, ut non terribili damnationi succumbam. si enim divinus Paulus apostolus, qui dei voces audivit caelumque habuit erudiens se et paradisi inspector effectus est audivitque arcana verba et portavit nomen dei coram gentibus et regibus, dixit ne forte, cum aliis praedicaverim, ipse reprobus efficiar, quomodo ego, qui in mundo conversatus et cum laicis connumeratus in imperatoriis administrationibus militavi, sic absque iudicatione atque circumspectione possum insilire ad sacerdotii magnitudinem, horrendum conamen ad

exigitatem meam, et temerarium studium. causa vero timoris et refutationis meae haec est: aspicio enim et video ecclesiam, quae supra petram Christum dominum nostrum fundata est, scissam nunc et divisam, et nos alia atque alter loquentes, et aliter eos Christianos qui in Oriente unius nobiscum fidei sunt; sed et his concordantes Occidentales, nos ab omnibus illis alienatos et a se per singulos dies anathematizatos. dira poena est anathema: procul a deo emitit, et a regno caelorum expellit, dicens in tenebras exterio-

p. 712 res. nescit ecclesiae lex vel terminus sectam sive contentionem, sed sicut novit confiteri unum deum, unum baptisma, unam fidem, ita et concordiam unam in omni ecclesiastico negotio. nihil enim est in conspectu dei tam acceptum atque placabile quam ut unum simul et una efficiatur catholica ecclesia, quemadmodum in sincerae nostrae fidei symbolo confitemur. et petimus nos, fratres, ut reor, et vos, quoniam scio timorem vos dei habere, a piissimis et orthodoxis imperatoribus nostris synodum universalem colligi, ut efficiamur nos, qui unius dei sumus, unum, et qui trinitatis cultores existimus, uniti et unanimes et collegae, et qui capitum nostri Christi sumus, efficiamur corpus unum compactum atque connexum, et qui sancti spiritus sumus, efficiamur non contra invicem sed pro invicem, et qui veritatis existimus, efficiamur id ipsum sapientes atque dicentes, et non sit in nobis certamen sive dissensio, ut pax dei, quae exuperat omnem sensum, muniat nos omnes. et siquidem iusserint orthodoxiae propugnatores, imperatores videlicet no-

p. 713 stri, postulationi meae annuere, consentio et ego. sin autem, impossibile est mihi hoc facere, ne subiiciar anathemati et inveniar condemnatus in die domini nostri et iustitiae iudicis, ubi neque imperator neque sacerdos neque principes neque hominum multitudo poterit eripere me. et quicquid placuerit vobis, fratres, date apologiae meae uno vero assertionis vestrae redditae petitioni meae responsum." et libenter audierunt omnes quae dicta sunt, consensum praebentes ut fieret synodus. at vero Tarasius rursus ad populum disputans ait "Leo imperator subvertit imagines; et quando synodus facta est, subversas illas invenit. et propter quod imperatoria manu subversae sunt, iterum quaestionem habet idem capitulum, quoniam antiquam consuetudinem in ecclesia traditam praesumperunt, sicut eis libitum fuit, exterminare. sed veritas dei, ut apostolice dicamus, non est alligata."

Itaque octavo kalendas Januarias octavae inductionis consecratus est almus pater noster Tarasius patriarcha Con-

stantinopolitanus ; qui missus Romam synodis suis et libello fidei suae receptus est ab Hadriano papa. mittens autem et imperatrix petiti ut mitteret litteras suas et homines, quo invenientur in synodo; qui direxit Petrum vicedominum *) ecclesiae suae, et Petrum Hegumenum S. Sabae, vi-p 714 ros honorabiles ac omni virtute adornatos. misit autem et Antiochiam et Alexandriam tam imperatrix quam patriarcha : adhuc namque pax, quae facta fuerat cum Arabibus, non erat soluta. et duxerunt ab Antiochia quidem Ioannem magnum atque famosum, verbo et opere sanctitatis participantem, qui et syncellus Antiocheni patriarchae fuit, et Thomam Alexandrinum, virum zelatorem et religiosissimum, qui et Thessalonicae magnae civitatis, quae est in Illyrico, factus archiepiscopus effloruit. interea mortuo Mose fit Arabum dux frater eius Aaron, qui tribus et vicenis eis praefuit annis et multa mala Christianis ostendit.

Anno imperii sui sexto mittentes imperatores convocaverunt omnes, qui sub eorum erant potestate, antistites, per venientibus quoque a Roma transmissis ab Hadriano papa litteris et hominibus, ut praediximus, et ab Antiochia et Alexandria. et septimo idus Augustas nonae inductionis praesidentes in templo suncorum apostolorum apud regiam urbem coepere sanctas scripturas relegere, et obiicere invicem, p. 715 imperatoribus ac catechumenis insipientibus. ast populus scholariorum et excubituum atque ordinum ceterorum accusati a principibus suis, cum haberent adhuc et magisterium quoque nequam doctoris sui, denudatis gladiis irruerunt in eos, minitantes mortificare tam summum sacerdotem quam orthodoxos episcopos et abbates. imperio vero per assistentes sibi familiares homines hos sedare nitente non acquieverunt, quin potius exprobraverunt. cum autem patriarcha surrexisset et tribunal cum episcopis et monachis fuisse ingressus, hi qui maligni sensus eorum erant episcopi exierunt ad eos, clamantes atque dicentes "vicimus." et gratia dei nemini nocuerunt furiosi illi et inhumani. et taliter dissoluta synodo abiit unusquisque ad propria.

Anno imperii sui septimo misso Heirene Stauracio patricio et logotheta in Thracem, mense Septembrio, initio decimae inductionis, ad ulteriora themata, persuasit eis sibi cooperari et depellere ab urbe impium populum, quem nequissimus Constantinus instruxerat et erudierat. et cum se p. 716

*) vicedominus est oeconomus. v. Hugonem Menardum ad Concordiam regularum c. 28. cui addes Flodoardum 1 17. FAB.

fingeret quod exercitum motura esset in Orientales partes, eo quod Arabes faissent egressi, exiit omnis regius apparatus atque suppellex usque ad Malagma; et introeuntes hi qui exteriorum thematum erant tenuerunt urbem. mittens autem ad illos significat eis dicens "mittite mihi arma vestra: opus enim vobis habeo." at illi stulti divinitus facti dederunt ea. tunc missis familiis eorum in naves exules eos emisit ab urbe, in propriam regionem unum quemque iubens abire, in qua et genitus esset. et cum fecisset exercitum proprium et principes sibi obtemperantes, ipsa mense Maio iterum mittens per omnem locum convocavit episcopos, quo venirent in Nicaeensium civitatem Bithyniae ad efficiendum illic concilium. et per totum aestivalum tempus congregati sunt omnes apud Nicaeam, siquidem eos qui ex Romanae sedis et Orientalium persona venerant non dimiserat, sed retentos secum habebat.

Anno imperii Heirenæ et Constantini octavo exiit Tarasius sanctissimus archiepiscopus Constantinopoleos in Ni-
p. 717 censium civitatem, et celebrata est sancta et universalis se-
ptima synodus episcoporum, et recepit catholica ecclesia pri-
scum ornamentum suum, nil novum praedicans, sed sanctorum et beatorum patrum dogmata immota custodiens, et novam haeresim abdicans, tresque falsos nominatos patriarchas anathematizans, Anastasium videlicet Constantinum et Nicetam, atque omnes consentaneos eorum. facta est autem prima conventio ad sessio episcoporum in ecclesia catholica S. Sophiae Nicaenae civitatis quinto idus Octobrias inductionis undecimae. et Novembrio mense ingressi sunt omnes regiam urbem, et praesidentibus imperatoribus una cum episcopis in Magnaura lectus est tomus, et subscripsit tam imperator quam mater eius, firmantes pietatem secundum antiqua do-
gnata, opera sacerdotum honori, et dimiserunt eos, et pace potita est ecclesia dei, quamquam inimicus zizania in opera-
tionibus suis seminare non cessen. sed ecclesia dei semper impugnata triumphat.

Anno imperii sui nono Heirene imperatrix, pace soluta
p. 718 3 faciendo cum Francis nuptiales contractus, direxit Theophanem protospatharium et abduxit puellam ex Armeniacis no-
mine Mariam ab Aminia, et iunxit eam Constantino impera-
tori et filio suo, cum ipse multum tristaretur et nollet, pro-
pter affectum quo erga Caroli filiam Francorum regis fla-
grabat, quam scilicet antea desponsaverat. et consummave-
runt nuptias eius mense Novembrio inductionis duodecimae.
interea Heirene misit Ioannem Sacellarium et logothetam in
Longobardiam, una cum Theodoto dudum rege maioris

Longobardiac, ad ultionem inferendam, si posset, in Carolum et quosdam subducendos ab illo. descenderunt ergo cum Theodoro patricio et praetore Siciliae, et inito bello tentus a Francis amara pereemptus est.

Anno imperii Heirene et Constantini decimo movit dia-^{p. 719} bolus livore pietatis imperatorum homines, qui instigaverunt matrem adversus filium et filium adversus matrem: inflexerunt enim eam quasi ex praesignantibus futura cognitionibus certificati, asserentes ei "non est praedestinatum apud deum tenendi filium tuum imperium, sed tuum est a deo tibi datum." at illa ut mulier seducta, praesertim cum amorem quoque principatus haberet, credidit ita esse, et non recognitavit quod ipsi volentes dispensare res id sub occasione praetenderent. ergo cum imperator iam viginti esset annorum factus atque robustus admodum et idoneus, videbat se nihil potestatis gerentem, et tristabatur, intuens e contrario Stauracium patricium et logothetam omnia possidere, omnesque ad illum procedere, et neminem ad se frequentare audere. tunc consilio inito cum familiaribus perpaucis hominibus suis, et Petro magistratu et Theodoro patricio et Damiano aequo patricio, firmavit quo comprehenderet eum et exulem in Siciliam destinaret, ipseque teneret imperium cum matre sua. porro quinto idus Februarias factus est horribilis terrae motus, ita ut non auderet quisquam domi dormire, ^{p. 720} sed omnes in hortis et sub dio tabernaculis factis et tentoriis extensis degebant. ast imperatrix una cum filio suo egressa est ad S. Mamam. cum autem Stauracio nuntiata fuisset praesignata res, commovet Augustam contra filium; quae comprehensos homines imperatoris omnes cecidit atque totondit, una cum Ioanne protospathario et baiulo ipsius, et exilio relegavit in inferioribus partibus usque in Siciliam. Petrum vero magistratum de honestationibus submittens in domo sua sedere praecepit, similiter et Theodorum patricium. porro Damianum patricium caesum et tonsum in castrum Apolloniadem exulem fore constituit. persecuti autem et filium conviciisque multis lacessens egit ne procedaret per dies non paucos. coepit autem adiuramentis submittere [iurare] militiam iam dicentem quia quousque vivis, non permittemus imperare filium tuum. et iurabant omnes sic, nemine contradicere super hoc audente. interea classis Arabum in Cyprum exivit. quod praecognoscens imperatrix coacervavit et ipsa omnia Romana navitia, et misit adversus eos. cum autem usque Myra uterque praetor venisset, divertit a promontorio Chelidoniorum et ingressus est in Attaliae sinum. at vero Arabes moti a Cypro, ^{cum p. 721}

serenitas eos cepisset, circumferebantur in pelago. cumquid terrae proximi tenerentur, viderunt eos praetores, et acie directa praeparati sunt ad bellandum. Theophilus autem Cibyraeotorum praetor, cum vir esset robustus atque fortissimus, sisus et ante omnes egressus tentus est ab eis; qui cum ductus ad Aaron fuisse ab eo videndus, adhortatus est ut proditor fieret et temporalia dona susciperet. qui cum hoc nullatenus admisisset, per ampliusque coactus nequaquam cessisset, gladii animadversionem sustinens martyr optimus est ostensus.

Mundi anno 6283, divinae incarnationis anno 783, anno vero imperii Constantini primo mense Septembrio, indictionis decimae quartae, venerunt qui adiurabant ad Armeniacorum thema; qui iurare minime consenserunt, quia non imperabimur a filio tuo in vita tua, sed nec praeponimus, inquit, nomen Heirenae ante Constantini nomen, sed Constantini et Heirenae, ut ab initio suscepimus. misit autem iterum ad infectendum eos Alexium spatharium et drungarum vigiliae. at illi tenentes eum, ut sibi praeesset, provererunt. Nicephorum vero patricium et praetorem suum custodias manciparunt, Constantinum solum principem et imperatorem laudaverunt et acclamaverunt. hoc comperto reliquorum populi thematum, praetoribus suis expulsis Constantinum tantum imperatorem et ipsi praedicabant. o maligni diaboli versutias, quomodo per multa studet argumenta genus hominum perdere! qui enim ante quindecim annos terribili iureirando iuraverunt et facta propriae manus scripta in sancto tribunali recon siderunt, iterum iurabant se a filio eius non imperandos in vita ipsius, et rursus hoc obliuioni tradentes Constantinum imperatorem bonae famae laudibus efferebant, non perpendentes miseri quod non oporteat reciprocum fieri iuramentum. necessitas enim incumbit ut omnem reciprocam iurationem perjurium subsequatur. perjurium autem est abnegatio dei. collecti autem Octobrio mense decimae quartae indictionis hi qui ex thematis erant apud Atroam, exquisierunt omnes communis consilio Constantinum imperatorem, vicesimum agente annum. timens autem Heirene impetum populi absolvit eum. at illi hunc quidem imperatorem affirmaverunt, huius autem matrem respuerunt. praeterea direxit protinus imperator Michaelem Lachanodraconem et Ioannem baiulum suum ac protospatharium, et iuramenti submiserunt Armeniacos, ne susciperent Heirenem matrem suam imperatricem. Alexium vero confirmavit in praetorem suum. et cum rediisset imperator in urhem mense Decembrio, caesum et tonsum Sta-

p. 723

p. 724

racium exalem fecit apud Armeniacorum thema ad satisfactionem eorum. in exilium nihilominus et Aëtium misit, spadonem protospatharium et intimum eius, et omnes domesticos ipsius spadones. hanc autem cum suavitate sua et affluentia locavit in palatio Eleutherii, quod ipsa aedificaverat, in quo etiam pecunias multas absconderat.

Factum vero est eodem mense incendium, et concrematum est triclinium patriarchii, quod dicitur Thomaites, et quaestorum, et aliae domus usque ad Milium. ceterum Aprili mense Constantinus cum castra movisset contra Vulgares, venit ad castellum quod dicitur Probati, ad rivum scilicet S. Georgii; et cum occurrisset Cardamo domino Vulgariae, pusillo circa vesperam facto bello, formidantes hi qui ex parte Romanorum erant, per noctem fugerunt et inglorii redierunt; quin et Vulgares metuentes reversi sunt.

Anno imperii sui secundo mense Septembrio castra mo- p. 724
vit imperator adversus Arabes, et profectus ab Amorio abiit Tarsum Ciliciae. cum autem venisset ad inaquosas turres, repedavit inanis mense Octobrio inductionis decimae quintae. porro decimo octavo kalendas Februarias rogatus imperator a propria matre et a multis optimatibus pronuntiat eam iterum imperatricem, et laude cum illo simul attollitur, ut a primordio Constantini et Heirenæ. omnes quidem obediunt. ast Armeniacorum thema pertinaciter instans ad hoc renititur, et quaerit Alexium, qui paulo ante praetor in eis fuerat, et ab imperatore tunc evocatus et dignitate patricii honoratus penes ipsum degere videbatur. hunc ergo propter huiusmodi requisitionem et quosdam sermones super illos dictos, quia videlicet regnaturus esset, caedens ac tendens in praetorio posuit.

Iulio vero mense exercitum movit adversus Vulgares, et construxit castrum Marcellorum, et duodecimo kalendarum Augustarum exivit Cardamus dominus Vulgariae cum omni virtute sua, et stetit in munitionibus, fiducia vero fretus et a pseudopropheticis imperator credere persuasus quod eius esset victoria, incircumspecte ac inordinate bellum infert, et valido vincitur Marte, fugatusque rediit in urbem, multis p. 725
amissis non solum communis populi sed et primatum, inter quos et Michael magistratus, Lachanodraco et Bardas patricius ac Stephanus protospatharius extiterunt, Nicetas quoque ac Theognostus facti praetores, et homines regii non pauci. sed et Pancratius pseudopropheta et astronomus, qui et vulturum illum vaticinatus est. abstulerunt autem Vulgares etiam sarcinam, pecunias, equos et aulaea una cum universo

regio apparatu. cum autem ordines collecti essent in urbe, consiliati sunt educere Nicephorum ex Caesare et imperatorem statuere. quo comperto Constantinus misit, et eduxit utrosque filios Constantini avi sui ad S. Mamam, et Nicephorum quidem oculis, Christophorum atque Nicetam Anthimumque atque Eudocium linguis privavit; cum quibus et praedictum Alexium patricium luminibus exorbavit, obediens maternis et praelati Stauracii patricii suadelis, ei asseverantium quod nisi hunc caecum redderet, in imperatorem eum forent electuri. facta est autem horum poena mense Augu-

p. 726 sto, die sabbati, indictionis decimae quintae, hora nona. verumtamen non in longum dei iustitia hanc actionem dimisit inultam: post quinquennium namque eodem mense et eadem sabbati die orbatur oculis a propria matre Constantinus idem.

Anno imperii Constantini tertio audientes Armeniaci de Alexio patricio quod caecus fuerat factus, custodiae mancipavere praetorem suum, Theodorum videlicet Camulianum patricium. quo comperto imperator misit quidem primum ad eos nonnullos, post sanctum vero pascha ipse per se movit exercitum contra eosdem Armeniacos una cum reliquis cunctis thematibus. et septimo kalendas Iunias primae indictionis, die sanctae pentecostes, cum proditos eos Armeniorum fraude, qui cum ipsis erant, debellasset atque vicisset, comprehendit p. 727 illos, et interfecit Andronicum spatharium et turmarcham eorum, et Theophilum turmarcham atque Gregorium episcopum Sinopae; reliquos vero rerum iacturis et proscriptionibus subdidit. porro mille vinctos exercitus ipsorum introduxit per Blachernarum portam in urbem, quorum faciebus atranuento et punctionibus suprascripsit "Armeniacus insidiator." dispersit eos tam in Siciliam quam in ceteras insulas. Armenii sane, proditores eorum, nil ab imperatore honoris seu liberalitatis assecuti castrum Camachan Arabibus tradiderunt.

Anno imperii Constantini quarto ceperunt Arabes Thebesan castrum sub verbo, propter quod et principes eius dimiserunt ad propria.

Anno imperii sui quinto Constantinus, odio habens Mariam uxorem suam, summissione matris suee principatum appetentis et quo ab omnibus reprehensibilis iudicaretur affectantis, coegit eam ut fieret monacha; quam cum inflexisset, totondit mense Ianuario. et Aprili mense movit exercitum adversus Arabes, et mense Maio bellum iniens in occ. p. 728 careu ipsorum, in loco qui dicitur Amusan, vicit, vertit, et

hos insecurus est usque ad annum. et cum venisset Ephesum et apud dei locum orationes fecisset, commercium nundinarum, quod centum erat auri librarum, indulxit ad famulatum S. Ioannis apostoli. Augusto vero mense coronavit imperator Theodosius cubiculariam in Augustam, et despontavit eam inique.

Anno imperii sui sexto, indictione prima, celebravit imperator Constantinus cum Theodosio nuptiarum principia in palatio S. Mamae per dies quadraginta prolongatarum. mense vero Aprilis eiusdem indictionis nocturno tempore factus est terrae motus in insula Creta valde terribilis, mense autem Maio factus est Constantinopoli nimis horribilis. Cardamus praeterea dominus Bulgariae denuntiavit imperatori dicens "aut tribue mihi pacta, aut veniam ad auream usque portam, et demoliar Thracem." ast imperator posita equina in mappa stercora transmisit ei, "qualia" inquiens "te decere pacta praevidi, transmisi tibi. verum quia senex es, nolo ut fatigeris usque ad haec loca, sed ego venio usque Marcella, et tu exi, et quicquid iudicaverit deus fiat." et cum misisset imperator ad ulteriora themata, congesit populum suum et venit usque Versinitiam, et Cardamus usque ad Iu-p. 729 cum Abroleva; et cum formidaret, mansit in nemore. ast imperator confortato populo suo abiit usque ad lucum Abrolevam, invitans eum per dies decem et septem. at ille non est ausus, sed repedavit fugax ad sua.

Eodem quoque anno et Arabes venerunt usque Amorium, et cum nihil profecissent, reversi sunt, praeda in circumquaque regionibus facta.

Eodem autem anno Plato Sacudionis abbas se abscondit a communione Tarasii patriarchae, pro eo quod imperatorem in communionem receperit, et institutori tondere uxorem eius Mariam, et Joseph monacho et abbati monasterii quod appellatur Tanchathara coronare eum cum Theodosio praeceperit. quod cum didicisset imperator, misso Bardanio patricio et scholarum domestico, atque Ioanne comite Obsequii, Platonem introduxit in urbem, et reclusit intra claustra in templo principis militiae, quod est in palatio. reliquos vero monachos cum nepotibus eius percussos exilio relegavit apud Thessalonicam; quibus auxiliabatur mater imperatoris, tanquam his qui filio suo resistebant et confundebant.

Anno vero imperii sui septimo, mense vero Septembrio, p. 730 egressus est imperator cum matre sua, ut calefieret apud

Præsam. Octobrio vero mense natus est imperatori filius, quem nominavit Leonem. quae cum cognovisset imperator, derelicta matre apud Thermas una cum ordine regio universo atque principibus cursim in urbem regressus est. quapropter huius mater spatio reperto allocuta est et subtraxit muneribus ac reprobationibus agminum principes, ut depo-neretur filius suus et ipsa singulariter imperaret, alios horum per se ipsam, alios vero per homines suos blandiens. et attraxit ad se omnes, et praestolabatur congruum invenire diem. interea Romæ obeunte Adriano papa consecratur Leo, vir honorabilissimus et per omnia reverendus. mense vero Martio exivit imperator adversus Arabes, secum habens Stauracium patricium et ceteros amicos matris suae, necnon et electam catervam expeditorum videlicet militum ex utriusque thematibus, viginti milia. videntes hi qui circa Stauracium erant alacritatem populi et imperatoris, timuerunt ne forte bello inito ille vinceret et ipsi adinventis adversus eum

p. 731 frustrarentur insidiis. ergo muneratis vigiliis persuaserunt eis mentiri, perhibendo Saracenos fugisse. imperator itaque multum tristatus inefficax urbem ingressus est, et kalendis Maiis mortuus est filius eius Leo, et luxit eum vehementer. porro decimo sexto kalendas Augustas ab equestri agone ad S. Marinam transeunte, transmearunt adversus eum comprehendendum hi qui erant ex ordinibus, quos mater imperatoris fuerat allocuta. quo ille cognito in chelandium suum ingressus est, et transmeavit ad Pylas, volens ad Orientalium thema configere. erant autem cum eo et matris sua amici, quos ille sic esse penitus ignorabat. praeterea exivit ipse et mulier eius usque ad Tritonem. porro consilio inito amici matris eius, qui cum ipso erant, dixerunt ad semet ipsos "si coacervatus fuerit ei populus, non iam dominio constringetur, nec latere poterimus eum, et perdet nos." materque ipsius congregatis in palatio Eleutherii eis qui ex ordinibus sibi fuerant collocuti, introivit palatum, et cum didicisset populi ad imperatorem concursum, timuit nimis, et tractabat qualiter mitteret episcopos ad eum et acciperet verbum et sederet in angulo. verum scripsit occulte ad amicos suos, qui cum eo erant, quia nisi modum quemlibet feceritis et

p. 732 tradideritis eum, verba quae habebitis mecum indicare habeo imperatori. at illi metuentes tenuerunt eum ad preces, et in chelandium inducto eo sabbato mane venerunt ad urbem, et incluserunt eum in domo purpurea, in qua et natus est, et circa horam nonam crudeliter et insanabiliter oculos eius evellunt, ita ut hunc mors subsequens confestim extingueret, consilio matris eius et consiliariorum ipsius. ob-

tenebratus autem est sol per decem et septem dies, et non dedit radios suos, ita ut aberrarent naves et ferrentur, omnesque dicerent atque confiterentur quod propter imperatoris caecitatem sol obcaecatus suos radios retraxerit. et taliter de cetero imperat Heirene mater eius.

Eodem etiam anno et Romae cognati beatae memorias Hadriani papae commoventes populum tumultuati sunt contra Leonem papam, et tenentes caecaverunt eum, non tamen penitus lumen eius extingueré potuerunt. at ille confugit ad Carolum Francorum regem, qui ultius est inimicos eius amare, et iterum restituit illum in sedem suam. ceterum vicem p. 733 Carolo recompensans coronavit imperatorem in templo S. Petri apostoli, perungens oleo a capite usque ad pedes, et circumdans imperatoria veste atque corona, octavo kalendas Ianuarias inductionis nonae. igitur Romanis iterum imperat Heirene annis quinque.

Anno itaque imperii sui Heirene primo, id est cum secundo imperare coepisset, confessim dirigit Dorotheum egumenum Chrysopolitanum et Constantinum chartophylacem ecclesiae magnae ad Abimelech partes Cappadociae depopulantem atque Galatiae, intercedens pro pace; quod tamen factum non est. et Octobrio mense quidam rebelles in custodia positis in palatio Contherapia filiis impugnantis deum Constantini ad magnam confugere persuadent ecclesiam, quasi petentes securitatem subsequentis indemnitis suae, quatinus per huiusmodi occasionem appellarent ex eis quemquam imperatorem. et multo populo ad ecclesiam concurrente ingressus est Aëtius eunuchus patricius, et eduxit eos verbo, nemine ad illos tendente, et exilio damnaverunt eos apud Athenas. duo autem patricii, Stauracius scilicet et Aëtius, qui dilecti esse noscebantur imperatricis, facti sunt in alterutrum hostes, ita ut inimicitiam manifeste monstrarent, p. 734 ambo intentionem habentes post mortem eius cognatis suis imperium acquirendi.

Anno imperii Heirene secundo Abimelech exivit contra Romaniam, et misso expeditorum incursu descendit usque ad Magalina, et praecoccupans in stabulis Stauraci equos imperatorio equitatui aptos sine laesione reversus est; et reliqui descenderunt usque Lydiam, et multam consecuti sunt praedam.

Mense vero Martio septimae inductionis voluit Acamirus Sclavinorum Belziciae princeps pulsatus ab Helladicis educere filios Constantini, et ex eis promovere imperatorem. cum autem hoc cognovisset imperatrix Heirene, mittit ad patricium

Constantinum Serantapichum Theophylactum filium eius, qui spatharius erat et nepos suus, et omnium oculos eruit, et dissipavit consilium eorum contra se nequiter adinventum.

p. 735 porro paschalis festivitatis feria secunda processit imperatrix a sanctis apostolis in curru aurato vecta, qui a quattuor equis albis trahebatur et a quattuor patriciis tenebatur, Bardano videlicet praetore Thracesiorum, Sisinnio praetore Thracae, Niceta domestico scholarum et Constantino Boila, iactans liberaliter hypatiam. mense vero Maio infirmata est imperatrix pene ad mortem, et protenta est contentio eunuchorum. Aëtius autem auxiliatus est Nicetae patricio et scholarum doméstico, et insequantur severe Stauracium, credere facientes imperatricem quod imperium appeteret, ita ut atrociter irata illi, ascendens in palatum Tonchierium, dixerit rebellionis et simultatis sollicitatorem eum esse, et sibi celebris acquisitorem perditionis. qui ad haec apologia facta muniebat se ipsum. insaniebat autem adversus Aëtium et Nicetam iam dictos patricios.

Anno imperii Heirene tertio, mense Februario, indictione octava, iam dictus Stauracius tyrannide ac simultatem in p. 736 urbe regia construebat, scholarios, qui erant in ea, et excubitores una cum primis eorum pecuniis ac muneribus assumens ac placans. Heirene sane, pia imperatrix, silentio in Justiniani triclinio facto prohibuit omnem, qui militaret, adhaerere Stauracio, et sic adepta sunt modicam tranquillitatem negotia. Aëtius vero iam memoratus et Nicetas cum aliis quibusdam certatim adversabantur Stauracio, qui corde percussum sanguinem per os emisit spumosum ex partibus pectoris et pulmonis. hoc medici aspicientes mortale pronuntiaverunt. ast adulatores et imperiti, non solum medici sed et quidam pseudomonachi et divini, iuramentis credere persuaserunt usque ad diem mortis eius, quae facta est mense Iunio ipsius octavae indictionis, quod victurus et regnaturus esset. quibus ille innixus seditionem in Cappadociis construxit adversus Aëtium fieri, quam non meruit vivens audire: post duos namque dies mortis eius super hoc nuntius venit, et seditiosi comprehensi exiliis sunt et animadversionibus subditi.

Anno imperii Heirene quarto, octavo kalendas Ianuarias, indictionis nonae, Carolus rex Francorum coronatus est a p. 737 Leone papa, et cum voluisset contra Siciliam classibus præliari, se poenituit, coniungi potius cum Heirene volens, legatis ad hoc directis sequenti anno, indictione decima. Martio vero mense nonae indictionis Heirene pia imperatrix By-

zantiis civilia donavit tributa , Abydique ac Hierii ea quae dicuntur commercia relevavit, magnis super his et aliis multis beneficiis gratiarum actionibus freta.

Anno imperii Heirene quinto Aëtius patricius liber a Stauracio factus, et ideo securitate potitus, imperium ad fratrem proprium transferre satagebat, quem et monostrategum fecit in Thrace simul et Macedonia, ipse ulteriora themata tenens, Orientales scilicet et Opsicin. cum ergo elatione refertus esset, eos principes, qui sublimiores erant, debonestans pro nihilo reputahat, qui et valde maesti adversus eos effecti, simultatem contra imperatricem meditantes, hanc in opus duxerunt. perveruerunt autem apocrisiarii a Carolo et Leone papa directi ad Heirenem piissimam, postulantes ut iungeretur illi ad nuptias et uniret eoa et hesperia; quae profecto obaudisset, nisi Aëtius iste, qui saepe dictus est, inhibuisset, praevalens et imperium in proprium, sicut prae dictum est, fratrem usurpans.

Sequenti autem anno, qui est primus imperii Nicephori, p. 738 pridie kalendas Novembrias inductionis undecimae, quarta noctis hora, cum feria secunda lucescit, idem Nicephorus cum patricius esset et logotheta generalis, tyrannidem adversus Heirenem piissimam concitavit, deo quidem ineffabilibus omniorum multitudinem peccatorum iudiciis indulgente, cooperantibus ei Niceta patricio et domestico scholarum, et Sisinnio patricio fratre ipsius, viris periuris ac fraudulentis Triphyliis. erant autem cum illis et Leo patricius Serapionichus, et Gregorius patricius Musulacii, et Theoctistus patricius et quaestor, atque Petrus patricius, seducentes quosdam ex populo, qui erant ex ordinibus. cumque venissent ad portam quae dicta est Chalce, custodesque falso ac subito decepissent, persuaserunt eis ut crederent quod ab ipsa fuerint destinati, quatinus imperatorem eundem Nicephorum appellarent, eo quod Aëtius patricius sibi vim inferret ad annutiandum Leonem fratrem suum imperatorem. qui mendacio tanto credentes, imperatorem pariter pronuntiaverunt eum qui erat tyrannus. taliter ergo ad magnum palatium iidem patricii venientes ingressi sunt illud, indeque per totam urbem ignobiles et servos dirigentes acclamatio- p. 739 nem fecerunt ante medianam noctem, et custodes in circuitu palatii, quod Tentu Eleutherii nuncupatur, posuerunt, ubi eam contigit esse. diluculo sane accersientes eam concluserunt in maiori palatio, et ita processerunt ad magnam ecclesiam ad coronandum scelestum. convenit interea universa multitudo urbis, et omnes super his quae agebantur moleste

serebant, maledicentes coronanti et coronando cunctisque congratulantibus eis. et quidem cum religione ac ratione viventes divinum mirabantur iudicium, qualiter eam permisericet, quae pro recta fide more martyrum agonizaverat, a subulco expelli, praesertim cum ei devotissimi eius praecipue adhaerere propter avaritiam proposuerint, Leo scilicet eunuchus, patricius et sacellarius Sinopeos et deo perosi Triphylli atque patricii, qui superius dicti sunt, qui donis plurimis ab illa ditati sunt, et cum ea saepe convescentes; et adulatio[n]ibus cum iuramentis horribilibus certam reddentes, omnibus mundi rebus se necessariorem reputare, quam haberent erga illam, benevolentiam affirmabant. alii autem ut in ecstasi facti, gestorum certitudinem horum minime sentientes, somnium se videre putabant. alii autem, qui dan-

p. 740 taxat perpendere bene sciebant, praeteritam felicitatem beatificabant et futuram per tyrannidem infelicitatem lugebant, maxime hi qui maligni voti tyranni experientiam quandam ante perceperant. porro universos communiter possidebat caligo et sine consolatione mentis defectio, ne per singula miserandae illius diei deformia verba scribens protelem sermonem. denique sequenti die sumptis quibusdam ex patriciis ascendit ad imperatricem custodiae mancipatam, simulans, ut ei moris erat, falsam benignitatem, per quam et plures decepit, et excusans se quod invitus ad principatum concenderit nec hunc unquam desideraverit: maledicebat autem his qui se provexerant et illam insidiis appetiverant, ut proditor dominum, postquam cum ipso caenaverit; quos et imitatores illius existere testabatur. ostensis etiam uigris calceamentis, amare se talibus uti praeter leges imperatorias

p. 741 affirmabat; fiduciamque habere dolose monebat eam, et cum iuramentis, de omni corporali requie, quam consequi dominam a servo deceret; nullamque arbitrari aerumnam casus illius exhortabatur. commonebat postremo nil oculere a se imperialium thesaurorum, et damnabat avaritiae vitium, hoc illam habere non ferens: languebat enim eo vehementer omnia devorans, omnemque in auro spem et fiduciam ponens. at vero sapiens et deo dilecta Heirene, quamvis congrueret ut passione tam repentinae commutationis utpote mulier teneretur, forti et sapienti prudentia dixit ad eum, qui heri quidem servus periurus fuerat, hodie vero sollers et seditionis tyrannus ac impudens habebatur: "ego quidem, o homo, deum deputo pridem, cum essem orphana, exaltasse me, et deinde super solium imperii, licet essem indigna, proxisse me. causam vero depositionis meae mihi met applico et peccatis meis ascribo. in cunctis autem ac modis omni-

bus sit nomen domini benedictum, solius regis regum et domini dominorum. porro modum promotionis tuae deo reddo, quo excepto nil fieri credidi. veruntamen delatas mihi contra te super dignitate, qua nunc circumdaris, auditiones p. 742 non ignoras; quas veras fuisse rerum finis ostendit, quasque si moleste tulissem, facile mihi erat interficiendi te. sed modo iuramentis tuis fidendo, modo tibi parcendo, multos mihi devotos parvipendi, deo quae mea sunt dans, per quem reges regnant et potentes obtinent terram. sed et nunc, cum sis pius et ab ipso provectus, te ut imperatorem adoro, et peto meae parcere infirmitati. et concede mibi a me constructam Eleutherii domum in reconciliationem incomparabilis calamitatis meae." at ille ait "et si hoc vis fieri tibi, iura mibi per omnem divinam virtutem non absconsuram te quicquam ex thesauris imperii, et adimleo postulationem tuam, et omnem tibi placationem et requiem facio." quae iuravit ei ad pretiosa et vivifica ligna, quia non celabo te usque ad obolum unum; quod et fecit. verum ille, quod desiderabat adeptus, protinus exilio relegavit eam penes insulam principis, in monasterio quod ipsa aedificaverat, cum adhuc essent in urbe missi Caroli et quae agebantur aspergent. vorax igitur iste, cunctorum imperio percepto, neo saltem parum quid valuit hypocrisi tegere inditam malitiam p. 743 et avaritiam suam, sed quasi recisurus iniustitiam, nequam in Magnaura et iniustum constituit fore iudicium. intentio namque tyranno erat, ut ipsae res ostenderant, non pauperibus iura tribuendi, sed per hoc omnes qui magni erant inhonorandi*) et captivandi, et ad se quae cunctorum erant impie transferendi; quod et fecit. videns autem omnes adversus se contristatos, et pavens ne forte memores Heirenæ piae beneficiorum asciscerent eam iterum ad imperium, Novembrio mense, hieme nimium imminente gravi, non est ipsius misertus immisericors ille, sed exilio deportari praecepit in insulam Lesbum et cautissime custodiri, quin et a nemine penitus contueri. porro pridie kalendas Maias mortuus est Niceta Triphylius, ut aiunt, a Nicephoro veneno extinctus. et nonis Maiis, feria quinta, cum Nicephorus ad suburbana Chalcedonis exiisset equumque mansuetum et mitissimum asendisset, hunc ex dei providentia deiiciens dextrum pedem ipsius contrivit. at vero decimo quarto kalen-

*) inhonorandij ἀτιμάσιαι. Tertullianus de fuga in persecut.: inhonores illum. et inhonorabilis apud eundem. S. Ignatius ep. ad Philad. ἀτιμάσαγες αὐτούς. vet. int. inhonoraverunt ipsos. alii dehonorare vertunt. FABR.

das Augustas, feria quarta, hora prima, Bardanes patricius et praetor Orientalium, qui cognominatus est Turcus, appellatur. p. 744 latus est imperator ab omnibus ultra sitis thematibus. qui multum renisus ut evaderet illos minime valuit, et descendens usque ad Chrysopolim, cum circuisset diebus octo et minime fuisset receptus, rediit usque ad Malagma. qui metuens deum, et recogitans ne forte per se mactatio Christianorum efficeretur, misit ad Nicephorum, et accepto verbo in scriptis propriae manus eius, in quo et Tarasius sanctissimus patriarcha et omnes patricii subscrivserunt, quod illae sus et indemnus cum omnibus qui secum erant foret servandus, sexto idus Septembrias media nocte clam fugiens descendit ad Cium Bithyniae in monasterium Heraclii. et invento chelandio, quod ab imperatore super hoc fuerat missum, tonsus est et induitus stola monachica; et ingressus illud abiit in insulam, quae dicebatur prima, in qua aedificaverat monasterium, opinatus quod veritus foret terrible verbum quod dederat sibi contemptibilis Nicephorus, et in nullo esset laedendus. at ille primo quidem denudat illum substantia eius, et occasione accepta omnes thematum principes et habitatores; quosdam autem et de regia urbe captivavit, ex p. 745 ercitum autem roga privatum deseruit. verum quis sermo enarrare condigne sufficiet opera, quae diebus illis ab eo sunt gesta per indulgentiam dei propter commissa nostra? nona die Augusti mensis undecimae inductionis defuncta est imperatrix Heirene in exilio insulae Lesbi, et translatum est corpus eius in insulam principis, in monasterium quod ipsa construxit.

Mundi anno 6246, divinae incarnationis anno 746, anno imperii sui secundo Nicephorus coronavit Stauracium filium suum per Tarasium sanctissimum patriarcham in ambone maioris ecclesiae in imperatorem, cum esset inutilis ad tantam modis omnibus dignitatem, tam scilicet aspectu quam robore simul et sensu. ceterum Nicephorus, qui nunquam usquam veritatem servavit, Lycaonenses quosdam, imo vero Lycanthropos, concordes et consentaneos ad Proten insulam mittens, iussit eos noctu hanc ascendere et praedictum, quasi se ignorantem, luminibus privare Bardanum, et post facinus ad ecclesiam fugere. quo facto tam patriarcha et senatus quam omnes deum timentes acriter doluerunt. ast imperator nequissimus Nicephorus cum iuramentis omnes primores Lycaonenses simulatus, exquirebat in eos, ut putabatur, ultimus, omnia secundum ostentationem et nihil secundum deum iugiter agens. erat enim illi praecipue cum reliquis praevaricationibus et huiuscmodi quoque mentis idioma, per

quod videlicet et ante imperium multos seduxit: verumtamen in ridiculum habebatur hoc eius liquido scientibus studium, ita ut impudentia multa semper caligosa et polluta facies eius tunc inaccessibilis fieret per dies septem, eo dolose intra cubiculum imperatorum ciulante: nam et naturaliter ei muliebres aderant lacrimae, quas multis pravis et pseudo-christianis inesse procul dubio constat, quanquam plurimos non latuerit. mense vero Augusto cum adversus Arabes ex-iisset, occurrit eis apud Chrason Phrygiae, et inito bello superatur, multisque amissis propemodum et ipse vivus foret capiendus, nisi principum quidam fortissimi hunc a necessitate vix salvare praevaluissent.

Anno imperii Nicephori tertio, simultate facta in Persica, descendit Arabum dux pacificatus eos. Nicephorus autem spatio reperto aedificavit Ancyram Galatiae et Thebasan et Andrasum. misit etiam et cursus, qui revertuntur nihil proficientes, sed e contra potius plurimos admittentes.

Anno imperii Nicephori quarto, duodecimo kalendas p. 747 Martias, Tarasius sanctissimus patriarcha Constantinopolitanus gloriose diem clausit extremum, et elatum est lipsanum eius in angustum ponti, et sepultum est in monasterio quod ipse construxerat, quarta feria primae ieuniorum hebdomadis. et mense Aprili, die dominico sancti paschae, consecratus est sanctissimus patriarcha Nicephorus a secretis, electione totius populi ac sacerdotum insuper et imperatorum. sane Plato ac Theodorus hegumeni monasterii Studii non consenserunt consecrationi Nicephori, sed et oppido restiterunt, schisma meditantes, causam veluti rationabilem habentes, quod ex laicis non oporteat repente ad episcopatum accelerare. quos imperator Nicephorus urbe pellere volens correctus est, quibusdam consilium dantibus, asseverando non fore laudabilem patriarchae creationem, si praedictorum rejectio et tanti destructio fieret monasterii, septingentorum videlicet circiter monachorum sub Theodori regimine ordinatorum.

Eodem quoque anno movit exercitum Aaron Arabuni p. 748 dux adversus Romaniam, in virtute gravi, trecentorum videlicet milium, tam a Maurophoris quam Syria et Palaestina et Libya coacervata. et cum venisset Tyana, aedificavit domum blasphemiae, et obsidens cepit tunc Heraclios castrum, quod erat valde munitum, et Thebasan et Malocopean et Sideropelum et Anandarasum. misit autem cursum sexaginta milium bellatorum, et descendit usque Ancyram, et hac via reversus est. ast imperator Nicephorus metu et impossibilitate detentus exivit, et ipse in desperatione fortia infortu-

nli demonstraturus. et multis trophaeis factis misit ad Aaron metropolitam Synadorum et Petrum hegumenum Gulaei et Gregorium oeconomum Amastrae, postulans fieri pacem. et multum disputantibus eis, firmaverunt pacem, ut per unumquemque annum tribueret illis trecenta milia numismatum, et tria numismata in tributum capitum imperatoris, et tria filii eius; quibus acceptis Aaron iucundatus est, et exultavit plus quam si dena milia suscepisset talenta, tanquam qui subegisset Romanorum imperium. porro convenit inter eos castra, quae p. 749 delecta fuerant, non reaedificanda. cumque Arabes reversi fuissent, construxit eadem continuo castra, et praemunivit. quo comperto Aaron misit iterum, et recepit Thebasan, missaque stolo in Cyprum ecclesias detruxit, Cyprios emigravit, et multo excidio facto pacem dissolvit.

Anno imperii sui quinto castra movit Nicephorus contra Vulgares. et cum venisset Hadrianopolim, et sensisset quod simultatem contra se imperiorum homines et quidam ex ordinibus meditarentur, inefficax repedavit, nihil proficiens, nisi quod tantum ultionem contribulibus intulit, horum multos caedibus exiliis et proscriptionibus rerum submittens.

Anno imperii Nicophori sexto, mense Septembrio, Aaron Arabum dux cum classi contra Rhodum Cumeid direxit; qui cum subito transmeasset Rhodumque pervenisset, multum in ea excidium fecit. verumtamen municipium quod in ipsa erat, non impugnatum remansit. cum autem ipse remearet, p. 750 evidenter impugnatus est a sancto et miraculorum patratore Nicolao. cum enim Myra venisset et sacram eius arcam conterere tentavisset, aliam pro illa contrivit. moxque classim multa ventorum et marinorum fluctuum, tonitruorum quoque ac fulgurum inaequalitas comprehendit, ita ut plurimae scaphae conquassarentur, ipseque impugnator dei Cumeid virtutem sancti cognosceret et periculum praeter spem evaderet. porro decimotertio kalendas Ianuarias Nicephorus post multam electionem virginum, ex omni potestate sibi subdita, causa copulandi Stauracium filium suum coniugi factam, Theophanam Athenensem, agnatam B. Heirenae, quae viro desponsata erat et saepe cum ipso cubaverat, separavit ab eodem viro, et ipsi Stauracio misero copulavit impudenter, ut in aliis, et in hoc quoque praevaricator effectus. alias vero duas ista pulchiores, quas cum ea elegerat, manifeste corrupti in eisdem nuptiarum diebus, ab omnibus idem obscenus irrisus. denique Februario mense simultatem excogitantes adversus eum multi ex proceribus, Arsabir quaestorem

et patricium, virum pium et rationabilissimum, elegerunt. quod cum multiformis Nicephorus agnoscisset, ipsum quidem caesum p. 751 et tonsuram monachum fecit et exilio relegandum in Bithyniam misit, reliquos autem caedibus et tonsuris et publicationibus insuper et exiliis subdidit, non solum mundialis vitae principes, sed et episcopos sanctos et monachos, necnon et maioris ecclesiae syncellum et sacellarium et chartophylaceum, viros rationabiles et reverentia dignos.

Anno imperii Nicephori septimo Aaron Arabum dux mortuus est in interiore Perside, quae vocatur Chirsusan, et suscepit principatum Maumed filius eius scrupulosus per omnia, contra quem Abdelas frater eius seditionem concitans intestini belli factus est auctor. et hinc hi qui in Syria et Aegypto ac Libya erant, in diversos incisi principatus, tam publicas res quam alterutros subverterunt, mactationibus et rapinis ac diversis flagitiis contra se contraque subditos Christianos confusi. ac per hoc ecclesiae, quae in sancta Christi dei nostri erant civitate, desertae factae sunt, et monasteria duarum magnarum Laurarum *), sanctae videlicet memoriae p. 752 Charitonis et Cyriaci atque S. Sabae, necnon et reliqua coenobia SS. Euthymii et Theodosii. Theodorus autem hegumenus Studii et Ioseph frater eius, archiepiscopus Thessalonicensis, una cum Platone inclauso et ceteris monachis suis a communione recesserunt Nicephori sanctissimi patriarchae propter Ioseph vicedominum, qui praevericatorie coronaverat Constantinum et Theodotem. tunc Nicephorus imperator occasione percepta, cum episcopos multos et hegumenos congregasset, synodum adversus illos celebrari praecepit, per quam monasterio et urbe deiecti exilio sunt destinati, mense Ianuario, indictione secunda.

Eodem etiam anno dum roga penes Stromonem amnem populo distribueretur, irruentes Vulgares hanc ademerunt, auri libras centum et mille, multumque populum occiderunt cum praetore atque principibus. erant enim et ceterorum thematum ibidem taxati princepes non pauci, qui omnes illuc periere. ceperunt autem et totam sarcinam, et ita reversi sunt.

*⁷) laura monasterium. Synodus Nicaena act. 1. ex libro S. Sabae: δι' Ἀγαστασίου τοῦ δουκὸς τῆς νέας λαύρας αὐτοὺς ἔξεωσε. Metaphrastes Sept. in Charit. τὴν ἥδη μνημονευθεῖσαν λέραν λαύραν οἰχοδομεῖ. adde Constantine de admin. imp. p. 53 ed. prima, Nicephoroum Callistum t. 2 p. 555 et 564, Io. Moschum Li-monarii c. 4. Anonymous in Constantino Leonis F. δὲ βασιλεὺς Ρωμαῖος ἀποστέλλει εἰς πάντα τὰ μοναστήρια καὶ τὰς λαύρας. FABR.

Eodemque anno ante solennitatem sancti paschae Crux p. 753 mnus Vulgarum dux, acie contra Sardicam directa, dolo hanc cepit verbo, ex militiis Romaicis interfectis sex milibus, absque multitudine privatorum *). Nicephorus autem quasi adversus eum tertia feria hebdomadae salutaris passionis egressus, dignum quidem sermone nihil omnino gessit. hos autem principes, qui de caede salvati sunt, verbum salutis depositum, cum dare designatus fuisset, ad hostes confugere compulit, inter quos erat et Eumathius spatharius, mechanicae artis expers **). ast Nicephorus p[ro]ae multo dedecore iuratoriis sacris regiae urbi persuadere satagebat, ut crederet quod festivitatem paschae in aula Crunni celebraverit. praeterea cum civitatem Sardicam, quae destructa fuerat, aedificare voluisset, multitudinibus resistentibus, timens . . . persuadendum turbis imperatorem postulare super aedificio. at illi senso ingenio, ut ex nequam illius argumentationibus subministrato, tumultuantur adversus eum et adversus principes suos per horas sex, et irruentes rumpunt tabernacula ipsorum. cum autem venissent usque ad imperatorium, iniuriis et maledictis hunc multis submittunt, ulterius se non sifferre immensam avaritiam et nequam moliminis eius animum deierantes.

p. 754 at ille repentina simultatis pavore perterritus surrexit a mensa. et primo quidem per Nicephorum ac Petrum patricios iuramentis et persuadilibus verbis sedare conabatur exercitum. at illi modica quiete potiti quendam collem ceperunt, et actus quem per se manibus habebant oblii sunt, kyrie eleison exclamantes, ac si super quodam terrae motu imbrumve defectu. ille autem utpote semper ad omne malum paratus, clandestinis muneribus noctu multis ex principibus pellectis, in crastinum ipse per se ipsum medius veniens allocutus est turbas de omni tranquillitate, ac super aequali erga natos eorum affectu iuramentis horribilibus eos certificans, et continuo regiam pervenit ad urbem, Theodosio patricio ac primoscirnio, cognomento Salibaran, deserto ad perdiscentum ex alterutris eos qui seditionem patraverant. cumque multitudines reverterentur, rogas eis apud S. Mamam se tribuere fingens, caedibus et tonsuris ac exiliis multis ex eis punitis, Chrysopolim reliquos transduxit, calcans tanta et tam horribilia iuramenta. illi vero propter aerumnam igneum fluvium meatum appellaverunt.

*) privati opponuntur militibus. Glossae: ἴδιωτης ὁ ξενός. privatus paganus, plebeius. FABR.

**) expers] peritus. Dositheus magister in Glossario : expers gnarus, sciens. Glossarium Latino - Graecum: expers ἀπειρος καὶ ἐμπειρος. FABR.

Anno imperii sui octavo Nicephorus post impias ani-^{p. 755}
madversiones militias prorsus humiliare tractans Christianos
exules ex omni themate in Sclaviniā fieri iussit, horum
autem substantias venundari. et erat haec res captivitate
non minor, multis ex amentia blasphemantibus et inimico-
rum incursus poscentibus, aliis nihilominus circa parentalia
sepulcra lamentantibus et defunctos beatos asseverantibus.
fuerunt autem et qui suspendiis usi sunt, ut a malis eripe-
rentur. etenim immobilia, quae inerant, sibi secum ferre
non poterant, et substantiam, quam ex parentalibus dolori-
bus possederant, perditam contemplabantur, et impossibili-
tas omnis omnes habebat. haec quidem inchoata sunt a Se-
ptembrio mense, porro circa pascha finita sunt. secundam
vero cum hac afflictionem admovens, militare preecepit
egenos et armari adversus compatriotas, conferre nihilomi-
nus etiam decem et octo ac dimidium numisma per singu-
los fisco, una cum omni proximitate tributa publica. ter-
tiam malignitatem inferens iussit perpendere et augeri ho-^{p. 756}
ram tributa, et praestare chartiaticorum causa siliquas bi-
nas. et ad quartam nequitiam suam redditus omnes augeri
preecepit. quinta vero afflictione illata a venerabilium do-
morum inquilinis, orphanotrophii scilicet et hospitalium, ge-
rocomiorum quoque ac ecclesiarum et monasteriorum rega-
lium, per singulos focos census exigi a primo tyrannidis eius
anno preecepit. ceterum quaeque meliora erant in rebus,
in regiam curatoriam deferri iubebat. sextam commovens
afflictionem, inspici a praetoribus iubet eos qui ex pauper-
tate repente creati essent, et ab his pecunias exigi quasi ab
inventoribus thesaurorum. septimam quoque adinveniens eos
qui ante 20 annos invenerant, et usque adhuc dolium aut
vas quodcumque, omnibus propriis privari pecuniis. octa-
vam, eos qui ex avis vel patribus hereditaverant et divisa
substantia pauperes facti fuerant, ex eisdem annis 20 redhibi-
tionem publico preebere iubebat. et eos qui emerant extra
Abydum corpora servilia, bina numismata in tribulum dare
preecepit, maxime illos qui in Dodecaniso erant. nonam, ^{p. 757}
naucleros, qui habitabant maritima, et maxime minoris Asiae,
nunquam terreno labore viventes, emere de rebus quae ab
illo rapiebantur cogebat, ut cunque appretiarentur ab ipso.
decimam, insignibus Constantinopoleos naucleriis collectis de-
dit ad usuram quattuor siliquarum numisma, cum auri libra-
rum duodecim persolverent, simul et consueta commercia.
haec ex multis mihi summatim pauca descripta sunt, signifi-
canti multimodum eius ad omnem speciem avaritiae molimen.
quae enim in regia urbe primoribus mediocribus et exiguis

ostensa sunt mala, nequeunt scribi, alios quidem eo investigante qualiter domi viverent, ac summittente malignorum quosdam servorum derogandi dominis, et in primordiis quasi dubitante super his quae dicebantur, deinde vero affirmante calumniam. id ipsum autem et super ignobilibus gerebat, dignos honoribus iudicans detrahentes. praeterea domorum multos habitatorum a prima in tertiam generationem sub-

p. 758 vertebat, spe fretus quod quanto celerius ruerent, tanto has ipse foret hereditate citius possessurus. dignum autem est ut et hoc causa voluptatis seu paradigmatis memoriae commendemus. cerularius quidam erat in foro ex laboribus suis locuples et nihil egens. quo accersito omnium vorax imperator ait "pone manum tuam in vertice meo, et iura quantum tibi sit aurum." qui parum tanquam indignus recusans, coactus est ab eo facere hoc, et centum libras se dixit habere; quas eadem hora preecepit afferri, dicens "tu quid opus habes sollicitari? prande tecum, et tolle libras decem, et his vade contentus."

Anno imperii sui nono Nicephorus contra Christianos adinventiones extendit, inspectiones sine deo in emptionibus animantium, diversorum pabulorum ac fructuum iniustas, titulationes et iacturas principum, fenerationes in navibus, qui omnibus legem ponebat ne ad usuram quicquam tribueretur, et alia dena milia malorum commenta, quorum particularis historia onerosa est his qui compendiosas discere causas exquirunt. kal. autem Octobribus, tertia feria, evaginato quidam dissipatus in habitu monachi gladio cuiusdam militantium cucurrit in palatium, Nicephorum interficere quaerens. duo vero ex his qui circumstabant, irruentes in eum, atrociter vulnerati sunt ab illo. comprehensus autem et multis poenis affectus excusavit se, daemonium habere prætendens, nullumque prorsus accusans. at ille hunc in ligno mutuvit cum patientibus. multi ergo deinceps augurati sunt, enormis fore mali hoc signum asseverantes tam imperantibus quam subiectis, quemadmodum et in impio Nestorio factum est. Manichaeorum vero, qui nunc Pauliciani et Athingani dicuntur, quique in Phrygia et Lycaonia constituti confues et vicini eius habebantur, amicus ferventissimus erat, responsis eorum semper et immolationibus congratulatus, in quibus, et quando Bardanus patricius contra se insurrexit, his advocationis hunc molitionibus ipsorum subegit. taurum quippe in quodam lacu ferreo palo cornibus alligans ad terram incurvatum, sic dum mugiret et volvaretur occidi fecit, huiusque vestem in mola versa vice molens et incantationibus usus victoriam tulit, permittente deo propter multitudi-

nem peccatorum nostrorum. isti locum sub imperio eius ad-
pti sunt intrepide conversandi; unde multi leviorum infan-
dis eorum corrupti sunt sectis. in Exacionio vero quidam p. 760
falsus eremita Nicolaus nomine et quidam cum eo blasphemati
facti fuerant etiam recti sermonis venerabiliumque imaginum
adversarii, quos Nicephorus defendebat, et Summum Sacer-
dotem omnesque secundum deum viventes tristes hac pro
causa reddebat. saepe namque adversus eos queritantibus
indignatus est, inimicitias invicem coagitantibus valde con-
gratulans, deridens omnem Christianum proximum diligen-
tem veluti divinorum mandatorum eversor, cui studium erat
iudicia irrationabilia et rationabilia contra omnem hominem
in Magnaura poenalo commovendi, quae nemo vacaret
agere adversus impietates eius. denique militares principes
more servorum uti episcopis et inferioris ordinis clericis ius-
sit, audituros episcopia et monasteria, et his quae eorum
essent auctorabiliter abusuros; eosque qui a saeculo divinis
contulerant obsequiis aurea vel argentea vasa vituperabat, et
ecclesiarum quaeque sacra pro communibus haberi dignum
fere dogmatizabat, instar Iudee tale quid super dominico
decernentis unguento. antecessores vero suos imperatores
universos velut improvidos accusabat, generaliter omnium
providentiam auferens, simul et dicens neminem posse im-
perantem circumveniri, si voluerit is qui imperat strenue
principatum tenere. sed vanus factus est in cogitationibus
suis divinitus occendus. interea mense Februario eiusdem
decimae quartae indictionis, primo sabbato ieuniorum, obvii p. 761
facti Saraceni penes Euchaitam Leoni praetori Armeniaco-
rum, deferenti thematis rogam, hanc abstulerunt cum mul-
titudine populi copiosa. talenta vero erant sexdecim, quae
sunt librae mille et trecentae. et nec sic redargutus Nice-
phorus ab avaritia sua cessavit. in his ergo signis novus
Achab non eruditus; qui contra, Phalaride ac Mida ambi-
tiosior factus, contra Vulgares praelium praeparat una cum
Stauracio filio suo. et Iulio mense a regia urbe digressus,
iussit Nicetae patricio et generali logothetae publicos ecclie-
siarum et monasteriorum census imponere, et octo annorum
praeteritorum redhibitiones a principum domibus exigere, et
erat lamentum magnum. cum autem querimoniam audiret a
quodam proprio famulo, Theodosio videlicet Salibara patricio,
dicente sibi "omnes, o domine, contra nos clamant, et in tem-
pore temptationis omnes casui nostro congratulabuntur," ait ad
eum "si deus obdurans obduravit cor meum ut Pharao, quid
boni erit his qui sub manu mea sunt? a Nicephoro, Theodosi,
noli expectare praeter quae a te conspiciuntur." haec do- p. 762

minus novit. ipse ego conscriptor horum viva voce audivi a Theodosio. collectis itaque militiis, non solum ex Thrace verum etiam ex ulterioribus, cum his etiam egenos pedites cum propriis stipendiis contra Vulgares, fundis et virgis armatos et blasphemantes minavit. Crumus autem multitudines timens, cum esset Marcellis, petebat pacem. at ille nequam consiliis et paria consentientium consiliorum suorum suasionibus prohibitus est, et post multos anfractus per avia loca praecepitanter, temerarius simul et pavidus, ingreditur Vulgariam decimo tertio kalendas Augustas, cum Sirius appareret cuncta consumens, frequenter affatus. "quis ibit" inquiens "et decipiet Achahab, quia sive deus sive adversarius trahit me nolentem?" porro priusquam ingressus fuissest Vulgariam, Byzantius huius dilectus famulus ad Crumnum a Marcellis confugit, secum surrepta ueste imperiali et auri libris centum. multi autem huius fugam in malum Nicephori auspiciati sunt. tribus quippe diebus post primos conflictus se p. 763 prosperari opinatus non prospera facienti deo victoriam ascribebat, sed Stauracii solius bonam fortunam bonumque consilium praedicabat, et principibus, qui introitum inhibuerant, minabatur. irrationabilia quaque animantia, infantes et omnem aetatem immisericorditer occidi praecepit, et mortua comprovincialium corpora insepulta dimisit, solius spoliorum collectionis diligentiam faciens. claves autem et signacula penetralibus Crumni superimponebat, ea ut propria de cetero muniens. aures etiam et ceterorum Christianorum membra, qui saltem tetigissent quicquam ex spoliis, abscedebat, et aulam incendit quae dicebatur cortis Crumni, cum ipse vehementer esset humiliatus, et significasset dicens "ecce vicisti. tolle ergo quicquid tibi placabile fuerit, et egredere in pace." at ille, cum pacis esset inimicus, hanc admittere noluit. in quibus saeviens ille in regionis introitus et exitus lignea munimina mittens maceria circumdabat atque tutavit. Nicephorus autem hoc comperto mox attonitus, quidnam ageret circumiens ignorabat, et his qui simul aderant futuram perditionem praedicebat, asseverans "etiam si pennati facti fuerimus, se nemo speret exitium evasurum." haec autem molimina erant per dies duos, quintam videlicet et sextam feriam; et nocte sabbati turbationes et turbarum armatarum circa Nicephorum et eos qui cum ipso erant auditae acies omnes p. 764 enervaverunt. ante diei ergo principium supervenientes barbari contra tabernaculum Nicephori et magnates qui cum ipso erant, hunc miserabiliter interficiunt; inter quos erant Aetius Petrus, et Sisinnius Triphyles patricii, atque Theodosius Halibaras patricius, qui centristavit et multa beatae mala

ostendit Heirenae; necnon et Eparchus patricius, et Romanus patricius ac praetor Orientalium, multique alii protospatharii et spatharii; quin et ordinum principes, et excubitus domesticus seu drungarius imperialis vigiliae, simul et Thracas praetor, et multi principes thematum cum infinitis populis. omnisque Christianorum corrupta est species; arma quoque omnia perierunt et imperii vasa. porro talis diei deformia verba absit Christiani ulterius videant, utpote omne lamentum excedentia. facta vero sunt haec septimo kalendas Augustas inductionis quartae. caput autem Nicephori Crumnus recisum suspendit diebus multis in ligno in ostentationem ad se adventantium nationum et confusionem omnium nostrorum. post haec sane accipiens hoc, et os denudans argentoque forinsecus induens, bibere in eo Sclavinorum principes fecit gloriatus. verum licet multae viduae ac orphani uno die P. 765 fuerint facti et lamentatio intolerabilis haberetur, huius tamen occisio multorum facta est consolatio. modum vero huius occasionis nullus eorum qui salvati sunt liquidius enarravit, ferunt quidam quod et Christiani hunc cadentem lapidibus impetrerint, et effeminatorum virorum, servorum scilicet eius, cum quibus et concumbebat, alii quidem igne valli, alii vero gladiis periere cum ipso. huius principatu Christiani graviorem nullo tempore consecuti sunt. omnes enim qui ante se imperarunt ambitionibus et luxuriis atque barbaricis crudelitatibus superavit; de quibus per singula prosequi et posteris incredibile et nobis erit laboriosum. verumtamen ex fimbria texture manifesta, iuxta proverbium. vulneratur autem et Stauracius filius eius periculose in dextera colli parte, et vix a pugna vivus exivit, et venit Hadrianopolim atrociter a plaga colaphizatus. At vero Stephanus patricius et scholarum domesticus, cum adesset quoque Theoctistus magister, pronuntiavit Stauracium imperatorem; et disputavit populo, qui salvatus fuerat, contra proprium patrem suum; qui opido delectati sunt. Michael sane europalatius, illaeus ex- p. 766 perans, admodum ab amicis rogatus est ut imperator appellaretur, et non admisit ob iuramenta praestita Nicephoro atque Stauracio. huic Stephanus domesticus resultabat spe vitae Stauracii. Theoctistus vero magister satagebat pro imperio Michaelis. porro Stauracius per urinam sanguine immensurate prorumpente arefactus est femoribus simul et tibiis, adeo ut phorio veniret Byzantium. hunc Nicephorus patriarcha valido amans affectu, consilium dabat ei ut deum placaret, et eos qui avaritia praegravati essent a patre suo consolaretur. ad quem paterni sensus germanus heres dicebat non se posse plus tribus reddere talentis. haec autem erat exilis pars iniustitia-

rum illius: verumtamen et circa haec pigritabatur, vivere fidens. cum autem foedus illibatum more paternae mentis circa neminem conservaret, frequentius de honestationibus submittebat Theoctistum magistratum et domesticum Stephanum ac Michaelem europolaten, avertens omnino et Procopiam sororem suam ut insidiantem sibi Theophani Augustae submissionibus. mox quoque misera per beatae imitationem Heirenae obtinere sperabat imperium, cum sine liberis esset. at vero Stauracius se videns insanabiliter habitum,
 p. 767 imperium uxori acquirere festinabat aut vulgare imperium excitare in Christianos supra praecedentia mala, super quo paventes Nicephorus patriarcha et Theoctistus magistratus et Stephanus domesticus ex multa inimicitia in alternam amicitiam cum Michaele europolate venere circa finem mensis Septembris quintae inductionis. kalendis autem Octobribus vesperi Stauracius advocatum Stephanum domesticum percunctabatur, quonam pacto Michaelem sororis suae maritum ex propria ducere posset domino ad eius oculos eruendos. quo perhibente impossibile hoc fore hac hora propter virtutem, quae circa illum adesset, et ob munitionem loci domus ipsius, rogit nemini fieri nota quae dicta sunt. at ille cum verbis persuadibilibus inflexisset eum ne sollicitus esset, per totam noctem militias ordinum, quae remanserant, collegit in Hippodromio, una cum principibus propriis ad pronuntiandum eundem Michaelim imperatorem. cumque totus senatus ad palatium de luce venisset, hunc pronuntiaverunt imperatorem, quemadmodum in subsequentibus indicabitur. porro Nicephorus patriarcha scriptum a Michaeli propriae manus
 p. 768 exegit de recta fide, et ut sine sanguine manus a Christianis servaret, ac de sacris hominibus seu monachis et toto ecclesiastico catalogo, ne percuterentur ab illo.

Anno itaque mundi conditionis 6304, divinae incarnationis anno 804, mensibus octo, die quinta, hora prima, inductione quinta, Michael piissimus europalates appellatus est imperator Romanorum in Hippodromio a toto senatu atque ordinibus, qui imperavit annis duobus. Stauracius autem huius acclamazione audita statim comam totondit, et monachicis circumdatu*s* est vestimentis per Simeonem monachum, cognatum suum, valde patriarcham implorans. qui veniens in palatium multum Stauracium una cum imperatore Michaeli rogabat, ne tristaretur super eo quod factum est: non enim per insidias, sed per desperationem vitae ipsius id gestum asseverabat. at ille nequitiae paternae rabie surens non acquievit, dicens ad eum "amicum meliorem me non habebis." hora vero diei quarta coronatus est Michael a Nicephoro

patriarcha in ambone magnae ecclesiae, in quo magna exultatio facta est, et donavit patriarchae auri libras quinquaginta et clero vicenas quinque. cum enim esset magnanimus et non avarus, omnes consolatus est qui Nicephori avaritia p. 769 fuerant laesi, donisque senatum atque militiam recreavit. porro quarto idus Octobrias coronata est Procopia Augusta in triclinio Augusteos, multisque donis senatum liberaliter auxit. mulieribus vero thematicorum militum, qui fuerant in Vulgaria perempti, quinque auri talenta donavit. Theophanam autem uxorem Stauracii, singularem vitam amplexam, et cognatos illius, qui miserabiliter sub Nicephoro vixerant, dedit; inter quae insignem quoque domum monasterium Tabebraica dictum, ubi Stauracius est sepultus, illi concessit. omnes etiam patricios et senatores, sacerdotes ac summos sacerdotes et monachos, militantes et pauperes, tam in regia urbe quam in thematibus degentes, locupletavit, adeo ut immensurabilis avaritia Nicephori, propter quam et male periit, in paucis diebus disparuisse probaretur. super multos praeterea optimos mores suos, cum pius et orthodoxissimus esset, tristabatur super his qui a sancta scindebantur ecclesia quacunque occasione sive rationabili sive irrationabili; multumque sanctissimum patriarcham, et eos qui poterant pro communi pace concurrere, rogans non quiescebat, inter quos et Theodorum hegumenum Studii et Platonem atque Joseph p. 770 archiepiscopum Thessalonicensem, fratrem Theodori, in custodiis detentos amaris, una cum primatibus quoque monasterii eorum satagebat unire; quod et fecit. ceterum misit et ad Carolum imperatorem Francorum pro pace atque contractu nuptiarum in Theophylactum filium suum. Nicephorus quoque sanctissimus patriarcha transmisit synodicas litteras ad Leonem sanctissimum papam Romanum: antea quippe faciendi hoc a Nicephoro prohibebatur. porro octavo kalendas Ianuarias quintae inductionis Michael, tranquillissimus imperator, coronavit Theophylactum filium suum in imperatorem a Nicephoro patriarcha, in ambone maioris ecclesiae, feria quinta; et obtulit pretiosissimum ornamentum sancto altario *) in vasis aureis et lapidibus venustatis et quadrangulis velis, antiquitus ex auro et purpura clare contextis, atque admirabilibus sanctis imaginibus variatis. donavit autem et patriarchae auri libras quinque et vicenas, ac

*) altario] Glossae: θυσιαστήριον altarium, sacrarium. Concilium Carthag. 2 can. 2: placuit ut in omnibus et ab omnibus pudicitia custodiatur, qui altario deserviunt. usurpat eam vocem Severus hist. sac. 1, Paulus Warnefridus de gest. Longob. 6 6, Gregorius Tur. 3 31. Fass.

venerabilis clero libras centum, splendidam reddens sanctam festivitatem et filii pronuntiationem. multo sane divino zelo p. 771 imperator piissimus motus contra Manichaeos, qui nunc Pauliciani dicuntur, et Athiganos in Phrygia et Lycaonia degentes, capitalem animadversionem Nicephori sanctissimi patriarchae ac aliorum piorum praedicamentis promulgans, aversus est per alios nequam morum consiliarios obtentu poenitentiae, cum esset impossibile illos poenitentiam gerere qui eorum capti fuissent errore. dogmatizabant autem indocte, non licere sacerdotibus promulgare contra impios mortem, per omnia divinis super hoc adversantes scripturis. si enim Petrus vertex apostolorum Ananiam et Saphiram ob mendacium tantum mortificavit, et Paulus magnus clamat, "qui talia" inquiens "agunt, digni sunt morte," haec de solo corporali peccato, quomodo non horum contrarii erunt, qui omni corporali et spirituali spurcitia plenos, quique daemonibus serviant, a gladio redemerint? sed pius Michael non paucos eorum recidit. Stauracius vero ulcere tabefactus ex mortali plaga circa spinae loca infixa, ita ut non posset quispiam appropinquare illi ob multum foetorem, mortuus est tertio idus Ianuarias inductionis 5, cum imperasset, ut putatur, mensibus duobus, diebus sex. porro quinto idus Maias, feria sexta, eclipsis solaris effecta est magna; et septimo idus Iunias egredens est Michael contra Vulgares: cum eo simul egressa est et Procopia usque Zurulum. Crumnus autem dux Vulgarum, cum Debeltum obsidione cepisset, et eos qui in ipsa fuerant una cum episcopo transmigrasset, multitudines, quae propter malum frequensque consilium nequam consiliariorum imperatoris ad eum confluxerant, ad insidias ac iniurias maxime Opsiciorum et Thracesiorum conversae sunt; quas Michael compescens donis et admonitionibus silentio imposito mitigavit. at vero Vulgares simultatibus militiarum compertis, et quod formidantes praelium et taxationem tumultuarent, amplius confortati praevaluerunt adversus Thracem et Macedoniam. tunc et Anchialum et Berohen dimittentes Christiani fugerunt, nemine persequente, Nicaeamque atque Prohaci castrum et alia quaedam praesidia, similiter et Philippopolim et Philippos, et Strymonem habitantes accolae occasione accepta fugientes ad propria redierunt. hoc autem erat divina indignatio Nicephori vesaniam arguens, per quem putativa*)

*) putativa] vet. interpres ep. ad Philipp. quae S. Ignatio adscribitur: non putative neque in phasmate, οὐ δοξήσει, οὐ φαντασίῃ. idem in ep. ad Trall.: dicunt eum putative tantum fuisse hominem et non verum corpus suscepisse, atque putative passum et mortuum, δοξήσει, et τῷ δοκοῦντι. ΜΑΡ.

correctiones eius, in quibus gloriabatur, celeriter corruerunt. pravasque opiniones multorum, qui deum impugnantes et p. 773 abundantes haereses Paulicianorum Athiganorum Iconoclastarum et Tetraditarum deserunt accusare. omitto enim dicere adulteria et fornicationes, libidines atque periuria, odia fraterna et avaritias, necnon et praeviaricationes reliquas. contra sacras et venerabiles imagines contraque monachicum habitum movebant linguis, beatum dicentes deo abominabilem ac miserrimum Constantimum, quod fortiter adversus Vulgares gesserit propter pietatem, quam, ut inimicis infelices illi fatebantur, habuerit. at vero hi qui in urbe regia erant, armabantur post synodum universalem ad fidem subvertendam orthodoxam, caecos caecis mentibus volentes sine deo imperare, filios videlicet Constantini deum impugnantis, apud Panormum insulam custodiae mancipatos, quos furari per noctem voluerunt et adducere ad exercitum. sed dominus hos confudit, erigens Michaelem piissimum in defensionem veritatis. disputatis enim convenientibus de fide plebis regiam repedavit ad urbem, et sapienter cogitans multos rebellium per paneas plagas deterruit. exilio quoque deportavit filios Constantini, qui oculis orbati esse cernebantur, in Aphusiam. unum vero ex seductoribus, falsum eremitam, Nicolai exacionite *) malefici socium, qui iconam sanctissimae dei genitricis dehonestaverat, lingua recisa mutilavit; qui et mortuus est corpore simul et anima. huius autem collegam Nicolaum repromittentem se poenitentiam acturum coram omnibus publicavit; consistentem quoque sua ipsius mala tradidit illum in monasterium custodiendum, ne libera conversatione libito proprio abuteretur. populis autem coram concilio in Magnaura coronatus, pii et secundum deum sensus sui dogmata manifestavit. at vero Athigganos publicans exilio tradidit per Leonem praetorem Orientalium. porro Augusto mense quintae inductionis Thebith contra Christianos exercitum movit, cum quo bellum Leo conferens, Orientalium praetor, prosperatus est, duo milia interficiens et equos comprehendens et arma. Muhamed autem, primus filius Aaron, tenens principatum gentis, initio bello in interiori Perside cum Abdela fratre suo superatus est, et fugiens in Bagda hoc obtinuit. Damascum vero alias tyrannus habuit, et Aegyptum et Africam duo partiti sunt, et Palaestinam alius latronis more depastus est. p. 775

Anno imperii Michaelis secundo Crumnus Vulgarum dux

*) unde dicantur *exacionites*, v. Theodor. haeret. fab. 4 3. Fabr.

per Dargamerum pro pace rursus ad Michaelem imperatorem legationem misit, quacrens foedera quae sub Theodosio Hadramitino et Germano patriarcha repromissa fuerant Cormesio, qui per illud tempus Bulgariae dominus habebatur, quae terminos continebant a Meleonis Thracensibus, vestimenta quoque seu coccineas pelles usque ad pretium quinquaginta librarum auri, et super haec profugos utriusque partis ad alterutrum reddi, si contigisset eos insidiari praelatis; negotiantes vero in utraque regione per praecepta et signacula commendari: si qui vero sine signaculo inventi fuissent, diriperentur quae haberent, et inferrentur publicis rationibus. scripsit etiam et damnationes ad imperatorem, nisi acceleraveris" inquiens "ad pacem, iudicio tuo praelabor contra Mesembriam." his perceptis imperator nequam consiliorum admonitionibus pacem minus admisit. sub obtentu enim falsae pictatis, imo indiscipline et circa rem publicam perditionis, nequam consiliatores asserebant "non p. 776 oportet fugitivo reddere," perhibentes in testimonium illud evangelicum domini eloquium perhibentis "eum qui venit ad me, non eiiciam foras." mediante vero mense Octobrio aciem dirigit Crumnus contra Mesembriam in machinamentis et mangani et arietibus, quae Nicophori occasione, destructoris Christi, didicerat. Arabs enim quidam ad baptismum accesserat satis expers mechanicae artis, quem cum castra metatus esset, in Adrianopoli constituit; cui nullum secundum meritum auxilium vel beneficium conferens, quin potius et rogam eius abbrevians, murmurantem nimis cecidit. qui super hoc tristatus fugit ad Vulgares, et docuit eos omnem mangani artem. in his insistens, nemine ob multam stultitiam resistente, per totum mensem cepit eam. kalendis autem Novembriis advocato imperator patriarcha, cum angustiaretur, de pace consilium sumpsit. aderant autem et metropolitani, Nicaenus videlicet et Cyzicenus episcopi, praesentibus quoque pravis consiliariis cum Theodoro hegumeno Studii. et patriarcha quidem ac metropolita antistites cum imperatore pacem amplectebantur: mali vero consiliarii cum p. 777 Theodoro hegumeno Studii hanc subvertebant, fatentes "in subversionem divini mandati nemo pacem amplectitor: eum quippe qui venit, inquit dominus, ad me, non eiiciam foras," nescientes neque quae dicerent neque de quibus affirmarent, primo quidem quoniam nemine ad nos ex eis confugiente nos eos qui intra cortem erant prodidimus, valentes hos cum pace salvare; secundo vero quia et si fugerunt rari quidam ad nos, pro acquirenda tamen pluribus et contribulibus salute oportebat potius decertare quam super in-

certis et invisibilibus locupletari: gratius enim deo plures quam pauciores salvare. porro damnum in pluribus pati propter modicum lucrum primae dementiae est. sed et qui circa propria inconsulte laborat, fidem secundum Paulum negavit, et infideli deterior iudicatur: ubi erit et illud "cum his qui oderant pacem, eram pacificus;" nisi forte sint et Paulo et David isti sapientiores. quis autem Germano ter beato nunc sapientior, nisi iuxta perniciosum animae tumorem nequam ac perversi consiliarii, qui pacem inhibuerunt. hacc kalendis sunt facta Novembribus. porro pridie nonas Novembrias apparuit cometes in figura duarum fulgentium lumen,^{p. 778} adunantium se atque separantium in diversa schemata, ita ut in acephali viri fictionem formarentur. et in crastinum de excidio Mesembriae venit nobis miserum duuum, deterrens omnes ob maiorum malorum expectationem. invenientes enim eam inimici plenam omnibus rebus quae ad habitationem hominum adesse debent, hanc tenuerunt una cum Debelto, in quibus et siphones aeneos invenere sex et tricenos, et ignis humidi, qui per eos emittebatur, aurique et argenti haud modicam copiam.

Eodem anno multi Christianorum ex Palaestina, monachi scilicet ac laici, et ex omni Syria in Cyprum venere, fugientes immensam Arabum afflictionem. cum enim sine generali principatu Syria esset et Aegyptus et Africa et omnis principatus qui sub ipsis est, homicidia et rapinae et adulteria luxuria que ac omnes deo odibiles actiones in civitatibus et villis a divinitus peritura gente perpetrabantur. inque alma dei nostri civitate colenda loca, sanctae videlicet resurrectionis ac calvariae, ceu reliqua profanata sunt. si p. 779 militer autem et laurae eremi opinatissimae *), sancti sci- licet Charitonis et sancti Sabae, et reliqua monasteria et ecclesiae desertae factae sunt: alii namque percepto martyrio interempti sunt, alii vero Cyprum et ex hac Byzantium properarunt, quos Michael pius imperator et Nicephorus sanctissimus patriarcha benigna munificentia receperunt: nam his qui venerunt ad urbem monasterium insigne donavit, his vero qui in Cypro remanserunt, monachis scilicet et laicis, talentum auri transmisit, et diversis hos consolatus est modis. erat quippe Michael erga omnes suavis quidem et cle-

*) opinatissimae] Ruffinus interpres Eusebii H. E. 8 1: opinatissimus ille Dorotheus. ipse Ruffinus l. 10: nobiles et opinatissimi convenerunt. Iulius Firmicus 3 3: magos famosos faciet vel philosophos opinatos. Hincmar. Rem. de Praedestin. 34: Gregorius Nazianzenus vir in fide et doctrina opinatissimus. FABR.

mens, circa negotiorum vero dispositionem iners, servitute subactus Theoctisto magistro seu ceteris principibus. praeterea mense Februario duo Christiani ex Bulgaria fugientes nuntiaverunt imperatori Crumnum praedaturum eos, qui essent in Thrace, repente festinare. et decimo quinto kalendas Martias exivit imperator ab urbe, et dei providentia inefficax rediit Crumnus non paucis amissis. ast imperator Hadrianopolim veniens, et ordinatis apte quae circa eam erant, cum gaudio rediit, et ascendens monasterium Tarasii beatissimi patriarchae, celebratis eius memoris, una cum Augusta Procopia, argenteo petalo librarum 95 sacrum sepulcrum eius vestivit. post captam vero Mesembriam imperator Crumno pace negata, ex omnibus thematibus militiam ante vernale tempus in Thracem transire praecepit, ita ut omnes moleste ferrent, maxime Cappadoces et Armeniaci. imperatore autem exeunte cum ordinibus mense Maio, exivit cum eo pariter Procopia Augusta usque ad aquaeductus iuxta Heracliam. at vero multitudines super hoc duriter ferentes in derogationem ac maledictionem conversae sunt contra Michaeliem.

porro tertio nonas Maias eclipsis facta est solis circa duodecimam partem Tauri iuxta horologium, oriente sole, et multis timor cecidit super turbas. ast imperator circumibat Thracem cum praetoribus ac militiis, neque contra Mesembriam pergens, neque aliud quid eorum quae agi debent ad destructionem hostium patrans, sed tantum suasus sermonibus vanis consiliariorum suorum, bellorum experientiam non habentium, ac per hoc asseverantium non audere inimicum adversus illum venire, in propria regione sedentem. et erat barbarico impetu gravior concivium coetus deficientium circa

p. 781 necessarias utilitates, et rapinis ac invasionibus exterminantium compatriotas. circa initia vero Junii mensis exiit Crumnus Vulgarum dux cum exercitibus suis, veritus, quod multa milia essent Christianorum. cumque movisset exercitum in Versiniciam quasi tricensi signis ab imperialibus castris, Leo patricius et praetor Orientalium Ioannesque patricius et Macedoniae praetor, cognomento Aplaces, multum prompti ad hos bellandos, prohibiti sunt ab imperatore per malos consiliarios. cum autem urbs letanias celebraret cum summo sacerdote in templo SS. apostolorum, quidam impiorum obscenae deo perosi Constantini haereseos, obserata porta imperialium sepulcrorum, nemine attendente propter turbae frequentiam, quo subito cum quedam sonitu aperiretur egerunt, quasi ex quadam operatione divinitus facti prodigii, et intro insilientes procidebant seductoris monumento, hunc invocantes et non deum, "surge" dioentes "et auxiliare perdita rei pu-

blicae;” diffamaveruntque quia surrexit super equum sedens, et vadit Vulgares bellatus, qui e contra Tartarum habitat cum daemonibus, qui ab urbis praefecto comprehensi primo quidem mentiebantur divinitus ultro fuisse portas sepulcro- p. 782 rum apertas: praesentati vero tribunali praefecti et circa testimonium claudicantes obserationis fraudem ante omnem poenam confessi sunt; quos merito vectibus subdens pompa publicae submisit, vociferantes causam poenae. sic enim nequitiae inventor diabolus suos milites eruditivit, ut non peccata sua ipsi accusent, sed orthodoxam et a patribus traditam fidem sacruunque habitum monachorum, qui divinae est philosophiae gymnasium. multi autem eorum qui in his blasphemabant, habitu tantum erant Christiani, veritate vero Pauliciani, qui non valentes detestabilia dogmata sua manifestare huiuscemodi occasione indoctos adulterabant, Constantimum, qui Iudaici fuerat sensus, beatum dicentes ut prophetam et victorem, haeresimque ipsius in subversionem incarnatae dispensationis domini nostri Iesu Christi amplectentes. porro decimo kalendas Iulias praelium ineuntibus haud procul ab Hadrianopoli, delinquent quidem Christiani valde dire circa bellum, obtinent autem inimici pugnam a deo, ut plures Christianorum nec primam congressionem . . summa fuga uterentur, ita ut Crumnus consternatus aestimaret in- p. 783 sidiarum quarumque argumentum esse; quo factum est ut modicum retineret suos ab insecutione: quia enim vidit eos sine ulla retentione fugere, persecutus occidit multitudines copiosas, veniens nihilominus ad sarcinas, et has cum exuvii auferens. ast imperator fugiens repedabat in urbem, multitudinibus harumque principibus sumptis: insuper et imperii pollicebatur depositionem deiurans. inter quos et Leonem patricium et praetorem Orientalium, tanquam pium et fortissimum et per omnia strenuum, in tenendo imperio asciscere socium voluit. qui nullatenus acquiescens, dimisit eum praeesse thematibus, ipseque ad regiam pervenit urbem octavo kalendas Iulias, volens deponere imperium et alium promovere; qui tamen ab uxore, et ab his qui nequiter praevaluerant, non est permisus. verum in hoc Nicephorus sanctissimus patriarcha consentiebat, “et ipse” inquiens “et filii eius salvandi erunt, si taliter quis promoveatur.” at vero praetores discentes imperatorem cum multitudinibus in urbem fugisse, desperati ab eo quod de cetero imperandi forent, et consiliati apud semet ipsos implorabant Leonem patricium et praetorem Orientalium, quo auxiliaretur communi rei publicae et Christianorum religioni opitularetur. ast ille aliquandiu vehementer differebat tempus, considerans difficultatem et barba- p. 784

rorum incursionem intolerabilem, et semet ipsum erga imperatores conservans rectum et absque insidiis. quia vero ad urbem properare inimicum vidit, scribit Nicephoro patriarchae de recta fide sua affirmans, petens etiam ut cum oratione et nutu eius imperium sumeret. et veniens ad tribunalium ante urbem positum una cum praetoribus et exercitibus, valde legitimus Romanorum imperator ostenditur, et die media Constantinopolim per Carisii portam ingreditur, et ad regalia pervenit. porro Michael audita huius acclamazione in oratorium Phari accurrens, una cum Procopio natusque suis, detonis capillis monastica induit vestimenta quinto idus Iulias sextae inductionis, feria secunda. postera vero die coronatus a Nicephoro patriarcha in ambone maioris ecclesiae urbis, praecepit custodiri viriliter muros die ac nocte, ipse per se circumiens et excitans cunctos, ac bonam spei fiduciam habere commonens, eo quod deus celeriter foret inopinata facturus per intercessiones intemeratae dei genitricis et p. 785 omnium sanctorum, nec omnino confundi nos easet passurus ob multitudinem culparum nostrarum. interea novus Senacherib, Crummus videlicet, derelicto proprio fratre cum virtute sua ad impugnandum Adrianopolim, post sex dies imperii Leonis superveniens in viribus et equis regiam urbem girabat iuxta muros a Blachernis usque ad auream portam, ostendens virtutem suam, et celebrato polluto ac daemonico sacrificio in prato penes mare sito postulavit ab imperatore ut figeret lanceam in eandem auream portam; quo id fieri non permittente reversus est ad tabernaculum suum. cum autem admiratus fuisset muros urbis et bene ordinatam imperatoris aciem, et super obsidione, quam sperabat, desperatus effectus esset, ad conventiones convertitur, et ante pacem tentatoria verba faciebat. ast imperator accepta occasione cognatus est huic insidiari, sed a multitudine peccatorum bosstrorum hoc in finem perducere prohibitus est, administrantium huiuscemodi rei rusticitate, vulnerantium quidem hunc, mortalem tamen non inferentium plagam. super hoc insaniens nequissimus, misso cursu ad S. Mamam, palatium illie habitum incendit, et aereo Leone Hippodromii una cum ursa et dracunculo lacus ac marmoribus electis in plausta imposito reversus est, et obsessam Hadrianopolim cepit.

*Haec est collectio annorum,
ut subinfertur.*

Adam, annos 230.
Seth, 205.
Enos, 190.
Cainan, 170.
Malalehel, 165.
Iaret, 162.
Mathusalem, 167.
Lamech, 188.
Noe, 500.

Dilevium.

Sem, 100.
Arfaxat, 135.
Cainan, 130.
Sala, 130.
Eber, 134.

Turris factura.

Falech, 130.
Ragau, 137.
Seruch, 130.
Nachor, 139.
Thara, 70.
Abraham, 100.
Isaac, 60.
Iacob, 82.
Levi, 47.
Caat, 60.
Aunram, 75.
Moyses, 120.

Iesus Nave, 127.
Phinees, 18.
Chusarathon, 8.
Catonihel, 40.
Eglon, 18.
Aodetsmegar, 80.
Iabes et lebusan, 15.
Darac et Deborra, 40.
Oribetzib, 7.
Gedeon, 40.
Abimelech, 3.
Thola, 22.
Iaier, 22.
Ammanitae, 18.
Iephte, 7.
Hebeson, 12.
Achelon, 10.
Labdon, 8.
Allophili, 40.
Sampson, 20.

*Cessatio Principatus, et pax,
annos 40.*

Heli, 40.
Samuel et Saul, 40.
David, 40.
Salomon, 40.
Roboam, 18.
Abia, 3.

- Asa, 41.
 Iosaphat, 25.
 Iordan, 8.
 Ochozias, 1.
 Gotholia, 8.
 Ioas, 40.
 Amesias, 29.
 Ozias, 52.
 Ioathan, 13.
 Achan, 16.
 Ezechias, 29.
 Manasses, 55.
 Amos, 2.
 Iosias, 31.
 Joachin, qui et Ieconias, menses 3.
 Ioacin, annos 11.
 Ieconias, qui et Iacyn Susanae, 8.
 Sedecia, 11.
 Nabuchodonosor, 23.
 Moradach, 5.
 Balthassar, 3.
 Darius, qui et Astyages, 7.
 Cyrus, 31.
 Cambyses, 8.
 Magi, menses 7.
 Darius Ystaspi, annos 36.
 Xerxes, 20.
 Artabanes,
 Arthaxerxes, 41.
 Sogdianus, menses 7.
 Darius, annos 19.
 Nodus,
 Arthaxerxes, 40.
 Ochus, 5.
 Narses, 4.
 Darius Arsami, 6.
 Alexander Macedo, 6.
 Ptolomaeus Lagii, 40.
 Ptolomacus Philadelphus, 38.
 Ptolomaeus Euergetes, 34.
 Ptolomaeus Philopator, 17.
 Ptolomaeus Epiphanes, 21.
 Ptolomaeus Philometor, 35.
 Ptolomaeus Euergetes, 28.
 Ptolomaeus primo Physicus, 10.
 Ptolomaeus, qui et Alexander, 18.
 Ptolomaeus Philadelphus, 8.
 Ptolomaeus, qui et Dionysius, 30.
 Cleopatra, 20.
 Augustus Romanorum, 56.
 Tiberius, 22.
 Caius, 3.
 Claudius, 13.
 Nero, 13.
 Galbas, menses.
 Otho, menses 3.
 Vitellius, menses 8, dies 1.
 Vespasianus, annos 9.
 Titus, 2.
 Traianus, 19.
 Domitianus, 12.
 Nervas, 1.
 Hadrianus, 21.
 Antoninus, 23.
 Marcus Aurelius, et Verus, 19.
 Commodus, 13.
 Pertinax, menses 8.
 Antoninus, qui et Caracalla, annos 7.
 Macrinus, 1.
 Antoninus alias, 4.
 Alexander Mameas, 13.
 Maximinus, 3.
 Popianus cum Albino,
 Gordianus, 6.
 Philippus, 7.
 Decius, 2.
 Gallus et Volusianus, 2.
 Valerianus et Gallienus, 15.
 Claudius, 1.
 Aurelianus, 6.
 Tacitus et Florinus, menses 6.
 Probus, annos 7.
 Carolus cum Carino, et Numeriano, 2.

Diocletianus, et Maxim. Herculi, 20.
Et qui Byzantii imperaverunt Christiani.
Constantinus magnus, 32.
Constantinus, 24.
Julianus, 3.
Valentinianus, 11.
Iobianus, menses 8.
Valens, annos 33.
Valentinianus et Gratianus et Theodosius maior, 17.
Arcadius, 14.
Theodosius minor, 42.
Marcianus, 7.
Leo maior, 17.
Zeno, 17.
Anastasius, 27.
Iustinus, 9.
Iustinianus, 39.
Iustinus, 13.
Tiberius, 4.
Mauritius, 20.
Phocas, 7.
Heraclius, 21.
Constantinus filius eius, menses 3.

Heraclonas, menses 6.
Constantinus, qui in Occidente occisus est, annos 7.
Constantinus sextae synodi, 17.
Justinianus, 10.
Leontius, 3.
Absimarus, qui et Tiberius, 7.
Justinianus iterum, 6.
Philippicus, qui et Bardanus, 2.
Anastasius, qui et Arthemius, 2.
Theodosius, 1.
Leo Isaurus, 24.
Constantinus persecutor, 35.
Leo Chazarus, 5.
Constantinus cum matre Heirene, 10.
Constantinus solus, 8.
Heirene sola, 5.
Nicephorus, 9.
Stauracius filius eius, menses 2.
Michael Cypriates, annos 2.
Leo Armenus, 7.
Michael, 9.
Theophilus filius eius, 12.
Michael cum matre,
Michael solus,
Basilus,

Sunt ergo ab Adam usque ad Cataclismum, annorum 2242.

Et a Cataclismo usque ad centesimum annum Abrahae 1169.

Et a centesimo anno Abrahae usque ad exitum Israelis ex Aegypto octuagesimo anno Moseos factam, anni 405.

Et ab octuagesimo anno Moseos usque ad captivitatem Babyloniae primo anno Sedeciae factam, anni 1076.

Et a primo anno Sedeciae usque ad vicesimum secundum annum Augusti Caesaris, in quo natus est Christus dominus noster, anni 608.

Simil colliguntur ab Adam usque ad nativitatem Christi, anni 5500.

288 ANAST. HIST. ECCLESIAST. EX THEOPH.

A Christi nativitate usque ad Constantimum primum, ex imperatoribus Christianorum, anni 296.

Et a primo anno Constantini magni usque ad primum Iustiniani magni annum, anni 223.

Et a primo anno Iustiniani magni, anni 280.

Quaedam in hunc locum in omnibus manuscriptis ex Nicephori Chronographia perperam translata sunt, suo loco reponenda, id est, post catalogum Augustarum, secundum Graecum codicem Nicephori.
